

ព្រះ

ក្រែតបិណ្ឌកច្ឆារបី

និង

សេចក្តីប្រយោគាសាខ្មែរ

អនាមិយបិណ្ឌក

បដ្ឋាន ធម្មកាគ

ស៊ី



ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុកត្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តូរ ក្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

ABHIDHAMMAPIṬAKA

PAṬṬHĀNA

CHAṬṬHABHĀGA

99



សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសឡរាជាធិបតី បួរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសឡរាជ នៃគណៈបច្ចុប្បន្នកិច្ចការ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា


និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំមួយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធជម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាភិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធម៌ ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩


 បួរ-ត្រី

Printed for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415
Email: overseas@budaedu.org
Website: <http://www.budaedu.org>
Mobile Web: m.budaedu.org
This book is strictly for free distribution, it is not to be sold.
សម្រាប់ចែកដោយឥតគិតថ្លៃ

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជាតញ្ញាណោ (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ សន្ធិកម្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ធម្មភាគ

៧៧

ព.ស. ២៥១០

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស ឆដ្ឋោ ភាគោ

បរិក្ការម្មណត្ថិកំ

បដិច្ចវារោ

[១] បរិក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ការម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បរិក្ការម្មណំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ បរិក្ការម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[២] មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតារម្ម-
ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មហាក្កតារម្ម-
ណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
បដិសន្ធិក្ខណោ មហាក្កតារម្មណំ . . . ។

[៣] អប្បមាណារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-
ណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អប្ប-
មាណារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធធ្វេ . . . ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ឆដ្ឋភាគ

បរិក្ការម្មណត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ។

[២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ នូវខន្ធ ២ . . . ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន នូវខន្ធ ២ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤] បរិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អធិបតិប្បច្ចយា ។
សង្ខតំ ។ អវិកតប្បច្ចយា ។

[៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អធិប-
តិយា តីណិ ។ សង្ខតំ ។ អវិកតេ តីណិ ។ វេរិ-
កលោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[៦] បរិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ បរិត្តា-
រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . .
អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ បរិត្តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . វិចិកិច្ឆាសហ-
កតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ធោ បដិច្ច វិចិកិច្ឆាសហ-
កតោ ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។

[៧] មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតារម្ម-
ណោ ធម្មោ . . . នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ មហាក្ក-
តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ
. . . វិចិកិច្ឆាសហកតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ធោ បដិច្ច
វិចិកិច្ឆាសហកតោ ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ និងអធិបតិប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
ចប់ អនុលោម ។

[៦] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកក្ខន្ធដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ នូវខន្ធ ២ . . . មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

បរិក្ខារមូលក្តីកេ បដិច្ចវារោ

[៨] អប្បមាលារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-
ណារម្មណោ ធម្មោ . . . នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ
អប្បមាលារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[៩] បរិក្ខារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា បរិក្ខារម្មណំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ . . . ។

[១០] មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មហាក្កតា-
រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[១១] អប្បមាលារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-
ណារម្មណោ ធម្មោ . . . នអធិបតិប្បច្ចយា អប្បមា-
ណារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធធ្វេ . . . ។

[១២] បរិក្ខារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ
ធម្មោ . . . នបុរោជិតប្បច្ចយា អរូបេ បរិក្ខារម្មណំ
ឯកំ ខន្ធំ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

បរិក្ខារមូលក្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៨] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន . . . ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណ មិនបាន នូវខន្ធ ២ . . . ។

[៩] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុង ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[១០] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្ប- ដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវ សភាពធំ នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[១១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន . . . ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន នូវខន្ធ ២ . . . ។

[១២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ . . . ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ នូវខន្ធ ១ ដែល មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ក្នុងអរូប . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៣] មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតា-
រម្មណោ ធម្មោ . . . នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ មហាក្ក-
តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធធ្វេ . . . នបុរេជាតប្បច្ចយា មហាក្កតារម្មណោ បដិ-
សន្និ នត្តិ ។

[១៤] អប្បមាលារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-
លារម្មណោ ធម្មោ . . . នបុរេជាតប្បច្ចយា អារុប្ប
អប្បមាលារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ នបច្ឆាជាតប្បច្ចយញ្ច នអាសេវ-
នប្បច្ចយញ្ច នអធិបតិសទិសំ ។

[១៥] បរិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តារម្មណោ
ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចយា បរិត្តារម្មណោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច
បរិត្តារម្មណោ ចេតនា ។

[១៦] មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតា-
រម្មណោ ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចយា មហាក្កតារម្មណោ
ខន្ធធ្វេ បដិច្ច មហាក្កតារម្មណោ ចេតនា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៣] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ
ក្នុងអរូប នូវខន្ធ ២ . . . បដិសន្ធិ មិនមាន ក្នុងអារម្មណ៍ដល់នូវសភា-
ពធំ ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋាយទេ ។

[១៤] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន . . . ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន
ក្នុងអារុប្បៈ នូវខន្ធ ២ . . . ។ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ នឹងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ
ដូចគ្នានឹងនអធិបតិប្បដ្ឋាយដែរ ។

[១៥] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ . . . ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋាយ គឺ ចេតនា ដែលមាន
អារម្មណ៍តូចត្រូវ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានអារម្មណ៍
តូចត្រូវ ។

[១៦] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋាយ គឺ
ចេតនា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ
ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ។

បរិក្ខារម្ពណគ្គិកេ បដិច្ចវារោ

[១៧] អប្បមាណារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-
ណារម្មណោ ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចយា អប្បមាណា-
រម្មណោ ខន្ធេ បដិច្ច អប្បមាណារម្មណោ ចេតនា ។

[១៨] បរិក្ខារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ
ធម្មោ . . . នវិចាកប្បច្ចយា បដិសន្ធិ នត្ថិ ។ នឈា-
នប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។ នមក្កប្បច្ចយា អហោ-
តុកំ បរិក្ខារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ . . . ទ្វេ ខន្ធេ . . .
អហោតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។

[១៩] មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាក្កតារម្ម-
ណោ ធម្មោ . . . នមក្កប្បច្ចយា អហោតុកំ មហាក្ក-
តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ . . . ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។

[២០] អប្បមាណារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-
ណារម្មណោ ធម្មោ . . . នមក្កប្បច្ចយា អហោតុកំ
អប្បមាណារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ . . . ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។

[២១] បរិក្ខារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិក្ខារម្មណោ
ធម្មោ . . . នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ បរិក្ខារម្មណំ
ឯកំ ខន្ធំ . . . ។

បរិក្ខារមូលក្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[១៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន . . . ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ ចេតនា ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវខន្ធ ទាំងឡាយ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។

[១៨] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ . . ព្រោះនវិបាកប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ មិនមាន ទេ ។ ព្រោះនឈានប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែល ច្រឡំដោយវិញ្ញាណ ៥ នូវខន្ធ ២ . . . ។ ព្រោះនមគ្គប្បដ្ឋយ គឺ នូវ អហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ . . . នូវខន្ធ ២ . . . នូវខន្ធ ២ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។

[១៩] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ នូវ ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . ព្រោះនមគ្គប្បដ្ឋយ គឺ នូវ អហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . នូវខន្ធ ២ . . . ។

[២០] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន . . . ព្រោះនមគ្គប្បដ្ឋយ គឺ នូវអហេ- តុកក្ខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន . . . នូវខន្ធ ២ . . . ។

[២១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ . . . ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ នូវខន្ធ ១ ដែល មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ក្នុងអរូប . . . ។

៦

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២២] មហាត្តតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មហាត្ត-
តារម្មណោ ធម្មោ . . . នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
មហាត្តតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ . . . ។

[២៣] អប្បមាលារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បមា-
លារម្មណោ ធម្មោ . . . នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
អប្បមាលារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ . . . ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។

[២៤] នហេតុយា តីណិ នអធិបតិយា តីណិ
។ បេ ។ នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ
នអាសេវនេ តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ
នណានេ ឯកំ នមក្កេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ ។
ឯវំ កលោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[២៥] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ . . .
នបុរេជាតេ តីណិ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ
តីណិ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ
តីណិ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បថ្ន័យ
គឺ នូវខន្ធ ១ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ក្នុងអរូប . . . ។

[២៣] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន . . . ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បថ្ន័យ
គឺ នូវខន្ធ ១ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងអរូប . . . នូវ
ខន្ធ ២ . . . ។

[២៤] ក្នុងនហេតុប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បថ្ន័យ
មានវារៈ ៣ ។ បេ ។ ក្នុងនបុរេជាតិប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆា-
ជាតិប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នកម្មប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឈា-
នប្បថ្ន័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្ប-
ថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ឆនីយៈ ។

[២៥] ក្នុងនអធិបតិប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បថ្ន័យ . . .
ក្នុងនបុរេជាតិប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងនអាសេវនប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នវិបាកប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បថ្ន័យ មានវារៈ ៣ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ឆនីយៈ ។

បរិក្ខារម្ពណត្តិកេ បញ្ចារាពោ

[២៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ . . .
 អនន្តរេ តីណិ សមនន្តរេ តីណិ សហជាតេ តីណិ
 អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ
 តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ តីណិ
 វិចារកេ ឯកំ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ
 ឈានេ តីណិ មក្កេ ទ្វេ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្ប-
 យុត្តេ តីណិ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា តីណិ វិកតេ
 តីណិ អវិកតេ តីណិ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចារាពោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតារាពេមិ បច្ចយារាពេមិ និស្សយារាពេមិ
 សំសដ្ឋារាពេមិ សម្បយុត្តារាពេមិ បដិច្ចារាសទិសោ ។

បញ្ចារាពោ

[២៧] បរិក្ខារម្ពណោ ធម្មោ បរិក្ខារម្ពណស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិក្ខារម្ពណោ ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ

បរិក្ខារមូលក្ខតិកៈ បញ្ហាវារៈ

[២៦] ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 ... ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង
 កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បច្ចយវារៈ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
 សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមាន
 អារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បដិសន្ធិក្ខណោ បរិត្តារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្កតា-
រម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[២៩] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ អប្បមា-
ណារម្មណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អប្បមាណារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០] បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ ទត្វា
សីលំ សមាទិយិត្វា ឧទោសថកម្មំ កត្វា តំ
បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ បច្ចវេក្ខតិ អរិយា
បរិត្តារម្មណោ បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ
វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទា-
ចិណ្ណោ កិលេសេ ជានន្តិ បរិត្តារម្មណោ បរិត្តេ
ខន្ធានុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ពួកហេតុ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៨] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួក សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ... ។

[២៩] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣០] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យ ទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ហើយពិចារណា នូវកុសល នោះ ពិចារណា នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលសន្សំល្អហើយ ក្នុង កាលមុន ព្រះអរិយទាំងឡាយ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែល មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវពួក កិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ដឹង នូវពួកកិលេស ដែល ធ្លាប់សន្សំមក ក្នុងកាលមុន ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយតូច ត្រូវ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន

បរិត្តារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

អស្សាទេត្តិ អភិទទ្ធាត្តិ តំ អារព្ព បរិត្តារម្មណោ
 រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណោន បរិត្តារម្មណាបរិត្តចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចត្តំ ជានាតិ
 បរិត្តារម្មណា បរិត្តា ខន្ធោ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញា-
 ណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១] បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទិព្វំ ចក្កំ
 បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ សោតណាតុំ បច្ចវេក្ខតិ បរិត្តារម្មណំ
 ឥទ្ធិវិធាញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . .
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មបកញ្ញាណំ
 . . . អនាគតំសញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ បរិត្តារម្មណោ
 មហាក្កតេ ខន្ធោ អនិច្ចតោ . . . រិបស្សតិ អស្សា-
 ទេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ អារព្ព មហាក្កតារម្មណោ រាគោ
 . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន
 បរិត្តារម្មណាមហាក្កតចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចត្តំ ជានាតិ

បរិគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធ
នោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ដឹង នូវចិត្តនៃ
បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តតូចធ្មារដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ដោយ
ចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ តូចធ្មារ ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ
ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណ យថាកម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្ម-
ណាប្បច្ច័យ ។

[៣១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចា-
រណា នូវទិព្វចក្ក ពិចារណា នូវទិព្វសោតជាតុ ពិចារណា នូវឥទ្ធិវិ-
ធាញ្ញាណ ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ នូវចេតោបរិយញ្ញាណ . . . នូវ
បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្មុបគញ្ញាណ . . . ពិចារណា
នូវអនាគតិសញ្ញាណ ឃើញច្បាស់ នូវពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ
ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ថាមិនឡើង . . . ត្រេកអរ រីករាយ
រាគៈ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ . . .
ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ដឹង នូវចិត្តនៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត
ដល់នូវសភាពធំ ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បរិត្តារម្មណា មហាក្កតា ខន្ធោ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស
 អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ
 បច្ចវេក្ខតិ មហាក្កតារម្មណំ បច្ចវេក្ខតិ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . . យថា-
 កម្មបកញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ
 មហាក្កតារម្មណោ មហាក្កតេ ខន្ធោ អនិច្ចតោ . . .
 វិបស្សតិ អស្សាទេតិ តំ អារព្ព មហាក្កតារម្មណោ វា-
 កោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន
 មហាក្កតារម្មណាមហាក្កតចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជានាតិ
 មហាក្កតារម្មណា មហាក្កតា ខន្ធោ ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មប-
 កញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ពួកខន្ធ ដែលដល់នូវសភាពធំ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ បេ ។ បុគ្គល ពិចារណា នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ពិចារណា នូវនេវសញ្ញា- នាសញ្ញាយតនៈ ពិចារណា នូវអារម្មណ៍ដែលដល់នូវសភាពធំ នូវចេតោ- បរិយញ្ញាណ . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្មប- គិញ្ញាណ . . . ពិចារណា នូវអនាគតិសញ្ញាណ ឃើញច្បាស់ នូវ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពធំ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ថា មិនទៀង . . . ត្រេកអរ រាគៈ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាព ធំ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ . . . ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ដឹង នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលមានសភាពធំ ដែលមាន អារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ ដែលដល់ នូវសភាពធំ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃការ ពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថា- កម្មបគិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

បរិក្ខារមូលក្តីកេ បញ្ហាវារោ

[៣៣] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ បរិក្ខារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បឋ-
 មជ្ឈានប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខតិ នេវសញ្ញាណសញ្ញា-
 យតនប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វចក្កប្បច្ចវេក្ខណំ
 បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វសោតនាតុប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខតិ
 ឥទ្ធិវិញ្ញាណា . . . ចេតោបរិយញ្ញាណា . . . បុព្វេនិវា-
 សានុស្សតិញ្ញាណា . . . យថាកម្មបកញ្ញាណា . . . អ-
 នាគតំសញ្ញាណាប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខតិ អរិយា
 មហាក្កតារម្មណោ បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ
 វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ
 កិលេសេ ជានន្តិ មហាក្កតារម្មណោ បរិត្តេ ខន្ធ
 អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិនន្ធតិ តំ
 អារត្ត បរិក្ខារម្មណោ វាកោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ចេតោបរិយញ្ញាណោន មហាក្កតារម្មណោបរិត្តចិត្តស-
 មដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជានាតិ មហាក្កតារម្មណោ បរិត្តា ខន្ធ
 ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស
 យថាកម្មបកញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អា-
 វជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បរិក្ខារមូលត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៣៣] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល
ពិចារណា នូវបឋមជ្ឈានប្បច្ចវេក្ខណៈ ពិចារណា នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនប្បច្ចវេក្ខណ ពិចារណា នូវទិព្វចក្ខុប្បច្ចវេក្ខណ ពិចារណា នូវ
ទិព្វសោតជាតុប្បច្ចវេក្ខណ នូវឥទ្ធិវិជញ្ញាណ . . . នូវចេតោបរិយ-
ញ្ញាណ . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្មបគ-
ញ្ញាណ . . . ពិចារណា នូវអនាគតំសញ្ញាណប្បច្ចវេក្ខណៈ ព្រះ
អរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលមានអារម្មណ៍ដល់
នូវសភាពធំ ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែល
សង្កត់សង្កិនហើយ ដឹងនូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុង
កាលមុន បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវពួកខន្ធតូចត្រូវ ដែលមានអារម្មណ៍
ដល់នូវសភាពធំ ថាមិនទៀង . . . ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលមាន
អារម្មណ៍តូចត្រូវ ប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធនោះ . . . ទោមនស្ស កើត
ឡើង បុគ្គល ដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្តតូចត្រូវ ដែល
មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធតូច
ត្រូវ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ
និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៣៤] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណា-
 រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អរិយា មក្កា រុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន អប្បមាណារម្មណាប-
 រិត្តចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជានាតិ អប្បមាណារម្មណា
 ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណាស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញា-
 ណាស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៥] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិ-
 យា កោត្រិក្កំ បច្ចវេក្ខន្តិ វោនានំ បច្ចវេក្ខន្តិ មក្ក-
 ប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខន្តិ ផលប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ និព្វានប្បច្ចវេក្ខណំ បច្ចវេក្ខន្តិ អប្បមាណា-
 រម្មណោ បរិត្តេ ខន្ធា អនិច្ចតោ . . . រិបស្សតិ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណោន អប្បមាណារម្មណាបរិត្តចិត្តសមដ្ឋិស្ស
 ចិត្តំ ជានាតិ អប្បមាណារម្មណា បរិត្តា ខន្ធា ចេ-
 តោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស
 យថាកម្មបកញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស
 អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៤] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ
 ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ពិចារ-
 ណា នូវផល បុគ្គល ដឹង នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្តតូចត្រូវ
 ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធ
 ទាំងឡាយ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃការពិ-
 ចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្ម-
 បគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

[៣៥] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ព្រះ
 អរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា នូវគោត្រកូ ពិចារណា នូវវេទនាៈ
 ពិចារណា នូវមគ្គប្បច្ចវេក្ខណៈ ពិចារណា នូវផលប្បច្ចវេក្ខណៈ ពិចារ-
 ណា នូវនិព្វានប្បច្ចវេក្ខណៈ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវខន្ធទាំងឡាយ
 តូចត្រូវ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ថាមិនទៀង . . .
 ដឹង នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្តតូចត្រូវ ដែលមានអារម្មណ៍
 ប្រមាណមិនបាន ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធទាំងឡាយ តូចត្រូវ
 ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ
 និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

បរិក្ខារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៦] អប្បមាលោការម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតា-
 រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អរិយា អប្បមាលោការម្មណាចេតោបរិយញ្ញាណំ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ . . . បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស អនា-
 គតំសញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣៧] បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ បរិក្ខារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ
 សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ ករុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ ករុំ^(១) កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 បរិក្ខារម្មណោ បរិត្តេ ខន្ទេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ
 អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ បរិក្ខារម្មណាធិបតិ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨] បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ ទិព្វំ ចក្កុំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ

១ ម. តំ ករុំ ។

បរិក្ខារមូលក្ដិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៣៦] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណ៍ប្រច័យ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ ដែលមាន អារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន . . . ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវបុព្វេនិ- វាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណ៍ប្រច័យ ។

[៣៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអធិបតិប្បច័យ បានដល់អារម្មណា- ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ហើយធ្វើ នូវកុសលនោះ ឲ្យជាទី គោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំល្អ ហើយក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវខន្ធទាំងឡាយ តូចត្រូវ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើត ឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច័យ ។

[៣៨] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអធិបតិប្បច័យ បានដល់អារម្ម- ណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវទិព្វចក្ខុ ឲ្យជាទីគោរពហើយ ពិចារណា

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទិព្វំ សោតជាតុំ . . . បរិត្តារម្មណំ ឥទ្ធិវិជញ្ញាណំ
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ យថា-
 កម្មុបកញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ
 បរិត្តារម្មណោ មហាក្កតេ ខន្ធោ ករុំ កត្វា អស្សាទេ-
 តិ តំ ករុំ កត្វា មហាក្កតារម្មណោ វាតោ . . . ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ។

[៣៩] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ករុំ កត្វា . . . នេវសញ្ញាណសញ្ញា-
 យតនំ . . . មហាក្កតារម្មណំ ឥទ្ធិវិជញ្ញាណំ . . . ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ យថាកម្មុ-
 បកញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ ករុំ កត្វា . . .
 មហាក្កតារម្មណោ មហាក្កតេ ខន្ធោ ករុំ កត្វា អស្សា-
 ទេតិ តំ ករុំ កត្វា មហាក្កតារម្មណោ វាតោ . . .
 ទិដ្ឋិ . . . ។ សហជាតាធិបតិ មហាក្កតារម្មណាធិបតិ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

នូវទិព្វសោតជាតុ . . . នូវឥទ្ធិវិធម្មញ្ញាណ មានអារម្មណ៍តូចង្វារ ចេតោ-
បរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មុបគញ្ញាណ . . .
ពិចារណា នូវអនាគតំសញ្ញាណ ធ្វើ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលដល់នូវ
សភាពធំ តែមានអារម្មណ៍តូចង្វារ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រាគៈ
មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ធ្វើនូវពួកខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព . . .
ទិដ្ឋិកើតឡើង ។

[៣៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន
ដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល
ធ្វើ វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ឲ្យជាទីគោរព . . . នេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនៈ . . . ឥទ្ធិវិធម្មញ្ញាណ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . .
ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មុបគញ្ញាណ . . .
ធ្វើនូវអនាគតំសញ្ញាណ ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវខន្ធទាំងឡាយ
ដែលដល់នូវសភាពធំ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ឲ្យជាទីគោរព
ហើយត្រេកអរ រាគៈ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ធ្វើ នូវពួក
ខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព . . . ទិដ្ឋិ . . . ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ
អធិបតិធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

បរិត្តារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៤០] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 បឋមជ្ឈានប្បច្ចវេក្ខណំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អនា-
 តតំសញ្ញាណប្បច្ចវេក្ខណំ ករុំ កត្វា . . . មហាក្កតា-
 រម្មណោ បរិត្តេ ខន្ធ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ តំ ករុំ
 កត្វា បរិត្តារម្មណោ វាគោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៤១] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណា-
 រម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
 អរិយា មក្កា រុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ
 ផលំ ករុំ កត្វា . . . ។

សហជាតាធិបតិ អប្បមាណារម្មណាធិបតិ សម្បយុ-
 ត្តកានំ ខន្ធានំ ។

[៤២] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តា-
 រម្មណស្ស ធម្មស្ស . . . អារម្មណាធិបតិ សេក្ខា
 កោត្រភុំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ វោទានំ
 ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ មក្កប្បច្ចវេក្ខណំ

បរិក្ខារមូលក្ដិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៤០] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារ-
 ម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវបឋមដ្ឋានប្បច្ចវេក្ខណៈ ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវអនាគតំសញ្ញាណប្បច្ចវេក្ខណៈ ឲ្យជាទីគោរព
 . . . ធ្វើនូវខន្ធទាំងឡាយ តូចត្រូវ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រាគៈ មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ធ្វើនូវពួក
 ខន្ធនោះឲ្យជាទីគោរព . . . ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[៤១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ
 ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើនូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
 ពិចារណា ធ្វើនូវផល ឲ្យជាទីគោរព . . . ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ
 អធិបតិធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ) នៃ
 ពួកសម្បយុត្តិកក្ខន្ធ ។

[៤២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ)
 នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ . . . បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ
 សេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើនូវគោត្រកូ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា
 ធ្វើនូវវោទានៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើនូវមគ្គប្បច្ចវេក្ខណៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ ផលប្បច្ចុវេក្ខណំ . . . និព្វា-
នប្បច្ចុវេក្ខណំ ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ ។

[៤៣] អប្បមាលារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
ណាធិបតិ សេក្ខា អប្បមាលារម្មណំ ចេតោបរិយ-
ញ្ញាណំ ករុំ កត្វា . . . បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . .
អនាគតំសញ្ញាណំ ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ ។

[៤៤] បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
បរិត្តារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ ខន្ធាណំ
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥] បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិត្តារម្មណំ
ចុតិចិត្តំ មហាក្កតារម្មណាស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិត្តារម្មណំ ករុំ មហាក្កតា-
រម្មណាយ អារដ្ឋនាយ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បរិត្តារម្មណា ខន្ធា មហាក្កតារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ផលប្បច្ចវេក្ខណៈ . . . ធ្វើនូវ
និព្វានប្បច្ចវេក្ខណៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[៤៣] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន
ដល់អារម្មណាធិបតិ គឺសេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយ ធ្វើនូវចេតោបរិយញ្ញាណ
ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ឲ្យជាទីគោរព . . . នូវបុព្វេនិ-
វាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . ធ្វើនូវអនាគតំសញ្ញាណ ឲ្យជាទីគោរព
ហើយពិចារណា ។

[៤៤] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺពួកខន្ធមុន ។ ដែលមាន
អារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤៥] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែល
មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមានអារម្មណ៍ដល់
នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ភវង្គៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ
ជាបច្ច័យ នៃអារជ្ជនា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអ-
នន្តរប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ
ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

បរិត្តារម្មណត្តិកេ បញ្ចារាព

[៤៦] បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បរិត្តា-
 រម្មណំ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ វោទា-
 នស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៤៧] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា មហាក្កតារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ
 ខន្ធាណំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្កតារម្មណំ
 ចុតិចិត្តំ បរិត្តារម្មណាស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្តរវ្យ-
 ច្ចយេន បច្ចយោ មហាក្កតារម្មណំ កវដ្តំ បរិត្តារម្ម-
 ណាយ អារដ្ឋនាយ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 មហាក្កតារម្មណោ ខន្ធា បរិត្តារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស
 អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៩] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណា-
 រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 មហាក្កតារម្មណំ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ

បរិក្ខារមូលក្ដិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៤៦] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ អនុលោម ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវោទានៈ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយៗ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤៨] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កវង្កៈ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃអារជ្ជនា ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃវុជ្ជានៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤៩] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ អនុលោម ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វោទានស្ស អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា និវោទា
វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ផលសមា-
បត្តិយា អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០] អប្បមាលារម្មណោ ធម្មោ អប្បមា-
ណារម្មណស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរិមា បុរិមា អប្បមាលារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមានំ
បច្ឆិមានំ ខន្ធានំ អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ កោត្រភុ
មក្កស្ស វោទានំ មក្កស្ស មក្កោ ផលស្ស ផលំ
ផលស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥១] អប្បមាលារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កប្បច្ច-
វេក្ខណោ បរិត្តារម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស ផលប្បច្ចវេក្ខ-
ណោ បរិត្តារម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស និព្វានប្បច្ចវេក្ខណោ
បរិត្តារម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស អប្បមាលារម្មណំ ចេតោ-
បរិយញ្ញាណំ បរិត្តារម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស បុព្វេនិវា-
សានុស្សតិញ្ញាណំ បរិត្តារម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស អនា-
តតំសញ្ញាណំ បរិត្តារម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស ផលំ បរិត្តា-
រម្មណស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

(ជាបច្ច័យ) នៃវោទានៈ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នេវ-
សញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គលកាលចេញអំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃ
ផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥០] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ
គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ
វោទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ផល ជាបច្ច័យ
នៃផល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ការពិចារណា
នូវមគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ការពិចារណា
នូវផល (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ការពិចារណា
នូវព្រះនិព្វាន (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ចេតោ-
បរិយញ្ញាណ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន (ជាបច្ច័យ)
នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ (ជា
បច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ អនាគតិសញ្ញាណ
(ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ផល ជាបច្ច័យ
នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

បរិក្ខារម្មណគ្គិកេ បញ្ហាវារោ

[៥២] អប្បមាលារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កប្បច្ចវេក្ខណោ មហាក្កតារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស ផលប្បច្ចវេក្ខណោ មហាក្កតារម្មណាស្ស . . . និព្វានប្បច្ចវេក្ខណោ មហាក្កតារម្មណាស្ស . . . ផលំ មហាក្កតារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣] បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ បរិក្ខារម្មណាស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ ។

[៥៤] បរិក្ខារម្មណោ ធម្មោ បរិក្ខារម្មណាស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ បទិច្ចវារសទិសា កាតព្វា ។ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន អារម្មណូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកតូបនិស្សយោ ។ បកតូបនិស្សយោ បរិក្ខារម្មណំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧចាសថកម្មំ . . . បរិក្ខារម្មណំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ បរិក្ខារម្មណំ សីលំ . . . បញ្ញំ

បរិក្ខារមូលត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៥២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ
 ការពិចារណា នូវមគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់
 នូវសភាពធំ ការពិចារណានូវផល មានអារម្មណ៍ ដល់នូវសភាពធំ . . .
 ការពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ដែលមានអារម្មណ៍ ដល់នូវសភាពធំ . . .
 ផល ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលមានអារម្មណ៍ ដល់នូវសភាពធំ
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥៣] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ប្រហែលគ្នា
 នឹងអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។

[៥៤] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ វារៈ ទាំងបី
 បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យប្រហែលគ្នា នឹងបដិច្ចវារៈផងចុះ ។ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បនិស្ស័យ អនន្តបនិស្ស័យ និងបកតូប-
 និស្ស័យ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យសទ្ធា ដែល
 មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ហើយឲ្យទាន សីល . . . ធ្វើឧបោសថ-
 កម្ម . . . ញ៉ាំងឈាន ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ឲ្យកើតឡើង
 វិបស្សនា . . . អភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង ដំឡើង
 មានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ សីល ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ . . . បញ្ញា

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

រាតំ ទោសំ មោហំ មាណំ ទិដ្ឋិ បត្តនំ កាយិកំ
 សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ
 សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ . . . បរិត្តារម្មណំ ឈានំ ឧប្បា-
 ទេតិ វិបស្សនំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
 ចានំ ហានតិ សង្ឃំ ភិទ្ធពតិ បរិត្តារម្មណា សទ្ធា . . .
 បញ្ញា រាគោ បត្តនា កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ
 ទុក្ខំ បរិត្តារម្មណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ រាគស្ស
 បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥] បរិត្តារម្មណា ធម្មោ មហាក្កតារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ហា-
 បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកតូបនិស្សយោ ។
 បកតូបនិស្សយោ បរិត្តារម្មណំ សទ្ធិ ឧបនិស្សាយ
 មហាក្កតារម្មណំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ . . . អភិញ្ញំ
 . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជម្លេតិ ទិដ្ឋិ កល្យាណតិ
 បរិត្តារម្មណំ សីលំ . . . បញ្ញំ រាតំ បត្តនំ កាយិកំ
 សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ ឧបនិស្សាយ មហាក្កតា-
 រម្មណំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ . . . អភិញ្ញំ . . .
 សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ មាណំ ជម្លេតិ ទិដ្ឋិ កល្យាណតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

រាគៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ទិដ្ឋិ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ
 . . . អាស្រ័យកាយិកទុក្ខ ហើយឲ្យទាន សីល . . . ឧបោសថ-
 កម្ម . . . ញ៉ាំងឈាន ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ឲ្យកើតឡើង
 វិបស្សនា . . . អភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង សម្លាប់សត្វ
 បំបែកសង្ឃ សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ . . . បញ្ញា រាគៈ
 សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ . . . កាយិកទុក្ខ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា
 ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ បញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ
 និងកាយិកទុក្ខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៥] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អា-
 រម្មណ្តូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ ឯបកតូប-
 និស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ
 ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ឲ្យកើតឡើង
 វិបស្សនា . . . អភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង ដំឡើង មានៈ
 ប្រកាន់ ទិដ្ឋិ សីល ដែលមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ . . . បញ្ញា រាគៈ
 សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ . . . អាស្រ័យនូវកាយិកទុក្ខ ញ៉ាំងឈាន
 ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ឲ្យកើតឡើង វិបស្សនា . . .
 អភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ

បរិគ្គារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

បរិគ្គារម្មណា សទ្ធា . . . កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ មហាក្កតារម្មណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ រាគស្ស បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦] បរិគ្គារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណារម្មណស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្យបនិស្សយោ ។ បកត្យបនិស្សយោ បរិគ្គារម្មណំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ អប្បមាណារម្មណំ ណាណំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិឧប្បាទេតិ បរិគ្គារម្មណំ សីលំ . . . បញ្ញំ រាគំ កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ ឧបនិស្សាយ អប្បមាណារម្មណំ ណាណំ ឧប្បាទេតិ មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ បរិគ្គារម្មណា សទ្ធា . . . កាយិកំ សុខំ អប្បមាណារម្មណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្យបនិស្សយោ ។

បរិក្ខារមូលក្ដិកៈ បញ្ញាវារៈ

សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ . . . កាយិកសុខ . . . កាយិកទុក្ខ
ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ បញ្ញា រាគៈ
សេចក្ដីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៦] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
ដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ហើយញ្ចាំងឈាន ដែល
មានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ឲ្យកើតឡើង ញ្ចាំងមគ្គ . . . ញ្ចាំង
អភិញ្ញា . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សីល ដែលមានអារម្មណ៍
តូចត្រូវ . . . បញ្ញា រាគៈ កាយិកសុខ . . . អាស្រ័យ កាយិកទុក្ខ
ហើយញ្ចាំងឈាន ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ឲ្យកើត
ឡើង ញ្ចាំងមគ្គ . . . ញ្ចាំងអភិញ្ញា . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង
សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ . . . កាយិកសុខ ជាបច្ច័យ នៃ
សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន និងបញ្ញា ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណ៍រូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បកត្ថបនិស្សយោ មហាក្កតារម្មណំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ
 មហាក្កតារម្មណំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ
 អភិញ្ញំ សមាបត្តិំ មាណំ ទិដ្ឋិំ កណ្ណាតិ
 មហាក្កតារម្មណំ សីលំ បញ្ញំ រាគំ
 បត្តនំ ឧបនិស្សាយ មហាក្កតារម្មណំ ឈានំ
 ទិដ្ឋិំ កណ្ណាតិ មហាក្កតារម្មណា សទ្ធា បញ្ញា
 រាគោ បត្តនា មហាក្កតារម្មណាយ សទ្ធាយ
 បត្តនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ មហាក្កតារម្មណំ
 សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ
 ឧទោសថកម្មំ ករោតិ បរិត្តារម្មណំ ឈានំ
 វិបស្សនំ អភិញ្ញំ សមាបត្តិំ មាណំ
 ជម្រុតិ ទិដ្ឋិំ កណ្ណាតិ មហាក្កតារម្មណំ សីលំ
 បត្តនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ . . . ទិដ្ឋិំ កណ្ណាតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

បកត្ថុបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់
 នូវសភាពធំ ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ
 ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
 . . . នូវមានះ . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវ
 សភាពធំ . . . នូវបញ្ញា . . . នូវរាគៈ . . . អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា
 . . . នូវឈាន ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ
 សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . បញ្ញា . . . រាគៈ . . .
 សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ
 និងសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៨] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍-
 បនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថុបនិស្ស័យ ។ បកត្ថុបនិស្ស័យ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ហើយ
 ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើនូវឧបោសថកម្ម ញ៉ាំងឈាន ដែលមាន
 អារម្មណ៍តូចត្រូវ . . . ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងស-
 មាបត្តិ . . . ដំឡើងមានះ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវ
 សភាពធំ . . . អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយឲ្យទាន . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ

បរិក្ខារម្ពណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

មហាក្កតារម្មណា សទ្ធា . . . បត្តនា បរិក្ខារម្មណាយ
សទ្ធាយ បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
កស្ស ទុក្ខស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៩] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ បកត្វប-
និស្សយោ មហាក្កតារម្មណំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ
អប្បមាណារម្មណំ ឈានំ . . . មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . .
សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ មហាក្កតារម្មណំ សីលំ . . .
បត្តនំ ឧបនិស្សាយ អប្បមាណារម្មណំ ឈានំ . . .
សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ មហាក្កតារម្មណោ សទ្ធា . . .
បត្តនា អប្បមាណារម្មណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦០] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
រម្មណូបនិស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្ស-
យោ ។ បកត្វបនិស្សយោ អប្បមាណារម្មណំ សទ្ធិំ
ឧបនិស្សាយ អប្បមាណារម្មណំ ឈានំ . . . មក្កំ . . .

បរិក្ខារមូលត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ
នៃសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ នៃសេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ
និងកាយិកទុក្ខ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ
បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ហើយ
ញ៉ាំងឈាន ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន . . . ញ៉ាំង
មគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល
ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . អាស្រ័យ នូវសេចក្តីប្រាថ្នា
ហើយញ៉ាំងឈាន ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន . . .
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ
. . . សេចក្តីប្រាថ្នា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រ-
មាណមិនបាន និងបញ្ញា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦០] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
បកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវ
សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ហើយញ៉ាំងឈាន
ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណារម្មណំ
 សីលំ ... បញ្ញា ឧបនិស្សាយ អប្បមាណារម្មណំ
 ណាណំ ... មត្តំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អប្បមា-
 ណារម្មណា សទ្ធា ... បញ្ញា អប្បមាណារម្ម-
 ណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ ផលសមាបត្តិយា ឧប-
 និស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦០] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ បរិវាណាម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្តូបនិស្សយោ អប្បមាណារម្មណំ សទ្ធិ
 ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧចោ-
 សថកម្មំ ករោតិ បរិវាណាម្មណំ ណាណំ ឧប្បាទេតិ
 វិបស្សនំ ... អភិញ្ញំ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អប្ប-
 មាណារម្មណំ សីលំ ... បញ្ញា ឧបនិស្សាយ ទានំ
 ទេតិ ... សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណារម្មណា
 សទ្ធា ... បញ្ញា បរិវាណាម្មណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ
 កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស ឧប-
 និស្សាយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ញ្ចាំងអភិញ្ញា . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល ដែលមាន
អារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន . . . អាស្រ័យ នូវបញ្ញា ហើយញ្ចាំង
ឈាន ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន . . . ញ្ចាំងមគ្គ . . .
ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណ
មិនបាន . . . បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រ-
មាណមិនបាន នៃបញ្ញា និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណ្តូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូប-
និស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍មាន
ប្រមាណមិនបាន ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើនូវឧបោសថកម្ម
ញ្ចាំងឈាន ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ឲ្យកើតឡើង ញ្ចាំងវិបស្សនា
. . . ញ្ចាំងអភិញ្ញា . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល ដែល
មានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន . . . អាស្រ័យ នូវបញ្ញា ហើយឲ្យ
ទាន . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍
មានប្រមាណមិនបាន . . . បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមាន
អារម្មណ៍តូចត្រូវ នៃបញ្ញា កាយិកសុខ និងកាយិកទុក្ខ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

បរិក្ខារមូលក្តីកេ បញ្ញាវារោ

[៦២] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្យូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តប-
 និស្សយោ ។ បកត្តបនិស្សយោ អប្បមាណារម្មណំ
 សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ មហាក្កតារម្មណំ ឈានំ . . .
 វិបស្សនំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ
 អប្បមាណារម្មណំ សីលំ . . . បញ្ញំ ឧបនិស្សាយ
 មហាក្កតារម្មណំ ឈានំ . . . វិបស្សនំ . . . អភិញ្ញំ . . .
 សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ អប្បមាណារម្មណោ សទ្ធា
 . . . បញ្ញា មហាក្កតារម្មណាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៣] បរិក្ខារមូលោ ធម្មោ បរិក្ខារមូលាស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវេនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 បរិក្ខារមូលោ ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ បរិក្ខារមូ-
 លានំ ខន្ធានំ អាសេវេនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៤] បរិក្ខារមូលោ ធម្មោ អប្បមាណារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អាសេវេនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បរិក្ខារមូលំ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ
 វោទានស្ស អាសេវេនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បរិក្ខារមូលក្ដិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជា បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយឧបនិស្សៈ យប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែល មានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ហើយញ្ចាំងឈាន ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . ញ្ចាំងវិបស្សនា . . . ញ្ចាំងអភិញ្ញា . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង នូវសីល ដែលមានអារម្មណ៍មាន ប្រមាណមិនបាន . . . អាស្រ័យ នូវបញ្ញា ហើយញ្ចាំងឈាន ដែល មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ . . . ញ្ចាំងវិបស្សនា . . . ញ្ចាំងអភិញ្ញា . . . ញ្ចាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍មាន ប្រមាណមិនបាន . . . បញ្ញា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមានអារម្មណ៍ ដល់នូវសភាពធំ និងបញ្ញា ដោយឧបនិស្សៈយប្បច្ច័យ ។

[៦៣] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែល មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៦៤] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ អនុលោម ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវោទានៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៥] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
មហាក្កតារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មហាក្កតា-
រម្មណាណំ ខន្ធាណំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៦] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណា-
រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
មហាក្កតារម្មណំ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ
វោទានស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណា-
រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិ-
មា បុរិមា អប្បមាណារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិ-
មាណំ អប្បមាណារម្មណាណំ ខន្ធាណំ អាសេវនប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ កោត្រភុ មក្កស្ស វោទានំ មក្កស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨] បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធាតា-
ខណិកា ។ សហជាតា បរិត្តារម្មណោ ចេតនា
សម្បយុត្តកាណំ ខន្ធាណំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៥] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួក ខន្ធមុន ។ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៦៦] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ អនុលោម ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រុត្ត អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវេទានៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៦៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃពួក ខន្ធក្រោយ ។ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គោត្រុត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៦៨] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត នឹងនាវាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានអារម្មណ៍ តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

បរិត្តារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

នាណខណ៌ិកា បរិត្តារម្មណា ចេតនា វិចារកានំ
បរិត្តារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩] មហក្កតារម្មណោ ធម្មោ មហក្កតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជា-
តា នាណខណ៌ិកា ។ សហជាតា មហក្កតារម្មណា
ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ នាណខណ៌ិកា មហក្កតារម្មណា ចេត-
នា វិចារកានំ មហក្កតារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៧០] មហក្កតារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាណខណ៌ិកា
មហក្កតារម្មណា ចេតនា វិចារកានំ បរិត្តារម្មណានំ
ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា
នាណខណ៌ិកា ។ សហជាតា អប្បមាណារម្មណា ចេត-
នា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បរិក្ខារមូលក្ខតិកៈ បញ្ហាវារៈ

ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦៩] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់ សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមាន អារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ កម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់ នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវ សភាពធំ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧០] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានា- ខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ មានប្រមាណមិនបាន ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិន បាន ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នាណខណិកា អប្បមាណារម្មណា ចេតនា វិចា-
កានំ អប្បមាណារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៧២] អប្បមាណារម្មណា ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នាណ-
ខណិកា អប្បមាណារម្មណា ចេតនា វិចាកានំ
បរិត្តារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៣] បរិត្តារម្មណា ធម្មោ បរិត្តារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ លាណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ មត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ នត្តិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ វិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អវិកតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៧៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ សត្ត អធិប-
តិយា សត្ត អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
តីណិ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្ស-
យេ នវ អាសេវនេ បញ្ច កម្មេ បញ្ច វិចាកេ តីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានា- ខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៣] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្ប- ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយស្រ្តិយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជា បច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៧៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

បរិក្ខារម្ពណត្តិកេ បញ្ចារាម

អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មក្កេ សម្បយុត្តេ
អត្តិយា តីណិ នត្តិយា នវ វិកតេ នវ អវិកតេ
តីណិ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[៧៥] បរិក្ខារម្ពណោ ធម្មោ បរិក្ខារម្ពណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៦] បរិក្ខារម្ពណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្ពណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៧] បរិក្ខារម្ពណោ ធម្មោ អប្បមាណារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៨] មហាក្កតារម្ពណោ ធម្មោ មហាក្កតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

បរិក្ខារមូលក្ខិកៈ បញ្ហាវារៈ

ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ័យប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ
មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ និងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្ថិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៧៥] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៧៦] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧៧] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧៨] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៩] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កេម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨០] មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨១] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ អប្បមាណា-
រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៨២] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ បរិត្តារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កេម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៣] អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ មហាក្កតា-
រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ
នអធិបតិយា នវ នអនន្តវ នវ នសមនន្តវ
នវ នសហជាតេ នវ នអញ្ញមញ្ញេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៩] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៨០] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៨១] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ដោយអារម្មណ៍-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៨២] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍តូចត្រូវ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៨៣] ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មានប្រមាណមិនបាន ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៨៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនស-
ហជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

បរិក្ខារមូលក្តិកេ បញ្ហាវារោ

ននិស្សយេ នវ នឧបនិស្សយេ សត្ត នបុរេជាតេ
 នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ ។ សង្ខតំ ។
 នមក្កេ នវ នសម្បយុត្តេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ
 នោអត្តិយា នវ នោនត្តិយា នវ នោវិកតេ នវ
 នោអវិកតេ នវ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៨៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ . . .
 នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នឧបនិស្សយេ
 នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសេវនេ តីណិ ។
 សង្ខតំ ។ នមក្កេ នវិប្បយុត្តេ នោនត្តិយា នោ-
 វិកតេ តីណិ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៨៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ សត្ត . . .
 អធិបតិយា សត្ត អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហ-
 ជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ

បរិក្ខារមូលាត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 នោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៨៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 ... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ នឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និងនអាសេវ-
 នប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោនត្តិប្បច្ច័យ និងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
 បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៨៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 ... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ បញ្ច កម្មេ បញ្ច
 វិចារកេ តីណិ ។ សង្ខតំ ។ សម្បយុត្តេ តីណិ
 អត្តិយា តីណិ នត្តិយា នវ វិកតេ នវ អវិកតេ
 តីណិ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បរិត្តារម្មណត្តិកំ តេសមំ និដ្ឋិតំ ។



អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
 ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
 យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បរិគ្គារម្មណត្តិកៈ ទី ១៣ ។

ហ៊ីនត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៨៧] ហ៊ីនំ ធម្មំ បដិច្ច ហ៊ីនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជ-
 តិ ហោតុប្បច្ចយា ហ៊ីនំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។ ហ៊ីនំ ធម្មំ
 បដិច្ច មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា
 ហ៊ីនោ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ហ៊ីនំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហ៊ីនោ ច មជ្ឈិមោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហោតុប្បច្ចយា ហ៊ីនំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[៨៨] មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ ធម្មោ . . .
 មជ្ឈិមំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តស-
 មុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ . . .
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កាដត្តារូបំ
 ឧទាទារូបំ ។

[៨៩] បណីតំ ធម្មំ បដិច្ច បណីតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហ៊ីនត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៨៧] ធម៌ ថោកទាប អាស្រ័យ នូវធម៌ ថោកទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវ ខន្ធ ១ ដ៏ថោកទាប ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ ។ ធម៌ កណ្តាល អាស្រ័យ នូវធម៌ ថោកទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ថោកទាប ។ ធម៌ ថោក ទាបក្តី ធម៌ ជាកណ្តាលក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ថោកទាប ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដ៏ថោកទាប នូវខន្ធ ២ ... ។

[៨៨] ធម៌ ជាកណ្តាល អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកណ្តាល ... គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាកណ្តាល នូវខន្ធ ២ ... វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ នូវមហាក្ខត ១ ... ចិត្ត- សមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ។

[៨៩] ធម៌ ជាន់ខ្ពស់ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាន់ខ្ពស់ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៩០] មជ្ឈិមញ្ច បណ្ឌិតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិ-
មោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា បណ្ឌិតេ ខន្ធ ច
មហាក្វតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៩១] ហីនញ្ច មជ្ឈិមញ្ច ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ
ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា ហីនេ ខន្ធ ច មហា-
ក្វតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ ហីនត្តិកំ
សង្កិលិដ្ឋត្តិកសទិសំ វិត្តារេតព្វំ ។ បរិបុណ្ណំ ។

ហីនត្តិកំ បុទ្ធសមំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៩០] ធម៌ ជាកណ្តាល អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាកណ្តាលផង
នូវធម៌ ជាន់ខ្ពស់ផង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាន់ខ្ពស់ផង នូវពួកមហាក្ខតផង ។

[៩១] ធម៌ ជាកណ្តាល អាស្រ័យ នូវធម៌ ថោកទាបផង
នូវធម៌ ជាកណ្តាលផង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ថោកទាបផង នូវពួកមហាក្ខតផង ។ ហីនត្តិកៈ
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ប្រហែលនឹងសង្កិលិដ្ឋត្តិកៈផងចុះ ។ ចប់
បរិបូណ៌ ។

ចប់ ហីនត្តិកៈ ទី ១៤ ។

មិច្ឆត្តត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៧២] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្តនិយតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ មិច្ឆត្ត-
 និយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ។ មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្តនិយតោ ច
 អនិយតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្ត-
 និយតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[៧៣] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្តនិយតោ
 ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៧៤] អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
 ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្កុលោ អនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា កាដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .

មិច្ឆត្តតិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៧២] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង នូវខន្ធ ២ ... ។ ធម៌ មិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានសភាពខុស និងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ចិត្តសមុជ្ជានរូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ។ ធម៌ ដែល មានសភាពខុសនិងទៀងក្តី ធម៌ មិនទៀងក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានសភាព ខុសនិងទៀង នូវខន្ធ ២ ... ។

[៧៣] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង... ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ មានវារៈ ៣ ។

[៧៤] ធម៌ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនទៀង ... ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នូវខន្ធ ២ ... ខន្ធ ៣ ក្តី កងត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ ...

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ខន្ទេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ទា ឯកំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[៩៥] មិច្ឆត្តនិយតព្វា អនិយតព្វា ធម្មំ បដិច្ច
អនិយតោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតេ
ខន្ទេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៩៦] សម្មត្តនិយតព្វា អនិយតព្វា ធម្មំ បដិច្ច
អនិយតោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតេ
ខន្ទេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[៩៧] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្តនិយតោ
ធម្មោ . . . អារម្មណប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតំ ឯកំ ខន្ទំ
បដិច្ច តយោ ខន្ទា ទ្វេ ខន្ទេ ... ។

[៩៨] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្តនិយតោ
ធម្មោ . . . អារម្មណប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតំ ឯកំ ខន្ទំ
បដិច្ច តយោ ខន្ទា ទ្វេ ខន្ទេ ... ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ មហាក្ខត ៣
អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប
អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ២ ។

[៤៥] ធម៌ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានសភាព
ខុសនឹងទៀងផង ដែលមិនទៀងផង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង
ផង ពួកមហាក្ខតផង ។

[៤៦] ធម៌ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានសភាព
ត្រូវនឹងទៀងផង ដែលមិនទៀងផង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង
ផង ពួកមហាក្ខតផង ។

[៤៧] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣
អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង នូវខន្ធ ២ . . . ។

[៤៨] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង . . . ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣
អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង នូវខន្ធ ២ . . . ។

មិច្ឆត្តក្តិកេ បដិច្ចវារោ

[៩៩] អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ អនិ-
 យតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . .
 វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធោ ។ សព្វេ បច្ចយា ឥមិទា ការ-
 ណោន វិត្តាវតព្វា ។ សន្ធិត្ថំ ។

[១០០] ហេតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អនិ-
 បតិយា នវ អនន្តវេ តីណិ សមនន្តវេ តីណិ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ និស្សយេ នវ ឧប-
 និស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ តីណិ
 កម្មេ នវ វិចារកេ ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ
 ណានេ នវ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ
 នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា តីណិ វិតតេ តីណិ អវិតតេ
 នវ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

មិច្ឆត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៩៩] ធម៌ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ។ បច្ច័យទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ តាមហេតុនេះ ផងចុះ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១០០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០១] អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា អហោតុកំ អនិយតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធធ្ធ . . . អហោតុកប្បជិសន្តិក្ខណោ ឯកំ មហា-
 ភូតំ បដិច្ច ពាហិរំ . . . អាហារំ . . . ឧតុ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ . . . វិចិត្តិច្ឆាសហកតោ ឧទ្ធចូសហកតោ
 ខន្ធធ្ធ បដិច្ច វិចិត្តិច្ឆាសហកតោ ឧទ្ធចូសហកតោ
 មោហោ ។

[១០២] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ
 ខន្ធធ្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។

[១០៣] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច មិច្ឆត្តនិយ-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ
 ខន្ធធ្ធ បដិច្ច មិច្ឆត្តនិយតោ អធិបតិ ។

[១០៤] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្តនិយ-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា សម្មត្តនិយ-
 តោ ខន្ធធ្ធ បដិច្ច សម្មត្តនិយតោ អធិបតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១០១] ធម៌ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នូវខន្ធ ២ . . . ពាហិរ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . អាហារ . . . ឧតុ . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយ វិចិកិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំ ដោយវិចិកិត្តា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[១០២] ធម៌ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមាន សភាពខុសនិងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋាយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិង ទៀង ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[១០៣] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង អាស្រ័យ នូវពួក ខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ។

[១០៤] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ។

មិច្ឆត្តិកេ បដិច្ចវារោ

[១០៥] អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធ
 . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច
 ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ។ សន្ធិត្ថំ ។ អសញ្ញា-
 សត្តានំ ។ បេ ។

[១០៦] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
 ធម្មោ . . . នអនន្តរឧប្បច្ចយា ។ សន្ធិត្ថំ ។ សព្វានិ
 បច្ចយានិ វិត្តារេតព្វានិ ។

[១០៧] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ បញ្ច
 នអធិបតិយា តីណិ នអនន្តរេ បញ្ច នសមន្តរេ
 បញ្ច នអញ្ញមញ្ញោ បញ្ច នឧបទិស្សយេ បញ្ច នបុ-
 រោជាតេ ន នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ បញ្ច
 នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ
 នសន្ធិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា បញ្ច
 នោវិតតេ បញ្ច ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

មិច្ឆត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[១០៥] ធម៌ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ មហា- ភូតិ ១ . . . ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ បេ ។

[១០៦] ធម៌ ដែលមិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមាន សភាពខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះនអនន្តរវប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ បច្ច័យទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

[១០៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអនន្តរវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរវប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជា- តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេ- វនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបា- កប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រិ- យប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង នមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង នោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០៨] ហេតុប្បច្ចយា នហារម្មណោ បញ្ច . . .
 នអធិបតិយា តីណិ នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអញ្ញា-
 មញ្ញោ នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ ឆ នបច្ឆា-
 ជាតេ នវ នអាសេវនេ បញ្ច នកម្មេ តីណិ
 នវិចារកេ នវ នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ
 ទ្វេ នោនត្តិយា បញ្ច នោវិតតេ បញ្ច ។ ឯវំ
 កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[១០៩] នហេតុប្បច្ចយា ហារម្មណោ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯកំ ។
 សង្ខត្តំ ។ វិតតេ ឯកំ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោ បដិច្ចវារសទិសោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្ខិកប្បដ្ឋាន

[១០៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
 នសមនន្តរប្បច្ច័យ នអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បី
 រាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[១០៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេ-
 តុប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 ក្នុងនវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតវារៈ ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បច្ចយវារោ

[១១០] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិ-
 យតោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ បេ ។
 សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ
 . . . ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[១១១] អនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា អនិយតោ
 ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ច-
 យា តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
 . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធធ្វេ បច្ចយា វត្ថុ វត្ថុំ បច្ចយា
 ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា អនិយ-
 តា ខន្ធា ។ អនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ
 ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតា
 ខន្ធា ។ អនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា សម្មត្តនិយតោ
 ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ បច្ចយា សម្មត្តនិយតា
 ខន្ធា ។ អនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ
 ច អនិយតោ ច ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា វត្ថុំ
 បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធា មហាក្ខតេ បច្ចយា
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ អនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា សម្មត្ត-
 និយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា

បច្ចយវារៈ

[១១០] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មានវារៈ ៣ ។ បេ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មានវារៈ ៣ ។

[១១១] ធម៌ ដែលមិនទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នឹងខន្ធ ២ . . . វត្ថុ ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ពឹងផ្អែក នឹងមហាកូត ១ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិនទៀងក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពឹងផ្អែក នឹងពួកមហាកូត ។ ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិនទៀងក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វត្ថុំ បច្ចុយា សម្មត្តនិយតា ខន្ធា មហាក្វតេ បច្ចុយា
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១១២] មិច្ឆត្តនិយតព្វា អនិយតព្វា ធម្មំ បច្ចុ-
យា មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចុយា មិច្ឆត្ត-
និយតំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុព្វា បច្ចុយា តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធា . . . ។ មិច្ឆត្តនិយតព្វា អនិយតព្វា ធម្មំ
បច្ចុយា អនិយតោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចុយា មិច្ឆត្ត-
និយតេ ខន្ធា ច មហាក្វតេ ច បច្ចុយា ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ។ មិច្ឆត្តនិយតព្វា អនិយតព្វា ធម្មំ បច្ចុ-
យា មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មា . . .
ហេតុប្បច្ចុយា មិច្ឆត្តនិយតំ ឯកំ ខន្ធា វត្ថុព្វា
បច្ចុយា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . . មិច្ឆត្តនិយតេ
ខន្ធា ច មហាក្វតេ ច បច្ចុយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។

[១១៣] សម្មត្តនិយតព្វា អនិយតព្វា ធម្មំ បច្ចុ-
យា សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចុយា តីណិ
បញ្ញា មិច្ឆត្តសទិសំ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋាន

គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ពីងផ្អែក នឹងពួកមហាកូត ។

[១១២] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពីងផ្អែក នឹងធម៌
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង . . . ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ពីងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនឹង
ទៀងផង វត្ថុផង នឹងខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលមិនទៀង ពីងផ្អែក នឹងធម៌
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ដែលមិនទៀងផង . . . ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលមានសភាព
ខុសនឹងទៀងផង ពួកមហាកូតផង ។ ធម៌ ដែលមានសភាពខុស
នឹងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិនទៀងក្តី ពីងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាព
ខុសនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ
ខន្ធ ៣ ពីងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង វត្ថុ
ផង នឹងខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែល
មានសភាពខុសនឹងទៀងផង ពួកមហាកូតផង ។

[១១៣] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពីងផ្អែក នឹងធម៌
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង . . . ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ គឺ មានវារៈ ៣ ឯប្រស្នា ប្រហែលគ្នានឹងមិច្ឆត្តធម៌ដែរ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

មិច្ឆត្តិកេ បដិច្ចវារោ

[១១៤] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយ-
 តោ ធម្មោ . . . អារម្មណាប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។
 កុសលត្តិកេ បច្ចយវាសទិសំ វិភជិតពុំ ។ អវិក-
 តប្បច្ចយា ។

[១១៥] ហេតុយា សត្តវស អារម្មណោ សត្ត
 អធិបតិយា សត្តវស អនន្តរេ សត្ត សមនន្តរេ សត្ត
 សហជាតេ សត្តវស អញ្ញមញ្ញោ សត្ត និស្សយេ
 សត្តវស ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ សត្ត អា-
 សេវនេ សត្ត កម្មេ សត្តវស វិចារកេ ឯកំ អា-
 ហារេ សត្តវស តទ្ធិយេ សត្តវស ណានេ សត្ត-
 វស មក្កេ សត្តវស សម្បយុត្តេ សត្ត វិប្បយុត្តេ
 សត្តវស អត្ថិយា សត្តវស នត្ថិយា សត្ត វិភតេ
 សត្ត អវិភតេ សត្តវស ។ ឯវំ កណោតពុំ ។

អនុលោមំ ។

មិច្ឆត្តតិកៈ បដិច្ចវារៈ

[១១៤] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង . . . ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ ។ សេចក្តី បំប្លែង ។ បណ្ឌិត គប្បីចែកឲ្យដូចគ្នា នឹងបច្ច័យវារៈ ក្នុងកុស- លតិកៈផងចុះ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ។

[១១៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១៧ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុង នតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគ- តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១១៦] អនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា អនិយតោ ធម្មោ
 . . . នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អនិយតំ ឯកំ ខន្ធ
 បច្ចយា តយោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ
 ខន្ធ ... អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធ បច្ចយា
 វត្ថុ វត្ថុំ បច្ចយា ខន្ធ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ ... ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្ខុវិញ្ញាណំ
 កាយាយតនំ បច្ចយា កាយវិញ្ញាណំ វត្ថុំ បច្ចយា
 អហេតុកា អនិយតា ខន្ធ វិចិត្តិច្ឆាសហគតេ
 ឧទ្ធចូសហគតេ ខន្ធ ច វត្ថុញ បច្ចយា វិចិត្តិច្ឆា-
 សហគតោ ឧទ្ធចូសហគតោ មោហោ ។

[១១៧] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា អនិយតោ
 ធម្មោ . . . នអារម្មណាប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតេ ខន្ធ
 បច្ចយា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ។ កុសលត្តិកសទិសំ
 បញ្ច កាតញ ។

[១១៨] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ
 ធម្មោ . . . នអធិបតិប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតេ ខន្ធ
 បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតា អធិបតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១១៦] ធម៌ ដែលមិនទៀង ពីងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី ពីងផ្អែក នឹងអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នឹងខន្ធ ២ . . . វត្ថុ ពីងផ្អែក នឹង ពួកខន្ធ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ មហាកូត ១ . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ចក្ខុវិញ្ញាណ ពីងផ្អែក នឹងចក្ខុយតនៈ កាយវិញ្ញាណ ពីងផ្អែក នឹងកាយាយតនៈ ពួកអហេតុ- កក្ខន្ធ ដែលមិនទៀង ពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយ វិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយ វិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង វត្ថុផង ។

[១១៧] ធម៌ មិនទៀង ពីងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាព ខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ។ វារៈ ៥ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យប្រហែលគ្នានឹងកុសលត្តិកៈដែរ ។

[១១៨] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពីងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ- ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែល មានសភាពខុសនឹងទៀង ។

មិច្ឆត្តិកេ បដិច្ចវារោ

[១១៩] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចុយា សម្មត្តនិយ-
តោ ធម្មោ . . . នអធិបតិប្បច្ចុយា សម្មត្តនិយតេ
ខន្ទេ បច្ចុយា សម្មត្តនិយតា អធិបតិ ។

[១២០] អនិយតំ ធម្មំ បច្ចុយា អនិយតោ
ធម្មោ . . . នអធិបតិប្បច្ចុយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ទំ
បច្ចុយា តយោ ខន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ
ខន្ទេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ អសញ្ញា-
សត្តានំ . . . ចក្កាយតនំ បច្ចុយា . . . កាយាយតនំ
បច្ចុយា . . . វត្ថុំ បច្ចុយា អនិយតា ខន្ទា ។ អនិយ-
តំ ធម្មំ បច្ចុយា មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ . . . នអធិបតិ-
ប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា មិច្ឆត្តនិយតា អធិបតិ ។ អនិយតំ
ធម្មំ បច្ចុយា សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ . . . នអធិប-
តិប្បច្ចុយា វត្ថុំ បច្ចុយា សម្មត្តនិយតា អធិបតិ ។

[១២១] មិច្ឆត្តនិយតញ អនិយតញ ធម្មំ បច្ចុ-
យា មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ . . . នអធិបតិប្បច្ចុយា
មិច្ឆត្តនិយតេ ខន្ទេ ច វត្ថុញ បច្ចុយា មិច្ឆត្តនិ-
យតា អធិបតិ ។

មិច្ឆត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[១១៧] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ- ធម៌ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលមាន សភាពត្រូវនិងទៀង ។

[១២០] ធម៌ ដែលមិនទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី ពឹង ផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ពឹងផ្អែក នឹង ចក្ខុយតនៈ . . . ពឹងផ្អែក នឹងកាយាយតនៈ . . . ពួកខន្ធ ដែលមិន ទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។ ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិង ទៀង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។

[១២១] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង . . . ព្រោះ នអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀងផង វត្ថុផង ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១២២] សម្មត្តនិយតព្វា អនិយតព្វា ធម្មំ
បច្ចយា សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ . . . នអធិបតិប្បច្ចយា
សម្មត្តនិយតេ ខន្ទេ ច វត្តព្វា បច្ចយា សម្មត្ត-
និយតា អធិបតិ ។

[១២៣] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា អនិយតោ
ធម្មោ . . . នអនន្តរប្បច្ចយា ។ សន្និទ្ធិត្ថំ ។ លោ-
នត្តិប្បច្ចយា លោវិតតប្បច្ចយា ។

[១២៤] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ បព្វា
នអធិបតិយា សត្តំ នអនន្តរេ បព្វា នសមនន្តរេ
បព្វា នអញ្ញមញ្ញោ បព្វា នឧបនិស្សយេ បព្វា នបុ-
រេជាតេ ន នបច្ឆាជាតេ សត្តរសេ នអាសេវនេ បព្វា
នកម្មេ សត្តំ នវិចារកេ សត្តរសេ នអាហារេ ឯកំ
នត្រិយេ នឈានេ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ
បព្វា នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ លោនត្តិយា បព្វា លោវិតតេ
បព្វា ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១២២] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពីងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង . . . ព្រោះ នអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង នឹងវត្ថុផង ។

[១២៣] ធម៌ ដែលមិនទៀង ពីងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមាន សភាពខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ព្រោះនោនត្តិប្បច្ច័យ និងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

[១២៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៥ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ និងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ។

មិច្ឆត្តិកេ សំសដ្ឋវារោ

[១២៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ បញ្ច . . .
 នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ បញ្ច នសមនន្តរេ
 នអញ្ញមញ្ញេ នឧបនិស្សយេ បញ្ច នបុរេជាតេ ឆ
 នបច្ឆាជាតេ សត្តរាស នអាសេវនេ បញ្ច នកម្មេ
 សត្ត នវិចារកេ សត្តរាស នសម្បយុត្តេ បញ្ច នវិប្ប-
 យុត្តេ ទ្វេ នោនតិយា បញ្ច នោវិតតេ បញ្ច ។ ឯវំ
 កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[១២៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ អវិតតេ ឯកំ ។ ឯវំ
 កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

និស្សយវារោ បច្ចយវារាសទិសោ ។

សំសដ្ឋវារោ

[១២៧] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិយ-
 តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតំ
 ឯកំ ខន្ធិំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធជេ . . . ។

មិច្ឆត្តតិកៈ សំសដ្ឋវារៈ

[១២៥] ក្នុងនិកាយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនិកាយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ៥ ក្នុងនិកាយសមនន្តរប្បច្ច័យ និកាយមញ្ញប្បច្ច័យ និងនិកាយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនិកាយបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិកាយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៧ ក្នុងនិកាយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនិកាយកម្មប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនិកាយវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនិកាយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនិកាយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិកាយនោនត្ថិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងនិកាយវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
 យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[១២៦] ក្នុងនិកាយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនិកាយហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងនិកាយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនិកាយអវិគ-
 តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

និស្សយវារៈ ប្រហែលគ្នានឹងបច្ចយវារៈដែរ ។

សំសដ្ឋវារៈ

[១២៧] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ច្រឡំនឹងធម៌ ដែល
 មានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ
 ៣ ច្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង នឹងខន្ធ ២ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១២៨] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ សម្មត្តនិ-
យតោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតំ ឯកំ
ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[១២៩] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ
ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធំ
សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ។ បេ ។ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ . . . ។

[១៣០] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិ-
យតោ ធម្មោ . . . អារម្មណាប្បច្ចយា ។ សន្ធិត្តំ ។
អរិកតប្បច្ចយា ។

[១៣១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ ។
សន្ធិត្តំ ។ កម្មេ តីណិ វិចាកេ ឯកំ អាហារេ
តីណិ អរិកតេ តីណិ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[១៣២] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ
ធម្មោ . . . នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អនិយតំ ឯកំ
ខន្ធំ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . អហេតុ-
កប្បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១២៨] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង នឹងខន្ធ ២ . . . ។

[១២៩] ធម៌ ដែលមិនទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នឹងខន្ធ ២ ។ បេ ។ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[១៣០] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ព្រោះអវិគតប្បដ្ឋាយ ។

[១៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[១៣២] ធម៌ ដែលមិនទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រឡំនឹងអហេតុកក្ខន្ធន្ធ ១ ដែលមិនទៀង នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ . . . ។

មិច្ឆត្តិកេ សំសដ្ឋារោ

[១៣៣] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិ-
យតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មិច្ឆត្តនិ-
យតេ ខន្ធ សំសដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិយតា អធិបតិ ។

[១៣៤] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ សម្មត្ត-
និយតោ ធម្មោ . . . នអធិបតិប្បច្ចយា សម្មត្តនិយតេ
ខន្ធ សំសដ្ឋោ សម្មត្តនិយតា អធិបតិ ។

[១៣៥] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ
ធម្មោ . . . នអធិបតិប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធ
សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ . . . ។

[១៣៦] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ សម្មត្តនិ-
យតោ ធម្មោ . . . នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ សម្មត្ត-
និយតំ ឯកំ ខន្ធ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធ ទ្វេ
ខន្ធ . . . ។

[១៣៧] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ
ធម្មោ . . . នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អនិយតំ ឯកំ
ខន្ធ សំសដ្ឋា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិ-
សន្ធិក្ខណោ . . . ។

មិច្ឆត្តក្កិកៈ សំសដ្ឋវារៈ

[១៣៣] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ប្រឡំនឹងពួកខន្ធ ដែល មានសភាពខុសនឹងទៀង ។

[១៣៤] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែល មានសភាពត្រូវនឹងទៀង . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ប្រឡំនឹងពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវ នឹងទៀង ។

[១៣៥] ធម៌ ដែលមិនទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមិន ទៀង នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[១៣៦] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង . . . ព្រោះនបុរេជាតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ក្នុងអរូប នឹងខន្ធ ២ . . . ។

[១៣៧] ធម៌ ដែលមិនទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនបុរេជាតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមិន ទៀង ក្នុងអរូប . . . នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៣៨] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិ-
យតោ ធម្មោ . . . នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ ។

[១៣៩] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ
ធម្មោ . . . នអាសេវនប្បច្ចយា អនិយតំ ឯកំ ខន្ធ
សំសដ្ឋោ . . . ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[១៤០] មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ មិច្ឆត្តនិ-
យតោ ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចយា នវិចារកប្បច្ចយា ។

[១៤១] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ
ធម្មោ . . . នឈានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណំ ។ នមក្ក-
ប្បច្ចយា អហោតុកំ អនិយតំ . . . ។

[១៤២] សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ សម្មត្តនិ-
យតោ ធម្មោ . . . នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ សម្មត្ត-
និយតំ ឯកំ ខន្ធ សំសដ្ឋោ តយោ ខន្ធ ទ្វេ
ខន្ធ . . . ។

[១៤៣] អនិយតំ ធម្មំ សំសដ្ឋោ អនិយតោ
ធម្មោ . . . នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ អនិយតំ ឯកំ
ខន្ធ . . . ទ្វេ ខន្ធ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៣៨] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ (ចប់) បរិបូណ៌ ។

[១៣៩] ធម៌ ដែលមិនទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនអាសេវនប្បដ្ឋាយ គឺ ប្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង . . . នឹងខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[១៤០] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង . . . ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋាយ និងនវិបាកប្បដ្ឋាយ ។

[១៤១] ធម៌ ដែលមិនទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនឈានប្បដ្ឋាយ បានដល់បញ្ចវិញ្ញាណ ។ ព្រោះនមគ្គប្បដ្ឋាយ អហេតុកៈ ដែលមិនទៀង . . . ។

[១៤២] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង . . . ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ប្រឡំនឹងខន្ធ ១ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ក្នុងអរូប នឹងខន្ធ ២ . . . ។

[១៤៣] ធម៌ ដែលមិនទៀង ប្រឡំនឹងធម៌ ដែលមិនទៀង . . . ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ គឺ នឹងខន្ធ ១ ដែលមិនទៀង ក្នុងអរូប . . . នឹងខន្ធ ២ . . . ។

មិច្ឆត្តត្តិកេ សំសដ្ឋវារោ

[១៤៤] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា តីណិ
 នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ
 ឯកំ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នឈានេ
 ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ ឯវំ
 កលោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[១៤៥] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ . . .
 នបុរេជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ តីណិ នអាសេវនេ
 ឯកំ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ
 ទ្វេ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[១៤៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ . . .
 អនន្តរេ ឯកំ ។ សន្និទ្ធីត្តំ ។ អវិកតេ ឯកំ ។ ឯវំ
 កលោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

សម្បយុត្តវារោ សំសដ្ឋវារសទិសោ ។

មិច្ឆត្តិកៈ សំសដ្ឋវារៈ

[១៤៤] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ឆនីយៈ ។

[១៤៥] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ... ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ឆនីយៈ ។

[១៤៦] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ... ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ឆនីយានុលោម ។

សម្បយុត្តវារៈ ប្រហែលគ្នានឹងសំសដ្ឋវារៈដែរ ។

បញ្ហាវារោ

[១៤៧] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតា
 ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៤៨] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតា
 ហេតុ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ។

[១៤៩] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ មិច្ឆត្តនិយតា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥០] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១៥១] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតា ហេតុ សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ បដិ-
 សន្និក្ខុណោ ... ។

បញ្ហាវារៈ

[១៤៧] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤៨] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមានសភាព ខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ។

[១៤៩] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជា បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៥០] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ៣ ។

[១៥១] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលមិនទៀង (ជាបច្ច័យ) នៃពួក សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ... ។

មិច្ឆត្តត្ថិកេ បញ្ញាវារោ

[១៥២] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មិច្ឆត្ត-
 និយតេ បហំនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុ-
 ទាចិណ្ណោ កិលេសេ ជានន្តិ មិច្ឆត្តនិយតេ ខន្ទេ
 អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន មិច្ឆត្ត-
 និយតចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ទា
 ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស
 យថា កម្មបកញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស
 អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៣] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មក្កា
 វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចវេក្ខន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន
 សម្មត្តនិយតចិត្តសមន្តិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ សម្មត្តនិយតា
 ខន្ទា ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[១៥២] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែង ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ដែលលះ ហើយ ដឹង នូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយក្នុងកាលមុន ឃើញ ច្បាស់ នូវពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ថាមិនទៀង . . . ដឹង នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលមានសភាពខុសនិង ទៀង ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ ដែលមានភាពខុសនិង ទៀង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយ អារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

[១៥៣] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញ អំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកប ដោយចិត្ត ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៥៤] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ ទត្វា សីលំ
 សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 បុព្វេ សុចិណ្ណានិ . . . ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ អរិយា ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស ផលស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា អនិយតេ បហី-
 នេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ . . .
 បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ . . . ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អនិយតេ
 ខន្ទេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សា-
 ទេន្តិ អភិនន្តិ តំ អារព្ព អនិយតោ វាតោ . . . ទោម-
 នស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ
 សោតណតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ ចេតោបរិយញ្ញាលោន
 អនិយតចិត្តសមដ្ឋីស្ស ចិត្តំ ជាតតិ អាកាសានញ្ញា-
 យតនំ វិញ្ញាលាញ្ញាយតនស្ស អាកិញ្ញាយតនំ
 នេ វ សញ្ញា នា សញ្ញាយតនស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ រូបាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាលាស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ
 កាយវិញ្ញាលាស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៥២] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកជន ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើនូវ ឧបោសថកម្ម ហើយពិចារណា នូវកុសលនោះ នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលសន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ចេញអំពីឈាន ហើយពិចារណា នូវឈាន ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ពិចារណា នូវផល ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវគោត្រកូរោទានៈ និងផល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលមិនទៀង ដែលលះបង់ហើយ នូវកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ . . . ដែលធ្លាប់សន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន . . . នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ឃើញ នូវពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខន្ធ ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលមិនទៀង ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ . . . ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តដែលមិនទៀង ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ អាកិញ្ញាញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ

មិច្ឆត្តតិកេ បញ្ហាវារោ

អនិយតា ខន្ធា ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្ម-
 បតញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៥] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបដីវិតិទ្ធិយំ
 មាតុយាតកម្មស្ស បិតុយាតកម្មស្ស អរហន្តយាត-
 កម្មស្ស រុហិរុប្បាទកម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ យំ វត្ថុំ បរាមសន្តស្ស មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធា
 ឧប្បជ្ជន្តិ តំ វត្ថុំ មិច្ឆត្តនិយតានំ ខន្ធានំ អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៦] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ និព្វានំ មក្កស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៧] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា-
 ធិបតិ មិច្ឆត្តនិយតាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវវត្ថុវិជ-
ញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្ម-
បគញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៥៥] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានស-
ភាពខុសនឹងទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ រូបជីវិតិទ្ធិនិយ ជាបច្ច័យ
នៃមាតុយាតកម្ម បិតុយាតកម្ម អរហន្តុយាតកម្ម និងរុហិរុប្បាទកម្ម ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង របស់បុគ្គល
កាលស្នាបអង្កែល នូវវត្ថុណា កើតឡើង វត្ថុនោះ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៥៦] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមាន
សភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ
នៃមគ្គ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៥៧] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
ជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[១៥៨] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
 មិច្ឆត្តនិយតាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៩] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សហជាតាធិបតិ មិច្ឆត្តនិយតាធិបតិ សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានព្វ រូបំ អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦០] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
 សម្មត្តនិយតាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦១] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរិយា
 មក្កា រុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។
 សហជាតាធិបតិ សម្មត្តនិយតាធិបតិ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នំ រូបំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៥៨] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៥៩] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦០] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦១] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ហាវារោ

[១៦២] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ សម្មត្តនិយតាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ
ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ។

[១៦៣] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ
. . . ឧចាសថកម្មំ . . . តំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
បុព្វេ សុចិណ្ណានិ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អរិយា
ផលំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ និព្វានំ ករុំ កត្វា . . .
និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស ផលស្ស អធិបតិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អនិយតេ ខន្ទេ
ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ កត្វា អនិ-
យតោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ អនិយ-
តាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច
រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[១៦២] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ។

[១៦៣] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន នូវសីល . . . ឧបោសថកម្ម . . . ធ្វើ នូវកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវពួកកុសល ដែលសន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ធ្វើ នូវផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព . . . ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូរោទានៈ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បុគ្គល ធ្វើ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលមិនទៀង ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[១៦៤] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
និព្វានំ មគ្គស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦៥] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតា
ខន្ធា វុជ្ជានស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦៦] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ មក្កោ ផលស្ស
អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦៧] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អនិយតា
ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អនិយតានំ ខន្ធានំ អនន្ត-
រវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុ-
លោមំ វោទានស្ស ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ ផល-
សមាបត្តិយា និវោទា វុជ្ជហន្តស្ស នេវសញ្ញាណ-
សញ្ញាយតនំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១៦៨] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតំ នោមនស្សំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋាន

[១៦៤] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦៥] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៦៦] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃផល ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៦៧] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រក្ខ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវោទានៈ ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គលកាលចេញអំពីនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[១៦៨] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ទោមនស្ស ដែលមិនទៀង

មិច្ឆត្តក្កិកេ បញ្ញាវារោ

មិច្ឆត្តនិយតស្ស ទោមនស្សស្ស អនន្តរឃ្មត្ថយេន
បច្ចយោ អនិយតា មិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា
អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ ។

[១៦៩] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ កោត្រភុ មក្កស្ស
វោទានំ មក្កស្ស អនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ ។

[១៧០] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តរឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ ។
សហជាតឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ បដិច្ចវាសទិសំ នវ
បញ្ញា ។ អញ្ញមញ្ញឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ បដិច្ចវាស-
ទិសំ តិស្សោ បញ្ញា ។ និស្សយឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ
កុសលត្តិកសទិសា តេស បញ្ញា ។

[១៧១] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ បកត្ថប-
និស្សយោ មាតុយាតកម្មំ បិតុយាតកម្មស្ស ឧប-
និស្សយឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ មាតុយាតកម្មំ . . . បិតុ-
យាតកម្មំ . . . អរហន្តយាតកម្មំ . . . រុហិរុប្បាទកម្មំ
. . . សង្ឃកេទកម្មំ . . . និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧប-
និស្សយឃ្មត្ថយេន បច្ចយោ ។ ចក្កំ កាតព្វំ ។

មិច្ឆត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃទោមនស្ស ដែលមានសភាពខុស និងទៀង ដោយ
អនន្តរហ្មច្ច័យ អនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ (ជាបច្ច័យ) នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយ
អនន្តរហ្មច្ច័យ ។

[១៦៧] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានស-
ភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃ
មគ្គ វោទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។

[១៧០] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនទៀង ដោយសមនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ ប្រហែលគ្នា នឹងអនន្ត-
រហ្មច្ច័យដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតហ្មច្ច័យ ប្រស្នា ៧ មាន
សេចក្តីប្រហែលគ្នា នឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញ-
ហ្មច្ច័យ គឺ ប្រស្នា ៣ មានសេចក្តីប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។
ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយហ្មច្ច័យ គឺ ប្រស្នា ១៣ មានសេចក្តី
ប្រហែលគ្នានឹងកុសលត្តិកៈដែរ ។

[១៧១] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ដោយឧបនិស្សយហ្មច្ច័យ បានដល់
បកតូបនិស្ស័យ គឺ មាតុយាតកម្ម ជាបច្ច័យ នៃបិតុយាតកម្ម ដោយ
ឧបនិស្សយហ្មច្ច័យ គឺ មាតុយាតកម្ម . . . បិតុយាតកម្ម . . . អរហន្ត-
យាតកម្ម . . . រុហិរុប្បាទកម្ម . . . សង្ឃភេទកម្ម . . . ជាបច្ច័យ នៃនិយត-
មិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយហ្មច្ច័យ ។ ចក្កៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ មាតុយាតកម្មស្ស . . .
សង្ឃិភេទកម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧២] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-
និស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ
មាតរំ ដីវិតា វោវោមេត្វា តស្ស បដិយាតត្តាយ ទានំ
ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧចោសថកម្មំ កកោតិ
បិតរំ ដីវិតា វោវោមេត្វា . . . អរហន្តំ ដីវិតា . . .
ទុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាកតស្ស លោហិតំ . . . សង្ឃំ
ភិដ្ឋិត្វា តស្ស បដិយាតត្តាយ ទានំ . . . សីលំ . . .
ឧចោសថកម្មំ កកោតិ ។

[១៧៣] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្ថ-
បនិស្សយោ បឋមោ មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តតិយោ មក្កោ
ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយឧបនិស្សយប្ប-
ច្ច័យ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម . . . នៃសង្ឃភេទកម្ម
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៧២] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ
និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល ផ្តាច់ជីវិតមាតា
ហើយឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើនូវឧបោសថកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍
យាត់យ៉ាង នូវផលនៃកម្មនោះ ផ្តាច់ជីវិតបិតា . . . ជីវិតព្រះអរហន្ត . . .
ញ៉ាំងលោហិត នៃព្រះតថាគត ដោយទោសចិត្ត . . . បំបែកសង្ឃ នូវ
ទាន . . . នូវសីល . . . ធ្វើឧបោសថកម្ម ដើម្បីប្រយោជន៍យាត់យ៉ាង
នូវផល នៃកម្មនោះ ។

[១៧៣] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកតូ-
បនិស្ស័យ គឺ បឋមមគ្គ ជាបច្ច័យ នៃទុតិយមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្ប-
ច្ច័យ តតិយមគ្គ ជាបច្ច័យ នៃចតុត្ថមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[១៧៤] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វូបនិស្សយោ ។ បកត្វូប-
 និស្សយោ អរិយា មក្កំ ឧបនិស្សាយ អនុប្បន្នំ
 សមាបត្តិំ ឧប្បាទេន្តិំ ឧប្បន្នំ សមាបជ្ជន្តិំ សដ្ឋារ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិំ មក្កោ អរិយានំ
 អត្ថប្បដិសម្ពិទាយ . . . ហោនាហោនកោសលូស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កោ ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៥] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្ស-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វូបនិស្សយោ ។
 បកត្វូបនិស្សយោ អនិយតំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ
 ទានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ . . . ណានំ
 . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិំ . . . មាណំ . . . ទិដ្ឋិ
 កណ្ណាតិ អនិយតំ សីលំ . . . សុតំ ចាកំ បញ្ញំ
 រាតំ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧតុំ

មិច្ឆត្តតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[១៧២] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌប-
 និស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ
 ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ អាស្រ័យ នូវមគ្គ ហើយញ៉ាំងសមាបត្តិ ដែល
 មិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង ចូលកាន់សមាបត្តិ ដែលកើតឡើងហើយ
 ឃើញច្បាស់ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន
 មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃអត្ថប្បដិសម្មិទា របស់ពួកព្រះអរិយៈ . . . នៃ
 ឋានាឋានកោសល ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មគ្គ ជាបច្ច័យ នៃ
 ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៧៣] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិន
 ទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូ-
 បនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ដែលមិនទៀង ហើយឲ្យទាន នូវសីល . . . នូវ
 ឧបោសថកម្ម . . . ញ៉ាំងឈាន . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
 . . . នូវមានៈ . . . ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ដែលមិនទៀង . . . នូវ
 សុតៈ ចាតៈ បញ្ញា វាតៈ បត្តនា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

កោដនំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ
. . . និកមយាតំ កកោតិ អនិយតា សទ្ធា . . .
បញ្ញា . . . រាគោ . . . សេនាសនំ អនិយតាយ
សទ្ធាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស
ទុក្ខស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បឋមស្ស ឈានស្ស បរិកម្មំ តស្សេវ នេវ-
សញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស បរិកម្មំ តស្សេវ បឋមំ
ឈានំ ទុតិយស្ស ឈានស្ស អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ
នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស ចាលាតិចាតោ ចា-
លាតិចាតស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
ចក្កំ កាតព្វំ ។

[១៧៦] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-
និស្សយោ បកត្ថូបនិស្សយោ ។ បកត្ថូបនិស្សយោ
អនិយតំ រាតំ ឧបនិស្សាយ មាតរំ ដីរិតា វោហេបេតិ
. . . សដ្ឋ្យំ ភិទ្ធពតិ អនិយតំ នោសំ . . . បត្តនំ . . .
កាយិកំ សុខំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ មាតរំ
ដីរិតា វោហេបេតិ . . . សដ្ឋ្យំ ភិទ្ធពតិ អនិយតោ រាគោ
. . . សេនាសនំ មាតុយាតកម្មស្ស បិតុយាតកម្មស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

និងកោជន . . . អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន . . .
 សម្លាប់អ្នកនិគម សទ្ធា ដែលមិនទៀង . . . បញ្ញា . . . រាគៈ . . .
 សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលមិនទៀង នៃកាយិកសុខ
 កាយិកទុក្ខ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បរិកម្ម នៃ
 បឋមជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃបឋមជ្ឈាននោះឯង បរិកម្ម នៃនេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈនោះឯង
 បឋមជ្ឈាន (ជាបច្ច័យ) នៃទុតិយជ្ឈាន អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ បាណាតិបាត ជាបច្ច័យ នៃបាណាតិបាត
 ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ចក្កៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

[១៧៦] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមាន
 សភាពខុសនឹងទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូប-
 និស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ
 នូវរាគៈ ដែលមិនទៀង ហើយផ្តាច់ជីវិតមាតា . . . បំបែកសង្ឃ
 ទោសៈ ដែលមិនទៀង . . . បត្តនា . . . កាយិកសុខ . . . អាស្រ័យ
 នូវសេនាសនៈ ហើយផ្តាច់ជីវិតមាតា . . . បំបែកសង្ឃ រាគៈ ដែល
 មិនទៀង . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម បិតុយាតកម្ម

អរហន្តយាតកម្មស្ស រុហិរុប្បាទកម្មស្ស សង្ឃិកេន-
កម្មស្ស និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១៧៧] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ហា-
បនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។
បកត្តបនិស្សយោ បឋមស្ស មក្កស្ស បរិកម្មំ បឋ-
មស្ស មក្កស្ស ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស បរិកម្មំ ចតុត្ថស្ស
មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៨] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុ-
បុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ អនិច្ច-
តោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារព្ព
អនិយតោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ . . .
ទិព្វាយ សោតណាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ រូចាយតនំ
ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កា-
យតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ . . . វត្ថុ អនិ-
យតានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តតិកៈ បញ្ញាវារៈ

អរហន្តយាតកម្ម រុហិរុប្បាទកម្ម សង្ឃិកេទកម្ម និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៧៧] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមាន
សភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍-
បនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ
គឺ បរិកម្ម នៃបឋមមគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃបឋមមគ្គ បរិកម្ម នៃចតុត្ថមគ្គ
ជាបច្ច័យ នៃចតុត្ថមគ្គ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៧៨] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។
អារម្មណ៍បុរេជាត គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ... នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង
... ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលមិនទៀង ប្រារព្ធ នូវវត្ថុនោះ ទើប
កើតឡើង នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ... ព្វ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ
រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ... វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួក
ខន្ធ ដែលមិនទៀង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៧៩] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ
 វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ រូបដីវិតិទ្ធិយំ មាតុ-
 យាតកម្មស្ស បិតុយាតកម្មស្ស អរហន្តយាតកម្មស្ស
 រុហិរុប្បាទកម្មស្ស ។ បេ ។ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ មិច្ឆត្តនិយតានំ ខន្ធានំ
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨០] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ
 សម្មត្តនិយតានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨១] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា
 មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨២] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា
 សម្មត្តនិយតា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៧៩] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានស-
ភាពខុសនឹងទៀង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត
និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ រូបដីវិតិទ្ធិយ ជាបច្ច័យ
នៃមាតុយាតកម្ម បិតុយាតកម្ម អរហន្តុយាតកម្ម និងរុហិរុប្បាទកម្ម
។ បេ ។ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[១៨០] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានស-
ភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់វត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ
ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយបុរេជា-
តប្បច្ច័យ ។

[១៨១] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនទៀង ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ ពួក
ខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែល
កើតមុន ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

[១៨២] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមិនទៀង ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័យជាត គឺ ពួកខន្ធ
ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[១៨៣] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា អនិយតា
 ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៤] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អនិយ-
 តា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អនិយតាណំ ខន្ធាណំ
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស
 អនុលោមំ វោទានស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៥] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតំ ទោ-
 មនស្សំ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ទោមនស្សស្ស អាសេវ-
 នប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតមិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិយា អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៦] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ កោត្រភុ មក្កស្ស
 វោទានំ មក្កស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[១៨៣] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

[១៨៤] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមិនទៀង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវោទានៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៨៥] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ទោមនស្ស ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃទោមនស្ស ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាបច្ច័យ នៃនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៨៦] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វោទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៨៧] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតា ចេ-
 តនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។

[១៨៨] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណ-
 ខណិកា ។ សហជាតា មិច្ឆត្តនិយតា ចេតនា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នា-
 នាខណិកា មិច្ឆត្តនិយតា ចេតនា វិចារកានំ ខន្ធានំ
 កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨៩] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 មិច្ឆត្តនិយតា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩០] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្មត្តនិយតា
 ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៨៧] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែល មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តិកក្ខន្ធ ដោយ កម្មប្បច្ច័យ ។

[១៨៨] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង នានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពខុស នឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯ នានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធផង្គ ពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៨៩] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយ កម្មប្បច្ច័យ បានដល់ចេតនា ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តិកក្ខន្ធផង្គ ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៩០] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែល មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តិកក្ខន្ធ ដោយ កម្មប្បច្ច័យ ។

ចិត្តត្ថកិកេ បញ្ញាវារោ

[១៩១] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានា-
 ខណិកា ។ សហជាតា សម្មត្តនិយតា ចេតនា
 ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ធានាខណិកា សម្មត្តនិយតា ចេតនា វិចារកានំ
 ខន្ទានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩២] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ សម្មត្តនិយតា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ទា-
 នំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។

[១៩៣] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណិកា ។
 សហជាតា អនិយតា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ទានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ ធានាខណិកា
 អនិយតា ចេតនា វិចារកានំ ខន្ទានំ កដត្តា ច
 រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

[១៩១] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៩២] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[១៩៣] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធផង ពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[១៩៤] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកោ អនិយតោ ឯកោ
 ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណាណព្វ រូចានំ
 វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធា
 វត្ថុស្ស ។

[១៩៥] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩៦] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋាណានំ រូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 បច្ឆាជាតា មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
 កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩៧] សម្បត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
 ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា សម្បត្តនិយតា ខន្ធា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋាណានំ រូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៩៤] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្នុង ១ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធទាំងឡាយ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[១៩៥] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ មគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៩៦] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង បច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៩៧] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និង បច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹង ទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវារោ

បច្ឆាជាតា សម្មត្តនិយតា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩៨] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ
បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អនិយតា ខន្ធា ចិត្តស-
មុដ្ឋាណំ រូចានំ បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធា វត្ថុស្ស វិប្ប-
យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញា-
ណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អនិ-
យតានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បច្ឆាជាតា អនិយតា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស
កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩៩] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ វត្ថុ មិច្ឆត្តនិ-
យតានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០០] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ វត្ថុ សម្មត្តនិ-
យតានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

ឯបច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ កាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៩៨] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ឆា- ជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង (ជាបច្ច័យ) នៃ ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បុរេជាត គឺ ចក្ខាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[១៩៩] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានស- ភាពខុសនឹងទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយវិប្បយុត្ត- ប្បច្ច័យ ។

[២០០] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាព ត្រូវនឹងទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជា បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២០១] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មិច្ឆត្តនិយតោ
ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា ទ្វិន្នំ
ខន្ធានំ ។

[២០២] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។
សហជាតា មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា មិច្ឆត្ត-
និយតា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៣] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
មិច្ឆត្តនិយតោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ទ្វេ ខន្ធា ... ។

[២០៤] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តិស្សោ បញ្ញា ។

[២០៥] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២០១] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែល មានសភាពខុសនឹងទៀង (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ៣ ខន្ធ ២ (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ។

[២០២] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[២០៣] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយអត្តិ- ប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង (ជាបច្ច័យ) នៃ ខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ខន្ធ ២ ... ។

[២០៤] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មានបញ្ញា ៣ ។

[២០៥] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល មិនទៀង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ហាវារោ

បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ អនិយ-
តោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណ-
នញ្ច រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . .
បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធា វត្ថុស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
វត្ថុ ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហា-
ភូតំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាភូតំ . . . ។ បុរេ-
ជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារព្ព រាគោ
ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្ខុណ រូបំ
បស្សតិ ទិញាយ សោតណាតុយា សន្នំ សុណាតិ
រូចាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជញ្ញាយតនំ កាយ-
វិញ្ញាណស្ស ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយា-
យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អនិយតានំ ខន្ធានំ
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនិយតា
ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ កតជ្ឈីកាវោ អាហារោ ឥមស្ស
កាយស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូបដីវិតិទ្ធរិយំ
កដត្តារូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មិច្ឆត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

បច្ឆាជាត អាហារ និងសន្ធិយ ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែលមិន
 ទៀង ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអត្តិ-
 ប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ មហា-
 ភូតិ ១ . . . មហាភូតិ ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។ បុរេជាត គឺ
 បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា
 រមែងត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង
 ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮ នូវសំ-
 ឡេង ដោយទិព្វសោតជាតុ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ចក្ខាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត
 គឺ ពួកខន្ធ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន
 ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ កតឡើយអាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ ។ រូបដីវិតិស្រ្តិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[២០៦] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ រូបដីវិតិទ្ធិយំ
 មាតុយាតកម្មស្ស ។ បេ ។ រុហិរុប្បាទកម្មស្ស អត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ មិច្ឆត្តនិយតានំ ខន្ធានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៧] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
 ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ វត្ថុ
 សម្មត្តនិយតានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៨] មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មា
 មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បុរេជាតំ ។
 សហជាតោ មិច្ឆត្តនិយតោ ឯកោ ខន្ធា ច វត្ថុ ច
 តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ទ្វេ ខន្ធា ច . . . ។

[២០៩] មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច
 ធម្មា អនិយតស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បច្ចា-
 ជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតា មិច្ឆត្តនិ-
 យតា ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ចាជាតា
 មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធា ច កតន្ទីកាហោ អាហារោ ច
 ឥមស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋាន

[២០៦] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ រូប-ដីវិតិទ្រ្ទិយ ជាបច្ច័យ នៃមាតុយាតកម្ម ។ បេ ។ នៃរុហិរុប្បាទកម្ម ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[២០៧] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមានសភាពត្រូវនិងទៀង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[២០៨] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិនទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀង . . . បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀងក្តី វត្ថុក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃខន្ធ ២ ក្តី . . . ។

[២០៩] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិនទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនទៀង . . . បានដល់សហជាតបច្ច័យ អាហារ និងតទ្រ្ទិយ ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀងក្តី ពួកមហាកូតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ច័យជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនិងទៀងក្តី កតទ្ធិការាហារក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆត្តក្តិកេ បញ្ញាវារោ

បច្ឆាជាតា មិច្ឆត្តនិយតា ខន្ធ ច រូបដីវិតិទ្ធិយញ្ច
កដត្តារូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១០] សម្មត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច

ធម្មា សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ បញ្ញា មិច្ឆត្តនិយតសទិសា ។

[២១១] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ បញ្ច អធិ-

បតិយា អដ្ឋ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច ស-

ហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ និស្សយេ តេរស
ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ

តីណិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ សត្ត វិចារកេ ឯកំ
អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ សត្ត ឈានេ សត្ត មក្កេ

សត្ត សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា
តេរស នត្តិយា បញ្ច វិកតេ បញ្ច អវិកតេ
តេរស ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

មិច្ឆត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងក្តី រូបជីវិតិទ្រ្ទិយ ក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[២១០] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិន ទៀងក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអត្ថិ- បច្ច័យ គឺ មានបញ្ហា ២ ប្រហែលគ្នានឹងមិច្ឆត្តនិយតធម៌ដែរ ។

[២១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងតទ្រ្ទិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២១២] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៣] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆា-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៤] មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២១៥] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៦] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២១២] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២១៣] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត- ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆា- ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២១៤] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយ សហជាតប្បច្ច័យ ។

[២១៥] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២១៦] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា- តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

មិច្ឆត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[២១៧] សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ច អនិយតស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២១៨] អនិយតោ ធម្មោ អនិយតស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សន្តិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២១៩] អនិយតោ ធម្មោ មិច្ឆត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២០] អនិយតោ ធម្មោ សម្មត្តនិយតស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២២១] មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មោ
មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បុរេជាតំ ។

មិច្ឆត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២១៧] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងផង ធម៌ ដែលមិនទៀងផង ដោយ សហជាតប្បច្ច័យ ។

[២១៨] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រីប្បច្ច័យ ។

[២១៩] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមាន សភាពខុសនឹងទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប- និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[២២០] ធម៌ ដែលមិនទៀង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមាន សភាពត្រូវនឹងទៀង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប- និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[២២១] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិន ទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀង . . . បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២២២] មិច្ឆត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មា
អនិយតស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[២២៣] សម្មត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មា
សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បុរេជាតំ ។

[២២៤] សម្មត្តនិយតោ ច អនិយតោ ច ធម្មា
អនិយតស្ស ធម្មស្ស . . . សហជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។

[២២៥] នហេតុយា តេរស នអារម្មណោ នអធិ-
បតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ តេរស នសហជាតេ
នវេ នអញ្ញមញ្ញេ នវេ ននិស្សយេ នវេ នឧបនិស្សយេ
តេរស នបុរេជាតេ ឯកាទស នបច្ឆាជាតេ តេរស
នអាសេវនេ តេរស នកម្មេ នវិចារកេ នអាហារេ
តេរស ។ សន្និទ្ធីត្ថំ ។ នមក្កេ តេរស នសម្ប-
យុត្តេ នវេ នវិប្បយុត្តេ សត្តំ នោអត្ថិយា សត្តំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋាន

[២២២] ធម៌ ដែលមានសភាពខុសនឹងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិនទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនទៀង . . . បានដល់សហជាតិបច្ចាជាតិ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[២២៣] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិនទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀង . . . បានដល់សហជាតិ និងបុរេជាតិ ។

[២២៤] ធម៌ ដែលមានសភាពត្រូវនឹងទៀងក្តី ធម៌ ដែលមិនទៀងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ ដែលមិនទៀង . . . បានដល់សហជាតិបច្ចាជាតិ អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។

[២២៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ នអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរប្បច្ច័យ និងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនសហជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ក្នុងនបច្ចាជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ និងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

មិច្ឆត្តក្តិកេ បញ្ញាវារោ

នោនត្ថិយា តេរស ជោវិកតេ តេរស ជោអវិកតេ
សត្ត ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[២២៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ សត្ត . . .
នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ សត្ត នសមនន្តរេ
សត្ត នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ សត្ត ។ បេ ។
នមក្កេ សត្ត នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ
នោនត្ថិយា សត្ត ជោវិកតេ សត្ត ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[២២៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ បញ្ច . . .
អធិបតិយា អដ្ឋ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច
សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ តីណិ និស្សយេ តេរស
ឧបនិស្សយេ សត្ត បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ
តីណិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ សត្ត វិចារកេ ឯកំ

មិច្ឆត្តតិកៈ បញ្ចករៈ

ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣
ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[២២៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
... ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ
៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ លេ ។ ក្នុងនមគ្គប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
នោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[២២៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣
ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ
៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដានំ

អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ ឈានេ មត្តេ សត្ត
 សម្បយុត្តេ តីណិ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា តេរស
 នត្តិយា សត្ត វិកតេ សត្ត អវិកតេ តេរស ។
 ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

មិច្ឆត្តត្តិកំ បណ្ណរសមំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ
 និងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៣ ក្នុង
 នត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ មិច្ឆត្តត្តិកៈ ទី ១៥ ។

មគ្គារម្មណត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[២២៨] មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។ មគ្គារម្មណំ
 ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មគ្គាធិបតី តយោ
 ខន្ធា តយោ ខន្ធេ បដិច្ច ឯកោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។
 មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតី ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។

[២២៩] មគ្គហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្គហេតុកំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។ មគ្គហេតុកំ
 ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា មគ្គហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មគ្គាធិបតី
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ . . . ។ មគ្គហេតុកំ ធម្មំ

មគ្គារម្មណត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២២៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអា- រម្មណ៍ ខន្ធ ១ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ៣ នូវខន្ធ ២ . . . ។ ពួកធម៌ ដែល មានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . ។

[២២៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ នូវ ខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមាន មគ្គ ជាហេតុ នូវខន្ធ ២ . . . ពួកធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បដិច្ច មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតី ច ធម្មា ឧប្ប-
ជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កហេតុកំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
មក្កហេតុកា ច មក្កាធិបតី ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
ខន្ធធ្វេ ... ។

[២៣០] មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតី
ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កាធិបតី ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ មក្កាធិបតី
ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា មក្កាធិបតី ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច
មក្កហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កា-
ធិបតី ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្កហេតុកា តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្ម-
ណោ ច មក្កាធិបតី ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា មក្កាធិបតី ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
ច មក្កាធិបតី ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។
មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតី

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ នូវខន្ធ ២ ... ។

[២៣០] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ នូវខន្ធ ២ ... ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានមគ្គ ជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជា អធិបតិ នូវខន្ធ ២ ... ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ នូវខន្ធ ២ ... ។ ពួកធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជា អធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ នូវខន្ធ ២ ... ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បដិច្ចវារោ

ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា មក្កាធិបតី ខន្ធ
បដិច្ច មក្កហេតុកា ច មក្កាធិបតី ច តយោ ខន្ធ
ទ្វេ ខន្ធ ... ។

[២៣១] មគ្ការម្មណញ មក្កាធិបតីញ ធម្មំ
បដិច្ច មគ្ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
មគ្ការម្មណញ មក្កាធិបតីញ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
មគ្ការម្មណោ តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ មគ្កា-
រម្មណញ មក្កាធិបតីញ ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតិ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា មគ្ការម្មណញ មក្កា-
ធិបតីញ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច មក្កាធិបតី តយោ ខន្ធ
ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ មគ្ការម្មណញ មក្កាធិបតីញ ធម្មំ
បដិច្ច មគ្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
ហេតុប្បច្ចយា មគ្ការម្មណញ មក្កាធិបតីញ ឯកំ
ខន្ធ បដិច្ច មគ្ការម្មណញ ច មក្កាធិបតី ច តយោ
ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ... ។

[២៣២] មក្កហេតុកញ មក្កាធិបតីញ ធម្មំ
បដិច្ច មក្កហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
មក្កហេតុកញ មក្កាធិបតីញ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
មក្កហេតុកា តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ ... ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជា
ហេតុក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិ នូវខន្ធ ២ ... ។

[២៣១] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌
ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍
អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គ ជាអធិបតិ
ផង នូវខន្ធ ២ ... ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌
ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អា-
ស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គ ជាអធិបតិផង
ខន្ធ ២ ... ។ ពួកធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែល
មានមគ្គ ជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣
ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១
ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គ ជាអធិបតិផង នូវខន្ធ ២ ... ។

[២៣២] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
មានមគ្គ ជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុផង មានមគ្គ ជាអធិបតិផង នូវខន្ធ ២ ... ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

មក្កហោតុកញ្ច មក្កាធិបតិញ្ច ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតិ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា មក្កហោតុកញ្ច មក្កា-
 ធិបតិញ្ច ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្កាធិបតិ តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធា . . . ។ មក្កហោតុកញ្ច មក្កាធិបតិញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហោតុប្បច្ចយា មក្កហោតុកញ្ច មក្កាធិបតិញ្ច ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . . ។

[២៣៣] មក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អធិបតិប្បច្ចយា
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា សមនន្តរប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយា
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា និស្សយប្បច្ចយា ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យា បុរេជាតប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា កម្មប្បច្ច-
 យា អាហារប្បច្ចយា ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ណានប្បច្ចយា
 មក្កប្បច្ចយា សម្មយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា
 អត្ថិប្បច្ចយា នត្ថិប្បច្ចយា វិកតប្បច្ចយា អវិក-
 តប្បច្ចយា ។

[២៣៤] ហោតុយា សត្តរស អារម្មណោ
 អធិបតិយា អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជា
 ហេតុផល ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិផល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវ
 ខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុផល មានមគ្គ ជាអធិបតិផល នូវខន្ធ ២
 . . . ។ ពួកធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
 ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុផល ធម៌ ដែល
 មានមគ្គ ជាអធិបតិផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ គឺ ខន្ធ ៣
 ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១
 ដែលមានមគ្គ ជាហេតុផល មានមគ្គ ជាអធិបតិផល នូវខន្ធ ២ . . . ។

[២៣៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋាយ
 អធិបតិប្បដ្ឋាយ អនន្តរប្បដ្ឋាយ សមនន្តរប្បដ្ឋាយ សហជាតប្បដ្ឋាយ
 អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋាយ និស្សយប្បដ្ឋាយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ បុរេជាតប្បដ្ឋាយ
 អាសេវនប្បដ្ឋាយ កម្មប្បដ្ឋាយ អាហារប្បដ្ឋាយ ឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ ឈាន-
 ប្បដ្ឋាយ មគ្គប្បដ្ឋាយ សម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ វិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ អត្ថិប្បដ្ឋាយ
 នត្ថិប្បដ្ឋាយ វិតតប្បដ្ឋាយ និងអវិតតប្បដ្ឋាយ ។

[២៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ
 អធិបតិប្បដ្ឋាយ អនន្តរប្បដ្ឋាយ សមនន្តរប្បដ្ឋាយ សហជាតប្បដ្ឋាយ

មគ្គារម្មណត្តិកេ បដិច្ចវាពោ

អញ្ញមញ្ញ និស្សយេ ឧបនិស្សយេ បុរេជាតេ
 អាសេវនេ កម្មេ អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ ណានេ មក្កេ
 សម្បយុត្តេ វិប្បយុត្តេ អត្តិយា នត្តិយា វិកតេ
 អវិកតេ សត្តាស ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[២៣៥] មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ មគ្គា-
 រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[២៣៦] មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ មគ្គា-
 រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអ-
 ធិបតិប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មគ្គា-
 ធិបតិ តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ មគ្គារម្មណំ
 ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជន្តិ នអធិបតិប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ
អាសេវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ណាន-
ប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ
នត្តិប្បច្ច័យ វិតតប្បច្ច័យ និងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[២៣៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ ... ។

[២៣៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ ... ។ ធម៌
ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍
ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ
អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ ... ។ ធម៌
ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ
នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ ... ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៣៧] មក្កហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មក្កហោតុកោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មក្កហោតុកេ ខន្ធ
 បដិច្ច មក្កហោតុកា អធិបតិ ។ មក្កហោតុកំ ធម្មំ
 បដិច្ច មក្កាធិបតិ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា
 មក្កហោតុកេ ខន្ធ បដិច្ច មក្កាធិបតិ អធិបតិ ។
 មក្កហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិ-
 បតិ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មក្កហោតុ-
 កេ ខន្ធ បដិច្ច មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច
 អធិបតិ ។

[២៣៨] មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតិ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មក្កាធិបតី ខន្ធ បដិច្ច
 មក្កាធិបតិ អធិបតិ មក្កាធិបតី ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធ ខន្ធ ខន្ធ . . . ។ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច
 មក្ការម្មណា ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា មក្កា-
 ធិបតី ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច មក្ការម្មណា តយោ ខន្ធ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៣៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មានមគ្គ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌
 ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គ ជា
 ហេតុ ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមាន
 មគ្គ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌
 ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គ
 ជាហេតុ ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិ-
 បតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអ-
 ធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
 ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ។

[២៣៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មានមគ្គ ជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិ-
 ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គ
 ជាអធិបតិ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ
 នូវខន្ធ ២...។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មានមគ្គ ជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ

មគ្គារម្មណត្តិកេ បដិច្ចវាពោ

ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្ក-
 ហេតុកោ ធម្មោ . . . នអធិបតិប្បច្ចយា មក្កាធិបតី
 ខន្ធ បដិច្ច មក្កហេតុកោ អធិបតិ ។ មក្កាធិបតី
 ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ នអធិបតិប្បច្ចយា មក្កាធិបតី ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតី ច តយោ ខន្ធ
 ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្កហេតុ-
 កោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នអធិបតិប្ប-
 ច្ចយា មក្កាធិបតី ខន្ធ បដិច្ច មក្កហេតុកោ ច
 មក្កាធិបតិ ច អធិបតិ ។

[២៣៩] មក្ការម្មណញ មក្កាធិបតិញ ធម្មំ បដិច្ច
 មក្ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ នអធិបតិប្បច្ចយា មក្កា-
 រម្មណញ មក្កាធិបតិញ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
 តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ . . . ។ មក្ការម្មណញ មក្កា-
 ធិបតិញ ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតិ ធម្មោ . . . នអធិ-
 បតិប្បច្ចយា មក្ការម្មណញ មក្កាធិបតិញ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច មក្កាធិបតី តយោ ខន្ធ ទ្វេ ខន្ធ . . . ។

មគ្គារម្មណក្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

នូវខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មានមគ្គជាអធិបតិ . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែល
 មានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យនូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ។
 ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី អា-
 ស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គជាអធិ-
 បតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ នូវខន្ធ ២ . . . ។
 ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អា-
 ស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី មានមគ្គជាអធិបតិ
 ក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ ។

[២៣៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍
 អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គជាអធិបតិ
 ផង នូវខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង . . . ព្រោះ
 នអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គជាអធិបតិផង នូវខន្ធ ២ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

មក្ការម្មណាញា មក្កាធិបតិញ្ចា ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
 ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ នអធិបតិប្បច្ចយា
 មក្ការម្មណាញា មក្កាធិបតិញ្ចា ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 មក្ការម្មណា ច មក្កាធិបតិ ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធធ្វេ . . . ។

[២៤០] មក្កហោតុកញ្ចា មក្កាធិបតិញ្ចា ធម្មំ
 បដិច្ច មក្កហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិប-
 តិប្បច្ចយា មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ខន្ធធ្វេ បដិច្ច
 មក្កហោតុកោ អធិបតិ ។ មក្កហោតុកញ្ចា មក្កាធិ-
 បតិញ្ចា ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតិ ធម្មោ . . . មក្កហោតុ-
 កោ ច មក្កាធិបតិ ច ខន្ធធ្វេ បដិច្ច មក្កាធិបតិ អធិ-
 បតិ ។ មក្កហោតុកញ្ចា មក្កាធិបតិញ្ចា ធម្មំ បដិច្ច
 មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា . . . នអធិប-
 តិប្បច្ចយា មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច អធិបតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ មានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គជាអធិបតិផង នូវខន្ធ ២ ... ។

[២៤០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង មានមគ្គជាអធិបតិផង ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង . . . គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង មានមគ្គជាអធិបតិផង ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង . . . ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី មានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង មានមគ្គជាអធិបតិផង ។

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បដិច្ចវារោ

[២៤១] មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា នបច្ឆាជាតប្ប-
ច្ចយា បរិបុណ្ណា ទ្វេបិ ។

[២៤២] មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
ធម្មោ . . . នអាសេវនប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ មគ្គា-
រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នអាសេវនប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
មគ្គាធិបតី តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ មគ្គា-
រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតី ច
ធម្មោ . . . នអាសេវនប្បច្ចយា មគ្គារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតី ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[២៤៣] មគ្គាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មគ្គាធិបតី
ធម្មោ . . . នអាសេវនប្បច្ចយា មគ្គាធិបតី ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។
មគ្គាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ធម្មោ . . .
នអាសេវនប្បច្ចយា មគ្គាធិបតី ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
មគ្គារម្មណោ តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[២២១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ និងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ គឺ បដ្ឋយទាំង ២ មានបរិបូណ៌រួចហើយ ។

[២២២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ . . . ព្រោះនអាសេវនប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាសេវនប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ . . . ព្រោះនអាសេវនប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . ។

[២២៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ . . . ព្រោះនអាសេវនប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ នូវខន្ធ ២ . . . ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ . . . ព្រោះនអាសេវនប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ នូវខន្ធ ២ . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតី
ច ធម្មា នអាសេវនប្បច្ចយា មក្កាធិបតី ឯកំ
ខន្ធំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតី ច តយោ
ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[២៤៤] មក្ការម្មណាញា មក្កាធិបតីញា ធម្មំ បដិច្ច
មក្ការម្មណោ ធម្មា នអាសេវនប្បច្ចយា មក្ការម្ម-
ណាញា មក្កាធិបតីញា ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។ មក្ការម្មណាញា មក្កា-
ធិបតីញា ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតី ធម្មា នអាសេ-
វនប្បច្ចយា មក្ការម្មណាញា មក្កាធិបតីញា ឯកំ ខន្ធំ
បដិច្ច មក្កាធិបតី តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។
មក្ការម្មណាញា មក្កាធិបតីញា ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
ច មក្កាធិបតី ច ធម្មា នអាសេវនប្បច្ចយា មក្កា-
រម្មណាញា មក្កាធិបតីញា ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច មក្ការម្ម-
ណោ ច មក្កាធិបតី ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី
អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ . . . ព្រោះនអាសេវ-
នប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ នូវខន្ធ ២ . . . ។

[២២២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង . . . ព្រោះន-
អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១
ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង នូវខន្ធ ២ . . . ។

ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង . . . ព្រោះនអាសេ-
វនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យនូវខន្ធ ១ ដែលមាន
មគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង នូវខន្ធ ២ . . . ។

ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង
. . . ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអា-
រម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ខន្ធ ២ . . . ។

មគ្គារម្មណត្តិកេ បដិច្ចវារោ

[២៤៥] មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា មគ្គារម្មណោ ខន្ទេ
 បដិច្ច មគ្គារម្មណា ចេតនា ។ មគ្គារម្មណំ ធម្មំ
 បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា
 មគ្គារម្មណោ ខន្ទេ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ចេតនា ។
 មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ
 ច ធម្មា . . . នកម្មប្បច្ចយា មគ្គារម្មណោ ខន្ទេ បដិច្ច
 មគ្គារម្មណា ច មគ្គាធិបតិ ច ចេតនា ។

[២៤៦] មគ្គហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា មគ្គហេតុកេ ខន្ទេ
 បដិច្ច មគ្គហេតុកា ចេតនា ។ មគ្គហេតុកំ ធម្មំ
 បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចយា មគ្គ-
 ហេតុកេ ខន្ទេ បដិច្ច មគ្គាធិបតិ ចេតនា ។ មគ្គ-
 ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ
 ច ធម្មា . . . នកម្មប្បច្ចយា មគ្គហេតុកេ ខន្ទេ បដិច្ច
 មគ្គហេតុកា ច មគ្គាធិបតិ ច ចេតនា ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[២២៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មាន
 មគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ។
 ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ
 អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ។ ធម៌ ដែល
 មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា
 ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី មានមគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំង-
 ឡាយ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ។

[២២៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមាន
 មគ្គជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មានមគ្គជា
 ហេតុ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ។ ធម៌ ដែល
 មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ . . . ព្រោះ
 នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ
 ដែលមានមគ្គជាហេតុ ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមាន
 មគ្គជាអធិបតិក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ . . . ព្រោះ
 នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មានមគ្គជាហេតុក្តី មានមគ្គជាអធិបតិក្តី
 អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[២៤៧] មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច មក្កាធិបតិ ធម្មោ
... នកម្មប្បច្ចយា មក្កាធិបតី ខន្ទេ បដិច្ច មក្កាធិ-
បតិ ចេតនា បញ្ចា បញ្ញា ។

[២៤៨] មក្ការម្មណាញា មក្កាធិបតិញា ធម្មំ បដិច្ច
មក្ការម្មណោ ធម្មោ . . . នកម្មប្បច្ចយា ។ បឋម-
យជនេ តីណិ ។

[២៤៩] មក្កហោតុកញា មក្កាធិបតិញា ធម្មំ បដិច្ច
មក្កហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។
ទុតិយយជនេ តីណិ បញ្ញា ។

[២៥០] មក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចារកប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ ។

[២៥១] មក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នមក្កប្បច្ចយា អហោតុកំ មក្ការម្ម-
ណំ ឯកំ ខន្ទំ បដិច្ច តយោ ខន្ទា ទ្វេ ខន្ទេ ... ។

[២៥២] មក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មក្ការម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ ។
អរូបន្តិ និយាមេតព្វំ ។

[២៥៣] នហោតុយា ឯកំ នអធិបតិយា
សត្តរស នបុរេជាតេ សត្តរស នបច្ឆាជាតេ សត្តរស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៤៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានមគ្គជាអធិបតិ . . . ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា មានមគ្គជាអធិបតិ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ មានបញ្ញា ៥ ។

[២៤៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង . . . ព្រោះ នកម្មប្បច្ច័យ ។ ក្នុងបឋមយជនៈ (តំណទី ១) មានវារៈ ៣ ។

[២៤៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមាន មគ្គជាហេតុផង ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ នកម្មប្បច្ច័យ ។ ក្នុងទុតិយយជនៈ (តំណទី ២) មានបញ្ញា ៣ ។

[២៥០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ បរិបូណ៌ ។

[២៥១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យនូវធម៌ ដែល មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ខន្ធ ២ . . . ។

[២៥២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បរិបូណ៌ ហើយ ។ ពាក្យថាអរូប បណ្ឌិត គប្បីកំណត់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

[២៥៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ចាជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧

មគ្គារម្មណត្តិកេ បដិច្ចវារោ

នអាសេវនេ នវ នកម្មេ សត្តវស នវិចារកេ
សត្តវស នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ សត្តវស ។ ឯវំ
កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[២៥៤] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា សត្តវស
. នបុរេជាតេ សត្តវស នបច្ឆាជាតេ សត្តវស
នអាសេវនេ នកម្មេ នវ នវិចារកេ នវិប្បយុត្តេ
សត្តវស ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[២៥៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ
អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។ សព្វត្ត
ឯកំ ។ ឈានេ សម្បយុត្តេ វិប្បយុត្តេ នត្តិយា
វិតតេ អវិតតេ ឯកំ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសង្ខវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសោ ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុង
នវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[២៥២] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . .
ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧
ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ និងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ
និងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិតគប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[២៥៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ មានវារៈ ១ ដូច
គ្នា ។ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នត្តិ-
ប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បញ្ហាវារោ

[២៥៦] មក្ការម្មណោ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្ការម្មណោ
 ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បេ ។

[២៥៧] មក្ការម្មណោ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្ការម្មណោ ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ មក្កាធិបតិនំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៥៨] មក្ការម្មណោ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស ច
 មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បេ ។ ឥមិណ ការណេន សត្តរស បញ្ញា
 កាតញ្ច ។

[២៥៩] មក្កហេតុកោ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មក្កា
 វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចវេក្ខន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាណេន មក្ក-
 ហេតុកចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ មក្កហេតុកា
 ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៥៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំងឡាយ ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[២៥៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ហេតុទាំងឡាយ មាន មគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមាន មគ្គជាអធិបតិ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៥៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។ បញ្ហា ១៧ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើដោយ ហេតុនេះចុះ ។

[២៥៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ដឹង នូវចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកប្រកប ដោយចិត្ត មានមគ្គជាហេតុ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធទាំងឡាយ មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៦០] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គាធិបតិស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា
វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៦១] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស
ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា មគ្គំ ករុំ កត្វា
បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៦២] មគ្គាធិបតិ ធម្មោ មគ្គាធិបតិស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា
មគ្គំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៦៣] មគ្គាធិបតិ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា
មគ្គំ បច្ចវេក្ខន្តិ ចេតោបរិយញ្ញាលោន មគ្គាធិបតិចិត្ត-
សមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជានន្តិ មគ្គាធិបតី ខន្ធា ចេតោបរិ-
យញ្ញាលាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាលាស្ស អនាគ-
តំសញ្ញាលាស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២៦០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៦១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យ ជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៦២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៦៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ពិចារណា នូវមគ្គ ដឹង នូវចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកប្រកប ដោយចិត្ត ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធ ទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវ ចេតោបរិយញ្ញាណ នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៦៤] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស ច
មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៦៥] មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
មក្ការម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចវេក្ខន្តិ ចេតោ-
បរិយញ្ញាណោន មក្កហេតុកមក្កាធិបតិចិត្តសមដ្ឋិស្ស
ចិត្តំ ជានន្តិ មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ខន្ធា
ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស
អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៦៦] មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៦៧] មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច
ធម្មា មក្ការម្មណាស្ស ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៦៤] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៦៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ដែលមានមគ្គជាហេតុ និងដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ខន្ធទាំងឡាយ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។

[២៦៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៦៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិផង

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា
មគ្គំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៦៨] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
មគ្គារម្មណាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៦៩] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គាធិបតិស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ មគ្គារម្ម-
ណាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ មគ្គាធិបតីនំ ខន្ធានំ
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧០] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស ច
មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ មគ្គារម្មណាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ
មគ្គារម្មណានព្វា មគ្គាធិបតីនព្វា ខន្ធានំ អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧១] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គហេតុកស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
មគ្គហេតុកាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គារម្មណក្ខិកៈ បញ្ញាវារៈ

ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៦៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិ-
បតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
យុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៦៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតា-
ធិបតិ គឺអធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៧០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍
ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៧១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
មានមគ្គជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ
អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[២៧២] មក្កហេតុកោ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៧៣] មក្កហេតុកោ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរិយា មក្កា វុដ្ឋ-
ហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ
មក្កហេតុកោធិបតិ សម្បយុត្តកានំ មក្កាធិបតីនំ
ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៤] មក្កហេតុកោ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស ច
មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
ណាធិបតិ អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា
បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៧៥] មក្កហេតុកោ ធម្មោ មក្កហេតុកស្ស
ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សហជាតាធិបតិ មក្កហេតុកោធិបតិ សម្ប-
យុត្តកានំ មក្កហេតុកោនព្វា មក្កាធិបតីនព្វា ខន្ធានំ
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៧២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើនូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៧៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៧៤] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៧៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[២៧៦] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរិយា មក្កា វុដ្ឋ-
 ហិត្វា ។ បេ ។ បច្ចវេក្ខន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ មក្កា-
 ធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៧៧] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្ការម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អរិយា មក្កា
 វុដ្ឋហិត្វា ។ បេ ។ បច្ចវេក្ខន្តិ ។ សហជាតាធិបតិ
 មក្កាធិបតិ អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ មក្ការម្មណានំ
 ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៨] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កហោតុកស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
 មក្កាធិបតិ អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ មក្កហោតុកានំ
 ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៧៩] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្ការម្មណស្ស
 ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។

មគ្គារម្មណគ្គិកៈ បញ្ហាវារៈ

[២៧៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ។ បេ ។ ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៧៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ។ បេ ។ ហើយពិចារណា ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៧៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាធិបតិ អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា ។ បេ ។
សហជាតាធិបតិ មក្កាធិបតិ អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
មក្ការម្មណានញ្ច មក្កាធិបតីនញ្ច ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[២៨០] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កហេតុកស្ស ច
មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ មក្កាធិបតិ អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
មក្កហេតុកានញ្ច មក្កាធិបតីនញ្ច ខន្ធានំ អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨១] មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
មក្ការម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតិ ច អធិ-
បតិ សម្មយុត្តកានំ មក្ការម្មណានំ ខន្ធានំ អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨២] មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិស្សច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតិ ច
អធិបតិ សម្មយុត្តកានំ មក្កាធិបតីនំ ខន្ធានំ អធិ-
បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ។ បេ ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៨០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៨១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៨២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

មគ្គារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[២៨៣] មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
 មគ្គារម្មណស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ មគ្គារម្មណា
 ច មគ្គាធិបតិ ច អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ មគ្គារម្ម-
 ណានញ្ច មគ្គាធិបតីនញ្ច ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[២៨៤] មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
 មគ្គារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ អរិយា មគ្គា រុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ
 កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៨៥] មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
 មគ្គហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ មគ្គហេតុកា ច មគ្គាធិបតិ ច
 អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ មគ្គហេតុកានំ ខន្ធានំ
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៦] មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច
 ធម្មា មគ្គាធិបតិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[២៨៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែល
មានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតី
គឺ អធិបតីធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតីក្តី
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែល
មានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

[២៨៤] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអធិ-
បតីប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតី គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ
ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[២៨៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយអធិបតី-
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតី គឺ អធិបតីធម៌ ដែលមានមគ្គជា
ហេតុក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ ។

[២៨៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី បាន
ដល់អារម្មណាធិបតី និងសហជាតាធិបតី ។ ដោយអធិបតីប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អារម្មណាធិបតិ អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា ។ បេ ។
សហជាតាធិបតិ មក្កហេតុកា ច មក្កាធិបតិ ច
អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ មក្កាធិបតីនំ ខន្ធានំ អធិ-
បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៧] មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
មក្ការម្មណស្ស ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ អរិយា
មក្កា ។ បេ ។ បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[២៨៨] មក្កហេតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
មក្កហេតុកស្ស ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អធិ-
បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ មក្កហេតុ-
កា ច មក្កាធិបតិ ច អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ មក្ក-
ហេតុកានញ្ច មក្កាធិបតីនញ្ច ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[២៨៩] មក្ការម្មណោ ធម្មា មក្ការម្មណស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
មក្ការម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ មក្ការម្មណានំ
ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារជ្ជនា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ។ បេ ។ ឯសហ-
ជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ដែលមាន
មគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៨៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណា-
ធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ (ចេញ) អំពីមគ្គ ។ បេ ។ ហើយ
ពិចារណា ។

[២៨៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែល
មានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតា-
ធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុក្តី ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៨៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួក
ខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ
ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អារជ្ជនៈ

មគ្គារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

មគ្គារម្មណានំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩០] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
មគ្គារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ មក្កាធិបតីនំ
ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋេនា មក្កាធិ-
បតីនំ ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩១] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស
ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា មគ្គារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមានំ
បច្ឆិមានំ មគ្គារម្មណានញ្ច មក្កាធិបតីនញ្ច ខន្ធានំ
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារដ្ឋេនា មគ្គារម្មណា-
នញ្ច មក្កាធិបតីនញ្ច ខន្ធានំ អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២៩២] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា មក្កាធិបតិ
ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ មក្កាធិបតីនំ ខន្ធានំ អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៩០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អារជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៩១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អារជ្ជនា ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៩២] ធម៌ ដែលមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[២៩៣] មក្កាធិបតី ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 មក្កាធិបតី ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មក្ការម្មណាណំ
 ខន្ធាណំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩៤] មក្កាធិបតី ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស ច
 មក្កាធិបតីស្ស ច ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា មក្កាធិបតី ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ
 មក្ការម្មណានព្វា មក្កាធិបតីនព្វា ខន្ធាណំ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩៥] មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតី ច ធម្មោ
 មក្ការម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតី ច ខន្ធា
 បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មក្ការម្មណាណំ ខន្ធាណំ អនន្ត-
 រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩៦] មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតី ច ធម្មោ
 មក្កាធិបតីស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា មក្ការម្មណោ ច មក្កាធិបតី ច ខន្ធា
 បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មក្កាធិបតីណំ ខន្ធាណំ អនន្តរប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៩៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមាន មគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៩៤] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជា អធិបតិផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៩៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអ- នន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែល មានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៩៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្ត- រប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[២៩៧] មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតី ច ធម្មា
 មគ្គារម្មណាស្ស ច មគ្គាធិបតីស្ស ច ធម្មស្ស អនន្ត-
 រយ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា មគ្គារម្មណោ ច
 មគ្គាធិបតី ច ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ មគ្គារម្មណានព្វ
 មគ្គាធិបតីនព្វ ខន្ធាណំ អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៩៨] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស សមនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ ។
 សហជាតយ្យច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញយ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ និស្សយយ្យច្ចយេន បច្ចយោ តីសុបិ សត្ត-
 រស បញ្ញា កាតព្វា ។

[២៩៩] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយយ្យច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្តូបនិស្សយោ ។ បកត្តូបនិស្សយោ បច្ចវេក្ខណោ
 បច្ចវេក្ខណាយ ឧបនិស្សយយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០០] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គាធិ-
 បតីស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយយ្យច្ចយេន បច្ច-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។
 បកត្តូបនិស្សយោ បច្ចវេក្ខណោ បច្ចវេក្ខ-
 ណាយ ឧបនិស្សយយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[២៩៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ដែលមានមគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៩៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ គឺ បទទាំងអស់ ប្រហែលគ្នានឹងអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ បញ្ហាទាំង ១៧ បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើឲ្យដូចគ្នា ក្នុងបទទាំងបីផងចុះ ។

[២៩៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ ការពិចារណា (ជាបច្ច័យ) នៃការពិចារណា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣០១] មក្ការម្មណោ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស ច
 មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។
 បកត្ថបនិស្សយោ បច្ចវេក្ខណោ បច្ចវេក្ខណាយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០២] មក្កហោតុកោ ធម្មោ មក្កហោតុកស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ បបមោ មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្ខតំ ។ តតិយោ
 មក្កោ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣០៣] មក្កហោតុកោ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ហា-
 បនិស្សយោ អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា
 បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[៣០៤] មក្កហោតុកោ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ហាប-
 និស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣០១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។
បកតូបនិស្ស័យ គឺ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកតូ-
ឧបនិស្ស័យ គឺ មគ្គ ទី ១ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ៤
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អា-
រម្មណ្តូបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[៣០៤] ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គ ជាអធិបតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណ្តូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

បកត្ថបនិស្សយោ បឋមោ មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស
តតិយោ មក្កោ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៥] មក្កហេតុកោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស
ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្សយោ អរិយា មក្កា វុដ្ឋ-
ហិត្វា មក្កំ កុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[៣០៦] មក្កហេតុកោ ធម្មោ មក្កហេតុកស្ស
ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បកត្ថបនិស្សយោ បឋមោ មក្កោ ទុតិ-
យស្ស មក្កស្ស ។ បេ ។ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣០៧] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យបនិស្ស-
យោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ បក-
ត្ថបនិស្សយោ បឋមោ មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស
តតិយោ មក្កោ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចវេក្ខណា បច្ចវេក្ខណាយ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ៤ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរិយៈទាំង- ឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[៣០៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ។ បេ ។ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យ- បនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ៤ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣០៨] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្ការម្ពណាស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌ្យប-
 និស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។
 បកត្ថបនិស្សយោ បច្ចវេក្ខណា បច្ចវេក្ខណាយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣០៩] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កហោតុកស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ បឋមោ មក្កោ ។ បេ ។ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១០] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្ការម្ពណាស្ស ច
 មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌ្យបនិស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ
 បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ បច្ចវេក្ខណា
 បច្ចវេក្ខណាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១១] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កហោតុកស្ស ច
 មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បកត្ថបនិស្សយោ បឋមោ មក្កោ ។ បេ ។
 ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋាន

[៣០៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យាបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្វបនិស្ស័យ ។ បកត្វបនិស្ស័យ គឺ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣០៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្វបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ ។ លេ ។ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង មានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យាបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្វបនិស្ស័យ ។ បកត្វបនិស្ស័យ គឺ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្វបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ ។ លេ ។ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ២ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៣១២] មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
 មគ្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បក-
 ត្តូបនិស្សយោ បច្ចវេក្ខណោ បច្ចវេក្ខណាយ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១៣] មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
 មគ្គាធិបតិស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បក-
 ត្តូបនិស្សយោ បច្ចវេក្ខណោ បច្ចវេក្ខណាយ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១៤] មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
 មគ្គារម្មណាស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បក-
 ត្តូបនិស្សយោ ។ បកត្តូបនិស្សយោ បច្ចវេក្ខណោ
 បច្ចវេក្ខណាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១៥] មគ្គហោតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
 មគ្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អារម្មណូបនិស្សយោ អរិយា មគ្គា វុដ្ឋហិត្វា
 មក្កំ កវុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

មគ្គារម្មណក្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៣១២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។
បកតូបនិស្ស័យ គឺ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមាន
មគ្គជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។
បកតូបនិស្ស័យ គឺ ការពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១៤] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែល
មានមគ្គជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង
ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ ការ
ពិចារណា ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ
ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣១៦] មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
 មក្កហោតុកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បកត្ថបនិស្សយោ បបមោ មក្កោ ទុតិយស្ស
 មក្កស្ស តតិយោ មក្កោ ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១៧] មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច
 ធម្មា មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្តបនិស្សយោ
 បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ បបមោ
 មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស តតិយោ មក្កោ ចតុត្ថស្ស
 មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១៨] មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
 មក្ការម្មណស្ស ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ
 អរិយា មក្កា រុដ្ឋហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ ។

[៣១៩] មក្កហោតុកោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មា
 មក្កហោតុកស្ស ច មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្ថបនិស្សយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣១៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់បកតូបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ
ទី ២ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ៤ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូប-
និស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២
មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គទី ៤ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្ម-
ណ្ឌូបនិស្ស័យ គឺ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ។

[៣១៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអ-
ធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមាន
មគ្គ ជាអធិបតិផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកតូបនិស្ស័យ

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

បឋមោ មក្កោ ទុតិយស្ស មក្កស្ស តតិយោ មក្កោ
ចតុត្ថស្ស មក្កស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២០] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស
ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
មគ្គារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ មគ្គារម្មណានំ
ខន្ធានំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២១] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស
ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ
នវ បញ្ញា កាតព្វា ។ អារដ្ឋេនា ន កាតព្វា ។

[៣២២] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស
ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ធានាខណិកា នត្ថិ សត្តរស បញ្ញា
កាតព្វា ។ មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណស្ស
ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្ថិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ ឥមេ សត្ត បច្ចយោ សត្តរស
បញ្ញា ហេតុសទិសា ។ នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

គឺ មគ្គទី ១ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គទី ២ មគ្គទី ៣ ជាបច្ច័យ នៃ មគ្គទី ៤ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣២០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ មុន ។ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ក្រោយ ។ ដែលមាន មគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣២១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ បញ្ហា ៩ បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើឲ្យប្រហែលគ្នា នឹងអនន្តរប្បច្ច័យចុះ ។ ការពិចារណា បណ្ឌិត មិនត្រូវធ្វើឡើយ ។

[៣២២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ- ជាតប្បច្ច័យ គឺ នានាខណិកៈ មិនមានទេ ឯបញ្ហា ១៧ បណ្ឌិត ត្រូវធ្វើផងចុះ ។ ធម៌ ដែលមានមគ្គ ជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រីប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ច័យទាំង ៧ នេះ មានបញ្ហា ១៧ ប្រហែលគ្នា នឹងហេតុប្បច្ច័យដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយនត្ថិប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

វិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសា ។ អវិត-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សត្តរស បញ្ញា ។

[៣២៣] ហេតុយា សត្តរស អារម្មណេ នវ
អធិបតិយា ឯកវីស អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ
សហជាតេ សត្តរស អញ្ញមញ្ញេ សត្តរស និស្សយេ
សត្តរស ឧបនិស្សយេ ឯកវីស អាសេវនេ នវ
កម្មេ សត្តរស អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ លានេ មក្កេ
សម្បយុត្តេ សត្តរស អត្ថិយា សត្តរស នត្ថិយា នវ
វិតតេ នវ អវិតតេ សត្តរស ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[៣២៤] មក្ការម្មណោ ធម្មោ មក្ការម្មណាស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៥] មក្ការម្មណោ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ គឺ ប្រហែលគ្នា នឹងអនន្តរប្បច្ច័យ ដែរ ។ ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ គឺ មានបញ្ហា ១៧ ។

[៣២៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ និងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៣២៤] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣២៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

មគ្គារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៣២៦] មគ្គារម្មណោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស ច
មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៧] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គហេតុកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៨] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣២៩] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គាធិបតិស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣០] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គារម្មណាស្ស
ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣១] មគ្គហេតុកោ ធម្មោ មគ្គហេតុកស្ស
ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៣២៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣២៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល មានមគ្គជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស- យប្បច្ច័យ ។

[៣២៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣២៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល មានមគ្គជាអធិបតិ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា- តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយអា- រម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៣២] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៣៣] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្ការម្ពណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៤] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កហោតុកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៥] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្ការម្ពណាស្ស ច
មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៦] មក្កាធិបតិ ធម្មោ មក្កហោតុកស្ស ច
មក្កាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៧] មក្ការម្ពណោ ច មក្កាធិបតិ ច ធម្មោ
មក្ការម្ពណាស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៣២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣៤] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣៥] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣៦] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតិផង ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣៧] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមាន
មគ្គជាអធិបតិក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៣៨] មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គាធិបតិស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៣៩] មគ្គារម្មណោ ច មគ្គាធិបតិ ច
ធម្មា មគ្គារម្មណាស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៤០] មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤១] មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គហេតុកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤២] មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច ធម្មា
មគ្គាធិបតិស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៣] មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច
ធម្មា មគ្គារម្មណាស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៣៣៨] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៣៩] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គ
ជាអធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ធម៌
ដែលមានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៤០] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៤១] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៤២] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអធិបតី ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៤៣] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ដែលមាន
មគ្គជាអធិបតីផង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៤៤] មគ្គហេតុកោ ច មគ្គាធិបតិ ច
 ធម្មា មគ្គហេតុកស្ស ច មគ្គាធិបតិស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣៤៥] នហេតុយា ឯកវីស នអារម្មណោ សត្ត-
 រស នអារម្មណោ កហិតេ បកតារម្មណាម្បិ ឧបនិ-
 ស្សយារម្មណាម្បិ ទ្វេ និដ្ឋន្តិ នអធិបតិយា ឯកវីស
 នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នសហជាតេ នអញ្ញមញ្ញោ
 ននិស្សយេ នឧបនិស្សយេ នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ
 នអាសេវនេ នកម្មេ នវិចារកេ នអាហារេ នឥន្ទ្រិយេ
 នណានេ នមក្កេ នសម្បយុត្តេ នវិប្បយុត្តេ នោអត្ថិ-
 យា នោនត្ថិយា នោវិតតេ នោអវិតតេ ឯកវីស ។
 ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៣៤៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ សត្ត-
 រស . . . នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ
 នឧបនិស្សយេ នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសេ-
 វនេ នកម្មេ នវិចារកេ នអាហារេ នឥន្ទ្រិយេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៤៤] ធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមានមគ្គជា
អធិបតីក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមានមគ្គជាហេតុផង ធម៌ ដែល
មានមគ្គជាអធិបតីផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៤៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៧ កាលបើនអារម្មណប្បច្ច័យ លោកសង្គ្រោះយកហើយ
អារម្មណ៍ទាំងពីរ គឺ បកតារម្មណ៍ក្តី ឧបនិស្សយារម្មណ៍ក្តី រមែងដាច់
ចេញពីគ្នា ក្នុងនអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
នសមនន្តរប្បច្ច័យ នសហជាតប្បច្ច័យ នអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ននិស្សយ-
ប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
នអាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ នអាហារប្បច្ច័យ ន-
តន្រ្តិយប្បច្ច័យ នឈានប្បច្ច័យ នមគ្គប្បច្ច័យ នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
នប្បវិយុត្តប្បច្ច័យ នោអត្ថិប្បច្ច័យ នោនត្ថិប្បច្ច័យ នោវិតតប្បច្ច័យ និង
នោអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៣៤៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនអធិបតីប្បច្ច័យ នអនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ នឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នអាសេវនប្ប-
ច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ នអាហារប្បច្ច័យ នតន្រ្តិយប្បច្ច័យ

មគ្គារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

នឃានេ នមក្កេ នវិប្បយុត្តេ នោនត្តិយា នោវិភតេ
សត្តវស ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៣៤៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ . . . អធិ-
បតិយា ឯកវីស អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហ-
ជាតេ សត្តវស អញ្ញមញ្ញេ សត្តវស និស្សយេ សត្ត-
វស ឧបនិស្សយេ ឯកវីស អាសេវនេ នវ កម្មេ
សត្តវស អាហារេ សត្តវស ឥន្ទ្រិយេ ឃានេ មក្កេ
សម្បយុត្តេ សត្តវស អត្តិយា សត្តវស នត្តិយា នវ
វិភតេ នវ អវិភតេ សត្តវស ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បញ្ញាវារោ និដ្ឋិតោ ។

មគ្គារម្មណគ្គិកំ សោឡសមំ និដ្ឋិតំ ។

មគ្គារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

នឈានប្បច្ច័យ នមគ្គប្បច្ច័យ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោនត្តិប្បច្ច័យ និង
នោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៣៤៧] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ និងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១៧ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បញ្ហាវារៈ ។

ចប់ មគ្គារម្មណត្តិកៈ ទី ១៦ ។

ឧប្បន្នត្តិកំ

បញ្ហាវារោ

[៣៤៨] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នា ហេតុ សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូចានំ ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ឧប្បន្នា ហេតុ
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កេតត្តា ច រូចានំ ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៩] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នំ ចក្កំ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិណន្ធាតិ
 តំ អារព្ព វាតោ ឧប្បន្នតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បន្នតិ វិចិត្តិច្ឆា . . .
 ឧទ្ធចំ . . . ទោមនស្សំ . . . ឧប្បន្នំ សោតំ . . . ឃានំ
 ជីវ្ហំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្នេ រសេ ផោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . .
 ឧប្បន្នេ ខន្ធានេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្ស-
 តិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ ទិព្វេន ចក្កុនា
 រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា សន្នំ សុណាតិ
 ឧប្បន្នា ខន្ធានា ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ឧប្បន្នតិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[៣៤៨] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
 ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃ
 ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៤៩] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវ
 ចក្ខុ ដែលកើតឡើងហើយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ក៏ត្រេក-
 អរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវចក្ខុនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង
 វិចិកិត្តា . . . ឧទ្ធច្ចៈ . . . ទោមនស្ស . . . នូវត្រចៀក ដែលកើតឡើង
 ហើយ . . . នូវច្រមុះ អណ្តាត កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួក
 រស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកខន្ធ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ ទោមនស្ស
 កើតឡើង បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឬ នូវសំឡេង
 ដោយទិព្វសោតធាតុ ពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃ
 ការពិចារណា នូវឥន្ទ្រវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

ឧប្បន្នគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៥០] អនុប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុប្បន្នេ រូបេ . . .
 សន្នេ កន្នេ រសេ ដោដ្ឋព្វេ . . . អនុប្បន្នេ ខន្នេ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ ។ បេ ។
 ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ អនុប្បន្នោ ខន្នោ ឥន្ទ្រិវិធម្មា-
 ណាស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស
 អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៥១] ឧប្បាទី ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បាទី ចក្កំ . . .
 កាយំ រូបេ សន្នេ កន្នេ រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . .
 ឧប្បាទី ខន្នេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ ។ បេ ។
 ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ ឧប្បាទី ខន្នោ ឥន្ទ្រិវិធម្មា-
 ណាស្ស ។ បេ ។ អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣៥២] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ឧប្បន្នំ ចក្កំ
 ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ ករុំ កត្វា
 ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ឧប្បន្នតិ ឧប្បន្នំ សោតំ ...

ឧប្បន្នគ្គិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៥០] ធម៌ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវពួករូប ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ... នូវពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួក រស ពួកផោដ្ឋព្វៈ... នូវពួកខន្ធ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ថាមិន ទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកខន្ធ ដែល មិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធម្មាណា ចេតោបរិយញ្ញាណា និងអនាគតំសញ្ញាណា ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។

[៣៥១] ធម៌ ដែលកំពុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើត ឡើងហើយ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល (ឃើញច្បាស់) នូវចក្ខុ ដែលកំពុងកើតឡើង... នូវកាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ... នូវពួកខន្ធ ដែលកំពុងកើតឡើង ថាមិនទៀង ជា ទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកខន្ធ ដែល កំពុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធម្មាណា ។ បេ ។ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។

[៣៥២] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល កើតឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវចក្ខុ ដែលកើត ឡើងហើយ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ ធ្វើ នូវចក្ខុនោះ ឲ្យ ជាទីគោរព ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ កើតឡើង នូវត្រចៀក ដែលកើតឡើងហើយ...

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

យានំ ធិរ្គំ កាយំ រូបេ សន្នេ កន្នេ រសេ ដោជ្ឈព្វ
 វត្ថុំ . . . ឧប្បន្នេ ខន្នេ ករំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិ-
 នន្នតិ តំ ករំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ សហ-
 ជាតាធិបតិ ឧប្បន្នា អធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានព្វា រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៥៣] អនុប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ អនុប្បន្នេ
 រូបេ . . . សន្នេ កន្នេ រសេ ដោជ្ឈព្វ . . . អនុប្បន្នេ
 ខន្នេ ករំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្នតិ តំ ករំ កត្វា
 រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៣៥៤] ឧប្បាទី ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ឧប្បាទី
 ចក្កំ . . . កាយំ រូបេ . . . ដោជ្ឈព្វ វត្ថុំ . . . ឧប្បាទី
 ខន្នេ ករំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្នតិ តំ ករំ កត្វា
 រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួក
ផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . បុគ្គល ធ្វើ នូវពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យ
ជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវពួកខន្ធនោះ ដែល
កើតឡើងហើយ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ។ បេ ។ ឯសហជា-
តាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃពួក
សម្បយុត្តកធម៌ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៣៥៣] ធម៌ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលកើតឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ
បុគ្គល (ធ្វើ) នូវពួករូប ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ . . . នូវពួក
សំឡេង ពួកក្លិន ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ . . . បុគ្គល ធ្វើ នូវពួកខន្ធ
ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ
រាគៈ ធ្វើ នូវពួកខន្ធនោះ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ឲ្យជាទីគោ-
រព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[៣៥៤] ធម៌ ដែលកំពុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ
បុគ្គល ធ្វើ នូវចក្ខុ ដែលកំពុងកើតឡើង . . . នូវកាយ ពួករូប . . .
នូវពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ធ្វើ នូវពួកខន្ធ ដែលកំពុងកើតឡើង ឲ្យជាទី
គោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព
ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

ឧប្បន្នគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៥៥] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នោ ឯកោ
ខន្ធោ តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណាណញ្ច រូចានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធា-
នំ ចិត្តសមុដ្ឋាណាណញ្ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អនុប្បន្នោ ឯកោ ខន្ធា
តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា ទ្ធិន្នំ ខន្ធានំ កដត្តា
ច រូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធានំ
វត្ថុស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធានំ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ
តិណ្ណន្នំ មហាក្ខតានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
មហាក្ខតា . . . មហាក្ខតា ចិត្តសមុដ្ឋាណានំ រូចានំ
ឧទាណារូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ
. . . អាហារោ . . . ឧត្ថុ . . . អសញ្ញសន្តានំ ឯកំ
មហាក្ខតំ . . . ទ្វេ មហាក្ខតា . . . មហាក្ខតា កដត្តារូ-
ចានំ ឧទាណារូចានំ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៥៦] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នោ ឯកោ ខន្ធា

ឧប្បន្នតិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៣៥៥] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលកើត
ឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
រូបផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ១ ដែលមិនទាន់កើតឡើង ជា
បច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកកងត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ២ ផង ពួកកងត្តារូបផង
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាកូត ១
ជាបច្ច័យ នៃមហាកូត ៣ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ មហាកូត ២ . . .
ពួកមហាកូត ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប និងពួកឧបាទារូប ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ពាហិរៈ . . . អាហារ . . . វដ្ឋវ . . . មហាកូត ១
របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . មហាកូត ២ . . . ពួកមហាកូត ជាបច្ច័យ
នៃពួកកងត្តារូប និងពួកឧបាទារូប ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៣៥៦] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើត
ឡើងហើយ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលកើតឡើងហើយ

តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 ខន្ធា . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ឧប្បន្នោ ឯកោ
 ខន្ធា តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ វត្ថុស្ស ច អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . ខន្ធា វត្ថុស្ស អញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ពាហិរំ . . .
 អាហារោ . . . ឧត្ថុ . . . អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ តិណ្ណាដ្ឋំ មហាក្ខតានំ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ទ្វេ មហាក្ខតា . . . ។

[៣៥៧] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នោ ឯកោ ខន្ធា
 តិណ្ណាដ្ឋំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានោ រូចានំ និស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 . . . ពាហិរំ . . . អាហារោ . . . ឧត្ថុ . . . អសញ្ញ-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . មហាក្ខតា កដត្តារូចានំ
 ឧទានារូចានំ ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយា-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ឧប្បន្នានំ ខន្ធានំ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ១
 ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង វត្ថុផង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ
 នៃវត្ថុ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយអញ្ញ-
 មញ្ញប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ . . . ពាហិរៈ . . . អាហារ . . . រដូវ . . .
 មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញសត្វ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ៣ ដោយ
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ . . . ។

[៣៥៧] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ពួកខន្ធ (ជាបច្ច័យ) នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកខន្ធ មហាក្ខត ១ . . . ពាហិរៈ . . . អាហារ . . .
 រដូវ . . . មហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញសត្វ . . . ពួកមហាក្ខត (ជា
 បច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប និងពួកឧបាទារូប ចក្ខាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ឧប្បន្នត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៥៨] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្ស-
យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។
បកត្តូបនិស្សយោ ឧប្បន្នំ ឧត្តំ ឧបនិស្សាយ ឈានំ
ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ . . . មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមា-
បត្តិ . . . មាណំ ជម្មេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ ឧប្បន្នំ
កោជនំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ឈានំ ឧប្បា-
ទេតិ វិបស្សនំ . . . មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ
. . . មាណំ ជម្មេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ ឧប្បន្នំ ឧត្តំ . . .
កោជនំ . . . សេនាសនំ ឧប្បន្នាយ សន្ធាយ បញ្ញា-
យ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស
មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៥៩] អនុប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្ស-
យោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បក-
ត្តូបនិស្សយោ អនុប្បន្នំ វណ្ណសម្បទំ បត្តយមាណោ
នានំ ទេតិ សីលំ សមាទិយតិ ឧចោសថកម្មំ ករោតិ
អនុប្បន្នំ សទ្ធសម្បទំ . . . កន្ធសម្បទំ វសសម្បទំ

ឧប្បន្តគ្គិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៣៥៨] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 កើតឡើងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌប-
 និស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្តបនិស្ស័យ ។ បកត្តបនិស្ស័យ គឺ
 បុគ្គល អាស្រ័យ នូវរដូវ ដែលកើតឡើងហើយ ញ៉ាំងឈាន ឲ្យកើត
 ឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំង
 សមាបត្តិ . . . ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវភោជន ដែលកើតឡើង
 ហើយ . . . អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយញ៉ាំងឈាន ឲ្យកើតឡើង
 ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ
 . . . ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវរដូវ ដែលកើតឡើងហើយ . . .
 ភោជន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ដែលកើតឡើងហើយ
 នៃបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៥៩] ធម៌ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់
 អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្តបនិស្ស័យ ។ បកត្តប-
 និស្ស័យ គឺ បុគ្គល កាលប្រាថ្នា នូវវណ្ណសម្បទា ដែលមិនទាន់កើត
 ឡើងហើយ ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម នូវសទ្ធា-
 សម្បទា ដែលមិនទាន់កើតឡើង . . . នូវគន្ធសម្បទា រសសម្បទា

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

ដោដ្ឋព្វសម្បទំ . . . អនុប្បន្នេ ខន្ធេ បត្តយមាណោ
 ទានំ . . . សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ . . . អនុប្បន្តា
 វណ្ណសម្បទា . . . អនុប្បន្តា ខន្ធា ឧប្បន្តាយ
 សទ្ធាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
 កស្ស ទុក្ខស្ស មក្ខស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦០] ឧប្បាទី ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថូបនិស្សយោ ។ បកត្ថូប-
 និស្សយោ ឧប្បាទី ចក្កុសម្បទំ បត្តយមាណោ ទានំ
 . . . សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ . . . ឧប្បាទី សោត-
 សម្បទំ . . . កាយសម្បទំ វណ្ណសម្បទំ កន្ធសម្បទំ
 . . . រសសម្បទំ . . . ដោដ្ឋព្វសម្បទំ . . . ឧប្បាទី ខន្ធេ
 បត្តយមាណោ ទានំ . . . សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ . . .
 ឧប្បាទី ចក្កុសម្បទា . . . កាយសម្បទា វណ្ណសម្ប-
 ទា ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វសម្បទា . . . ឧប្បាទី ខន្ធា
 ឧប្បន្តាយ សទ្ធាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស សុខស្ស
 កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស មក្ខស្ស ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយដួងពូសម្បទា... កាលប្រាថ្នា នូវពួកខន្ធ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ
ទាន . . . សីល . . . ឧបោសថកម្ម . . . វណ្ណសម្បទា ដែលមិនទាន់
កើតឡើងហើយ . . . ពួកខន្ធ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ
នៃសទ្ធា ដែលកើតឡើងហើយ នៃបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៦០] ធម៌ ដែលកំពុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តាប-
និស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ
បុគ្គល កាលប្រាថ្នា នូវចក្ខុសម្បទា ដែលកំពុងកើតឡើង ទាន . . .
សីល . . . ឧបោសថកម្ម . . . នូវសោតសម្បទា ដែលកំពុងកើតឡើង
. . . នូវកាយសម្បទា វណ្ណសម្បទា គន្ធសម្បទា . . . នូវវេសសម្បទា
. . . នូវដោងពូសម្បទា . . . កាលប្រាថ្នា នូវពួកខន្ធ ដែលកំពុងកើត
ឡើង ទាន . . . សីល . . . ឧបោសថកម្ម . . . ចក្ខុសម្បទា ដែល
កំពុងកើតឡើង . . . កាយសម្បទា វណ្ណសម្បទា ។ បេ ។ ដោយដួងពូ-
សម្បទា . . . ពួកខន្ធ ដែលកំពុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា
ដែលកើតឡើងហើយ នៃបញ្ញា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មគ្គ និង
ផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ឧប្បន្នតិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៦១] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុ-
 បុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ
 តំ អារព្ព រាគោ ឧប្បន្នតិ ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ
 ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ . . . ទិព្វាយ សោតទាតុយា
 សទ្ធិំ សុណាតិ រូចាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ផោដ្ឋ-
 ព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
 ។ បេ ។ វត្ថុ ឧប្បន្នានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣៦២] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា ឧប្បន្នា
 ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បច្ឆាជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៣] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នា ចេតនា សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូចានំ

ឧប្បន្នតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៦១] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាតិ និងវត្ថុបុរេជាតិ ។ អារម្មណបុរេជាតិ គឺ បុគ្គល ឃើញ ច្បាស់ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវវត្ថុនោះ ទើបកើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ . . . ឮ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាតិ គឺ ចក្ខាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ។

[៣៦២] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយបច្ចាជាតិប្បច្ច័យ បានដល់បច្ចាជាតិ គឺ ពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ចាជាតិប្បច្ច័យ ។

[៣៦៣] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ឧប្បន្នោ
ចេតនា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៤] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកោ ឧប្បន្នោ ឯកោ
ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិសន្ធិ-
ក្ខណោ ឧប្បន្នោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណានំ ខន្ធានំ
កដត្តា ច រូចានំ ទ្វេ ខន្ធា . . . ខន្ធា វត្ថុស្ស វិចា-
កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦៥] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នោ អាហារា សម្ម-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អាហារ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ កតទ្ធិកាហោ
អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៦៦] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នោ ឥន្ទ្រិយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃ ពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយ កម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៦៤] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើត ឡើងហើយ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ដែលកើតឡើងហើយ ជា វិបាក ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាក ប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ១ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃ ខន្ធ ៣ ផង ពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ . . . ពួក ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៦៥] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល កើតឡើងហើយ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ដែលកើត ឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ កតឡើងរាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៣៦៦] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើត ឡើងហើយ ដោយតន្ត្រិយប្បច្ច័យ គឺ ពួកតន្ត្រិយ ដែលកើតឡើងហើយ

ឧប្បន្នតិកេ បញ្ហាវារោ

សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ចក្កុ-
 ទ្រិយំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយិន្ទ្រិយំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស រូបដីវិតិន្ទ្រិយំ កដត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣៦៧] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហ-
 ជាតា ឧប្បន្នោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ឧប្បន្នោ
 ខន្ធា កដត្តារូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បុរេជាតំ ចក្កាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
 កាយាយតនំ . . . វត្ថុ ឧប្បន្នានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា ឧប្បន្នោ ខន្ធា
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

ឧប្បន្នតិកៈ បញ្ញាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
តន្រ្តិយប្បច្ច័យ ចក្កតន្រ្តិយ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ កាយតន្រ្តិយ
(ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ រូបដីវិតតន្រ្តិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយតន្រ្តិយប្បច្ច័យ ។

[៣៦៧] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ចុប្បន្នជាត ។ សហជាត គឺ ពួក
ខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ដោយ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តា-
រូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ (ជាបច្ច័យ)
នៃវត្ថុ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បុរេជាត
គឺ ចក្ខាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ . . . វត្ថុ
ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។
ឯបច្ចុប្បន្នជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
នេះ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៦៨] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆា-
ជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ ឧប្បន្នោ
ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ
រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិ-
សន្និក្ខុលោ ។ សន្និក្ខុំ ។ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ពា-
ហិរំ . . . អាហារោ . . . ឧតុ . . . អសញ្ញសត្តានំ . . . ។
បុរេជាតំ ចក្កំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ . . . វត្ថុំ អនិច្ច-
តោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ ទិព្វេន ចក្ខុនា . . .
ទិព្វាយ សោតទាតុយា សន្នំ សុណាតិ រូចាយតនំ
ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្ខុយតនំ ចក្កុវិញ្ញា-
ណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ឧប្ប-
ន្នានំ ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជា-
តា ឧប្បន្នោ ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ កតទ្បិញ្ញោ អាហារ-
ោ ឥមស្ស កាយស្ស រូបដីវិតិទ្រិយំ កជត្តារូចានំ
អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៦៨] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ដែលកើត
ឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយ
អត្តិប្បច្ច័យ នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
មហាកូត ១ . . . ពាហិរៈ . . . អាហារ . . . រដូវ . . . របស់ពួកអសញ្ញា-
សត្វ . . . ។ បុរេជាត គឺ (បុគ្គល) នូវចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ . . .
នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង (បុគ្គល) ដោយទិព្វចក្ខុ . . .
ព្វ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុ-
វិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ
ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃ
កាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយ
អត្តិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ
នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។ កតទ្បិដ្ឋារាហារ (ជា
បច្ច័យ) នៃកាយនេះ រូបដីវិតិទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ដោយ
អត្តិប្បច្ច័យ ។

ឧប្បន្នតិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៦៩] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៧០] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ តីណិ
អធិបតិយា តីណិ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញ
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេ-
ជាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ កម្មេ វិចារកេ អាហារេ
សង្ក្រិយេ ណានេ មក្កេ សម្បយុត្តេ វិប្បយុត្តេ អត្តិ-
យា អវិភតេ ឯកំ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[៣៧១] ឧប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ សង្ក្រិយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៧២] អនុប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

ឧប្បន្នតិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៣៦៧] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៧០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ
១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
អត្ថិប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៣៧១] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
កើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៣៧២] ធម៌ ដែលមិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលកើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧៣] ឧប្បាទី ធម្មោ ឧប្បន្ទស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣៧៤] នហេតុយា តីណិ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា តីណិ ។ មេ ។ នវិប្បយុត្តោ តីណិ
នោអត្ថិយា ទ្វេ នោនត្ថិយា តីណិ នោវិភតេ តីណិ
នោអវិភតេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៣៧៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ឯកំ ។
សង្ខតំ ។ នោនត្ថិយា នោវិភតេ ឯកំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៣៧៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ តីណិ . . .
អធិបតិយា តីណិ សហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញោ
ឯកំ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរ-
ជាតេ ឯកំ បច្ចាជាតេ ឯកំ កម្មេ វិចារកេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៧៣] ធម៌ ដែលកំពុងកើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៧៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បេ ។ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ។

[៣៧៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ និងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ ។

[៣៧៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ

ឧប្បន្នតិកេ បញ្ចវារោ

អាហារេ	សង្ខិយេ	ឈានេ	មក្កេ	សម្បយុត្តេ
វិប្បយុត្តេ	អត្តិយា	អរិកតេ	ឯកំ	។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បញ្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

ឧប្បន្នតិកំ សត្តរសមំ និដ្ឋិតំ

ឧប្បន្នតិកៈ បញ្ហាវារៈ

អាហារប្បច្ច័យ តន្ត្រីយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តិ-
ប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តិប្បច្ច័យ អត្ថិប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បញ្ហាវារៈ ។

ចប់ ឧប្បន្នតិកៈ ទី ១៧



អតីតត្តិកំ

បញ្ហាវារោ

[៣៧៧] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចុប្បន្នា ហេតុ សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមដ្ឋានានញ រូចានំ ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៣៧៨] អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ សីលំ . . .
 ឧចាសថកម្មំ . . . បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ
 បច្ចវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិតា ឈានំ បច្ចវេក្ខតិ
 អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិតា មត្តំ បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ បច្ច-
 វេក្ខន្តិ បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ហិតេ
 កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ អតីតំ ចក្កំ អនិច្ចតោ
 ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ អតីតំ សោតំ . . . យានំ ជីវ្ហំ កាយំ
 រូបេ សន្នេ កន្នេ រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . . អតីតេ
 ខន្ធន្នេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សន្តិ

អតីតត្តិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[៣៧៧] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ បច្ចុប្បន្នហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៣៧៨] អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន សីល . . . ឧបោសថកម្ម . . . ហើយពិចារណា ពិចារណា នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន ហើយពិចារណា នូវឈាន ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ពិចារណា នូវផល ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ឃើញច្បាស់ នូវអតីតចក្ខុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ ទោមនស្ស កើតឡើង នូវត្រចៀក ដែលកន្លងហើយ . . . នូវច្រមុះ អណ្តាត កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ឃើញច្បាស់ នូវអតីតក្ខន្ធទាំងឡាយ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន

អតីតគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

អស្សាទេន្តិ អភិទន្ធគិ តំ អារព្ព វាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ វិចិត្តិច្ឆា . . . ឧទ្ធចំ . . . ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ អាកាសានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាណញ្ញាយត-
 នស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាកិញ្ញញ្ញាយ-
 តនំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អតីតា ខន្ធា ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស ចេតោបរិ-
 យញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-
 កម្មបកញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣៧៩] អនាគតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនាគតំ ចក្កំ . . .
 វត្ថុំ . . . អនាគតេ ខន្ធា អនិច្ចតោ . . . ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ អនាគតា ខន្ធា ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨០] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចុប្បន្នំ
 ចក្កំ . . . កាយំ រូបេ សន្នេ កន្ធា វសេ
 ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ . . . បច្ចុប្បន្នេ ខន្ធា អនិច្ចតោ . . .

អតីតត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង
 ទិដ្ឋិ កើតឡើង វិចិត្រិច្ឆា . . . ឧទ្ធច្ចៈ . . . ទោមនស្ស កើតឡើង អា-
 កាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវេសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អតីតក្ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
 នូវឥទ្ធិវិធាណា ចេតោបរិយញ្ញាណា បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណា និង
 យថាកម្មុបគញ្ញាណា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣៧៩] អនាគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) នូវអនាគតចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . នូវអនា-
 គតក្ខន្ធទាំងឡាយ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង អនា-
 គតក្ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធាណា
 ចេតោបរិយញ្ញាណា និងអនាគតសញ្ញាណា ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣៨០] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ គឺ (បុគ្គល) នូវបច្ចុប្បន្នចក្ខុ . . . កាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន
 ពួករស ពួកផោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . នូវបច្ចុប្បន្នក្ខន្ធទាំងឡាយ ថាមិនទៀង . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

នោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា . . . ទិព្វាយ
សោតនាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ រូបាយតនំ ចក្កុ-
វិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
បច្ចុប្បន្នា ខន្ធា ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៣៨១] អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ នានំ
ទត្វា សីលំ ។ បេ ។ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ ករុំ កត្វា
បច្ចុវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ ករុំ កត្វា
បច្ចុវេក្ខតិ អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ ករុំ កត្វា
បច្ចុវេក្ខន្តិ ផលំ ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខន្តិ អតីតំ
ចក្កុំ . . . កាយំ រូបេ សន្នេ កន្នេ រសេ ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុំ
. . . អតីតេ ខន្ធា ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្នតិ
តំ ករុំ កត្វា រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៣៨២] អនាគតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ
អនាគតំ ចក្កុំ . . . វត្ថុំ . . . អនាគតេ ខន្ធា ករុំ
កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្នតិ តំ ករុំ កត្វា រាគោ
ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

អតិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ទោមនស្ស កើតឡើង ដោយទិព្វចក្ក . . . ឮ នូវសំឡេង ដោយទិព្វ-
សោតធាតុ រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្កវិញ្ញាណ ដោយដ្ឋព្វាយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ បច្ចុប្បន្នក្នុងទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃ
ការពិចារណា នូវឥន្ទ្រវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣៨១] អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) ឲ្យទាន នូវសីល
។ បេ ។ ធ្វើ នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលសន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន
ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ចេញអំពីឈាន ធ្វើ នូវឈាន ឲ្យជា
ទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវ
មគ្គ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវផល ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ពិចារណា នូវអតីតចក្ក . . . នូវកាយ ពួករូប ពួកសំឡេង ពួកក្លិន
ពួករស ពួកដោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . (បុគ្គល) ធ្វើ នូវអតីតក្នុងទាំងឡាយ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជា
ទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[៣៨២] អនាគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) នូវអនាគតចក្ក
. . . នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវអនាគតក្នុងទាំងឡាយ ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើត
ឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

អតីតគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៨៣] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ . . .
 វត្ថុំ . . . បច្ចុប្បន្នេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ
 តំ ករុំ កត្វា វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។
 សហជាតាធិបតិ បច្ចុប្បន្នាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ
 ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ។

[៣៨៤] អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា អតីតា
 ខន្ធា បច្ឆិមាទំ បច្ឆិមាទំ បច្ចុប្បន្នាទំ ខន្ធាទំ អនន្ត-
 រវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ អនុលោមំ កោត្រកុស្ស អនុ-
 លោមំ វោទានស្ស កោត្រកុ មត្តស្ស វោទានំ
 មត្តស្ស មក្កោ ផលស្ស ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ
 ផលសមាបត្តិយា និវោទា វុដ្ឋហន្តស្ស ទេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតទំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ចយេន
 បច្ចុយោ ។

[៣៨៥] អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 សមនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចុយោ អនន្តរសទិសំ ។

អតីតត្ថិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៣៨៣] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
ណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល) នូវបច្ចុប្បន្នចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវបច្ចុប្បន្ន-
ក្ខន្ធទាំងឡាយ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវ
ខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯសហជា-
តាធិបតិ គឺ បច្ចុប្បន្នាធិបតិធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៣៨៤] អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអនន្ត-
រហ្សច្ច័យ គឺ អតីតក្ខន្ធមុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកបច្ចុប្បន្នក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយ
អនន្តរហ្សច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ)
នៃវោទានៈ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វោទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ
មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម (ជា
បច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គលកាល
ចេញអំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរហ្សច្ច័យ ។

[៣៨៥] អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយសមនន្ត-
រហ្សច្ច័យ គឺ ប្រហែលគ្នានឹងអនន្តរហ្សច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៨៦] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សង្កតំ ។

[៣៨៧] អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្មណ្ឌបនិស្សយោ
អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ ។ បកត្តប-
និស្សយោ ។ បេ ។ អតីតំ សង្កំ ឧបនិស្សាយ ទានំ
ទេតិ សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ ករោតិ ឈានំ ។ បេ ។
វិបស្សនំ . . . មក្កំ . . . អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ
មាណំ ជម្រេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ អតីតំ សីលំ . . . បញ្ញា
រាតំ បត្តនំ កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ
ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ
។ បេ ។ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ ចាណំ ហនតិ សង្កំ
ភិទ្ធតិ អតីតា សទ្ធា . . . បញ្ញា រាគោ បត្តនា
កាយិកំ សុខំ . . . កាយិកំ ទុក្ខំ បច្ចុប្បន្នាយ
បញ្ញាយ រាគស្ស បត្តនាយ ។ បេ ។ ផលសមា-
បត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៨៦] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[៣៨៧] អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូប-
និស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ ។ លេ ។ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវ
សំឡេងដែលកន្លងហើយ ឲ្យទាន សីល . . . ធ្វើឧបោសថកម្ម
ញ៉ាំងឈាន ។ លេ ។ ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងមគ្គ . . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា
. . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ អាស្រ័យ
នូវអតីតសីល . . . នូវបញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ . . . អាស្រ័យ
នូវកាយិកទុក្ខហើយ ឲ្យទាន សីល . . . ឧបោសថកម្ម ។ លេ ។
ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សម្លាប់សត្វ បំបែកសង្ឃ អតីតសទ្ធា
. . . បញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ . . . កាយិក-
ទុក្ខ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នប្បញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា ។ លេ ។
និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អតីតត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៨៨] អនាគតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌប-
 និស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។
 បកត្វបនិស្សយោ អនាគតំ ចក្កុសម្បទំ បត្តយមា-
 នោ សោតសម្បទំ . . . យានសម្បទំ ជីវ្ហាសម្បទំ
 កាយសម្បទំ វណ្ណសម្បទំ សទ្ធិសម្បទំ កន្ធិសម្បទំ
 វសសម្បទំ . . . ដោដ្ឋព្វសម្បទំ បត្តយមាណោ អនា-
 កតេ ខន្ទេ បត្តយមាណោ ទានំ ទេតិ សីលំ . . .
 ឧចោសថកម្មំ . . . អនាគតា ចក្កុសម្បទា . . .
 វណ្ណសម្បទា . . . ដោដ្ឋព្វសម្បទា . . . អនាគតា
 ខន្ទា បច្ចុប្បន្នាយ សន្ទាយ បញ្ញាយ កាយិកស្ស
 សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស មក្កស្ស ផលស-
 មាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៩] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌប-
 និស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។
 បកត្វបនិស្សយោ បច្ចុប្បន្នំ ឧតំ ឧបនិ-
 ស្សាយ ណានំ ឧប្បាទេតិ វិបស្សនំ ។ មេ ។

អតីតត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៨៨] អនាគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
 បកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល កាលប្រាថ្នា នូវចក្ក-
 សម្បទា ជាអនាគត នូវសោតសម្បទា . . . នូវឃានសម្បទា ជិវ្ហា-
 សម្បទា កាយសម្បទា វណ្ណសម្បទា សទ្ធុសម្បទា គន្ធុសម្បទា
 រសសម្បទា . . . កាលប្រាថ្នា នូវផោដ្ឋព្វសម្បទា កាលប្រាថ្នា នូវ
 អនាគតក្ខន្ធទាំងឡាយ ឲ្យទាន សីល . . . ឧបោសថកម្ម . . .
 ចក្កសម្បទា ជាអនាគត . . . វណ្ណសម្បទា . . . ផោដ្ឋព្វសម្បទា . . .
 អនាគតក្ខន្ធទាំងឡាយ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ជាបច្ចុប្បន្ន នៃបញ្ញា កាយិ-
 កសុខ កាយិកទុក្ខ មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៨៩] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
 បកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវរដូវ ជា
 បច្ចុប្បន្ន ហើយញ៉ាំងឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បច្ចុប្បន្នំ កោជនំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ
 ណានំ ឧប្បាទេតិ សមាបត្តិ ឧប្បាទេតិ បច្ចុប្បន្នំ
 ឧតុ . . . កោជនំ . . . សេនាសនំ បច្ចុប្បន្នាយ សទ្ធាយ
 បញ្ញាយ កាយិកស្ស ។ បេ ។ ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩០] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុ-
 បុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ អនិច្ច-
 តោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បន្នតិ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ
 បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា . . . រូបាយតនំ
 ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កា-
 យតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញា-
 ណស្ស វត្ថុ បច្ចុប្បន្នានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៣៩១] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចាជាតា
 បច្ចុប្បន្នា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
 បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

នូវកោជន ជាបច្ចុប្បន្ន . . . បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយ
ញ៉ាំងឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង រដូវ ជា
បច្ចុប្បន្ន . . . កោជន . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ជាបច្ចុប្បន្ន
បញ្ញា កាយិកៈ ។ បេ ។ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៩០] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេ-
ជាត គឺ បុគ្គល ឃើញ នូវចក្ខុ . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង . . . ទោម-
នស្ស កើតឡើង ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ដោយទិព្វសោតធាតុ . . .
រូបាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខាយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ
វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៣៩១] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយបច្ច័-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់បច្ច័ជាត គឺ ពួកខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃ
កាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ច័ជាតប្បច្ច័យ ។

អតីតក្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៩២] អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អតីតា
 ខន្ធា បច្ចិមានំ បច្ចិមានំ បច្ចុប្បន្នានំ ខន្ធានំ អា-
 សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស
 អនុលោមំ វោទានស្ស កោត្រភុ មត្តស្ស វោទានំ
 មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៣] អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណិកា អតីតា
 ចេតនា បច្ចុប្បន្នានំ វិចាកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច
 រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៤] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចុប្បន្នោ ចេតនា សម្ម-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិកូលោ បច្ចុប្បន្នោ
 ចេតនា សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៥] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិចាកោ
 បច្ចុប្បន្នោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ

អតីតត្ថិកៈ បញ្ចារាវៈ

[៣៩២] អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអាសេវន-
ប្បច្ច័យ គឺ ពួកអតីតក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកបច្ចុប្បន្នក្ខន្ធ ក្រោយ ។
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម
(ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ
ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៣៩៣] អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
បានដល់នានាខណិកៈ គឺ អតីតចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ
ជាបច្ចុប្បន្នផង នៃពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៩៤] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយកម្មប្ប-
ច្ច័យ គឺ បច្ចុប្បន្នចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ បច្ចុប្បន្នចេតនា ជាបច្ច័យ
នៃសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកកដត្តារូបផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣៩៥] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយវិបាក-
ប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ចិត្តសមុដ្ឋាណាណញ្ច រូចានំ វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ទ្វេ ខន្ធ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធ វត្ថុស្ស វិចា-
កប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៦] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា
បច្ចុប្បន្នោ ខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋាណានំ រូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ បច្ចុប្បន្នោ ខន្ធ
កាដត្តារូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធ
វត្ថុស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធានំ វិប្ប-
យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ ចក្កាយតនំ
ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយាយតនំ . . . វត្ថុ បច្ចុប្បន្នានំ
ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា
បច្ចុប្បន្នោ ខន្ធ បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ពួកខន្ធ
ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៣៩៦] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រីយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈា-
នប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្ប-
ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត
និងបច្ឆាជាត ។ សហជាត គឺ ពួកបច្ចុប្បន្នក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពួកបច្ចុប្បន្នក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃពួក
កដត្តារូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ
នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ ។ បុរេជាត គឺ ចក្ខាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
កាយាយតនៈ . . . វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកបច្ចុប្បន្នក្ខន្ធ ដោយវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកបច្ចុប្បន្នក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ
ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អតីតត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៣៩៧] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប្បន្នត្តិកេ អតីសទិសំ ។

[៣៩៨] អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
នតីប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៩៩] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។

[៤០០] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ តីណិ
អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
សហជាតេ អញ្ញមញ្ញេ និស្សយេ ឯកំ ឧបនិស្ស-
យេ តីណិ បុរេជាតេ បច្ឆាជាតេ អាសេវនេ ឯកំ
កម្មេ ទ្វេ វិចារកេ អាហារេ ឯកំ ។ សង្ខតំ ។
អវិភតេ ឯកំ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[៤០១] អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អតីតត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៣៩៧] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអត្ថិប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ប្រហែលគ្នា នឹងអត្ថិប្បច្ច័យ ក្នុងឧប្បន្នត្ថិកៈដែរ ។

[៣៩៨] អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយនត្ថិប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ ។

[៣៩៩] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអវិគ-
តប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[៤០០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ច័យ និងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និងអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ និង
អាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៤០១] អតីតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤០២] អនាគតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤០៣] បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ បន្តាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហា-
រយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤០៤] នហេតុយា តីណិ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា តីណិ នអនន្តរេ តីណិ ។ សង្ខតំ ។
នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ តីណិ នោអត្ថិយា
ទ្វេ នោនត្ថិយា តីណិ នោវិកតេ តីណិ នោអវិក-
តេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៤០៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ឯកំ . . .
នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអញ្ញមញ្ញោ
នឧបនិស្សយេ ។ សង្ខតំ ។ នសម្បយុត្តេ នវិប្បយុត្តេ
នោនត្ថិយា នោវិកតេ ឯកំ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤០២] អនាគតធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤០៣] បច្ចុប្បន្នធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ធិយប្បច្ច័យ ។

[៤០៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៤០៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ នអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ (មានវារៈ ១) ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ នោនតិប្បច្ច័យ និងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

អតីតត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៤០៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ . . .
 អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ សមនន្តរេ សហជាតេ
 អញ្ញមញ្ញេ ទិស្សយេ ឯកំ ឧបទិស្សយេ តីណិ
 បុរេជាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ អាសេវនេ ឯកំ ។
 សង្ខតំ ។ កម្មេ ទ្វេ វិចាកេ ឯកំ ឥមេសុ បទេ-
 សុ ឯកំយេវ អវិកតេ ឯកំ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បញ្ញាវារោ និដ្ឋិតោ ។

អតីតត្តិកំ អដ្ឋារសមំ និដ្ឋិតំ ។

អតីតត្ថិកៈ បញ្ញាវារៈ

[២០៦] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
 . . . ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្ត-
 រប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ និងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងបទទាំងអស់នេះ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បញ្ញាវារៈ ។

ចប់ អតីតត្ថិកៈ ទី ១៨ ។

អតីតារម្មណត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៤០៧] អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អតីតារម្មណំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ទ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 បដិសន្ធិក្ខណោ អតីតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ទ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។

[៤០៨] អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនាគតា-
 រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ទ . . . ។

[៤០៩] បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ទ . . .
 បដិសន្ធិក្ខណោ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធន្ទ . . . ។

[៤១០] អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា អធិបតិប្បច្ច-
 យា អធិបតិយា បដិសន្ធិ នត្តិ ។ អនន្តរប្បច្ចយា

អតីតារម្មណត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៤០៧] អតីតារម្មណធម៌ (ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍កន្លងទៅហើយ) អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអតីតារម្មណ៍ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអតីតារម្មណ៍ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ ។

[៤០៨] អនាគតារម្មណធម៌ (ធម៌ ដែលមានអារម្មណ៍មិនទាន់ មានមក) អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនាគតារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ ... ។

[៤០៩] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជា បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ ... ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជា បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ ... ។

[៤១០] អតីតារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ និងអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ មិនមាន ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយទេ ។ ព្រោះអនន្តរប្បដ្ឋយ

អតីតារម្មណត្តិកេ បដិច្ចវារោ

សមនន្តរប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយា អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យា និស្សយប្បច្ចយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយា បុរេជា-
 តប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា បុរេជាតេបិ អាសេវ-
 នេបិ បដិសន្ធិ នត្តិ ។ កម្មប្បច្ចយា វិចាកប្បច្ចយា
 វិចាកំ អតីតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ . . . ។ តិស្សោបិ
 បញ្ញា បរិបុណ្ណា បរត្តិប្បដិសន្ធិ កាតព្វា ។ អាហា-
 រម្បច្ចយា ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ច-
 យា សម្បយុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្តិប្បច្ចយា
 នត្តិប្បច្ចយា វិកតប្បច្ចយា អវិកតប្បច្ចយា ។

[៤១១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
 អធិបតិយា តីណិ ។ សន្ធិត្តំ ។ សព្វត្ត តីណិ
 វិកតេ តីណិ អវិកតេ តីណិ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[៤១២] អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អតីតា-
 រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ
 . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ វិចិកិច្ចាសហកតេ
 ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ធធ បដិច្ច វិចិកិច្ចាសហកតោ
 ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។

អតីតារម្មណត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

សមនន្តរប្បច្ច័យ សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ និងអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ក្នុងបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ និងអាសេវនប្បច្ច័យ មិនមានបដិសន្ធិទេ ។ ព្រោះ
កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ គឺ នូវវិបាកក្នុង ១ ជាអតីតារម្មណ៍... ។
ឯប្រស្នាទាំង ៣ ចប់បរិបូណ៌ហើយ បវត្តិប្បដិសន្ធិ បណ្ឌិត
គប្បីធ្វើផងចុះ ។ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ
មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ នត្តិ-
ប្បច្ច័យ វិតតប្បច្ច័យ និងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៤១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៣ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
ចប់ អនុលោម ។

[៤១២] អតីតារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្នុង ១
ជាអតីតារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា
ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិត្តា
ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៤១៣] អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគ-
 តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា អហោ-
 តុកំ អនាគតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . វិចិត្តិក្ខាសហកតេ ឧទ្ធចូសហ-
 កតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហកតោ ឧទ្ធចូសហ-
 កតោ មោហោ ។

[៤១៤] បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា អហោតុកំ
 បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធធ្វេ . . . អហោតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
 ណោ វិចិត្តិក្ខាសហកតេ ឧទ្ធចូសហកតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច
 វិចិត្តិក្ខាសហកតោ ឧទ្ធចូសហកតោ មោហោ ។

[៤១៥] អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អនុលោម-
 សហជាតសទិសំ ។

[៤១៦] អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អតីតា-
 រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២១៣] អនាគតារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ជាអនាគតារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[២១៤] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . មោហាៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវពួកបច្ចុប្បន្នារម្មណក្ខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

[២១៥] អតីតារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ ប្រហែលគ្នានឹងសហជាតប្បដ្ឋយ ក្នុងអនុលោមដែរ ។

[២១៦] អតីតារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអតីតារម្មណ៍ ក្នុងអរូប នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អតីតារម្មណត្តិកេ បដិច្ចវារោ

[៤១៧] អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ
អនាគតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ន្ទេ ខន្ធទេ . . . ។

[៤១៨] បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា បដិ-
សន្ធិក្ខណោ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ន្ទេ
ខន្ធទេ . . . ។

[៤១៩] អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្ម-
ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា នអា-
សេវនប្បច្ចយា នអធិបតិសទិសា ។ នកម្មប្បច្ចយា
អតីតារម្មណោ ខន្ធទេ បដិច្ច អតីតារម្មណោ ចេតនា ។

[៤២០] អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា អនាគ-
តារម្មណោ ខន្ធទេ បដិច្ច អនាគតារម្មណោ ចេតនា ។

[៤២១] បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណោ ខន្ធទេ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ចេតនា ។

អតីតារម្មណត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[២១៧] អនាគតារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនាគតារម្មណ៍ ក្នុងអរូប នូវខន្ធ ២ ... ។

[២១៨] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជា បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ ... ។

[២១៩] អតីតារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណធម៌ ទើប កើតឡើង ព្រោះនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ និងនអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ដូចគ្នា នឹងនអធិបតិប្បច្ច័យដែរ ។ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជាអតីតារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ។

[២២០] អនាគតារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជាអនាគតារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ ។

[២២១] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៤២២] អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្ម-
លោក ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចាកប្បច្ចយា នវិចាកេ
បដិសន្ធិ នតិ ។

[៤២៣] បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចុប្បន្នា-
រម្មលោក ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នណានប្បច្ចយា បញ្ច-
វិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
ទ្វេ ខន្ធធ្វេ ... ។

[៤២៤] អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្ម-
លោក ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នមក្កប្បច្ចយា អហោតុកំ
អតីតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច នហោតុសទិសា
តិស្សោ បញ្ញា មោហោ នតិ ។

[៤២៥] អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្ម-
លោក ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
អតីតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[៤២៦] អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតា-
រម្មលោក ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ
អនាគតារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[៤២៧] នហោតុយា តីណិ នអធិបតិយា
នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសេវនេ នកម្មេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២២២] អតីតារម្មណាធម៌ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណាធម៌ ទើប កើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មិនមានបដិសន្ធិទេ ។

[២២៣] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ អាស្រ័យ នូវបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ដែលប្រកបដោយបញ្ចវិញ្ញាណ នូវខន្ធ ២ ... ។

[២២៤] អតីតារម្មណាធម៌ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណាធម៌ ទើប កើតឡើង ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ជា អតីតារម្មណ៍ ប្រស្នា ៣ ប្រហែលគ្នានឹងនហេតុប្បច្ច័យដែរ ឯមោហៈ មិនមានទេ ។

[២២៥] អតីតារម្មណាធម៌ អាស្រ័យ នូវអតីតារម្មណាធម៌ ទើប កើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអតីតារម្មណ៍ ក្នុងអរូប នូវខន្ធ ២ ... ។

[២២៦] អនាគតារម្មណាធម៌ អាស្រ័យ នូវអនាគតារម្មណាធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជា អនាគតារម្មណ៍ ក្នុងអរូប នូវខន្ធ ២ ... ។

[២២៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ចាជាតប្បច្ច័យ នអាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ

អតីតារម្មណត្តិកេ បដិច្ចវារោ

នវិចារកេ តីណិ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ តីណិ
នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៤២៨] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ . . .
នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសេវនេ នកម្មេ នវិ-
ចារកេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៤២៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ ។
សង្ខតំ ។ សព្វត្ថ តីណិ ។ អវិកតេ តីណិ ។
ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសង្ខវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

អតីតារម្មណត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

និងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិយានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ។

[៤២៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតិប្បច្ច័យ នអាសេវនប្បច្ច័យ
នកម្មប្បច្ច័យ និងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ ។

[៤២៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្ប-
ច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៣
ដូចគ្នា ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចុយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បញ្ហាវារោ

[៤៣០] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អតីតារម្មណា
 ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បដិសន្ធិក្ខណោ អតីតារម្មណា ហេតុ សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ ។

[៤៣១] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនាគ-
 តារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៣២] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចុប្ប-
 ន្នារម្មណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
 ណា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៤៣៣] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អតីតំ វិញ្ញា-
 ណាញាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ

បញ្ហាវារៈ

[៤៣០] អតីតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួក សម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអតីតារម្មណ៍ (ជា បច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៤៣១] អនាគតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណា- ធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣២] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណា- ធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃ បដិសន្ធិ ។

[៤៣៣] អតីតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណា- ធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា នូវវិញ្ញា- ណញ្ញាយតនៈ ជាអតីត ពិចារណា នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ

អតីតារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

បច្ចុវេក្ខតិ អតីតារម្មណំ អតីតំ ឥទ្ធិវិធិញ្ញាណំ បច្ចុ-
 វេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មបកញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខតិ
 អរិយា អតីតារម្មណោ បហំនេ កិលេសេ បច្ចុវេក្ខតិ
 វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ . . . បុព្វេ សមុទាចិល្លោ . . .
 អតីតារម្មណោ អតីតេ ខន្ធភ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិទន្ធគិ តំ អារត្ត
 អតីតារម្មណោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា
 . . . ឧទ្ធច្ចំ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អតីតារម្មណោ
 អតីតា ខន្ធភ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសា-
 នុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អារដ្ឋ-
 នាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៤៣៤] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
 ណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អនា-
 គតំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ បច្ចុវេក្ខតិ នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយតនំ បច្ចុវេក្ខតិ អតីតារម្មណំ អនាគតំ ឥទ្ធិ-
 វិធិញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិ-
 វាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មបកញ្ញាណំ . . .
 អតីតារម្មណោ អនាគតេ ខន្ធភ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ពិចារណា នូវអតីតតទ្ធិវិធិញ្ញាណ ជាអតីតារម្មណ៍ នូវចេតោបរិយញ្ញាណ
 . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . ពិចារណា នូវយថា-
 កម្មុបគញ្ញាណ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ជាអតីតា-
 រម្មណ៍ ដែលលះបង់ហើយ នូវពួកកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ
 . . . នូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . .
 ឃើញច្បាស់ នូវពួកអតីតក្ខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
 មិនមែនខ្លួន ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអតីតារម្មណ៍ ប្រារព្ធ
 នូវអតីតក្ខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ . . . វិចិក្ខុ . . . ឧទ្ធច្ចៈ
 . . . ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកអតីតក្ខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ
 នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
 និងយថាកម្មុបគញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៣២] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្ម-
 ណធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា នូវវិញ្ញា-
 ណញ្ញាយតនៈ ជាអនាគត ពិចារណា នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ពិ-
 ចារណា នូវអនាគតតទ្ធិវិធិញ្ញាណ ជាអតីតារម្មណ៍ នូវចេតោបរិយញ្ញាណ
 . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្មុបគញ្ញាណ . . .
 ឃើញច្បាស់ នូវពួកអនាគតក្ខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ថាមិនទៀង . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ អារព្ព អនាគតារម្មណោ
រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អតីតារម្មណោ
អនាគតា ខន្ធោ ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស អនាគតំ-
សញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន ។

[៤៣៥] អតីតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចេ-
តោបរិយញ្ញាណោន អតីតារម្មណាប្បច្ចុប្បន្នចិត្តសម-
ដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាតតិ អតីតារម្មណោ បច្ចុប្បន្នោ ខន្ធោ
ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៤៣៦] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតា-
រម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនាគតារម្មណំ អនាគតំ ឥន្ទ្រិវិញ្ញាណំ បច្ច-
វេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ
. . . អនាគតារម្មណោ អនាគតេ ខន្ធោ អនិច្ច-
តោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ
អារព្ព អនាគតារម្មណោ រាគោ . . . ទោម-
នស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អនាគតារម្មណោ អនាគតា ខន្ធោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអនាគតារម្មណ៍ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ ទើប
កើតឡើង ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកអនាគតក្ខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍
(ជាបច្ច័យ) នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ និងអនាគតំ-
សញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៣៥] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ដឹង នូវចិត្ត នៃបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយ
បច្ចុប្បន្នចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកបច្ចុប្បន្នក្ខន្ធ
ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២៣៦] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា នូវអនាគតតទ្ធិវិធានញ្ញាណ
ជាអនាគតារម្មណ៍ នូវចេតោបរិយញ្ញាណ . . . នូវអនាគតំសញ្ញាណ . . .
ឃើញច្បាស់ នូវពួកអនាគតក្ខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ ថាមិនឡើង . . .
ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអនាគតារម្មណ៍ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ
. . . ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកអនាគតក្ខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍

ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារជ្ជ-
នាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៣៧] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណា-
ស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនាគ-
តារម្មណំ អតីតំ ឥទ្ធិវិធាញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ ចេតោ-
បរិយញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ . . . អរិយា
អនាគតារម្មណោ បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខ-
ម្ហិតេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ
. . . អនាគតារម្មណោ អតីតេ ខន្ធភ អនិច្ចតោ . . .
វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តិ តំ អារព្ព អតីតា-
រម្មណោ វាតោ ឧប្បជ្ជតិ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អនា-
គតារម្មណោ អតីតា ខន្ធភ ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស
បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស យថាកម្មបកញ្ញា-
ណាស្ស អារជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៣៨] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ចេតោបរិយញ្ញាណោន អនាគតារម្មណាប្បច្ចុប្បន្នចិត្ត-
សមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតតិ អនាគតារម្មណោ បច្ចុប្បន្នា
ខន្ធភ ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស អារជ្ជនាយ អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ និងអនាគតំ-
សញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៤៣៧] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា នូវអតីតតទ្ធិវិធានញ្ញាណ ជា
អនាគតារម្មណ៍ នូវចេតោបរិយញ្ញាណ... នូវអនាគតំសញ្ញាណ... ពួក
ព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ជាអនាគតារម្មណ៍ ដែលលះ
បង់ហើយ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ នូវ
ពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុងកាលមុន... ឃើញច្បាស់
នូវពួកអតីតក្ខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ ថាមិនទៀង... ត្រេកអរ រីក-
រាយ រាគៈ ជាអតីតារម្មណ៍ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ ទើបកើតឡើង
ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកអតីតក្ខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ
នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
និងយថាកម្មុបគញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៤៣៨] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នក
ប្រកបដោយបច្ចុប្បន្នចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ
ពួកបច្ចុប្បន្នក្ខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
នូវចេតោបរិយញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៤៣៩] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចេតោបរិយញ្ញាណោន បច្ចុប្បន្នារម្មណាប្បច្ចុប្បន្នចិត្ត-
 សមន្តិស្ស ចិត្តំ ជាតតិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ បច្ចុប្បន្នា
 ខន្ធោ ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤០] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណា-
 ស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អតីតំ
 ទិព្វំ ចក្កំ បច្ចុវេក្ខតិ ទិព្វំ សោតទាតំ បច្ចុវេក្ខតិ
 បច្ចុប្បន្នារម្មណំ អតីតំ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណំ បច្ចុវេក្ខតិ ចេ-
 តោបរិយញ្ញាណំ . . អរិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ បហី-
 នេ កិលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ . . .
 បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ . . . បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អតីតេ
 ខន្ធលោ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ
 តំ អារត្តំ អតីតារម្មណោ វាកោ . . . ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អតីតា ខន្ធោ ចេតោបរិ-
 យញ្ញាណាស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស យថា-
 កម្មបតញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៣៧] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកប ដោយបច្ចុប្បន្នចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួក បច្ចុប្បន្នក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោ- បរិយញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៤៤០] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធម៌ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា នូវទិព្វចក្ខុ ជាអតីត ពិចារណា នូវទិព្វសោត ពិចារណា នូវអតីតឥទ្ធិវិធានញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ នូវចេតោបរិយញ្ញាណ . . . ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដែលលះបង់ហើយ នូវពួកកិលេស ដែលសង្កត់ សង្កិនហើយ . . . នូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកអតីតក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ថាមិនទៀង . . . ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអតីតារម្មណ៍ ប្រារព្ធ នូវពួកខន្ធនោះ . . . ទោមនស្ស កើតឡើង ពួកអតីតក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងយថាកម្មុបគញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អតីតារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៤៤១] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អនាគតា-
 រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនាគតំ ទិព្វំ ចក្កំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ សោតណត្ថំ
 បច្ចវេក្ខតិ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ អនាគតំ ឥទ្ធិវិធិញ្ញាណំ
 បច្ចវេក្ខតិ ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
 អនាគតេ ខន្ធេ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ ។ បេ ។
 តំ អារព្ព អនាគតារម្មណោ វាតោ . . . ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ អនាគតា ខន្ធោ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារជ្ជនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤២] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ អតីតំ វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយតនំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ នេវសញ្ញាណា-
 សញ្ញាយតនំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អតីតារម្មណំ
 អតីតំ ឥទ្ធិវិធិញ្ញាណំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . .
 យថាកម្មបកញ្ញាណំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ អតីតា-
 រម្មណោ អតីតេ ខន្ធេ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ . . .

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[២២១] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា នូវទិព្វចក្ក ជាអនាគត ពិចារណា នូវទិព្វសោតធាតុ ពិចារណា នូវអនាគតតទ្ធិវិធម្មញ្ញាណ ជា បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ នូវចេតោបរិយញ្ញាណ . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកអនា- គតក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ថាមិនទៀង . . . ។ បេ ។ រាគៈ ជា អនាគតារម្មណ៍ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ . . . ទោមនស្ស កើតឡើង ពួក អនាគតក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេ- តោបរិយញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២២២] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយ អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម- ណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវវិញ្ញាណញ្ជាយតនៈ ជាអតីត ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ឲ្យជាទីគោរព ហើយ ពិចារណា ធ្វើ នូវអតីតតទ្ធិវិធម្មញ្ញាណ ជាអតីតារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . ធ្វើ នូវយថាកម្មុបគញ្ញាណ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវពួកអតីតក្ខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អស្សាទេតិ អភិណទ្ធីតិ តំ ករុំ កត្វា អតីតារម្មណោ
រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ
អតីតារម្មណាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤៣] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណា-
ស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
ធិបតិ អនាគតំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ករុំ កត្វា . . .
នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ . . . អតីតារម្មណំ អនាគតំ
ឥទ្ធិវិជញ្ញាណំ ករុំ កត្វា . . . ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . .
បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មបកញ្ញាណំ
. . . អតីតារម្មណោ អនាគតេ ខន្ធា ករុំ កត្វា អស្សា-
ទេតិ អភិណទ្ធីតិ តំ ករុំ កត្វា អនាគតារម្មណោ
រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៤៤៤] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
រម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ
អនាគតារម្មណំ អនាគតំ ឥទ្ធិវិជញ្ញាណំ ករុំ កត្វា
. . . ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអតីតារម្មណ៍ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អតីតារម្មណាធិបតិធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២២៣] អតីតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណាធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវវិញ្ញាណញាយតនៈ ជាអនាគត ឲ្យជាទីគោរព . . . នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ . . . ធ្វើ នូវអនាគតឥទ្ធិវិធានញាណ ជាអតីតារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព . . . នូវចេតោបរិយញ្ញាណ . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្មុបគញ្ញាណ . . . ធ្វើ នូវពួកអនាគតក្ខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអនាគតារម្មណ៍ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[២២៤] អនាគតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណាធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវអនាគតឥទ្ធិវិធានញាណ ជាអនាគតារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព . . . នូវចេតោបរិយញ្ញាណ . . . ធ្វើ នូវអនាគតំសញ្ញាណ

អតីតារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ អនាគតារម្មណោ អនាគតេ
 ខន្ទេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ ករុំ កត្វា
 អនាគតារម្មណោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។
 សហជាតាធិបតិ អនាគតារម្មណាធិបតិ សម្បយុត្ត-
 កានំ ខន្ទានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤៥] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 ម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អាម្មណាធិបតិ
 អនាគតារម្មណំ អតីតំ ឥទ្ធិវិជញ្ញាណំ ករុំ កត្វា . . .
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ ករុំ
 កត្វា . . . អនាគតារម្មណោ អតីតេ ខន្ទេ ករុំ កត្វា
 អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ តំ ករុំ កត្វា អតីតារម្ម-
 ណោ វាកោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៤៤៦] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតាធិបតិ បច្ចុប្បន្នារម្មណាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ
 ខន្ទានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវពួកអនាគតក្ខន្ធន ជាអនាគតារម្មណ៍
 ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអនាគតារម្មណ៍ ធ្វើ
 នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។
 សហជាតាធិបតិ គឺ អនាគតារម្មណាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្ត-
 កក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២២៥] អនាគតារម្មណាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធិបតិ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ ឯអា-
 រម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវអតីតតទ្ធិវិធីញ្ញាណ ជាអនាគតារម្មណ៍
 ឲ្យជាទីគោរព . . . នូវចេតោបរិយញ្ញាណ . . . ធ្វើ នូវអនាគតំសញ្ញាណ
 ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវពួកអតីតក្ខន្ធន ជាអនាគតារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអតីតារម្មណ៍ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជា
 ទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[២២៦] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធិបតិ
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណា-
 ធិបតិធិបតិ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធន ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៤៤៧] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ អតីតំ ទិព្វំ ចក្កំ ករុំ កត្វា បច្ច-
 វេក្ខតិ ទិព្វំ សោតទាតុំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 បច្ចុប្បន្នារម្មណំ អតីតំ ឥទ្ធិវិជញ្ញាណំ ករុំ កត្វា . . .
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ ករុំ កត្វា . . . បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
 អតីតេ ខន្ទេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ
 ករុំ កត្វា អតីតារម្មណោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ។

[៤៤៨] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ អនាគតំ ទិព្វំ ចក្កំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ
 ទិព្វំ សោតទាតុំ ករុំ កត្វា . . . បច្ចុប្បន្នារម្មណំ
 អនាគតំ ឥទ្ធិវិជញ្ញាណំ ករុំ កត្វា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
 អនាគតេ ខន្ទេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធិតិ តំ
 ករុំ កត្វា អនាគតារម្មណោ រាគោ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ។

[៤៤៩] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២២៧] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវទិព្វ- ចក្ខុ ជាអតីត ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវទិព្វសោតជាតុ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវអតីតឥទ្ធិវិធម្មាណា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវចេតោបរិយញ្ញាណា ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវពួកអតីតក្ខន្ធន ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអតីតារម្មណ៍ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើប កើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[២២៨] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវទិព្វ- ចក្ខុ ជាអនាគត ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវទិព្វសោតជាតុ ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវអនាគតឥទ្ធិវិធម្មាណា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ធ្វើ នូវពួកអនាគតក្ខន្ធន ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជាអនាគតារម្មណ៍ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[២២៩] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតា- រម្មណធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកអតីតារម្មណក្ខន្ធន

អតីតារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

អតីតារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អតីតារម្ម-
ណាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥០] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អតី-
តារម្មណំ កវន្តំ អនាគតារម្មណាយ អារដ្ឋនាយ
អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥១] អតីតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អតីតា-
រម្មណំ ចុតិចិត្តំ បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស បដិសន្ធិចិត្តស្ស
អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អតីតារម្មណំ កវន្តំ
បច្ចុប្បន្នារម្មណាយ អារដ្ឋនាយ អនន្តរវ្យច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៥២] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
បុរិមា អនាគតារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ
អនាគតារម្មណាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥៣] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អនាគ-
តារម្មណំ ឥន្ទ្រិយញ្ញាណំ អតីតារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអតីតារម្មណក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។

[២៥០] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ អតីតារម្មណភវង្គ ជាបច្ច័យ នៃអារជ្ជនា ជា អនាគតារម្មណ៍ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។

[២៥១] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃ បដិសន្ធិចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ អតីតារម្មណភវង្គ ជាបច្ច័យ នៃអារជ្ជនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។

[២៥២] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណ- ធម៌ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ ពួកអនាគតារម្មណក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកអនាគតារម្មណក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ ។

[២៥៣] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្ម- ណធម៌ ដោយអនន្តរហ្មច្ច័យ គឺ ឥទ្ធិវិធម្មាណ ជាអនាគតា- រម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ (ការចេញ) ជាអតីតារម្មណ៍

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ចេតោបរិយញ្ញាណំ អតីតារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស អនា-
កតំសញ្ញាណំ អតីតារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស អនាគតា-
រម្មណា ខន្ធា អតីតារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥៤] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិ-
មា បុរិមា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិ-
មាណំ បច្ចុប្បន្នារម្មណាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បច្ចុប្បន្នារម្មណាណំ បដិសន្ធិចិត្តំ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណាស្ស កវដ្តីស្ស បច្ចុប្បន្នារម្មណំ កវដ្តី បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណាស្ស កវដ្តីស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥៥] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ចុប្ប-
ន្នារម្មណំ បដិសន្ធិចិត្តំ អតីតារម្មណាស្ស កវដ្តីស្ស
បច្ចុប្បន្នារម្មណំ កវដ្តី អតីតារម្មណាស្ស កវដ្តីស្ស
បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ខន្ធា អតីតារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥៦] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ចេតោបរិយញ្ញាណ (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ជាអតីតារម្មណ៍ អនាគតិ-
សញ្ញាណ (ជាបច្ច័យ) នៃវុដ្ឋានៈ ជាអតីតារម្មណ៍ ពួកអនាគតារម្ម-
ណក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៥២] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកបច្ចុប្បន្នារម្មណក្ខន្ធ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃ
ពួកបច្ចុប្បន្នារម្មណក្ខន្ធ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បដិសន្ធិចិត្ត
ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ (ជាបច្ច័យ) នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណភវង្គ បច្ចុប្បន្នារម្មណ-
ភវង្គ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណភវង្គ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៥៣] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌
ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ (ជាបច្ច័យ)
នៃភវង្គ ជាអតីតារម្មណ៍ បច្ចុប្បន្នារម្មណភវង្គ (ជាបច្ច័យ) នៃអតីតា-
រម្មណភវង្គ ពួកបច្ចុប្បន្នារម្មណក្ខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ជាអតីតា-
រម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[២៥៤] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយ
សមនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ដូចគ្នានឹងអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។

អតីតារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៤៥៧] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 តយោបិ បច្ចយា បដិច្ចវាសទិសា ។

[៤៥៨] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យាប-
 និស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។
 បកត្វបនិស្សយោ អតីតារម្មណោ អនិច្ចានុបស្សនា
 ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា អតីតារម្មណាយ
 អនិច្ចានុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្ស-
 នាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥៩] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្យាប-
 និស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។
 បកត្វបនិស្សយោ អតីតារម្មណោ អនិច្ចានុបស្សនា
 ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា អនាគតារម្មណាយ
 អនិច្ចានុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុ-
 បស្សនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ចករៈ

[២៥៧] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ច័យទាំង ៣ (នេះ) ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[២៥៨] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៥៩] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអនាគតារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៦០] អតីតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បកត្តូប-
 និស្សយោ អតីតារម្មណោ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុ-
 បស្សនា អនត្តានុបស្សនា បច្ចុប្បន្នារម្មណាយ អនិច្ចា-
 នុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្សនាយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៦១] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្ស-
 យោ ។ បកត្តូបនិស្សយោ អនាគតារម្មណោ អនិច្ចា-
 នុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា អនាគ-
 តារម្មណាយ អនិច្ចានុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ
 អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៦២] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូប-
 និស្សយោ ។ បកត្តូបនិស្សយោ អនាគតារម្មណោ
 អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៦០] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦១] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ហូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអនាគតារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦២] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ហូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ

អតីតារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

អតីតារម្មណាយ អនិច្ចានុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្ស-
នាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៦៣] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បកត្វបនិស្សយោ អនាគតារម្មណោ អនិច្ចានុបស្សនា
ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា បច្ចុប្បន្នារម្មណាយ
អនិច្ចានុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្ស-
នាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៦៤] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស . . . អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វប-
និស្សយោ ។ បកត្វបនិស្សយោ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ
អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា
បច្ចុប្បន្នារម្មណាយ អនិច្ចានុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្ស-
នាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៦៥] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អតី-
តារម្មណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអតីតារម្មណ៍
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦៣] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា
ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃ
អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦៤] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ (ជាបច្ច័យ) នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌
... បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ
គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នា-
រម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុ-
បស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦៥] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យុបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណា អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តា-
 នុបស្សនា អតីតារម្មណាយ អនិច្ចានុបស្សនាយ
 ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៦៦] បច្ចុប្បន្នារម្មណា ធម្មោ អនាគតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្យបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ បច្ចុប្បន្នារម្មណា
 អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា
 អនាគតារម្មណាយ អនិច្ចានុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្ស-
 នាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៤៦៧] អតីតារម្មណា ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 អតីតារម្មណា ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អតីតារម្ម-
 ណាណំ ខន្ធាណំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុ-
បស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចានុ-
បស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦៦] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណ-
ធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្យបនិស្ស័យ អនន្តរូប-
និស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ ឯបកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា
ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ
នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ជាអនាគតា-
រម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៦៧] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌
ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ មុន ។ ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អតីតារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៤៦៨] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា អនាគតារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមានំ
 បច្ឆិមានំ អនាគតារម្មណានំ ខន្ធានំ អាសេវនប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៤៦៩] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ
 បច្ចុប្បន្នារម្មណានំ ខន្ធានំ អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៤៧០] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា
 នាណខណិកា ។ សហជាតា អតីតារម្មណោ ចេត-
 នា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ នាណខណិកា អតីតារម្មណោ ចេតនា
 វិចាគានំ អតីតារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អតីតារម្មណាតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៤៦៨] អនាគតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណាធម៌ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ មុន ។ ជា បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវន- ប្បច្ច័យ ។

[៤៦៩] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៤៧០] អតីតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធម៌ ដោយ កម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា ជាអតីតារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយ កម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ជាអតីតារម្មណ៍ ជា បច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៧១] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណិកា អតីតារម្មណោ ចេតនា វិចាកានំ អនាគតារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧២] អតីតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណិកា អតីតារម្មណោ ចេតនា វិចាកានំ បច្ចុប្បន្នារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៣] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានាខណិកា ។ សហជាតា អនាគតារម្មណោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធានាខណិកា អនាគតារម្មណោ ចេតនា វិចាកានំ អនាគតារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៤] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណិកា អនាគតារម្មណោ ចេតនា វិចាកានំ អតីតារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៧១] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណ-
ធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ អតីតារម្មណ-
ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃព្រឹកវិបាកក្ខន្ធវិបាក ជាអនាគតារម្មណ៍ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧២] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌
ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ អតីតារម្មណចេតនា
ជាបច្ច័យ នៃព្រឹកវិបាកក្ខន្ធវិបាក ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៣] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណ-
ធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។
សហជាត គឺ អនាគតារម្មណចេតនា ជាបច្ច័យ នៃព្រឹកសម្បយុត្ត-
កក្ខន្ធវិបាក ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ អនាគតារម្មណ-
ចេតនា ជាបច្ច័យ នៃព្រឹកវិបាកក្ខន្ធវិបាក ជាអនាគតារម្មណ៍ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៤] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌
ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ អនាគតារម្មណចេតនា
ជាបច្ច័យ នៃព្រឹកវិបាកក្ខន្ធវិបាក ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អតីតារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៤៧៥] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណិកា អនាគតារម្មណោ ចេតនា វិចារកានំ បច្ចុប្បន្នារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៦] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធានាខណិកា ។ សហជាតា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធានាខណិកា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ចេតនា វិចារកានំ បច្ចុប្បន្នារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៧] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណិកា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ចេតនា វិចារកានំ អតីតារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៧៨] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណិកា បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ចេតនា វិចារកានំ អនាគតារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៤៧៥] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ អនាគតារម្មណចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៦] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហ- ជាត គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តិកក្ខន្ធ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណចេតនា ជា បច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៧] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ជាអតីតារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៨] បច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ បច្ចុប្បន្នារម្មណចេតនា ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ជាអនាគតារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៧៩] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ណានប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ នត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិកតប្បច្ចយេន អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា សត្ត អនន្តវេ សត្ត សមនន្តវេ សត្ត សហ-
 ជាតេ អញ្ញមញ្ញេ និស្សយេ តីណិ ឧបនិស្សយេ
 នវ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ នវ វិចារកេ តីណិ
 អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ ណានេ មក្កេ សម្បយុត្តេ
 តីណិ អត្ថិយា តីណិ នត្ថិយា សត្ត វិកតេ សត្ត
 អវិកតេ តីណិ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៧៧] អតីតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធម៌ ដោយ
វិបាកប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ ដោយ
អវិគតប្បច្ច័យ ។

[៤៨០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ច័យ និងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ និងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

អតីតារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៤៨១] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨២] អតីតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤៨៣] អតីតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិ-
ស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨៤] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អនាគតា-
រម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨៥] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[២៨១] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៨២] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៨៣] អតីតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៨៤] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] អនាគតារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៨៦] អនាគតារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨៧] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨៨] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អតីតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៨៩] បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៩០] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ នវ នសមនន្តវេ នវ ។ សង្ខតំ ។ សព្វត្ថំ នវ នោវិកតេ នវ នោអវិកតេ នវ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៨៦] អនាគតារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៨៧] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃបច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៨៨] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអតីតារម្មណាធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៨៩] បច្ចុប្បន្នារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនាគតារម្មណាធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[២៩០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
ក្នុងបច្ច័យ ទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៩ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

អតីតារម្មណត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៤៩១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ . . .
 នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នឧបនិស្សយេ
 នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសេវនេ នកម្មេ នវិ-
 ចាកេ តីណិ សព្វត្ថ តីណិ ។ សង្ខតំ ។ នោ-
 នត្តិយា នោវិតតេ តីណិ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៤៩២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ . . .
 អធិបតិយា សត្ត អនន្តរេ សមនន្តរេ សត្ត សហ-
 ជាតេ តីណិ អញ្ញមញ្ញេ តីណិ និស្សយេ តីណិ
 ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ នវ
 វិចាកេ តីណិ អាហារេ ឥន្ទ្រិយេ លានេ មក្កេ
 សម្បយុត្តេ អត្តិយា តីណិ នត្តិយា សត្ត វិតតេ
 សត្ត អវិតតេ តីណិ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បញ្ញាវារោ និដ្ឋិតោ ។

អតីតារម្មណត្តិកំ ឯកូនវីសតិមំ និដ្ឋិតំ ។

អតីតារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៤៩១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ នអនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ នអាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ និងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៣ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ និងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៤៩២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ និងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ និងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បញ្ហាវារៈ ។

ចប់ អតីតារម្មណត្តិកៈ ទី ១៩ ។

អដ្ឋត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៤៩៣] អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អដ្ឋត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
 បដិសន្ធិក្ខណោ អដ្ឋត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ខន្ធធ្វេ បដិច្ច
 វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កដត្តារូបំ ឧចាទារូបំ ។

[៤៩៤] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ពហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
 បដិសន្ធិក្ខណោ ពហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា
 ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចាទារូបំ ។

អដ្ឋត្តិតិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៤៩៣] ធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្នុង នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ ក្តី
 កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្នុង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវ
 ខន្ធ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ
 មហាកូត ៣ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប
 និងឧបាទារូប អាស្រ័យ នូវមហាកូតទាំងឡាយ ។

[៤៩៤] ធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
 អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្រៅ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូប
 ក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្រៅ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ខន្ធ ២
 អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ
 នូវវត្ថុ មហាកូត ៣ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 កដត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យ នូវមហាកូតទាំងឡាយ ។

អដ្ឋត្តិកេ បដិច្ចវារោ

[៤៩៥] អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា អដ្ឋត្តំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា បដិច្ច បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ អដ្ឋត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា វត្ថុ
 បដិច្ច ខន្ធា ។

[៤៩៦] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ពហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិសន្ធិក្ខ-
 ណោ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ។

[៤៩៧] អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា អដ្ឋត្តំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធា . . .
 ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ឧចាទារូបំ ។

[៤៩៨] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ . . .
 អធិបតិប្បច្ចយា ពហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធា . . . ឯកំ
 មហាក្ខតំ បដិច្ច មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ឧចាទារូបំ ។

អដ្ឋត្តតិកៈ បដិច្ចវារៈ

[២៩៥] ធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង ទើប
កើតឡើង ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១
ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្នុង
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ។

[២៩៦] ធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាង
ក្រៅ នូវខន្ធ ២ . . . ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[២៩៧] ធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
នូវខន្ធ ១ ខាងក្នុង នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប និងឧបាទារូប
អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ អាស្រ័យ នូវមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

[២៩៨] ធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ . . .
ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
នូវខន្ធ ១ ខាងក្រៅ នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប និងឧបាទារូប
អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ អាស្រ័យ នូវមហាក្ខតទាំងឡាយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៤៩៩] អជ្ឈតំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈត្តោ ធម្មោ . . .
 អនន្តរប្បច្ចយា សមនន្តរប្បច្ចយា សហជាតប្បច្ចយា
 អជ្ឈតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ អជ្ឈតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
 . . . ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ បដិច្ច តយោ មហាក្ខតា មហាក្ខតេ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ អាហា-
 រសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញសត្តានំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច មហាក្ខតេ បដិច្ច កដត្តារូបំ
 ឧបាទារូបំ ។

[៥០០] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ សហជាតប្បច្ចយា ពហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ្ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
 . . . បដិសន្ធិក្ខណោ ពហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 មហាក្ខតេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ
 ឧបាទារូបំ ពហិវំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៩៧] ធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង . . .
 ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ និងសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្នុង នូវខន្ធ ២ . . .
 ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្នុង ក្នុងខណៈ
 នៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ
 អាស្រ័យ នូវវត្ថុ មហាកូត ៣ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យ នូវមហាកូតទាំងឡាយ
 អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . កដត្តារូប និងឧបាទារូប
 អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ អាស្រ័យ នូវ
 មហាកូតទាំងឡាយ ។

[៥០០] ធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្រៅ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ ក្តី
 កដត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្រៅ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវ
 វត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១
 អាស្រ័យ នូវមហាកូតទាំងឡាយ ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន

អដ្ឋត្តិកេ បដិច្ចវារោ

ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច មហាក្ខតេ បដិច្ច កេត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ។

[៥០១] អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា និស្សយប្បច្ចយា ឧប-
និស្សយប្បច្ចយា បុរេជាតប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ចយា
បុរេជាតេបិ អាសេវនេបិ បដិសន្ធិ នត្ថិ ។ កម្ម-
ប្បច្ចយា វិទាកប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា ឥន្ទ្រិយប្ប-
ច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មគ្គប្បច្ចយា សម្បយុត្តប្ប-
ច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្ថិប្បច្ចយា នត្ថិប្បច្ចយា
វិកតប្បច្ចយា អវិកតប្បច្ចយា ។

[៥០២] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណេ ទ្វេ ។
សន្និទ្ធិតំ ។ អវិកតេ ទ្វេ ។

អនុលោមំ ។

[៥០៣] អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ អដ្ឋត្តំ ឯកំ
ខន្ធិ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញា រូបំ
ទ្វេ ខន្ធា . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ធា
បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាក្ខតំ
. . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .

អង្គត្ថិតិកៈ បដិច្ចវារៈ

ឧតុសមុដ្ឋាន . . . កងត្តារូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១
របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ អាស្រ័យ នូវមហាកូតទាំងឡាយ ។

[៥០១] ធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង
ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ និងអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ បដិសន្ធិ
មិនមាន ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ និងអាសេវនប្បច្ច័យទេ ។ ព្រោះកម្ម-
ប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ តន្រ្តិយប្បច្ច័យ ឈាន-
ប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិ-
ប្បច្ច័យ នត្តិប្បច្ច័យ វិតតប្បច្ច័យ និងអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៥០២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៥០៣] ធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង ទើប
កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី
អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ខាងក្នុង នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈ នៃ
អហេតុកប្បដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ
នូវវត្ថុ នូវមហាកូត ១ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . មហាក្ខតេ បដិច្ច
កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ វិចិត្តិក្ខាសហគតេ ឧទ្ធច្ចស-
ហគតេ ខន្ទេ បដិច្ច វិចិត្តិក្ខាសហគតោ ឧទ្ធច្ចស-
ហគតោ មោហោ ។

[៥០៤] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកំ ពហិទ្ធា ឯកំ
ខន្ទំ បដិច្ច តយោ ខន្ទា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ
ខន្ទេ . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ ខន្ទេ បដិច្ច
វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ទា ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច វិចិត្តិក្ខា-
សហគតេ ឧទ្ធច្ចសហគតេ ខន្ទេ បដិច្ច វិចិត្តិក្ខា-
សហគតោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ។

[៥០៥] អជ្ឈត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា អជ្ឈត្តេ ខន្ទេ បដិច្ច
ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អជ្ឈត្តេ ខន្ទេ
បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ទេ បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហា-
ក្ខតំ បដិច្ច អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

នូវមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . កងត្តារូប និងឧបាទារូប
អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត មោហា: ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំ
ដោយឧទ្ធច្ច: អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំ
ដោយឧទ្ធច្ច: ។

[៥០៤] ធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូបក្តី អាស្រ័យ
នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ខាងក្រៅ នូវខន្ធ ២ . . . ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិ-
សន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ អាស្រ័យ
នូវមហាក្ខត ១ ពាហិរ: . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . .
អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មោហា: ដែលច្រឡំ
ដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ច: អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ដែលច្រឡំ
ដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ច: ។

[៥០៥] ធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអាមណប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ខាង
ក្នុង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ខាងក្នុង វត្ថុ
អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ អាហារសមុដ្ឋាន អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ . . .
ឧតុសមុដ្ឋាន . . . អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

អដ្ឋកថា បដិច្ចវារោ

[៥០៦] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ពហិទ្ធា ខន្ធ បដិច្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ ពហិទ្ធា ខន្ធ
 បដិច្ច កដត្តារូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ ឯកំ មហា-
 ភូតំ . . . ពហិវំ . . . អាហារោ . . . ឧត្ថុ . . . អសញ្ញា-
 សត្តានំ . . . ។

[៥០៧] អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។ បេ ។ អនុលោមស-
 ហាជាតសទិសំ និដ្ឋានាករណំ ។ នអនន្តរាប្បច្ចយា នស-
 មនន្តរាប្បច្ចយា នអញ្ញមញ្ញាប្បច្ចយា នឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ចយា នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ អដ្ឋត្ថំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច ។ បេ ។ អដ្ឋត្ថោ ខន្ធ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អដ្ឋត្ថំ ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា កដត្តា ច រូបំ ទ្វេ ខន្ធា . . . ខន្ធា បដិច្ច
 វត្ថុ វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា ឯកំ មហាភូតំ បដិច្ច អា-
 ហារោ . . . ឧត្ថុ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

[៥០៨] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នបុរេជាតប្បច្ចយា អរូបេ ពហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធ បដិច្ច

អដ្ឋត្តតិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៥០៦] ធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនអារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួក
ខន្ធ ខាងក្រៅ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ កងត្តារូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ
ខាងក្រៅ វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ នូវមហាកូត ១ ... ពាហិរៈ ...
អាហារ ... ឧត្ត ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។

[៥០៧] ធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ដូចគ្នានឹងសហជាតប្បច្ច័យ ក្នុងអនុ-
លោមដែរ ការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នា មិនមានទេ ។ ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ
នសមនន្តរប្បច្ច័យ នអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ នឧបនិស្សយប្បច្ច័យ និងនបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ គឺ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្នុង ក្នុងអរូប ។ បេ ។
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ខាងក្នុង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
ខន្ធ ៣ ក្តី កងត្តារូបក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្នុង ... នូវខន្ធ ២
... វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ អាហារ អា-
ស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ... ឧត្ត ... របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ... ។

[៥០៨] ធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ គឺ ក្នុងអរូប អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ខាងក្រៅ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទ្វេ ខន្ទេ . . . ពហិទ្ធា ខន្ទេ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
បដិសន្ធិក្ខណោ បរិបុណ្ណំ ។ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . ពា-
ហិរំ . . . អាហារោ . . . ឧតុ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

[៥០៩] អជ្ឈតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នបច្ឆាជា-
តប្បច្ចយា នអាសេវនប្បច្ចយា នកម្មប្បច្ចយា អជ្ឈតេ
ខន្ទេ បដិច្ច អជ្ឈត្តា ចេតនា អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . ។

[៥១០] ពហិទ្ធា ខន្ទេ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ . . .
នកម្មប្បច្ចយា ពហិទ្ធា ខន្ទេ បដិច្ច ពហិទ្ធា ចេតនា
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . ។

[៥១១] អជ្ឈតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នវិចាកប្បច្ច-
យា បដិសន្ធិ នត្តិ ។ នអាហារប្បច្ចយា ឧតុ . . .
អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

[៥១២] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច . . . នអាហារប្ប-
ច្ចយា ពាហិរំ . . . ឧតុ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

[៥១៣] អជ្ឈតំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នសន្តិ-
យប្បច្ចយា អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូបដិវិត្តិយំ ។

[៥១៤] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច . . . នសន្តិយប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ មានសេចក្តីបរិបូណ៌ ។ នូវមហាក្ខត ១ . . . ពាហិរៈ
. . . អាហារ . . . ឧត្ត . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។

[៥០៩] អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង . . . ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
នអាសេវនប្បច្ច័យ និងនកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ខាងក្នុង អាស្រ័យ
នូវពួកខន្ធ ខាងក្នុង អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . ។

[៥១០] ធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ . . . ព្រោះ
នកម្មប្បច្ច័យ គឺ ចេតនា ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ខាងក្រៅ
ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . ។

[៥១១] អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង . . . ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ
គឺ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។ ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ ឧត្ត . . . របស់ពួក
អសញ្ញាសត្វ . . . ។

[៥១២] អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ . . . ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ
គឺ ពាហិរៈ . . . ឧត្ត . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។

[៥១៣] អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង . . . ព្រោះនតន្ត្រិយប្បច្ច័យ
គឺ អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . រូបដីវិតិទ្ធិយ អាស្រ័យ
នូវពួកមហាក្ខត របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

[៥១៤] អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ . . . ព្រោះនតន្ត្រិយប្បច្ច័យ

អដ្ឋត្តកិកេ បដិច្ចវារោ

ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញាសត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូបដីវិតិទ្ធិយំ ។

[៥១៥] អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តោ ធម្មោ . . .
នណានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ
... ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។

[៥១៦] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា ធម្មោ . . .
នណានប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណំ . . . ពាហិរំ . . . អាហារ-
សមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . ។

[៥១៧] អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នមក្កប្បច្ចយា
នហេតុសទិសំ មោហោ នត្តិ ។ នសម្បយុត្តប្បច្ច-
យា នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ អាហារសមុដ្ឋានំ . . .
ឧតុសមុដ្ឋានំ ... អសញ្ញាសត្តានំ ... ។

[៥១៨] ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច . . . នវិប្បយុត្តប្ប-
ច្ចយា អរូបេ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុ-
សមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ . . . នោនត្តិប្បច្ចយា
នោវិតតប្បច្ចយា ។

អដ្ឋត្តតិកៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . រូបជីវិតិទ្ធិយ
អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។

[៥១៥] ធម៌ ខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង . . . ព្រោះ
នឈានប្បច្ច័យ គឺ បញ្ចវិញ្ញាណ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុ-
សមុដ្ឋាន . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។

[៥១៦] ធម៌ ខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ . . . ព្រោះ
នឈានប្បច្ច័យ គឺ បញ្ចវិញ្ញាណ . . . ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន
. . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។

[៥១៧] អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង . . . ព្រោះនមគ្គប្បច្ច័យ គឺ
ដូចគ្នានឹងនហេតុប្បច្ច័យដែរ តែមោហៈ មិនមានទេ ។ ព្រោះនសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ និងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ក្នុងអរូប អាហារសមុដ្ឋាន . . .
ឧតុសមុដ្ឋាន . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ។

[៥១៨] អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ . . . ព្រោះនវិប្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ គឺ ក្នុងអរូប ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុស-
មុដ្ឋាន . . . របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ព្រោះនោនត្តិប្បច្ច័យ និងនោ-
វិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥១៩] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ ទ្វេ នអ-
ធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ ទ្វេ នសមនន្តរេ ទ្វេ ។
សង្ខតំ ។ សព្វត្ថ ទ្វេ នោវិតតេ ទ្វេ ។ ឯវំ
កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៥២០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ទ្វេ ។
សង្ខតំ ។ នវិចាកេ នសម្បយុត្តេ នោនត្តិយា នោ-
វិតតេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៥២១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ . . .
អនន្តរេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។ មក្កេ ទ្វេ អវិតតេ ទ្វេ ។
ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោ បដិច្ចវារសទិសោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥១៧] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ បដ្ឋាយទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ២ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៥២០] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ នសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ នោនត្តិប្បដ្ឋាយ និងនោវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៥២១] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ ... ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតវារៈ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បច្ចយវារោ

[៥២២] អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា អដ្ឋត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អដ្ឋត្ថំ ឯកំ ខន្ធំ បច្ចយា
 តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
 បដិសន្ធិក្ខណោ បរិបុណ្ណំ ។ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . វត្ថុ
 បច្ចយា អដ្ឋត្តា ខន្ធា ។

[៥២៣] ពហិទ្ធា ធម្មំ បច្ចយា ពហិទ្ធា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ពហិទ្ធា ឯកំ ខន្ធំ . . .
 បដិសន្ធិក្ខណោ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . វត្ថុ បច្ចយា
 ពហិទ្ធា ខន្ធា ។

[៥២៤] អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា អដ្ឋត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា បដិច្ចវារសទិសំ ។
 ចក្ខាយតនំ បច្ចយា ចក្កវិញ្ញាណំ កាយាយតនំ . . .
 វត្ថុ បច្ចយា អដ្ឋត្តា ខន្ធា ។

[៥២៥] ពហិទ្ធា ធម្មំ បច្ចយា ពហិទ្ធា ធម្មោ
 . . . បដិច្ចវារសទិសំ ។ ចក្ខាយតនំ . . . កាយាយ-
 តនំ . . . វត្ថុ បច្ចយា ពហិទ្ធា ខន្ធា ។

[៥២៦] អដ្ឋត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា វត្ថុ អតិរេកំ បដិច្ចវារសទិសំ ។

បច្ច័យវារៈ

[៥២២] ធម៌ ខាងក្នុង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុជ្ជានរូបក្តី ពឹងផ្អែក
នឹងខន្ធ ១ ខាងក្នុង នឹងខន្ធ ២ . . . ឯក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ មានសេចក្តី
បរិបូណ៌ ។ មហាកូត ១ . . . ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។

[៥២៣] ធម៌ ខាងក្រៅ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ខាងក្រៅ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ គឺ ពឹងផ្អែក នឹងខន្ធ ១ ខាងក្រៅ . . .
ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នឹងមហាកូត ១ . . . ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ពឹងផ្អែក
នឹងវត្ថុ ។

[៥២៤] ធម៌ ខាងក្នុង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ គឺ ដូចបដិច្ចវារៈដែរ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
ពឹងផ្អែក នឹងចក្ខាយតនៈ នឹងកាយាយតនៈ . . . ពួកខន្ធ ខាងក្នុង
ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។

[៥២៥] ធម៌ ខាងក្រៅ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ខាងក្រៅ . . .
ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។ នឹងចក្ខាយតនៈ . . . នឹងកាយាយតនៈ
. . . ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ ។

[៥២៦] ធម៌ ខាងក្នុង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង
ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋ័យ គឺ វត្ថុ ដ៏លើសលែង ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនន្តវប្បច្ចយា សមនន្តវប្បច្ចយា សហជាតវប្បច្ចយា
 សហជាតវារេ បរិបុណ្ណា មហាក្វតេ បច្ចយា មហា-
 ក្វតានំ ខន្ធនញ្ច បច្ឆា បញ្ចាយតនញ្ច វត្ថុ ច
 កាតញ្ច ។ អញ្ញមញ្ញវប្បច្ចយា និស្សយវប្បច្ចយា ។
 សង្ខតំ ។ អវិកតវប្បច្ចយា ។

[៥២៧] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ។ សង្ខតំ ។
 អវិកតេ ទ្វេ ។

អនុលោមំ ។

[៥២៨] អជ្ឈតំ ធម្មំ បច្ចយា អជ្ឈត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ នហេតុវប្បច្ចយា អហេតុកំ អជ្ឈតំ ឯកំ
 ខន្ធនំ អហេតុកប្បជិសន្តិក្ខណោ ខន្ធនោ បច្ចយា
 វត្ថុ វត្ថុ បច្ចយា ខន្ធនំ ឯកំ មហាក្វតំ . . . អា-
 ហារោ . . . ឧតុ . . . អសញ្ញសត្តានំ . . . ចក្ខាយតនំ
 . . . កាយាយតនំ . . . វត្ថុ បច្ចយា អហេតុកា
 អជ្ឈត្តា ខន្ធនំ វិចិត្តិក្ខាសហកតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ
 ខន្ធនោ ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា វិចិត្តិក្ខាសហកតោ ឧទ្ធច្ច-
 សហកតោ មោហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ សមនន្តរប្បច្ច័យ និងសហជាតប្បច្ច័យ គឺ ពួក
បច្ច័យ ក្នុងមហាក្ខត (ចប់) បរិបូណ៌ ក្នុងសហជាតវារៈ បញ្ចាយតនៈក្តី
វត្ថុក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ នៃពួកមហាក្ខតផង
នៃពួកខន្ធផងចុះ ។ ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និងនិស្សយប្បច្ច័យ ។
សេចក្តីបំប្រួញ ។ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៥២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
(មានវារៈ ២) ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៥២៨] ធម៌ ខាងក្នុង ពីងផ្អែក នឹងធម៌ ខាងក្នុង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ នឹងអហេតុកក្ខន្ធ ២ ខាងក្នុង . . .
វត្ថុ ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ពួកខន្ធ
ពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ នឹងមហាក្ខត ១ . . . អាហារ . . . ឧត្ត . . .
របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ . . . ចក្ខាយតនៈ . . . កាយាយតនៈ . . . ពួក
អហេតុកក្ខន្ធ ខាងក្នុង ពីងផ្អែក នឹងវត្ថុ មោហៈ ដែលច្រឡំដោយ
វិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពីងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយ
វិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង នឹងវត្ថុផង ។

អដ្ឋកថិត្តិកេ បច្ចយវារោ

[៥២៩] ពហិទ្ធា ធម្មំ បច្ចយា ពហិទ្ធា ធម្មោ
 . . . នហេតុប្បច្ចយា បវត្តិប្បដិសន្ធិបិ មហាក្ខតាបិ
 កាតញ្ច ។ ចក្កាយតនំ . . . កាយាយតនំ . . . វត្ថុ
 បច្ចយា អហេតុកា ពហិទ្ធា ខន្ធា វិចិត្តិក្ខាសហ-
 កតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ធា ច វត្ថុញ្ច បច្ចយា
 វិចិត្តិក្ខាសហកតោ ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។ មេ ។
 នអារម្មណប្បច្ចយា នអធិបតិប្បច្ចយា សហជាត-
 សទិសំ ។ នអនន្តរប្បច្ចយា នសមនន្តរប្បច្ចយា
 នអញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា នឧបនិស្សយប្បច្ចយា នបុរេជា-
 តប្បច្ចយា បដិច្ចវារសទិសំ ។ នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា
 នអាសេវនប្បច្ចយា នកម្មប្បច្ចយា ។ សង្ខតំ ។
 នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា បដិច្ចវារប្បច្ចដីយេ វិប្បយុត្តស-
 ទិសំ ។ នោនតិប្បច្ចយា នោវិកតប្បច្ចយា ។

[៥៣០] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ ទ្វេ ។
 សង្ខតំ ។ នោវិកតេ ទ្វេ ។

បច្ចនីយំ ។

អដ្ឋត្តិកៈ បច្ចយវារៈ

[៥២៧] ធម៌ ខាងក្រៅ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ខាងក្រៅ
 . . . ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ បវត្តិប្បដិសន្ធិក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី
 បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។ ចក្ខាយតនៈ . . . កាយាយតនៈ . . .
 ពួកអហេតុកក្ខន្ធ ខាងក្រៅ ពឹងផ្អែក នឹងវត្ថុ មោហៈ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ពឹងផ្អែក នឹងពួកខន្ធ ដែលច្រឡំ
 ដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈផង និងវត្ថុផង ។ លេ ។ ព្រោះ
 នអារម្មណប្បដ្ឋយ និងនអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ ដូចគ្នានឹងសហជាតវារៈ
 ដែរ ។ ព្រោះនអនន្តរប្បដ្ឋយ នសមនន្តរប្បដ្ឋយ នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ
 នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ និងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈ
 ដែរ ។ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ នអាសេវនប្បដ្ឋយ និងនកម្មប្បដ្ឋយ ។
 សេចក្តីបំប្រួញ ។ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ ដូចគ្នានឹងវិប្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ ក្នុងបច្ចនីយៈនៃបដិច្ចវារៈដែរ ។ ព្រោះនោនត្តិប្បដ្ឋយ និង
 នោវិតតប្បដ្ឋយ ។

[៥៣០] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ២ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៣១] ហេតុប្បច្ចយោ នអារម្មណោ ទ្វេ . . .
នអធិបតិយា ទ្វេ ។ បេ ។ នវិចារកេ នសម្បយុត្ត
នោនត្តិយា នោវិតតេ ទ្វេ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៥៣២] នហេតុប្បច្ចយោ អារម្មណោ ទ្វេ ។ បេ ។
អវិតតេ ទ្វេ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

និស្សយវារោ បច្ចយវារសទិសោ
សំសដ្ឋវារោបិ សម្បយុត្តវារោបិ វិត្តារតញ្ចេ ។

បញ្ញាវារោ

[៥៣៣] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តា ហេតុ សម្ប-
យុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ហេ-
តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

[៥៣៤] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស ហេតុ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពហិទ្ធា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ
ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៣១] ក្នុងនអាមម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុ-
ប្បច្ច័យ . . . ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បេ ។ ក្នុងនវិបាក-
ប្បច្ច័យ នសម្បយុត្តប្បច្ច័យ នោនតិប្បច្ច័យ និងនោវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៥៣២] ក្នុងអាមម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

និស្សយវារៈ ដូចគ្នានឹងបច្ចយវារៈដែរ ឯសំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្ត-
វារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៥៣៣] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៥៣៤] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង
នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អដ្ឋត្តិកេ បញ្ហាវារោ

[៥៣៥] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទានំ ទត្វា សីលំ
 សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ
 បុព្វេ សុចិណ្ណានិ . . . ណាណ វុដ្ឋហិត្វា . . . អរិយា
 មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ
 បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ កិលេសេ ជានន្តិ
 អដ្ឋត្តំ ចក្កំ . . . កាយំ រូបេ . . . ដោដ្ឋព្វេ វត្ថុ
 . . . អដ្ឋត្តេ ខន្ធភ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ
 វិបស្សន្តិ អស្សាទេន្តិ អភិនន្តន្តិ តំ អារព្ព រាគោ . . .
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុណា រូបំ . . . ទិព្វាយ
 សោតណតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ អាកាសានញ្ចាយតនំ
 វិញ្ញាណញ្ចាយតនស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូចាយតនំ . . . ដោដ្ឋព្វា-
 យតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អដ្ឋត្តា ខន្ធភ ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញា-
 ណស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អដ្ឋកថា: បញ្ហាវារ:

[៥៣៥] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយអា-
 រម្មណាប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទានសីល ធ្វើឧបោសថកម្ម
 ហើយពិចារណា នូវកុសលនោះ នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់
 សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ចេញអំពីឈាន . . . ពួកព្រះអរិយៈ
 ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ពិចារណា នូវផល ពិចារ-
 ណា នូវពួកកិលេស ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវពួកកិលេស
 ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ ដឹង នូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ
 ក្នុងកាលមុន នូវចក្ខុ ខាងក្នុង . . . នូវកាយ ពួករូប . . . នូវពួក
 ដោដ្ឋព្វៈ វត្ថុ . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកខន្ធ ខាងក្នុង ថាមិនទៀង
 ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវខន្ធ
 នោះ . . . ទោមនស្ស កើតឡើង ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ . . .
 ព្វ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ
 នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ រូបាយ-
 តនៈ . . . ដោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយអារម្ម-
 ណាប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥន្ទ្រិ-
 ធិញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ និងអនា-
 គតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៥៣៦] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរោ អដ្ឋត្តំ ចក្កំ ។
 សង្ខត្តំ ។ វត្ថុ . . . អដ្ឋត្តេ ខន្ធ អនិច្ចតោ ទុក្ខ-
 តោ អនត្តតោ វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ
 អារព្ព រាគោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន
 ចក្កុណា រូបំ . . . ទិព្វាយ សោតណតុយា សទ្ធិំ . . .
 ចេតោបរិយញ្ញាណោន អដ្ឋត្តចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជា-
 ណតិ អដ្ឋត្តំ រូបាយតនំ ពហិទ្ធា ចក្កវិញ្ញាណស្ស
 អដ្ឋត្តំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ ពហិទ្ធា កាយវិញ្ញាណស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តា ខន្ធ ឥទ្ធិវិ-
 ធម្មញ្ញាណស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសា-
 នុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគ-
 តំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥៣៧] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរោ ទានំ ទត្វា
 សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ . . . តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ
 សុចិណ្ណានិ បច្ចវេក្ខតិ ឈានា វុដ្ឋហិត្វា . . .
 អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ បច្ចវេក្ខតិ ផលំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៣៦] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលដទៃ (ឃើញ) នូវចក្ខុ ខាងក្នុង ។ សេចក្តី បំប្រួញ ។ នូវវត្ថុ . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកខន្ធ ខាងក្នុង ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខន្ធ ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ . . . ទោមនស្ស កើតឡើង នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ . . . នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ . . . ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយចិត្ត ខាងក្នុង ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ រូបាយតនៈ ខាងក្នុង (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ខាងក្រៅ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ខាងក្រៅ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ខាង ក្នុង ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៥៣៧] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលដទៃ ឲ្យទាន នូវសីល . . . នូវឧបោសថ- កម្ម . . . ហើយពិចារណា នូវកុសលនោះ ពិចារណា នូវកុសលទាំង- ឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន . . . ពួក ព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ពិចារណា នូវផល . . .

អដ្ឋត្តកិកេ បញ្ចាវារោ

និព្វានំ បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស
 មគ្គស្ស ផលស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុ-
 យោ អរិយា បហីនេ កិលេសេ បច្ចុវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតេ
 កិលេសេ . . . បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ . . . បរោ ពហិទ្ធា
 ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ពហិទ្ធា ខន្ទេ អនិច្ចតោ . . .
 ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ . . . ទិព្វា-
 យ សោតទាតុយា សទ្ធិំ . . . ចេតោបរិយញ្ញាណោន
 ពហិទ្ធាចិត្តសមន្តិស្ស . . . អាកាសានញ្ញាយតនំ
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
 អាកិញ្ញញ្ញាយតនំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ពហិទ្ធា ខន្ទា ឥទ្ធិវិ-
 ធម្មណាស្ស ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៥៣៨] ពហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អរិយា និព្វានំ
 បច្ចុវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស
 មគ្គស្ស ផលស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចុយោ ពហិទ្ធា ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ពហិទ្ធា
 ខន្ទេ អនិច្ចតោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ

អដ្ឋត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

នូវព្រះនិព្វាន ឯព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវគោត្រកូ
 វោទានៈ មគ្គ និងផល ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ
 ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលលះបង់ហើយ នូវពួកកិលេស ដែល
 សង្កត់សង្កិនហើយ . . . នូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំមកហើយ ក្នុង
 កាលមុន . . . បុគ្គលដទៃ នូវចក្ខុ ខាងក្រៅ . . . នូវវត្ថុ . . . នូវ
 ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល
 នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ . . . នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ . . . របស់
 បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តខាងក្រៅ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ . . .
 អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្ម-
 ណាប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
 នូវឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ និងចេតោបរិយញ្ញាណ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ។

[៥៣៨] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
 អារម្មណាប្បច្ច័យ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ព្រះ
 និព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវគោត្រកូ វោទានៈ មគ្គ និង
 ផល ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ បុគ្គល នូវចក្ខុ ខាងក្រៅ . . . នូវវត្ថុ
 . . . នូវពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតទាតុយា
 សទ្ធិំ សុណាតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន ពហិទ្ធា ចិត្ត-
 សមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាតាតិ ពហិទ្ធា រូបាយតនំ អដ្ឋត្ថស្ស
 ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ពហិទ្ធា ដោដ្ឋព្វាយតនំ អដ្ឋត្ថស្ស
 កាយវិញ្ញាណស្ស ពហិទ្ធា ខន្ធា ឥទ្ធិវិញ្ញាណស្ស
 ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស
 យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អា-
 វជ្ជនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣៩] អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
 ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ
 . . . ឧបោសថកម្មំ . . . តំ ករុំ កត្វា បច្ច-
 វេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ ករុំ កត្វា . . . ឈានា
 វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ ករុំ កត្វា . . . អរិយា មក្កា វុដ្ឋ-
 ហិត្វា មក្កំ ករុំ កត្វា . . . ផលំ ករុំ កត្វា បច្ច-
 វេក្ខន្តិ អដ្ឋត្ថំ ចក្កុំ . . . វត្ថុំ . . . អដ្ឋត្ថេ ខន្ធវេ
 ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ កត្វា
 រាគោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឬ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ
 ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តខាងក្រៅ ដោយចេតោ-
 បរិយញ្ញាណ រូបាយតនៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ខាង
 ក្នុង ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ខាង
 ក្នុង ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិញ្ញាណ
 ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មុបគញ្ញាណ
 និងអនាគតំសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៥៣៧] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អា-
 រម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . ធ្វើ
 នូវកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវកុសលទាំងឡាយ
 ដែលធ្លាប់សន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព . . . ចេញអំពី
 ឈាន ធ្វើ នូវឈាន ឲ្យជាទីគោរព . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ
 ហើយធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវផល ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវចក្ខុ ខាងក្នុង . . . នូវវត្ថុ . . . នូវពួកខន្ធ
 ខាងក្នុង ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវ
 ខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព . . . ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ

អដ្ឋត្តាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណា-
នញ្ច រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤០] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ បរោ
អដ្ឋត្តំ ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . អដ្ឋត្តេ ខន្ធភ ករុ
កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ ករុ កត្វា រាគោ
ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៥៤១] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អធិ-
បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
ជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ បរោ ទានំ ទត្វា
សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ . . . តំ ករុ កត្វា . . .
បុព្វេ សុចិណ្ណានិ ករុ កត្វា . . . ឈានា វុដ្ឋហិត្វា
. . . អរិយា មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ ករុ កត្វា . . .
ផលំ ករុ កត្វា . . . និព្វានំ កោត្រភុស្ស រោទា-
នស្ស មត្តស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ពហិទ្ធា ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ពហិទ្ធា ខន្ធភ ករុ
កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ ករុ កត្វា រាគោ
. . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ ពហិទ្ធា-
ធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណានញ្ច
រូចានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អដ្ឋត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

គឺ អធិបតិធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥២០] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ នូវចក្ខុ
ខាងក្នុង . . . នូវវត្ថុ . . . នូវពួកខន្ធ ខាងក្នុង ឲ្យជាទីគោរព ហើយ
ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យទីគោរព ទើបកើត
ឡើង ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[៥២១] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
ណាធិបតិ គឺ បុគ្គលដទៃ ឲ្យទាន នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . .
ធ្វើ នូវកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវកុសលទាំងឡាយ
ដែលសន្សំល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ឲ្យជាទីគោរព . . . ចេញអំពីឈាន
. . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ធ្វើ នូវមគ្គ ឲ្យជាទីគោរព . . .
ធ្វើ នូវផល ឲ្យជាទីគោរព . . . ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃគោត្រកូ
វោទានៈ មគ្គ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ខុ ខាងក្រៅ . . .
នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ
រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។
ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អធិបតិធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
យុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៤២] ពហិទ្ធា ធម្មោ អជ្ឈត្តស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ អរិយា
 និព្វានំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ កោត្រភុស្ស
 វោទានស្ស មគ្គស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ពហិទ្ធា ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ពហិទ្ធា ខន្ទ
 ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ កត្វា
 វាកោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៥៤៣] អជ្ឈត្តោ ធម្មោ អជ្ឈត្តស្ស ធម្មស្ស
 អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អជ្ឈត្តា
 ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អជ្ឈត្តានំ ខន្ធានំ អនន្ត-
 រម្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុ-
 លោមំ វោទានស្ស កោត្រភុ មគ្គស្ស វោទានំ មគ្គស្ស
 មក្កោ ផលស្ស ។ បេ ។ អនុលោមំ ផលសមាបត្តិ-
 យា និរោធា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ
 ផលសមាបត្តិយា អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៤] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស
 អនន្តរម្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ពហិទ្ធាតិ
 ធានាករណំ តំយេវ កមនំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមក្កិកប្បដ្ឋាន

[៥៤២] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ ពួកព្រះអរិយៈ ធ្វើ នូវ
 ព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ
 នៃគោត្រភូ វោទានៈ មគ្គ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ នូវចក្ក
 ខាងក្រៅ . . . នូវវត្ថុ . . . ធ្វើ នូវពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ឲ្យជាទីគោរព
 ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព . . .
 ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[៥៤៣] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ខាងក្នុង មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ខាងក្នុង
 ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ
 អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវោទានៈ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ
 វោទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ។ បេ ។
 អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ
 របស់បុគ្គល កាលចេញ អំពីនិរោធន ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយ
 អនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥៤៤] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ
 ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ត្រង់ពាក្យថា ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ មុន ។ នោះ
 ជាដំណើរធ្វើឲ្យផ្សេងគ្នា ប៉ុណ្ណោះឯង ។

អដ្ឋកថិតិកេ បញ្ហាវារោ

[៥៤៥] អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
សមនន្តវប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តវសទិសំ ។ បេ ។
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន
បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូប-
និស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បកត្តូបនិស្សយោ
អដ្ឋត្ថំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ . . .
ឧចោសថកម្មំ . . . ណាទំ . . . វិបស្សនំ . . . មក្កំ . . .
អភិញ្ញំ . . . សមាបត្តិំ ឧប្បាទេតិ មាទំ ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ
កណ្ណាតិ អដ្ឋត្ថំ សីលំ . . . បញ្ញំ រាគំ បត្តនំ កា-
យិកំ សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ ឧត្ថំ កោជនំ . . .
សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ . . . សមាបត្តិ
ឧប្បាទេតិ ចាណំ ហានតិ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ អដ្ឋត្តា
សទ្ធា . . . បញ្ញា រាគោ បត្តនា កាយិកំ សុខំ
កាយិកំ ទុក្ខំ . . . សេនាសនំ អដ្ឋត្តាយ សទ្ធាយ
បញ្ញាយ រាគស្ស បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស
កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស មក្កស្ស ផលសមាបត្តិយា
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អដ្ឋត្តតិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៥៤៥] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
សមនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ដូចអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។ លេ ។ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
និស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្ម-
ណ្ហាបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ
គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ខាងក្នុង ហើយឲ្យនូវទាន នូវសីល . . .
នូវឧបោសថកម្ម . . . នូវឈាន . . . ញ៉ាំងវិបស្សនា . . . ញ៉ាំងមគ្គ
. . . ញ៉ាំងអភិញ្ញា . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ដំឡើងមានៈ
ប្រកាន់ទិដ្ឋិ នូវសីល ខាងក្នុង . . . នូវបញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា
កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ រដូវ កោជន . . . អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ
ហើយ ឲ្យនូវទាន . . . ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង សម្លាប់សត្វ
បំបែកសង្ឃ សទ្ធា ខាងក្នុង . . . បញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា
កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា
ខាងក្នុង នៃបញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ
មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៤៦] អជ្ឈត្តោ ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
 បកត្តូបនិស្សយោ ។ បកត្តូបនិស្សយោ បរោ
 អជ្ឈត្តំ សទ្ធិំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ . . . មាណំ
 ជប្បេតិ ទិដ្ឋិ កណ្ណាតិ បរោ អជ្ឈត្តំ សីលំ . . .
 សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ . . . ចារណំ
 ហានតិ សជ្ឈំ ភិទ្ធពតិ អជ្ឈត្តា សទ្ធា . . . សេនាសនំ
 ពហិទ្ធា សទ្ធាយ មត្តស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៧] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ ។ បកត្តូ-
 បនិស្សយោ បរោ ពហិទ្ធា សទ្ធិំ . . . បត្តនំ
 កាយិកំ សុខំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ
 ទេតិ . . . សជ្ឈំ ភិទ្ធពតិ ពហិទ្ធា សទ្ធា . . .
 សេនាសនំ ពហិទ្ធា សទ្ធាយ ផលសមាបត្តិយា
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៨] ពហិទ្ធា ធម្មោ អជ្ឈត្តស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៤៦] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ និងបកត្ថូបនិស្ស័យ ។
 បកត្ថូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គលដទៃ អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ខាងក្នុង ហើយឲ្យ
 ទាន . . . ដំឡើងមានៈ ប្រកាន់ទិដ្ឋិ បុគ្គលដទៃ នូវសីល ខាងក្នុង . . .
 អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន . . . សម្លាប់សត្វ បំបែក
 សង្ឃ សទ្ធា ខាងក្នុង . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ខាង
 ក្រៅ នៃមគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៤៧] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និង
 បកត្ថូបនិស្ស័យ ។ បកត្ថូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គលដទៃ អាស្រ័យ នូវសទ្ធា
 ខាងក្រៅ . . . នូវសេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ . . . នូវសេនាសនៈ
 ហើយឲ្យទាន . . . បំបែកសង្ឃ សទ្ធា ខាងក្រៅ . . . សេនាសនៈ
 ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ខាងក្រៅ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្ស-
 យប្បច្ច័យ ។

[៥៤៨] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាង
 ក្នុង ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ

អដ្ឋត្តិកេ បញ្ចវារោ

បកត្ថបនិស្សយោ ។ បកត្ថបនិស្សយោ ពហិទ្ធា
 សទ្ធិំ . . . សេនាសនំ ឧបនិស្សាយ ទានំ ទេតិ . . .
 សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ ពហិទ្ធា សទ្ធា . . . សេនាសនំ
 អដ្ឋត្តាយ សទ្ធាយ ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៩] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុ-
 បុរេជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ អដ្ឋត្តំ ចក្កំ . . . វត្ថុ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ . . . ទិព្វាយ សោតទាតុយា
 សទ្ធិំ សុណាតិ រូបាយតនំ ចក្កវិញ្ញាណស្ស ដោ-
 ជ្ជព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញា-
 ណស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ
 អដ្ឋត្តានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥០] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស បុរេជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ បរោ អដ្ឋត្តំ
 ចក្កំ . . . វត្ថុ អនិច្ចតោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ

អដ្ឋត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវសទ្ធា
ខាងក្រៅ . . . នូវសេនាសនៈ ហើយឲ្យទាន . . . បំបែកសង្ឃ សទ្ធា
ខាងក្រៅ . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា ខាងក្នុង និងផល-
សមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៤៩] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណា-
បុរេជាត គឺ បុគ្គល នូវចក្ខុ ខាងក្នុង . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
មិនមែនខ្លួន . . . ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល (ឃើញ) នូវរូប
ដោយទិព្វចក្ខុ . . . ឮ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋញ្ចាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ វត្ថុ ជា
បច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ខាងក្នុង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥០] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយបុរេ-
ជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាបុរេជាត គឺ បុគ្គលដទៃ (ឃើញ) នូវ
ចក្ខុ ខាងក្នុង . . . នូវវត្ថុ . . . ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោតនាតុយា
សទ្ធិំ សុណាតិ អដ្ឋត្តំ រូចាយតនំ ពហិទ្ធា
ចក្កុវិញ្ញាណស្ស អដ្ឋត្តំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ ពហិទ្ធា
កាយវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥១] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស បុរេ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេ-
ជាតំ ។ អារម្មណបុរេជាតំ បរោ ពហិទ្ធា ចក្កុ
. . . វត្ថុ អនិច្ចតោ . . . ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ
ទិព្វាយ សោតនាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ ពហិទ្ធា
រូចាយតនំ ពហិទ្ធា ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ពហិទ្ធា ដោ-
ដ្ឋព្វាយតនំ ពហិទ្ធា កាយវិញ្ញាណស្ស ។ វត្ថុបុរេ-
ជាតំ ពហិទ្ធា ចក្កាយតនំ . . . កាយាយតនំ . . .
វត្ថុ ពហិទ្ធា ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥២] ពហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេជាតំ ពហិទ្ធា ចក្កុ
. . . វត្ថុ អនិច្ចតោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វេន
ចក្កុនា រូបំ . . . ទិព្វាយ សោតនាតុយា សទ្ធិំ . . .
ពហិទ្ធា រូចាយតនំ អដ្ឋត្តស្ស ចក្កុវិញ្ញាណស្ស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮ នូវសំឡេង ដោយទិព្វ-
សោតធាតុ រូបាយតនៈ ខាងក្នុង (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ខាង
ក្រៅ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ខាង
ក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥១] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត ។ អារម្ម-
ណបុរេជាត គឺ បុគ្គលដទៃ (ឃើញ) នូវចក្ខុ ខាងក្រៅ . . . នូវវត្ថុ
ថាមិនទៀង . . . ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ឮ នូវសំឡេង ដោយ
ទិព្វសោតធាតុ រូបាយតនៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ខាង
ក្រៅ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយវិញ្ញាណ ខាង
ក្រៅ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុយតនៈ ខាងក្រៅ . . . កាយាយតនៈ
. . . វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥២] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
បុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត គឺ បុគ្គល (ឃើញ) នូវចក្ខុ
ខាងក្រៅ . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គល
(ឃើញ) នូវរូប ដោយទិព្វចក្ខុ . . . នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ . . .
រូបាយតនៈ ខាងក្រៅ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ខាងក្នុង ។ បេ ។

អដ្ឋត្តកិកេ បញ្ញាវារោ

ពហិទ្ធា ដោដ្ឋព្វាយតនំ អដ្ឋត្តស្ស កាយវិញ្ញាណស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥៣] អដ្ឋត្តោ ច ពហិទ្ធា ច ធម្មា អដ្ឋ-
ត្តស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
រម្មណបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ពហិទ្ធា រូបាយតនព្វ
អដ្ឋត្តំ ចក្ខុយតនព្វ អដ្ឋត្តស្ស ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពហិទ្ធា ដោដ្ឋព្វាយត-
នព្វ អដ្ឋត្តំ កាយាយតនព្វ អដ្ឋត្តស្ស កាយ-
វិញ្ញាណស្ស ពហិទ្ធា រូបាយតនព្វ អដ្ឋត្តំ វត្ថុ ច
. . . ពហិទ្ធា ដោដ្ឋព្វាយតនព្វ អដ្ឋត្តំ វត្ថុ ច
អដ្ឋត្តានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥៤] អដ្ឋត្តោ ច ពហិទ្ធា ច ធម្មា ពហិទ្ធា
ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណបុរេ-
ជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ អដ្ឋត្តំ រូបាយតនព្វ ពហិទ្ធា
ចក្ខុយតនព្វ ពហិទ្ធា ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តំ ដោដ្ឋព្វាយតនព្វ
ពហិទ្ធា កាយាយតនព្វ ពហិទ្ធា កាយវិញ្ញាណស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តំ រូបាយតនព្វ
ពហិទ្ធា វត្ថុ ច . . . អដ្ឋត្តំ ដោដ្ឋព្វាយតនព្វ

អដ្ឋត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ខាងក្នុង
ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥៣] ធម៌ ខាងក្នុងក្តី ធម៌ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ខាងក្នុង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និង
វត្ថុបុរេជាត គឺ រូបាយតនៈ ខាងក្រៅក្តី ចក្ខុយតនៈ ខាងក្នុងក្តី ជា
បច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ខាងក្នុង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ផោដ្ឋព្វា-
យតនៈ ខាងក្រៅក្តី កាយាយតនៈ ខាងក្នុងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃកាយ-
វិញ្ញាណ ខាងក្នុង រូបាយតនៈ ខាងក្រៅក្តី វត្ថុ ខាងក្នុងក្តី . . .
ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្រៅក្តី វត្ថុ ខាងក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ
ខាងក្នុង ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥៤] ធម៌ ខាងក្នុងក្តី ធម៌ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត
និងវត្ថុបុរេជាត គឺ រូបាយតនៈ ខាងក្នុងក្តី ចក្ខុយតនៈ ខាង
ក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ខាងក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ
ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្នុងក្តី កាយាយតនៈ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ
នៃកាយវិញ្ញាណ ខាងក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ
ខាងក្នុងក្តី វត្ថុ ខាងក្រៅក្តី . . . ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្នុងក្តី

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ពហិទ្ធា វត្ថុ ច ពហិទ្ធា ខន្ធនំ បុរេជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៥៥] អជ្ឈត្តោ ធម្មោ អជ្ឈត្តស្ស ធម្មស្ស
បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា អជ្ឈត្តា
ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥៦] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស បច្ឆា-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតា ពហិទ្ធា ខន្ធា
បុរេជាតស្ស ឥមស្ស កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៥៧] អជ្ឈត្តោ ធម្មោ អជ្ឈត្តស្ស ធម្មស្ស
អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា អជ្ឈត្តា
ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អជ្ឈត្តានំ ខន្ធានំ អាសេ-
វនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស
អនុលោមំ វោទានស្ស កោត្រភុ មត្តស្ស វោទានំ
មត្តស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៥៨] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អា-
សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា ។ បេ ។
អជ្ឈត្តសទិសំយេវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

វត្ថុ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៥៥] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយបច្ច័យ បានដល់បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ច័យ ។

[៥៥៦] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយបច្ច័យ បានដល់បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ដែលកើតមុន ដោយបច្ច័យ ។

[៥៥៧] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ខាងក្នុង មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ខាងក្នុង ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវោទានៈ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វោទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៥៥៨] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ មុន ។ ។ បេ ។ ដូចគ្នានឹងអដ្ឋត្តធម៌ដែរ ។

អដ្ឋត្តិកេ បញ្ចវារោ

[៥៥៩] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណខណិកា ។
 សហជាតា អដ្ឋត្តា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នាណខណិកា អដ្ឋត្តា ចេតនា វិចាកានំ អដ្ឋត្តានំ
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦០] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស កម្ម-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា នាណខណិកា ។
 សហជាតា ពហិទ្ធា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នាណខណិកា ពហិទ្ធា ចេតនា វិចាកានំ ពហិទ្ធា
 ខន្ធានំ កដត្តា ច រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦១] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរិបុណ្ណំ បដិច្ចវាសនិសំ ។

[៥៦២] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តា អាហារា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានញ្ច រូចានំ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ

អដ្ឋត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៥៥៧] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយកម្ម-
ប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ ចេតនា
ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ
នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ខាងក្នុងផង នៃពួកកដត្តារូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦០] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហជាត គឺ
ចេតនា ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូបផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា
ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ខាងក្រៅផង នៃពួកកដត្តារូប
ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៦១] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
វិបាកប្បច្ច័យ គឺ (ចប់) បរិបូណ៌ ដូចបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៥៦២] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយអា-
ហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ
ផង ពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អដ្ឋត្តោ កតទ្ធិដ្ឋានោ អាហារោ អដ្ឋត្តស្ស
កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៣] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អា-
ហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តោ កតទ្ធិដ្ឋានោ
អាហារោ ពហិទ្ធា កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៦៤] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អា-
ហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរត្តិប្បដិសន្តិ ។ ពហិទ្ធា
កតទ្ធិដ្ឋានោ អាហារោ ពហិទ្ធា កាយស្ស អាហា-
រប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៥] ពហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពហិទ្ធា កតទ្ធិដ្ឋានោ
អាហារោ អដ្ឋត្តស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៦៦] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ច ពហិទ្ធា ធម្មោ ច
អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អដ្ឋត្តោ កតទ្ធិដ្ឋានោ អាហារោ ច ពហិទ្ធា
កតទ្ធិដ្ឋានោ អាហារោ ច អដ្ឋត្តស្ស កាយស្ស
អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

កតឡិវ្ហាភហារ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខាងក្នុង ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៦៣] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ គឺ កតឡិវ្ហាភហារ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃកាយ
ខាងក្រៅ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៦៤] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ បានដល់បវត្តិប្បដិសន្ធិ ។ កតឡិវ្ហាភហារ ខាងក្រៅ
ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខាងក្រៅ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៦៥] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ គឺ កតឡិវ្ហាភហារ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃកាយ
ខាងក្នុង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៦៦] ធម៌ ខាងក្នុងក្តី ធម៌ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ខាងក្នុង ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កតឡិវ្ហាភហារ ខាងក្នុងក្តី
កតឡិវ្ហាភហារ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខាងក្នុង ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ។

អដ្ឋត្តិកេ បញ្ហាវារោ

[៥៦៧] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ច ពហិទ្ធា ធម្មោ
 ច ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អដ្ឋត្តោ កតទ្ធិដ្ឋារោ អាហារោ ច ពហិទ្ធា កត-
 ទ្ធិដ្ឋារោ អាហារោ ច ពហិទ្ធា កាយស្ស អាហារ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦៨] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តិកា ឥន្ទ្រិយា រូប-
 ដិវិតិធិយម្បិ វិត្តារេតព្វំ ។ ណានប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ
 បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ មាតិកាបទានិ អនុមជ្ឈន្តេន
 វិត្តារេតព្វានិ ។

[៥៦៩] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស វិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆា-
 ជាតំ ។ សន្និទ្ធីតំ ។

[៥៧០] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ

អដ្ឋត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៥៦៧] ធម៌ ខាងក្នុងក្តី ធម៌ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ កតឡិវ្ហាវហារ ខាងក្នុងក្តី កតឡិវ្ហាវហារ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខាងក្រៅ ដោយ អាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៦៨] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយឥន្ទ្រិយ- ប្បច្ច័យ បានដល់ពួកឥន្ទ្រិយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ឯរូបជីវិតិឥន្ទ្រិយ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជា បច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជា បច្ច័យ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និង បច្ឆាជាត បទនៃមាតិកាទាំងឡាយ បណ្ឌិត កាលអនុម័ត គប្បីឲ្យ ពិស្តារចុះ ។

[៥៦៩] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ឆាជាត ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[៥៧០] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហជាតោ អជ្ឈត្តោ ឯកោ
 ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ ចិត្តសមុដ្ឋាណនញ្ច រូចានំ
 ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិសន្ធិកូលោ ខន្ធា វត្ថុស្ស វត្ថុ
 ខន្ធានំ ឯកំ មហាកូតំ . . . ។ សន្និគ្គំ ។ អសញ្ញា-
 សត្តានំ ឯកំ មហាកូតំ តិណ្ណាន្នំ មហាកូតានំ ។
 បុរេជាតំ ចក្កំ . . . វត្ថុ . . . បុរេជាតសទិសំ ។ វត្ថុ
 អជ្ឈត្តានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆា-
 ជាតា អជ្ឈត្តា ខន្ធា អជ្ឈត្តោ កតទ្ធិដ្ឋាវោ អា-
 ហារោ ច ឥមស្ស កាយស្ស រូបដីវិតិទ្ធរិយំ កជត្តា-
 រូចានំ ។

[៥៧១] អជ្ឈត្តោ ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អត្ថិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ អាហារំ ។ បុរេជាតំ
 បរោ អជ្ឈត្តំ ចក្កំ . . . វត្ថុ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ
 ទិព្វេន ចក្កុណា . . . ទិព្វាយ សោតណតុយា . . .
 អជ្ឈត្តំ រូចាយតនំ . . . ដោដ្ឋព្វាយតនំ ពហិទ្ធា
 កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អជ្ឈត្តោ កតទ្ធិដ្ឋាវោ អាហារោ ពហិទ្ធា កា-
 យស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមតិកប្បដ្ឋាន

អាហារ និងតន្ត្រីយ ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ខាងក្នុង (ជាបច្ច័យ)
 នៃខន្ធ ៣ ផង នៃចិត្តសមុដ្ឋានរូបផង ខន្ធ ២ . . . ពួកខន្ធ (ជាបច្ច័យ)
 នៃវត្ថុ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកខន្ធ មហា-
 ភូត ១ . . . ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ មហាភូត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ
 (ជាបច្ច័យ) នៃមហាភូត ៣ ។ បុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវវត្ថុ . . .
 ដូចគ្នានឹងបុរេជាតដែរ ។ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ខាងក្នុង ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ខាងក្នុងក្តី កពឡឡិវាហារ
 ខាងក្នុងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃកាយ នេះ រូបជីវិតិន្ទ្រិយ (ជាបច្ច័យ)
 នៃពួកកដត្តារូប ។

[៥៧១] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត និងអាហារ ។ បុរេជាត គឺ បុគ្គល
 ដទៃ ឃើញច្បាស់ នូវចក្ខុ ខាងក្នុង . . . នូវវត្ថុ ថាមិនទៀង . . .
 ដោយទិព្វចក្ខុ . . . ដោយទិព្វសោតធាតុ . . . រូបាយតនៈ ខាងក្នុង . . .
 ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ខាងក្រៅ ដោយអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ ។ កពឡឡិវាហារ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខាងក្រៅ
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

អដ្ឋត្ថកិកេ បញ្ចវារោ

[៥៧២] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អត្ថិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ
អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ពហិទ្ធា ទិដ្ឋានាករណំ មាតិកា-
បទានិ វិត្តារេតព្វានិ ។

[៥៧៣] ពហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ អាហារំ ។ បុរេ-
ជាតំ ពហិទ្ធា ចក្កំ . . . វត្ថុំ . . . ទិព្វេន ចក្កុនា
រូបំ . . . ទិព្វាយ សោតនាតុយា សទ្ធិំ . . . ពហិទ្ធា
រូចាយតនំ . . . ដោដ្ឋព្វាយតនំ អដ្ឋត្ថស្ស កាយ-
វិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ពហិទ្ធា
កតទ្ធិដ្ឋារោ អាហារោ អដ្ឋត្ថស្ស កាយស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧៤] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ច ពហិទ្ធា ធម្មោ ច
អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-
ជាតំ អាហារំ ។ បុរេជាតំ ពហិទ្ធា រូចាយត-
នព្វ អដ្ឋត្ថំ ចក្កុ ច អដ្ឋត្ថស្ស ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
ពហិទ្ធា ដោដ្ឋព្វាយតនព្វ អដ្ឋត្ថំ កាយាយតនព្វ
អដ្ឋត្ថស្ស កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អជ្ឈត្តតិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៥៧២] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ដោយ អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត បច្ឆាជាត អាហារ និងឥន្ទ្រិយ មិនមានការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នា ត្រង់ធម៌ជាខាងក្រៅឡើយ ឯបទនៃ មាតិកាទាំងឡាយ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

[៥៧៣] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ អត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត និងអាហារ ។ បុរេជាត គឺ បុគ្គល (ឃើញច្បាស់) នូវចក្ខុ ខាងក្រៅ . . . នូវវត្ថុ . . . នូវរូប ដោយ ទិព្វចក្ខុ . . . នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ . . . រូបាយតនៈ ខាង ក្រៅ . . . ផោដ្ឋញ្ចាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ខាងក្នុង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតឡឺង្ការាហារ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខាងក្នុង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៥៧៤] ធម៌ ខាងក្នុងក្តី ធម៌ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត និងអាហារ ។ បុរេ ជាត គឺ រូបាយតនៈ ខាងក្រៅក្តី ចក្ខុ ខាងក្នុងក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ ចក្ខុវិញ្ញាណ ខាងក្នុង ផោដ្ឋញ្ចាយតនៈ ខាងក្រៅក្តី កាយាយតនៈ ខាងក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ខាងក្នុង ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

ពហិទ្ធា រូបាយតនព្វា អដ្ឋត្ថំ វត្ថុ ច . . . ពហិទ្ធា
 ដោដ្ឋព្វាយតនព្វា អដ្ឋត្ថំ វត្ថុ ច អដ្ឋត្តានំ ខន្ធានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អាហារំ អដ្ឋត្តោ ក-
 កតទ្ធិដ្ឋាវោ អាហារោ ច ពហិទ្ធា កកតទ្ធិដ្ឋាវោ
 អាហារោ ច អដ្ឋត្ថស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៥៧៥] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ច ពហិទ្ធា ធម្មោ ច
 ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ
 អាហារំ ។ បុរេជាតំ អដ្ឋត្ថំ រូបាយតនព្វា ពហិទ្ធា
 ចក្កាយតនព្វា ពហិទ្ធា ចក្កវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អដ្ឋត្ថំ ដោដ្ឋព្វាយតនព្វា ពហិទ្ធា
 កាយាយតនព្វា ពហិទ្ធា កាយវិញ្ញាណស្ស អត្ថិប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្ថំ រូបាយតនព្វា ពហិទ្ធា
 វត្ថុ ច ពហិទ្ធា ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អដ្ឋត្ថំ ដោដ្ឋព្វាយតនព្វា ពហិទ្ធា វត្ថុ ច ពហិទ្ធា
 ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អាហារំ អដ្ឋត្តោ
 កកតទ្ធិដ្ឋាវោ អាហារោ ច ពហិទ្ធា កកតទ្ធិដ្ឋាវោ
 អាហារោ ច ពហិទ្ធា កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

រូបាយតនៈ ខាងក្រៅក្តី ខាងក្នុងក្តី . . . ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាង
ក្រៅក្តី វត្ថុ ខាងក្នុងក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ខាងក្នុង ដោយអត្តិ-
ប្បច្ច័យ ។ ឯអាហារ គឺ កតឡិដ្ឋាវាហារ ខាងក្នុងក្តី កតឡិដ្ឋាវាហារ
ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខាងក្នុង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៥៧៥] ធម៌ ខាងក្នុងក្តី ធម៌ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ខាងក្រៅ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាតិ និងអាហារ ។ បុរេ-
ជាតិ គឺ រូបាយតនៈ ខាងក្នុងក្តី ចក្ខុយតនៈ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ
នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ខាងក្រៅ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្នុង
ក្តី កាយាយតនៈ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ខាងក្រៅ
ដោយអត្តិប្បច្ច័យ រូបាយតនៈ ខាងក្នុងក្តី វត្ថុ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ខាងក្នុងក្តី
វត្ថុ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។
ឯអាហារ គឺ កតឡិដ្ឋាវាហារ ខាងក្នុងក្តី កតឡិដ្ឋាវាហារ ខាងក្រៅក្តី
ជាបច្ច័យ នៃកាយ ខាងក្រៅ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

អដ្ឋត្ថកេ បញ្ញាវារោ

[៥៧៦] អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧៧] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
បតិយា ចត្តារិ អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ សហ-
ជាតេ អញ្ញមញ្ញោ និស្សយេ ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ
បុរេជាតេ ន បច្ឆាជាតេ អាសវេនេ កម្មេ វិចារកេ
ទ្វេ អាហារេ ន ឥន្ទ្រិយេ ទ្វេ ឈានេ មក្កេ សម្ប-
យុត្តេ វិប្បយុត្តេ ទ្វេ អត្ថិយា ន នត្ថិយា ទ្វេ វិភតេ
ទ្វេ អវិភតេ ន ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[៥៧៨] អដ្ឋត្ថោ ធម្មោ អដ្ឋត្ថស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អដ្ឋត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៥៧៦] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយនត្តិប្ប-
ច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយវិគតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៥៧៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអនន្ត-
រប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជា-
តប្បច្ច័យ អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ និងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦
ក្នុងបច្ចាជាតប្បច្ច័យ អាសេវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ និងវិបាកប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ សម្បយុត្តប្បច្ច័យ និងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៥៧៨] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៧៩] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៥៨០] ពហិទ្ធា ធម្មោ ពហិទ្ធា ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៨១] ពហិទ្ធា ធម្មោ អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៥៨២] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ច ពហិទ្ធា ធម្មោ ច
 អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស . . . បុរេជាតំ អាហារំ ។

[៥៨៣] អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ច ពហិទ្ធា ធម្មោ ច
 ពហិទ្ធា ធម្មស្ស . . . បុរេជាតំ អាហារំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៧៧] ធម៌ ខាងក្នុង ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ
ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៨០] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ
ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបច្ច័យជាតិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រីប្បច្ច័យ ។

[៥៨១] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង
ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបុរេជាតិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៥៨២] ធម៌ ខាងក្នុងក្តី ធម៌ ខាងក្រៅក្តី ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ខាងក្នុង . . . បានដល់បុរេជាតិ និងអាហារ ។

[៥៨៣] ធម៌ ខាងក្នុងក្តី ធម៌ ខាងក្រៅក្តី (ជាបច្ច័យ)
នៃធម៌ ខាងក្រៅ . . . បានដល់បុរេជាតិ និងអាហារ ។

អដ្ឋកថា បញ្ហាវារោ

[៥៨៤] នហោតុយា ន នអាវម្មណោ ន
 នអធិបតិយា ន ។ សង្ខតំ ។ សព្វត្ថ ន កា-
 តញ្ចា នវិប្បយុត្តេ ន នោអត្ថិយា ចត្តារិ នោនត្ថិ-
 យា ន នោវិកតេ ន នោអវិកតេ ចត្តារិ ។ ឯវំ
 កណោតព្វំ ។

បច្ឆនីយំ ។

[៥៨៥] ហោតុប្បច្ចយា នអាវម្មណោ ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នអញ្ញមញ្ញេ
 នឧបនិស្សយេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។ សព្វត្ថ ទ្វេ នសម្ប-
 យុត្តេ នវិប្បយុត្តេ នោត្ថិយា នោវិកតេ ទ្វេ ។ ឯវំ
 កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ឆនីយំ ។

អដ្ឋត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៥៨២] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនអារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ គ្រប់បទទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យមានវារៈ ៦ ផងចុះ
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនោអត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុង
 នោនត្តិប្បដ្ឋយ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនោអវិគតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៤ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចុនីយៈ ។

[៥៨៥] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ នអនន្តប្បដ្ឋយ នសមនន្តប្បដ្ឋយ
 នអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ និងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តី
 បំប្រួញ ។ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ សុទ្ធតែ មានវារៈ ២ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
 ប្បដ្ឋយ នវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ នោនត្តិប្បដ្ឋយ និងនោវិគតប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៨៦] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ចត្តារិ . . .
 អធិបតិយា ចត្តារិ អនុលោមបទានិ កណោតព្វានិ
 អវិតតេ ឆ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បញ្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

អជ្ឈត្តត្តិកំ វិសតិមំ និដ្ឋិតំ ។



អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៨៦] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះនហេតុ-
 ប្បច្ច័យ . . . ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ អនុលោមបទទាំងឡាយ
 បណ្ឌិត គប្បីរាប់(តទៅទៀតចុះ) ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។
 បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បញ្ហាវារៈ ។

ចប់ អដ្ឋត្តត្តិកៈ ទី២០ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៥៨៧] អដ្ឋត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អដ្ឋត្តារម្មណំ
 ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
 បដិសន្ធិក្ខណោ អដ្ឋត្តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[៥៨៨] ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ពហិទ្ធា-
 រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
 បដិសន្ធិក្ខណោ ពហិទ្ធារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[៥៨៩] អដ្ឋត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា សន្ធិត្តំ ។
 អវិកតប្បច្ចយា ។

[៥៩០] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ ។ សន្ធិត្តំ ។
 សព្វត្ត ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៥៨៧] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជា
 អដ្ឋត្តារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជា
 អដ្ឋត្តារម្មណ៍ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ។

[៥៨៨] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១
 ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជា
 ពហិទ្ធារម្មណ៍ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ។

[៥៨៩] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តារម្មណធម៌
 ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ព្រោះ
 អវិគតប្បដ្ឋយ ។

[៥៩០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ សុទ្ធតែ
 មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
 យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៩១] អដ្ឋត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា អហោ-
 តុកំ អដ្ឋត្តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . អហោតុកប្បជិសន្តិក្ខណោ អដ្ឋត្តា-
 រម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . វិចិកិច្ចា-
 សហកតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចិកិច្ចា-
 សហកតោ ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។

[៥៩២] ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា អហោតុកំ
 ពហិទ្ធារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ
 ខន្ធធ្វេ . . . អហោតុកប្បជិសន្តិក្ខណោ វិចិកិច្ចាសហ-
 កតេ ឧទ្ធច្ចសហកតេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វិចិកិច្ចាសហ-
 កតោ ឧទ្ធច្ចសហកតោ មោហោ ។

[៥៩៣] អដ្ឋត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អដ្ឋត្តា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា អនុ-
 លោមសហជាតសទិសំ និច្ឆាណករណំ ។ នបុរេជា-
 តប្បច្ចយា អរូបេ អដ្ឋត្តារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 បដិសន្តិក្ខណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៩១] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ។

[៥៩២] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវអហេតុកក្ខន្ធ ១ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ នូវខន្ធ ២ . . . មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ដែលច្រឡំដោយវិចិក្ខា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ ។

[៥៩៣] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ ដូចសហជាតប្បដ្ឋយក្នុងអនុលោមដែរ មិនមានការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នាទេ ។ ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ក្នុងអរូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកេ បដិច្ចវារោ

[៥៩៤] ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរោជាតប្បច្ចយា អរូបេ
 ពហិទ្ធារម្មណំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច បដិសន្និត្តុណោ . . .
 នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា នអាសេវនប្បច្ចយា សហជាត-
 សទិសំ ។ នកម្មប្បច្ចយា អដ្ឋត្តារម្មណោ ខន្ធធ្វេ
 បដិច្ច អដ្ឋត្តារម្មណោ ចេតនា ។

[៥៩៥] ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ពហិទ្ធារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ពហិទ្ធារម្មណោ
 ខន្ធធ្វេ បដិច្ច ពហិទ្ធារម្មណោ ចេតនា ។

[៥៩៦] អដ្ឋត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នវិ-
 ទាកប្បច្ចយា បដិសន្និ នត្តិ ។ នណានប្បច្ចយា
 បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ អដ្ឋត្តារម្មណំ ឯកំ . . . ។

[៥៩៧] ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នណា-
 នប្បច្ចយា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ពហិទ្ធារម្មណំ ឯកំ
 ខន្ធធ្វេ . . . នមគ្គប្បច្ចយា នហេតុសទិសោ មោហោ
 នត្តិ ។ នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា អរូបេ អដ្ឋត្តារម្មណំ
 ឯកំ ខន្ធធ្វេ . . . ។

[៥៩៨] ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច . . . នវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា អរូបេ ពហិទ្ធារម្មណំ ឯកំ ខន្ធធ្វេ . . . ។

អដ្ឋត្តារម្មណគ្គិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៥៩៤] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ ទើប កើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ គឺ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាពហិទ្ធា- រម្មណ៍ ក្នុងអរូប ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ និងនអាសេវនប្បដ្ឋយ គឺ ដូចគ្នានឹងសហជាតប្បដ្ឋយដែរ ។ ព្រោះ នកម្មប្បដ្ឋយ គឺ ចេតនា ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ។

[៥៩៥] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ ទើប កើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ គឺ ចេតនា ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ។

[៥៩៦] អាស្រ័យ នូវអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ . . . ព្រោះនវិបាកប្បដ្ឋយ គឺ បដិសន្ធិ មិនមានទេ ។ ព្រោះនឈានប្បដ្ឋយ គឺ នូវខន្ធ ១ ជា អដ្ឋត្តារម្មណ៍ ដែលប្រកបដោយបញ្ចវិញ្ញាណ . . . ។

[៥៩៧] អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ . . . ព្រោះនឈានប្ប- ដ្ឋយ គឺ នូវខន្ធ ១ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ដែលប្រកបដោយបញ្ចវិញ្ញាណ . . . ព្រោះនមគ្គប្បដ្ឋយ គឺ ដូចគ្នានឹងនហេតុប្បដ្ឋយដែរ តែមោហៈ មិនមានឡើយ ។ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ គឺ នូវខន្ធ ១ ជាអដ្ឋត្តា- រម្មណ៍ ក្នុងអរូប . . . ។

[៥៩៨] អាស្រ័យ នូវពហិទ្ធារម្មណធម៌ . . . ព្រោះនវិប្ប- យុត្តប្បដ្ឋយ គឺ នូវខន្ធ ១ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ក្នុងអរូប . . . ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៩៩] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា ទ្វេ នបុរ-
ជាតេ ទ្វេ នបច្ឆាជាតេ ទ្វេ នអាសេវនេ នកម្ម
នវិចារកេ នឈានេ នមក្កេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។
ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៦០០] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ទ្វេ . . .
នវិចារកេ ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៦០១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ . . .
អនន្តរេ ទ្វេ សមនន្តរេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។ មក្កេ ទ្វេ
អវិតតេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៩៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ នកម្មប្បច្ច័យ នវិបាកប្បច្ច័យ នឈា-
នប្បច្ច័យ នមគ្គប្បច្ច័យ និននវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៦០០] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៦០១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ
. . . ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។
សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

បញ្ហាវារោ

[៦០២] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តា-
 រម្មណោ ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អដ្ឋត្តារម្មណោ
 ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ ។

[៦០៣] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពហិទ្ធា-
 រម្មណោ ហេតុ ... បដិសន្ធិក្ខណោ ... ។

[៦០៤] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តារម្មណំ
 វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ នេវសញ្ញាណសញ្ញា-
 យតនំ បច្ចវេក្ខតិ អដ្ឋត្តារម្មណំ អដ្ឋត្តំ ទិព្វំ ចក្កំ
 បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ សោតទាតុំ . . . ឥទ្ធិវិជញ្ញាណំ . . .
 បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មបកញ្ញាណំ
 . . . អនាគតំសញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ អរិយា អដ្ឋត្តា-
 រម្មណោ បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ វិក្ខម្ពិតេ
 កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សមុទាចិល្លោ . . . អដ្ឋត្តា-
 រម្មណោ អដ្ឋត្តេ ខន្ធានេ អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ

បញ្ហាវារៈ

[៦០២] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៦០៣] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុជា ពហិទ្ធារម្មណ៍ . . . ក្នុងខណៈ នៃបដិសន្ធិ . . . ។

[៦០៤] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ពិចារណា នូវវិញ្ញាណញាយតនៈ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ពិចារណា នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ពិចារណា នូវទិព្វចក្ក ខាងក្នុង ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ពិចារណា នូវទិព្វសោតធាតុ . . . នូវឥទ្ធិវិជញ្ញាណ . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្មុបគញ្ញាណ . . . នូវអនាគតិសញ្ញាណ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ដែលបានលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ នូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . ឃើញច្បាស់ នូវ ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ថាមិនទៀង . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ អារព្ព អដ្ឋត្តារម្មណា
 រាតោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ អដ្ឋត្តារម្មណា
 អដ្ឋត្តា ខន្ធា បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថា-
 កម្មបកញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋ-
 នាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦០៥] អដ្ឋត្តារម្មណា ធម្មោ ពហិទ្ធារម្ម-
 ណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរោ
 អដ្ឋត្តារម្មណំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ . . . នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនំ បច្ចវេក្ខតិ បរោ អដ្ឋត្តារម្មណំ
 អដ្ឋត្តំ ទិព្វំ ចក្កំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ សោតណតំ . . .
 ឥទ្ធិវិញ្ញាណំ . . . បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . .
 យថាកម្មបកញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខ-
 តិ អដ្ឋត្តារម្មណោ អដ្ឋត្តោ ខន្ធា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន អដ្ឋត្តា-
 រម្មណា ពហិទ្ធា ខន្ធា ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស បុព្វេ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណស្ស
 អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ
. . . ទោមនស្ស ទើបកើតឡើង ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ដែលជាអដ្ឋត្តា-
រម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថា-
កម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៦០៥] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលដទៃ ពិចារណា នូវវិញ្ញាណញ្ញាយ-
តនៈ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ . . . នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ បុគ្គលដទៃ
ពិចារណា នូវទិព្វចក្ក ខាងក្នុង ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ពិចារណា នូវទិព្វ-
សោតជាតុ . . . នូវឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . .
នូវយថាកម្មុបគញ្ញាណ . . . នូវអនាគតិសញ្ញាណ ឃើញច្បាស់ នូវ
ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអនត្តា ដឹង
នូវចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយអដ្ឋត្តចិត្តជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ដោយ
ចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ
នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ
យថាកម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អដ្ឋក្ការម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៦០៦] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ បរោ
 ពហិទ្ធារម្មណំ ពហិទ្ធា ទិព្វំ ចក្កំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ
 សោតនាតំ . . . ឥទ្ធិវិធម្មណាណំ . . . ចេតោបរិយញ្ញា-
 ណំ . . . បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ . . . យថាកម្មប-
 កញ្ញាណំ . . . អនាគតំសញ្ញាណំ បច្ចវេក្ខតិ បរោ
 ពហិទ្ធារម្មណោ ពហិទ្ធា ខន្ទេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ
 អនត្តតោ វិបស្សតិ ចេតោបរិយញ្ញាណោន ពហិទ្ធា-
 រម្មណាពហិទ្ធាចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជានាតិ ពហិទ្ធារម្ម-
 ណោ ពហិទ្ធា ខន្ទា ចេតោបរិយញ្ញាណាស្ស បុព្វេ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស យថាកម្មបកញ្ញាណាស្ស
 អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។

[៦០៧] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋក្ការម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នានំ
 ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា
 តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ បច្ចវេក្ខតិ
 ឈានា វុដ្ឋហិត្វា ឈានំ បច្ចវេក្ខតិ អរិយា
 មត្តា វុដ្ឋហិត្វា មត្តំ បច្ចវេក្ខតិ ផលំ បច្ចវេក្ខតិ

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦០៦] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលដទៃ ពិចារណា នូវទិព្វចក្ខុ ខាងក្រៅ
 ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ នូវទិព្វសោតធាតុ . . . នូវឥទ្ធិវិធម្មណា . . . នូវចេ-
 តោបរិយញ្ញាណ . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្ម-
 បគញ្ញាណ . . . ពិចារណា នូវអនាគតិសញ្ញាណ បុគ្គលដទៃ ឃើញ
 ច្បាស់ នូវពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ
 ជាអនត្តា ដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្តខាងក្រៅជា
 ពហិទ្ធារម្មណ៍ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ ពួកខន្ធ ខាងក្រៅ ជាពហិទ្ធា-
 រម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវា-
 សានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយ
 អារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៦០៧] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណ-
 ធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន សមាទាន
 សីល ធ្វើឧបោសថកម្ម ពិចារណា នូវកុសលនោះ ពិចារណា
 នូវកុសលទាំងឡាយ ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញ
 អំពីឈាន ហើយពិចារណា នូវឈាន ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ
 ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ពិចារណា នូវផល

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ហិតេ កិលេសេ
 . . . បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ ។ បេ ។ ពហិទ្ធារម្មណំ
 អដ្ឋត្ថំ ទិព្វំ ចក្កំ បច្ចវេក្ខតិ ទិព្វំ សោតទាតុំ . . .
 ឥទ្ធិវិធម្មណំ . . . ចេតោបរិយម្មណំ . . . បុព្វេនិ-
 វាសានុស្សតិញ្ញណំ . . . យថាកម្មបកញ្ញណំ . . .
 អនាគតំសញ្ញណំ . . . ពហិទ្ធារម្មណោ អដ្ឋត្ថេ ខន្ទេ
 អនិច្ចតោ . . . វិបស្សតិ អស្សាទេតិ អភិទទ្ធាតិ តំ
 អារព្ព អដ្ឋត្តារម្មណោ វាកោ . . . ទោមនស្សំ
 ឧប្បជ្ជតិ ពហិទ្ធារម្មណោ អដ្ឋត្តា ខន្ទា ឥទ្ធិវិធម្មណ-
 ណស្ស បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញណាស្ស យថាកម្ម-
 បកញ្ញណាស្ស អនាគតំសញ្ញណាស្ស អារជ្ជនាយ
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២០៨] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 រម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិ-
 បតិ អដ្ឋត្តារម្មណំ អដ្ឋត្ថំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ ករុំ
 កត្វា បច្ចវេក្ខតិ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ករុំ
 កត្វា . . . អដ្ឋត្តារម្មណំ អដ្ឋត្ថំ ទិព្វំ ចក្កំ ករុំ
 កត្វា . . . ទិព្វំ សោតទាតុំ . . . ឥទ្ធិវិធម្មណំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលលះបង់ហើយ . . . នូវពួកកិលេស
 ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ . . . នូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុង
 កាលមុន ។ បេ ។ បុគ្គល ពិចារណា នូវទិព្វចក្ខុ ខាងក្នុង ជាពហិទ្ធា-
 រម្មណ៍ នូវទិព្វសោតធាតុ . . . នូវឥទ្ធិវិជញ្ញាណ . . . នូវចេតោបរិយ-
 ញ្ញាណ . . . នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្មុបគញ្ញាណ
 . . . នូវអនាគត្តិសញ្ញាណ . . . ឃើញច្បាស់ នូវពួកខន្ធ ខាងក្នុង
 ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ថាមិនទៀង . . . ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ជា
 អជ្ឈត្តារម្មណ៍ ប្រារព្ធ នូវខន្ធនោះ . . . ទោមនស្ស ក៏កើតឡើង
 ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
 នូវឥទ្ធិវិជញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មុបគញ្ញាណ
 និងអនាគត្តិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៦០៨] អជ្ឈត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអជ្ឈត្តារម្មណធម៌ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។ អារម្ម-
 ណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ធ្វើ នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ខាងក្នុង ជាអជ្ឈត្តា-
 រម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតនៈ ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវទិព្វចក្ខុ ខាងក្នុង ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍
 ឲ្យជាទីគោរព . . . នូវទិព្វសោតធាតុ . . . នូវឥទ្ធិវិជញ្ញាណ . . .

អដ្ឋត្តារម្មណគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាលំ យថាកម្មបកញ្ញាលំ
 អនាគតំសញ្ញាលំ ករុំ កត្វា អដ្ឋត្តារម្ម-
 ណោ អដ្ឋត្តេ ខន្ទេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធតិ
 តំ ករុំ កត្វា អដ្ឋត្តារម្មណោ វាកោ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ អដ្ឋត្តារម្មណាធិបតិ សម្ប-
 យុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦០៩] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ
 ពហិទ្ធារម្មណាធិបតិ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦១០] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 នានំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧចោសថកម្មំ
 កត្វា តំ ករុំ កត្វា បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ
 ណាទា វុដ្ឋហិត្វា អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា
 មក្កំ ផលំ ករុំ កត្វា ពហិទ្ធារម្មណំ អដ្ឋត្តំ
 ទិព្វំ ចក្កំ ករុំ កត្វា ទិព្វំ សោតទាតុំ
 ឥទ្ធវិធាញ្ញាលំ ចេតោបរិយញ្ញាលំ បុព្វេនិ-
 វាសានុស្សតិញ្ញាលំ យថាកម្មបកញ្ញាលំ

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្មបគញ្ញាណ . . . ធ្វើ
នូវអនាគតិសញ្ញាណ ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវពួកខន្ធ ខាងក្នុង
ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព . . . ទិដ្ឋិ កើត
ឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ គឺ អដ្ឋត្តារម្មណាធិបតិធម៌ ជាបច្ច័យ
នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦០៩] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ ពហិទ្ធារម្មណាធិ-
បតិធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦១០] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យទាន
សមាទានសីល ធ្វើ ឧបោសថកម្ម ធ្វើ នូវកុសលនោះ ឲ្យជាទីគោរព
ហើយពិចារណា នូវពួកកុសល ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន
. . . ចេញអំពីឈាន . . . ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ចេញអំពីមគ្គ (ធ្វើ)
នូវមគ្គ . . . ធ្វើ នូវផល ឲ្យជាទីគោរព . . . ធ្វើ នូវទិព្វចក្ខុ ខាងក្នុង
ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព . . . (ធ្វើ) នូវទិព្វសោតធាតុ
(ឲ្យជាទីគោរព) . . . នូវឥទ្ធិវិជញ្ញាណ . . . នូវចេតោបរិយញ្ញាណ . . .
នូវបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ . . . នូវយថាកម្មបគញ្ញាណ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនាគតំសញ្ញាណំ ករុំ កត្វា បច្ចុវេក្ខតិ ពហិទ្ធា-
រម្មណោ អដ្ឋត្តេ ខន្ធោ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ តំ
ករុំ កត្វា អដ្ឋត្តារម្មណោ វាគោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៦១១] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណាស្ស
ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ បុរិមា បុរិមា
អដ្ឋត្តារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អដ្ឋត្តារម្ម-
ណាណំ ខន្ធាណំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

[៦១២] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្ម-
ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អដ្ឋត្តា-
រម្មណំ ចុតិចិត្តំ ពហិទ្ធារម្មណាស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស
អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អដ្ឋត្តារម្មណំ កវដ្ឋិ
ពហិទ្ធារម្មណាយ អារជ្ជនាយ អនន្តរប្បច្ចយេន
បច្ចុយោ អដ្ឋត្តារម្មណោ ខន្ធា ពហិទ្ធារម្មណាស្ស
វុដ្ឋានស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អដ្ឋត្តារម្មណំ
អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ វោទានស្ស
អនុលោមំ ផលសមាបត្តិយា និវោទា វុដ្ឋហន្តស្ស
នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ផលសមាបត្តិយា អនន្ត-
រប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ធ្វើ នូវ អនាគតិសញ្ញាណ ឲ្យជាទីគោរព ហើយពិចារណា ធ្វើ នូវ ពួកខន្ធ ខាងក្នុង ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រាគៈ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ ឲ្យជាទីគោរព . . . ទិដ្ឋិ ក៏កើតឡើង ។

[៦១១] អដ្ឋត្តារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណាធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៦១២] អដ្ឋត្តារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណាធម៌ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ កវង្កៈ ជា អដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអារជ្ជនៈ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ដោយអនន្ត- រប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃវុដ្ឋានៈ ដែលជា ពហិទ្ធារម្មណ៍ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវោទានៈ អនុ- លោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់ បុគ្គល កាលចេញអំពីនិរោធិ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយ អនន្តរប្បច្ច័យ ។

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកេ បញ្ចារាពោ

[៦១៣] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្ម-
 ណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា
 បុរិមា ពហិទ្ធារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ
 ពហិទ្ធារម្មណានំ ខន្ធានំ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 ពហិទ្ធារម្មណំ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ
 វោទានស្ស កោត្រភុ មក្កស្ស វោទានំ មក្កស្ស
 មក្កោ ផលស្ស ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ ផល-
 សមាបត្តិយា អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦១៤] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណាស្ស
 ធម្មស្ស អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ពហិទ្ធារម្មណំ
 ចុតិចិត្តំ អដ្ឋត្តារម្មណាស្ស ឧបបត្តិចិត្តស្ស អនន្ត-
 រវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ពហិទ្ធារម្មណំ កវដ្តំ អដ្ឋត្តា-
 រម្មណាយ អារដ្ឋនាយ អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 ពហិទ្ធារម្មណោ ខន្ធា អដ្ឋត្តារម្មណាស្ស វុដ្ឋានស្ស
 អនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦១៥] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តា-
 រម្មណាស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរវ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតវ្យច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញវ្យច្ច-
 យេន បច្ចយោ និស្សយវ្យច្ចយេន បច្ចយោ

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦១៣] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ក្រោយ ។ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ អនុលោម ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។

[៦១៤] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ គឺ ចុតិចិត្ត ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃឧបបត្តិចិត្ត ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ កវង្កៈ ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអារជ្ជនៈ ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃ វុដ្ឋានៈ ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ដោយអនន្តរវប្បច្ច័យ ។

[៦១៥] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ដោយសមនន្តរវប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតវប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញមញ្ញវប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយវប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្ថូបនិស្សយោ ។ បកត្ថូប-
 និស្សយោ អដ្ឋត្តារម្មណា អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុ-
 បស្សនា អនត្តានុបស្សនា អដ្ឋត្តារម្មណាយ អនិច្ចា-
 នុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្សនាយ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦១៦] អដ្ឋត្តារម្មណា ធម្មោ ពហិទ្ធារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-
 និស្សយោ បកត្ថូបនិស្សយោ ។ បកត្ថូបនិស្សយោ
 អដ្ឋត្តារម្មណា អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា
 អនត្តានុបស្សនា ពហិទ្ធារម្មណាយ អនិច្ចានុបស្ស-
 នាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦១៧] ពហិទ្ធារម្មណា ធម្មោ ពហិទ្ធារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូប-
 និស្សយោ បកត្ថូបនិស្សយោ ។ បកត្ថូបនិស្សយោ
 ពហិទ្ធារម្មណា អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា
 អនត្តានុបស្សនា ពហិទ្ធារម្មណាយ អនិច្ចានុបស្ស-
 នាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្សនាយ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ដែលជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ដែលជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦១៦] អជ្ឈត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ បកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ដែលជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦១៧] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃអនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦១៨] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ហាប-
 និស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្ថូបនិស្សយោ ។
 បកត្ថូបនិស្សយោ ពហិទ្ធារម្មណោ អនិច្ចានុបស្សនា
 ទុក្ខានុបស្សនា អនត្តានុបស្សនា អដ្ឋត្តារម្មណាយ
 អនិច្ចានុបស្សនាយ ទុក្ខានុបស្សនាយ អនត្តានុបស្ស-
 នាយ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦១៩] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរិមា បុរិមា
 អដ្ឋត្តារម្មណោ ខន្ធា បច្ឆិមាធំ បច្ឆិមាធំ អដ្ឋត្តារម្ម-
 ណាធំ ខន្ធាធំ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២០] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អដ្ឋត្តារម្មណំ
 អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ វោទានស្ស អា-
 សេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២១] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពហិទ្ធារម្មណំ
 អនុលោមំ កោត្រភុស្ស អនុលោមំ វោទានស្ស កោ-
 ត្រភុ មក្កស្ស វោទានំ មក្កស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

អដ្ឋត្តារម្មណគ្គិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦១៨] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ បកត្ថបនិស្ស័យ គឺ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃ អនិច្ចានុបស្សនា ទុក្ខានុបស្សនា និងអនត្តានុបស្សនា ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦១៩] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ដោយ អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ក្រោយ ។ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៦២០] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌ ដោយ អាសេវនប្បច្ច័យ គឺ អនុលោម ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រត្ថិ អនុលោម ជាបច្ច័យ នៃវោទានៈ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[៦២១] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណធម៌ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ អនុលោម ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រត្ថិ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវោទានៈ គោត្រត្ថិ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វោទានៈ ជាបច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦២២] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានា-
 ខណ៌ិកា ។ សហជាតា អដ្ឋត្តារម្មណោ ចេតនា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ធានាខណ៌ិកា អដ្ឋត្តារម្មណោ ចេតនា វិចារកានំ
 អដ្ឋត្តារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២៣] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណ៌ិកា
 អដ្ឋត្តារម្មណោ ចេតនា វិចារកានំ ពហិទ្ធារម្មណានំ
 ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២៤] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា ធានា-
 ខណ៌ិកា ។ សហជាតា ពហិទ្ធារម្មណោ ចេតនា
 សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ធានាខណ៌ិកា ពហិទ្ធារម្មណោ ចេតនា វិចារកានំ
 ពហិទ្ធារម្មណានំ ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦២២] អដ្ឋត្តារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណាធម៌
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហ-
 ជាត គឺ ចេតនា ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តិកក្ខន្ធ
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជា
 បច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦២៣] អដ្ឋត្តារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណាធម៌
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍
 ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦២៤] ពហិទ្ធារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណាធម៌
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។ សហ-
 ជាត គឺ ចេតនា ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តិកក្ខន្ធ
 ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ជាពហិទ្ធារម្មណ៍
 ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធ ដែលជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកេ បញ្ហាវារោ

[៦២៥] ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្មណស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ធានាខណិកា
 ពហិទ្ធារម្មណោ ចេតនា វិចាកានំ អដ្ឋត្តារម្មណានំ
 ខន្ធានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២៦] អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្ម-
 ណស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
 ហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ នត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ វិភតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អវិភតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២៧] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ចត្តារិ
 អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ
 ចត្តារិ សហជាតេ ទ្វេ អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ
 ទ្វេ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ
 ចត្តារិ វិចាកេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។ សព្វត្ថ ទ្វេ

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦២៥] ពហិទ្ធារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់នានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធន្ត ដែលជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦២៦] អដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ វិតតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិតតប្បច្ច័យ ។

[៦២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

សម្បយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា ទ្វេ នត្តិយា ចត្តារិ វិកតេ
ចត្តារិ អវិកតេ ទ្វេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[៦២៨] អដ្ឋត្តារម្ពុណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្ពុណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២៩] អដ្ឋត្តារម្ពុណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្ពុណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៣០] ពហិទ្ធារម្ពុណោ ធម្មោ ពហិទ្ធារម្ពុណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៣១] ពហិទ្ធារម្ពុណោ ធម្មោ អដ្ឋត្តារម្ពុណាស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុង
នត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះផងចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៦២៨] អដ្ឋត្តារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណាធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦២៩] អដ្ឋត្តារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណាធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦៣០] ពហិទ្ធារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃពហិទ្ធារម្មណាធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦៣១] ពហិទ្ធារម្មណាធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអដ្ឋត្តារម្មណាធម៌
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

អដ្ឋក្ការម្មណត្ថិកេ បញ្ញាវារោ

[៦៣២] នហេតុយា ចត្តារិ នអារម្មណោ ចត្តារិ
 នអធិបតិយា ចត្តារិ នអនន្តរេ ចត្តារិ ។ សង្ខតំ ។
 សព្វត្ថ ចត្តារិ នបុរេជាតេ នបច្ឆាជាតេ នអាសេវ-
 នេ ។ សង្ខតំ ។ នវិប្បយុត្តេ ចត្តារិ ។ សង្ខតំ ។
 នោអវិតតេ ចត្តារិ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៦៣៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ទ្វេ . . .
 នអធិបតិយា ទ្វេ នអនន្តរេ នសមនន្តរេ នឧប-
 និស្សយេ នអាសេវនេ នកម្មេ នោនតិយា នោវិ-
 កតេ ទ្វេ សព្វត្ថ ទ្វេ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៦៣៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ
 . . . អធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ
 ចត្តារិ សហជាតេ អញ្ញមញ្ញេ និស្សយេ ទ្វេ ឧប-
 និស្សយេ ចត្តារិ អាសេវនេ តីណិ កម្មេ ចត្តារិ

អដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦៣២] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ សុទ្ធតែ មានវារៈ ២ (ដូចគ្នា) ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ នបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ និង នអាសេវនប្បដ្ឋយ (មានវារៈ ២) ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៦៣៣] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ នសមនន្តរប្បដ្ឋយ នឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ នអាសេវនប្បដ្ឋយ នកម្មប្បដ្ឋយ នោនតិប្បដ្ឋយ និងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៦៣៤] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនសហជាតប្បដ្ឋយ អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ និងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២

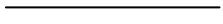
អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដានំ

វិចារកេ ទ្វេ ។ សង្ខតំ ។ សម្មយុត្តេ ទ្វេ អត្តិយា
ទ្វេ នត្តិយា ចត្តារិ វិតតេ ចត្តារិ អវិតតេ ទ្វេ ។ ឯវំ
កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បញ្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកំ ឯកវីសតិមំ និដ្ឋិតំ ។



អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងសម្បយុត្តិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បញ្ហាវារៈ ។

ចប់ អដ្ឋក្ការម្មណត្តិកៈ ទី ២១ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៦៣៥] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ទ្វេ
 មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ
 អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច អនិទស្ស-
 នសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ
 ដោដ្ឋព្វាយតនំ បដិច្ច ចក្ខុយតនំ រសាយតនំ ។
 អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្ស-
 នសប្បដិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ដោដ្ឋព្វា-
 យតនំ បដិច្ច រូចាយតនំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយេ មហា-
 ក្ខតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កេដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ បដិច្ច
 អាចោទាតុ ឥន្ទ្រិយំ កេតន្តិយំ អាហារោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៦៣៥] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ (ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់) អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ គឺ មហាកូត ២ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មហាកូត ១ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ចក្ខុយតនៈ និងវសាយតនៈ អាស្រ័យ នូវផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។

សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ (ធម៌ ដែលប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់) អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ រូបាយតនៈ អាស្រ័យ នូវផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាបេណាតុ ភ័ន្តិយ និងកតឡិដ្ឋារាហារ អាស្រ័យ នូវផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បន្នន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិ-
 យញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ដោ-
 ដ្ឋញ្ចាយតនំ បដិច្ច រូចាយតនំ អាចោទាតុ ឥន្ទ្រិយំ
 កតទ្ធិដ្ឋាហេ អាហារាហេ ។ អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
 អប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បន្នន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
 ក្ខតា អាចោទាតុ ច ទ្វេ មហាក្ខតំ បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្ខតំ អាចោទាតុ ច អនិទស្សនសប្បដិយេ
 មហាក្ខតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេដត្តារូបំ ឧទា-
 ទារូបំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ បដិច្ច ចក្ខុយតនំ រសាយ-
 តនំ អាចោទាតុ ឥន្ទ្រិយំ កតទ្ធិដ្ឋាហេ អាហារាហេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ (ធម៌ ដែលមិន
 ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់) ក្តី អាស្រ័យ
 នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ
 ក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្ស-
 នសប្បដិយៈ រូបាយតនៈ អាបោធាតុ ឥន្ទ្រិយ និងកពឡិដ្ឋារាហារ
 អាស្រ័យ នូវដោដ្ឋញាយតនៈ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ មហាកូត ២ ក្តី អាបោធាតុក្តី អាស្រ័យ
 នូវមហាកូត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មហាកូត ១ ក្តី អាបោធាតុក្តី
 អាស្រ័យ នូវមហាកូត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវ
 ពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ចក្ខាយតនៈ វសាយតនៈ អា-
 បោធាតុ ឥន្ទ្រិយ និងកពឡិដ្ឋារាហារ អាស្រ័យ នូវដោដ្ឋញាយតនៈ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារោ

អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្រតេ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនសប្បដិ-
 យញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេតតារូបំ ឧទានារូបំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ បដិច្ច រូចាយតនំ ចក្កាយតនំ
 រសាយតនំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ
 ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្រតេ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច
 អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេតតារូបំ
 ឧទានារូបំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ បដិច្ច រូចាយតនំ ចក្កា-
 យតនំ រសាយតនំ អាទោណតុ ឥន្ទ្រិយំ កេត-
 ទ្បិដ្ឋារោ អាហារោ ។

[៦៣៦] អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មា . . . ហេតុប្បច្ចយា
 អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធី បដិច្ច តយោ
 ខន្ធា អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវ
អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ គឺ
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី
ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សន-
សប្បដិយៈ រូបាយតនៈ ចក្ខុយតនៈ រសាយតនៈ អាស្រ័យ នូវផោ-
ដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី
អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទា-
រូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្ស-
នអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
រូបាយតនៈ ចក្ខុយតនៈ រសាយតនៈ អាបោជាតុ តន្ត្រិយ និង
កតឡិវ្យាហារ អាស្រ័យ នូវផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។

[៦៣៦] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្ប-
ដិយធម៌ . . . ព្រោះហេតុប្បដិយ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ទ្វេ ខន្ទេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ទា អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយំ ឯកំ ខន្ទំ បដិច្ច តយោ ខន្ទា អនិទស្ស-
 នអប្បដិយញ្ច កដត្តារូបំ ទ្វេ ខន្ទេ . . . ខន្ទេ បដិច្ច
 វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ទា អាចោណតំ បដិច្ច អនិទស្សន-
 អប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ
 អាចោណតំ បដិច្ច ឥន្ទ្រិយំ កតទ្បិដ្ឋាវោ អាហា-
 វោ ។ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្ស-
 នសប្បដិយោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្ស-
 នអប្បដិយេ ខន្ទេ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ
 ខន្ទេ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ កដត្តារូបំ អា-
 ចោណតំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ អាចោណតំ បដិច្ច រូចា-
 យតនំ ។ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្ស-
 នសប្បដិយោ ធម្មោ . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយេ ខន្ទេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយេ ខន្ទេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ កដត្តារូបំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ២ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវ
 ខន្ធ ២ ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ
 នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . .
 វត្ថុ អាស្រ័យ នូវខន្ធទាំងឡាយ ខន្ធទាំងឡាយ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ឥន្ទ្រិយ និងកពទ្ធិវ្យាហារ អាស្រ័យ
 នូវអាបោធាតុ ។ សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្ស-
 នអប្បដិយធម៌ . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជា
 សនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប
 និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ
 រូបាយតនៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ។ អនិទស្សនសប្បដិយ-
 ធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ . . . ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួក
 ខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ កដត្តារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារោ

អាចោណតំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ កដត្តារូបំ ឧចាទារូបំ អាចោណតំ បដិច្ច ចក្ខុ-
 យតនំ រសាយតនំ ។ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិ-
 យោ ច ធម្មា . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ សនិទស្សន-
 សប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សន-
 អប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធោ សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ក-
 ដត្តារូបំ ទ្វេ ខន្ធោ . . . អាចោណតំ បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចាទារូបំ អាចោណតំ
 បដិច្ច រូចាយតនំ ឥន្ទ្រិយំ កតទ្បិដ្ឋាវោ អាហា-
 វោ ។ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្ស-
 នសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា
 . . . ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធោ អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ . . .

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ចក្ខុយតនៈ និងវសាយតនៈ អាស្រ័យ
 នូវអាបោធាតុ ។ សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌
 ក្តី អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ . . . ព្រោះហេតុប្បដិយ
 គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ
 ក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប
 និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី
 អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ រូបាយតនៈ តន្ត្រិយ និងកពទ្ធិផ្ការាហារ អា-
 ស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិ-
 យធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ . . . ព្រោះហេតុប្បដិយ
 គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សន-
 អប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ នូវខន្ធ ២ . . .

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធ្ធំ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយញ្ច កដត្តារូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . អា-
 ចោណតំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចា-
 ណារូបំ អាចោណតំ បដិច្ច ចក្កាយតនំ រសាយតនំ
 ឥន្ទ្រិយំ កតទ្បិដ្ឋក្កោ អាហារោ ។ អនិទស្សន-
 អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច
 អនិទស្សនសប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បន្នន្តិ ហោតុ-
 ប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធធ្វេ បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ
 ខន្ធធ្វេ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សន-
 សប្បដិយញ្ច កដត្តារូបំ អាចោណតំ បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចាណារូបំ អាចោណតំ បដិច្ច
 រូចាយតនំ ចក្កាយតនំ រសាយតនំ ។ អនិទស្សន-
 អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ចក្ខុ-
 យតនៈ រសាយតនៈ ឥន្ទ្រិយ និងកពឡិដ្ឋារាហារ អាស្រ័យ នូវ
 អាបោធាតុ ។ សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី
 អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បថ្វយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិ-
 ទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី
 អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ
 ក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ រូបា-
 យតនៈ ចក្ខុយតនៈ និងរសាយតនៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ។
 សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារោ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច
 អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច
 អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច កេដត្តារូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . .
 អាចោណតំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្តស-
 មុដ្ឋានំ រូបំ កេដត្តារូបំ ឧចាទារូបំ អាចោណតំ បដិច្ច
 រូបាយតនំ ចក្កាយតនំ រសាយតនំ ឥន្ទ្រិយំ កេព-
 ទ្ធិដ្ឋានោ អាហារោ ។

[៦៣៧] អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធធ្វេ
 ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ
 ខន្ធធ្វេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយំ កេដត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ ខន្ធធ្វេ ច

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជា
 សនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ នូវខន្ធ ២ . . .
 ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវ
 អាបោធាតុ រូបាយតនៈ ចក្ខាយតនៈ វសាយតនៈ តន្រ្តិយ និង
 កតឡឺង្ការាហារ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ។

[៦៣៧] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្ស-
 នសប្បដិយធម៌ផង នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង នូវពួកមហាកូត
 ផង កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួក
 ខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង នូវពួកមហាកូតផង ក្នុងខណៈនៃ
 បដិសន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្ស-
 នសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

មហាក្សតេ ច អាចោណតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្សនស-
 ប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចាទារូបំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច អាចោណតុញ្ច បដិច្ច រូចាយ-
 តនំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិ-
 យញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ទេ
 ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយេ ខន្ទេ ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច អនិទស្សន-
 សប្បដិយំ កដត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ
 មហាក្សតញ្ច អាចោណតុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ មហាក្សតា
 ទ្វេ មហាក្សតេ ច អាចោណតុញ្ច បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្សតំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្សតេ ច
 អាចោណតុញ្ច បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចាទារូបំ ដោដ្ឋញ្ច-
 យតនញ្ច អាចោណតុញ្ច បដិច្ច ចក្កាយតនំ
 រសាយតនំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូតផង អាបោធាតុផង រូបាយតនៈ អាស្រ័យ នូវ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈផង អាបោធាតុផង ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អា-
 ស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្មីយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនសប្ប-
 ដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហា-
 កូតផង កដត្តារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាកូតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 មហាកូត ២ អាស្រ័យ នូវមហាកូតរូប ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិ-
 យៈផង អាបោធាតុផង មហាកូត ១ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ២ ផង
 អាបោធាតុផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្ស-
 នសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង
 អាបោធាតុផង ចក្ខុយតនៈ និងវសាយតនៈ អាស្រ័យ នូវដោដ្ឋញ្ចា-
 យតនៈផង អាបោធាតុផង ។ អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ
 នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្មីយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារោ

ខន្ទេ ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សន-
 អប្បដិយេ ខន្ទេ ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយំ កដត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ
 មហាក្សតេ ច អាចោណតុញ្ច បដិច្ច អនិទស្សន-
 អប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច អាចោណតុញ្ច បដិច្ច ឥន្ទ្រិយំ
 កតទ្ធិដ្ឋារោ អាហារោ ។ អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច
 អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បន្នន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ទេ ច មហា-
 ក្សតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ
 អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ទេ ច មហាក្សតេ ច បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច
 កដត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្សតេ ច អា-
 ចោណតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាក្ខតផង កងត្តា-
 រូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិ-
 យៈផង ពួកមហាក្ខតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្តា-
 រូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង អាបោធាតុផង ឥន្ទ្រិយ និងកពឡិដ្ឋារា-
 ហារ អាស្រ័យ នូវដោជ្ជញាយតនៈផង អាបោធាតុផង ។ សនិទស្ស-
 នសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី អាស្រ័យ អនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បថ្ន័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអ-
 និទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង
 ពួកមហាក្ខតផង កងត្តារូប ជាសនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្ស-
 នអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួក
 មហាក្ខតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្តារូប និង
 ឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អា-
 ស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង អាបោធាតុផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច រូចាយតនំ
 ឥន្ទ្រិយំ កតទ្បិដ្ឋាញោ អាហារោ ។ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សន-
 អប្បដិយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ
 ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិ-
 យញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច កដត្តារូបំ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយេ មហាក្ខតេ ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច
 អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ ដោដ្ឋញ្ចាយ-
 តនញ្ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច ចក្ខាយតនំ រសាយ-
 តនំ ឥន្ទ្រិយំ កតទ្បិដ្ឋាញោ អាហារោ ។ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

រូបាយតនៈ ឥន្ទ្រិយ និងកពទ្ធិង្គារាហារ អាស្រ័យ នូវផោដ្ឋព្វាយតនៈ
 នៈផង អាបោធាតុផង ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សន-
 អប្បដិយធម៌ក្តី អាស្រ័យ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សន-
 អប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវ
 ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាកូតផង កងត្តារូប ជា
 អនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួក
 ខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាកូតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កងត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយៈផង អាបោធាតុផង ចក្ខុយតនៈ វសាយតនៈ ឥន្ទ្រិយ
 និងកពទ្ធិង្គារាហារ អាស្រ័យ នូវផោដ្ឋព្វាយតនៈផង អាបោធាតុ
 ផង ។ សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី
 អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារោ

ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយេ
 ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិ-
 យញ្ច អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិ-
 សន្និក្ខុណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ
 ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយញ្ច កេដត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ
 ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច
 អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេដត្តារូបំ
 ឧទាទារូបំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច
 រូចាយតនំ ចក្កាយតនំ រសាយតនំ ។ អនិទស្សន-
 សប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច
 អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ច-
 យា អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធេ ច មហាក្ខតេ ច
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សន-
សប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជា
អនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាក្ខតផង កងត្តារូប ជាសនិទស្សន-
សប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជា
អនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាក្ខតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានរូប កងត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី
ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សន-
សប្បដិយៈផង អាបោធាតុផង រូបាយតនៈ ចក្ខុយតនៈ និងវសាយ-
តនៈ អាស្រ័យ នូវដោដ្ឋញាយតនៈផង អាបោធាតុផង ។ សនិទស្ស-
នសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌
ក្តី អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិយ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិ-
ទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ក្តី អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាក្ខតផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ទេ ច មហា-
 ភូតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្ស-
 នសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច កេដត្តារូបំ
 អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាភូតេ ច អាថោទាតុញ្ច
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយញ្ច អនិទស្សនអប្បដិយញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ
 កេដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច អាថោទា-
 តុញ្ច បដិច្ច រូបាយតនំ ចក្កាយតនំ រសាយតនំ
 ឥន្ទ្រិយំ កេតទ្បិដ្ឋាវោ អាហារោ ។

[២៣៨] អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ច-
 យា អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ទំ បដិច្ច តយោ
 ខន្ទា ទ្វេ ខន្ទេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយំ ឯកំ ខន្ទំ បដិច្ច តយោ ខន្ទា ទ្វេ ខន្ទេ . . .
 វត្ថុំ បដិច្ច ខន្ទា ។

[២៣៩] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា
 អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាភូតំ បដិច្ច ទ្វេ
 មហាភូតា ទ្វេ មហាភូតេ បដិច្ច ឯកំ មហាភូតំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយៈផង ពួកមហាកូតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយៈក្តី ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង អាបោធាតុផង រូបាយតនៈ ចក្ខាយតនៈ
 រសាយតនៈ ឥន្ទ្រិយ និងកពឡិដ្ឋារាហារ អាស្រ័យ នូវផោដ្ឋព្វាយតនៈ
 ផង អាបោធាតុផង ។

[៦៣៨] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សន-
 អប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣
 អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 នូវខន្ធ ២ . . . ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ។

[៦៣៩] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិ-
 យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ មហាកូត ២ អាស្រ័យ នូវ
 មហាកូត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មហាកូត ១ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ២

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារោ

អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្សតេ បដិច្ច ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយមូលកេ
ឥមិនា ការណោន សត្ត បញ្ញា វិភជិតញា បរិយោ-
សានបទា នត្តិ ។

[៦៤០] អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា
អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
អនិទស្សនអប្បដិយញា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ខន្ធធ្វេ
. . . អាចោទាតុំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ ចិត្តស-
មុដ្ឋានំ រូបំ ឥមិនា ការណោន អនិទស្សនអប្បដិយ-
មូលកេ សត្ត បញ្ញា វិភជិតញា និដ្ឋានបទា នត្តិ ។

[៦៤១] អនិទស្សនសប្បដិយញា អនិទស្សន-
អប្បដិយញា ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិបតិប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្ប-
ដិយេ ខន្ធធ មហាក្សតេ ច បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អនិទស្សនអប្បដិយេ
មហាក្សតេ ច អាចោទាតុញា បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ឧបាទារូបំ ឥមិនា
ការណោន សត្តបិ បញ្ញា វិភជិតញា ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ចិត្តសមុដ្ឋានរូប និងឧបាទារូប អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ បញ្ញា ៧ ក្នុងអនិទស្សនសប្បដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ បទទាំងឡាយខាងចុង មិនមានឡើយ ។

[៦៤០] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ នូវខន្ធ ២ . . . ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ បញ្ញា ៧ ក្នុងអនិទស្សនអប្បដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ បទបញ្ចប់ មិនមានឡើយ ។

[៦៤១] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាក្ខតផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង អាបោធាតុផង បញ្ញា ៧ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៦៤២] អនិទស្សនអប្បជិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនអប្បជិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អនន្តរវ្យច្ចយា
សមនន្តរវ្យច្ចយា អារម្មណាសទិសំ ។

[៦៤៣] អនិទស្សនសប្បជិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនសប្បជិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ សហជាតវ្យច្ច-
យា អនិទស្សនសប្បជិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហា-
ក្ខតំ អនិទស្សនសប្បជិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនសប្បជិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ
ឧទាទារូបំ ដោដ្ឋព្វាយតនំ បដិច្ច ចក្កាយតនំ ពា-
ហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញសត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ទ្វេ មហា-
ក្ខតា អនិទស្សនសប្បជិយមូលកា សត្ត បញ្ញា
ឥមិទា ការណោ វិភទិតព្វា ។

[៦៤៤] អនិទស្សនអប្បជិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្ស-
នអប្បជិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ សហជាតវ្យច្ចយា អនិ-
ទស្សនអប្បជិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា អនិទ-
ស្សនអប្បជិយព្វា ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ ទ្វេ ខន្ធា . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៤២] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ និងសមន្តរប្បច្ច័យ
គឺ ដូចគ្នានឹងអារម្មណប្បច្ច័យដែរ ។

[៦៤៣] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្ប-
ដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ គឺ មហាក្ខត ២
អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មហាក្ខត ១ អា-
ស្រ័យ នូវមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប
ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សន-
សប្បដិយៈ ចក្ខាយតនៈ អាស្រ័យ ដោដ្ឋញាយតនៈ ពាហិរៈ . . .
អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . មហាក្ខត ២ អាស្រ័យ
នូវមហាក្ខត ១ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ បញ្ញា ៧ ជាអនិទស្សនសប្ប-
ដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែក ដោយហេតុនេះចុះ ។

[៦៤៤] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវ
អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ
គឺ ខន្ធ ៣ ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី
អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ នូវខន្ធ ២ . . .

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារោ

បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ អនិទស្សនអប្បដិយំ កដត្តា ច
 រូបំ ទ្វេ ខន្ធោ . . . ខន្ធោ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុំ បដិច្ច
 ខន្ធោ អាចោណតំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ អាចោណតំ
 បដិច្ច ឥន្ទ្រិយំ កតទ្ធិដ្ឋាវោ អាហារោ ពាហិរំ . . .
 អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
 អាចោណតំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ កដត្តារូបំ
 អនិទស្សនអប្បដិយមូលកេ សត្ត បញ្ញា ឥមិណ
 ការណោ កាតព្វា ។

[៦៤៥] អនិទស្សនសប្បដិយព្វា អនិទស្សនអ-
 ប្បដិយព្វា ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ សហជាតប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិទស្សន-
 សប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធោ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយំ កដត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ
 មហាក្ខតេ ច អាចោណតុព្វា បដិច្ច សនិទស្សន-
 សប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ខន្ធ ៣ ក្តី កដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ
 អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអា-
 បោធាតុ ឥន្ទ្រិយ និងកពឡិដ្ឋារាហារ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ពាហិរៈ
 . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . កដត្តារូប ជាអនិទស្សន-
 អប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ របស់ពួកអសញ្ញសត្វ បញ្ញា ៧
 ក្នុងអនិទស្សនអប្បដិយៈ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ តាមហេតុនេះចុះ ។

[៦៤៥] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 សហជាតប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាក្ខតផង
 កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិ-
 ទស្សនអប្បដិយៈផង ពួកមហាក្ខតផង ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង អាបោធាតុផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច រូបាយតនំ
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ
 . . . អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ
 ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ កដ-
 ត្តារូបំ ឧបាទារូបំ ឥមិទា ការណេន សត្ត បញ្ញា
 វិភទិតញ្ច ។

[៦៤៦] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច-
 យា អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
 ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ ។ អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទ-
 ស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា
 អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច អាចោ-
 ធាតុ ។ អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្ស-
 នសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា
 ឧប្បជ្ជន្តិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា អាចោធាតុ
 ច ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ អា-
 ចោធាតុ ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

រូបាយតនៈ អាស្រ័យ នូវដោដ្ឋញ្ចាយតនៈផង នូវអាបោជាតុផង ពាហិរៈ
... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... កដត្តារូប និងឧបាទារូប
ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សន-
សប្បដិយៈ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វផង នូវអាបោជាតុផង បញ្ញា ៧
បណ្ឌិត គប្បីចែកតាមហេតុនេះចុះ ។

[៦៤៦] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ (ធម៌ មិនប្រកបដោយការ
ឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់) អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិ-
យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ គឺមហាកូត ២ អា-
ស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មហាកូត ១ អាស្រ័យ
នូវមហាកូត ២ ។ អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ (ធម៌ មិនប្រកបដោយការ
ឃើញ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់) អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិ-
យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ គឺ អាបោជាតុ អាស្រ័យ
នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ។ អនិទស្សនសប្បដិយ-
ធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌
ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ គឺ មហាកូត ២ ក្តី អាបោជាតុក្តី
អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មហាកូត ១ ក្តី
អាបោជាតុក្តី អាស្រ័យ នូវមហាកូត ២ ។

[៦៤៧] អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្ប-
 ច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . បដិសន្ធិក្ខណោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
 វត្ថុ ច ទ្វេ ខន្ធធ្វេ . . . ខន្ធធ្វេ បដិច្ច វត្ថុ វត្ថុ
 បដិច្ច ខន្ធា ។ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញ-
 ប្បច្ចយា អាចោណតំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ
 មហាក្ខតា ។

[៦៤៨] អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ឯកំ មហាក្ខតញ្ច អាចោណតុញ្ច បដិច្ច ទ្វេ
 មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ ច អាចោណតុញ្ច បដិច្ច
 ឯកំ មហាក្ខតំ ។

[៦៤៩] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ និស្សយប្បច្ចយា

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៦៤៧] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិ-
 យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ
 នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ ក្តី វត្ថុក្តី
 អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
 នូវខន្ធ ២ . . . វត្ថុ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ។
 អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ។

[៦៤៨] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ផង នូវអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ គឺ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ ជាអនិ-
 ទស្សនសប្បដិយៈផង នូវអាបោធាតុផង មហាក្ខត ១ អាស្រ័យ នូវ
 មហាក្ខត ២ ផង អាបោធាតុផង ។

[៦៤៩] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទ-
 ស្សនសប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនិស្សយប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយប្បច្ចយា បុរេជាតប្បច្ចយា អាសេវនប្បច្ច-
 យា កម្មប្បច្ចយា វិទាកប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មត្តប្បច្ចយា សម្ម-
 យុត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្តប្បច្ចយា អត្តិប្បច្ចយា នត្តិប្បច្ច-
 យា វិតតប្បច្ចយា អវិតតប្បច្ចយា ។

[២៥០] ហេតុយា ឯកវីស អារម្មណេ ឯកំ
 អធិបតិយា ឯកវីស អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
 សហជាតេ ឯកវីស អញ្ញមញ្ញេ ន និស្សយេ ឯក-
 វីស ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ
 ឯកំ កម្មេ ឯកវីស វិទាកេ អាហារេ ឯកវីស
 ឥន្ទ្រិយេ ឯកវីស ឈានេ មត្តេ ឯកវីស សម្ម-
 យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកវីស អត្តិយា ឯកវីស
 នត្តិយា ឯកំ វិតតេ ឯកំ អវិតតេ ឯកវីស ។
 ឯវំ កណោតព្វំ ។

អនុលោមំ ។

[២៥១] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បុរេជាតប្បច្ច័យ អាសេវនប្បច្ច័យ កម្មប្បច្ច័យ
វិបាកប្បច្ច័យ អាហារប្បច្ច័យ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ឈានប្បច្ច័យ មគ្គប្បច្ច័យ
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ នត្តិប្បច្ច័យ វិគតប្បច្ច័យ
និងអវិគតប្បច្ច័យ ។

[៦៥០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ
២១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ
២១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ
១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១
ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ និងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២១ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ និងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុង
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុង
អត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៦៥១] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវ
អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រះនហេតុប្បច្ច័យ

សនិទស្សនសប្បដិយគ្គិកេ បដិច្ចវារោ

អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច ទ្វេ
មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ
អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច អនិទស្សន-
សប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ
ដោដ្ឋព្វាយតនំ បដិច្ច ចក្ខាយតនំ រសាយតនំ
ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ
បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ
មហាក្ខតំ អនិទស្សនសប្បដិយមូលកេ ឥមិណ កា-
រណេន សត្តបិ បញ្ញា វិភជិតញា ។

[៦៥២] អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា
អហេតុកំ អនិទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
តយោ ខន្ធា អនិទស្សនអប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានញា
រូបំ ទ្វេ ខន្ធា . . . អហេតុកប្បដិសន្ធិក្ខណោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា
អនិទស្សនអប្បដិយញា កដត្តារូបំ ខន្ធា បដិច្ច វត្ថុ
វត្ថុ បដិច្ច ខន្ធា អាចោទាតុំ បដិច្ច អនិទស្សន-
អប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧបាទារូបំ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

គឺ មហាក្ខត ២ អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 មហាក្ខត ១ អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប
 និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជា
 អនិទស្សនសប្បដិយៈ ចក្ខាយតនៈ និងរសាយតនៈ អាស្រ័យ នូវ
 ផោដ្ឋញាយតនៈ ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . .
 មហាក្ខត ២ អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ របស់
 ពួកអសញ្ញសត្វ មហាក្ខត ១ អាស្រ័យ នូវមហាក្ខត ២ ប្រស្នាទាំង ៧
 ក្នុងអនិទស្សនសប្បដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែកតាមហេតុនេះចុះ ។

[៦៥២] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្ស-
 នអប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣
 ក្តី ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវ
 អហេតុកក្ខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ នូវខន្ធ ២ . . . ខន្ធ ៣ ក្តី
 កដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិ វត្ថុ អាស្រ័យ
 នូវពួកខន្ធ ពួកខន្ធ អាស្រ័យ នូវវត្ថុ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប
 និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

អាចោធាតុំ បដិច្ច ឥន្ទ្រិយំ កតឡិដ្ឋានេ^(១) អាហារោ
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
 អសញ្ញាសត្តានំ អាចោធាតុំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយំ កដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ វិចិត្តិច្ឆាសហគតេ
 ឧទ្ធចូសហគតេ ខន្ទេ បដិច្ច វិចិត្តិច្ឆាសហគតោ
 ឧទ្ធចូសហគតោ មោហោ អនិទស្សនអប្បដិយមូល-
 កា ឥមិណ ការណេន សត្ត បញ្ញា វិភជិតញា ។

[៦៥៣] អនិទស្សនសប្បដិយញា អនិទស្សន-
 អប្បដិយញា ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា អហេតុកេ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយេ ខន្ទេ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ អហេតុកប្ប-
 ដិសន្និក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ទេ ច មហា-
 ក្ខតេ ច បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយំ កដត្តារូបំ អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ ច អាចោធាតុញា បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ
 ឧទាទារូបំ ដោដ្ឋញាយតនញា អាចោធាតុញា បដិច្ច
 រូចាយតនំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . .

១ ម. កតឡិកាពោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ឥន្ទ្រិយ កិពទ្ធិវិញ្ញាណាហារ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ពាហិរៈ . . .
 អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . កដត្តារូប និងឧបាទារូប
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ របស់ពួកអសញ្ញសត្វ
 មោហៈ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ អាស្រ័យ
 នូវពួកខន្ធ ដែលច្រឡំដោយវិចិកិច្ចា ច្រឡំដោយឧទ្ធច្ចៈ ប្រស្នាទាំង ៧
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែកតាមហេតុនេះចុះ ។

[៦៥៣] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ផង នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អា-
 ស្រ័យ នូវពួកអហេតុកក្ខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង នូវពួកមហាក្ខត
 ផង កដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជា
 អនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃអហេតុកប្បដិសន្ធិផង នូវពួកមហា-
 ក្ខតផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សន-
 សប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្ប-
 ដិយៈផង នូវអាបោធាតុផង រូបាយតនៈ អាស្រ័យ នូវផោដ្ឋព្វា-
 យតនៈផង នូវអាបោធាតុផង ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . .

ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្សនសប្ប-
ដិយេ មហាក្ខតេ ច អាចោទាតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្ស-
នសប្បដិយំ កដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ឥមិទា ការ-
ណោន សត្ត បញ្ញា វិត្តារេតញ្ច អសម្មោហាន្តេន ។

[៦៥៤] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ច-
យា អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ បដិច្ច
ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ មហា-
ក្ខតំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ
ឧទាទារូបំ ដោជ្ជញ្ចាយតនំ បដិច្ច ចក្កាយតនំ រសា-
យតនំ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុ-
ដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ
មហាក្ខតំ បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ
បដិច្ច ឯកំ មហាក្ខតំ អនិទស្សនសប្បដិយមូលកា
ឥមិទា ការណោន សត្តបិ បញ្ញា វិត្តារេតញ្ច ។

[៦៥៥] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

ឧតុសមុដ្ឋាន . . . កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ
អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ របស់ពួកអសញ្ញា-
សត្វផង អាបោជាតុផង ប្រស្នាទាំង ៧ ដែលបណ្ឌិត អ្នកមិនកាន់
ច្រឡំ គប្បីឲ្យពិស្តារ តាមហេតុនេះចុះ ។

[៦៥៤] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្ស-
នសប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ មហា-
កូត ២ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មហា-
កូត ១ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ២ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបា-
ទារូប ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិ-
ទស្សនសប្បដិយៈ ចក្ខាយតនៈ និងវសាយតនៈ អាស្រ័យ នូវផោដ្ឋ-
ញាយតនៈ ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . .
មហាកូត ២ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ របស់
ពួកអសញ្ញាសត្វ មហាកូត ១ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ២ ប្រស្នាទាំង ៧
ជាអនិទស្សនសប្បដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ តាមហេតុ
នេះចុះ ។

[៦៥៥] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិ-
ទស្សនអប្បដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ បដិច្ច អនិទស្សន-
អប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទ-
ស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ
កដត្តារូបំ ខន្ធ បដិច្ច វត្ថុ អាចោធាតុំ បដិច្ច អនិ-
ទស្សនអប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កដត្តារូបំ ឧចា-
នារូបំ អាចោធាតុំ បដិច្ច ឥន្ទ្រិយំ កតទ្បិដ្ឋាហោ អា-
ហារោ ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ
. . . អសញ្ញាសត្តានំ អាចោធាតុំ បដិច្ច អនិទស្សន-
អប្បដិយំ កដត្តារូបំ ឧចានារូបំ អនិទស្សនអប្បដិ-
យមូលកេ ឥមិនា ការណោន សត្តបិ បញ្ញា វិត្តា-
រេតព្វា ។

[៦៥៦] អនិទស្សនសប្បដិយេព្វា អនិទស្សន-
អប្បដិយេព្វា ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអាម្មណាប្បច្ចយា អនិទស្សនអប្ប-
ដិយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ ច មហាក្ខតេ ច បដិច្ច សនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ កដត្តារូបំ អនិទស្សនសប្បដិយេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ កដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ
 នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ វត្ថុ អា-
 ស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអ-
 និទស្សនអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ តន្រ្តិយ និងកពឡិដ្ឋា-
 រាហារ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន
 . . . ឧត្តសមុដ្ឋាន . . . កដត្តារូប ឧបាទារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ប្រស្នាទាំង ៧ ក្នុង
 អនិទស្សនអប្បដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារតាមហេតុនេះចុះ ។

[៦៥៦] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្ប-
 ដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្ម-
 ណាប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ
 នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង នូវពួកមហាកូតផង កដត្តា-
 រូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអ-
 ប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិផង នូវពួកមហាកូតផង ចិត្តសមុដ្ឋានរូប

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារោ

មហាក្សតេ ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្ស-
 នសប្បដិយំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបំ កេដត្តារូបំ ឧចា-
 នារូបំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច រូចា-
 យតនំ . . . ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុស-
 មុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្សនសប្បដិយេ
 មហាក្សតេ ច អាចោធាតុញ្ច បដិច្ច សនិទស្សន-
 សប្បដិយំ កេដត្តារូបំ ឧចានារូបំ យដនេ ឥមិណ
 ការណេន សត្តមិ បញ្ញា វិភជិតញ្ច ។

[៦៥៧] អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ច-
 យា សហជាតសទិសំ ។ នអនន្តរឫប្បច្ចយា នសម-
 នន្តរឫប្បច្ចយា នអញ្ញមញ្ញឫប្បច្ចយា អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយេ មហាក្សតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានំ រូបំ កេដត្តារូបំ ឧចានារូបំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ
 បដិច្ច ចក្កាយតនំ រសាយតនំ ពាហិរំ . . . អាហារ-
 សមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ មហា-
 ក្សតេ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយំ កេដត្តារូបំ ឧចា-
 នារូបំ ឥមិណ ការណេន ឯកវិស បញ្ញា វិភជិតញ្ច ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួក
មហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈផង នូវអាបោធាតុផង រូបាយតនៈ
អាស្រ័យ នូវដោដ្ឋញាយតនៈផង នូវអាបោធាតុផង . . . ពាហិរៈ
. . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . កដត្តារូប និងឧបាទារូប
ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សន-
សប្បដិយៈ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វផង នូវអាបោធាតុផង ក្នុងការជាប់
ទាក់ទង បណ្ឌិត គប្បីចែកប្រស្នាទាំង ៧ តាមហេតុនេះចុះ ។

[៦៥៧] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនសប្ប-
ដិយធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ គឺ ដូចគ្នានឹងសហជា-
តប្បច្ច័យដែរ ។ ព្រោះនអនន្តរប្បច្ច័យ នសមនន្តរប្បច្ច័យ និងនអញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ច័យ គឺ ចិត្តសមុដ្ឋានរូប កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សន-
សប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ចក្ខុ-
យតនៈ និងរសាយតនៈ អាស្រ័យ នូវដោដ្ឋញាយតនៈ ពាហិរៈ . . .
អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . កដត្តារូប និងឧបាទារូប
ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាក្ខត របស់ពួក
អសញ្ញាសត្វ ប្រស្នា ២១ បណ្ឌិត គប្បីចែក តាមហេតុនេះចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

នឧបនិស្សយប្បច្ចយា នបុរេជាតប្បច្ចយា នបច្ឆា-
 ជាតប្បច្ចយា នអាសេវនប្បច្ចយា ។ នកម្មប្បច្ច-
 យា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុស-
 មុដ្ឋានំ . . . អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ
 បដិច្ច ទ្វេ មហាក្ខតា ទ្វេ មហាក្ខតេ បដិច្ច ឯកំ
 មហាក្ខតំ អនិទស្សនសប្បដិយេ មហាក្ខតេ បដិច្ច
 អនិទស្សនសប្បដិយំ ឧទាទារូបំ កម្មំ វិភជិត្តា
 នកម្មនេវ ឯកវិស បញ្ញា កាតព្វា ។ នវិចាក-
 ប្បច្ចយា បដិសន្ធិបិ កដត្តាបិ នត្តិ បញ្ចវេកាវេ-
 យេវ កាតព្វា ។ នអាហារប្បច្ចយា ពាហិរំ . . .
 ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញសត្តានំ . . . ឥមិទា ការ-
 ណេន វិភជិតព្វា ឯកវិសាបិ ។ នសង្ខិយប្បច្ចយា
 ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . .
 អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហាក្ខតំ . . . អសញ្ញ-
 សត្តានំ មហាក្ខតេ បដិច្ច រូបដីវិតិស្រិយំ ។ សន្ធិត្តំ ។
 សព្វេ បញ្ញា វិភជិតព្វា ។ នណានប្បច្ចយា ពាហិរំ
 . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញ-
 សត្តានំ ឯកំ មហាក្ខតំ ។ សន្ធិត្តំ ។ សត្តបិ
 បញ្ញា វិភជិតព្វា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ព្រោះនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ នបុរេជាតប្បច្ច័យ នបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ និង
 នអាសេវនប្បច្ច័យ ។ ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន
 . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . មហាកូត ២ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ១ ជាអនិ-
 ទស្សនសប្បដិយៈ មហាកូត ១ អាស្រ័យ នូវមហាកូត ២ ឧបាទារូប
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្ប-
 ដិយៈ ប្រស្នា ២១ បណ្ឌិត ចែកកម្មប្បច្ច័យ ហើយគប្បីធ្វើ តាមនកម្ម-
 ប្បច្ច័យផងចុះ ។ ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ បដិសន្ធិក្តី កងត្តារូបក្តី មិនមាន
 ទេ (បដិសន្ធិ និងកងត្តារូប) បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងបញ្ចវេការៈចុះ ។
 ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរៈ . . . ឧតុសមុដ្ឋានៈ . . . របស់ពួក
 អសញ្ញាសត្វ . . . ប្រស្នា ២១ បណ្ឌិត គប្បីចែក តាមហេតុនេះចុះ ។
 ព្រោះនតន្ត្រិយប្បច្ច័យ ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន
 . . . មហាកូត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ . . . រូបជីវិតិទ្រិយ អា-
 ស្រ័យ នូវពួកមហាកូត របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 ប្រស្នាទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បីចែកផងចុះ ។ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ
 ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . . មហាកូត ១
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ប្រស្នាទាំង ៧ បណ្ឌិត
 គប្បីចែកផងចុះ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បដិច្ចវារោ

[៦៥៨] អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នឈានប្បច្ច-
 យា បញ្ចវិញ្ញាណសហគតំ ឯកំ ខន្ធំ បដិច្ច
 តយោ ខន្ធោ ទ្វេ ខន្ធោ . . . ពាហិរំ . . . អាហារ-
 សមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ
 អាទោណតំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយំ កេដត្តារូបំ
 ឧទាទារូបំ ឯវំ សត្តបិ បញ្ញា វិភជិតញា ។

[៦៥៩] អនិទស្សនសប្បដិយញា អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយញា ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នឈានប្បច្ចយា ពាហិរំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ
 . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញាសត្តានំ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយេ មហាក្ខតេ ច អាទោណតុញា បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយំ កេដត្តារូបំ ឧទាទារូបំ ឯវំ
 សត្តបិ បញ្ញា វិភជិតញា ។ នមក្កប្បច្ចយា នហេតុ-
 សទិសំ កាតព្វំ បរិបុណ្ណំ មោហោ នត្តិ ។ នសម្ប-
 យុត្តប្បច្ចយា នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា បរិបុណ្ណំ ។ នោ-
 នត្តិប្បច្ចយា នោវិភតប្បច្ចយា ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បដិច្ចវារៈ

[៦៥៨] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សនអប្បដិ-
យធម៌ ទើបកើតឡើង ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវ
ខន្ធ ១ ប្រកបដោយបញ្ចវិញ្ញាណ នូវខន្ធ ២ ... ពាហិរៈ ... អាហារស-
មុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ... កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាអនិទស្សន-
អប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអាបោធាតុ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ប្រស្នា
ទាំង ៧ បណ្ឌិត គប្បីចែក យ៉ាងនេះចុះ ។

[៦៥៩] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ អាស្រ័យ នូវអនិទស្សន-
សប្បដិយធម៌ផង នូវអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នឈានប្បច្ច័យ គឺ ពាហិរៈ ... អាហារសមុដ្ឋាន ... ឧតុសមុដ្ឋាន ...
កដត្តារូប និងឧបាទារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវពួក
មហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វផង នូវអា-
បោធាតុផង ប្រស្នាទាំង ៧ បណ្ឌិត គប្បីចែក យ៉ាងនេះចុះ ។ ព្រោះ
នមគ្គប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យគ្រប់គ្រាន់ ដូចនហេតុប្បច្ច័យដែរ
មោហៈ មិនមានទេ ។ ព្រោះនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ និងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
គ្រប់គ្រាន់ហើយ ។ ព្រោះនោនត្តិប្បច្ច័យ និងនោវិតតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៦០] នហោតុយា ឯកវីស នអារម្មណោ
 ឯកវីស នអធិបតិយា ឯកវីស ។ សង្ខត្តំ ។
 សព្វត្ត ឯកវីស នោនត្តិយា ឯកវីស នោវិតតេ
 ឯកវីស ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។
 បច្ចនីយំ ។

[៦៦១] ហោតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ឯកវីស
 នអធិបតិយា ឯកវីស ។ សង្ខត្តំ ។ នវិ-
 ចាកេ ឯកវីស នសម្បយុត្តេ ឯកវីស នវិប្បយុត្តេ
 ឯកវីស នោនត្តិយា ឯកវីស នោវិតតេ ឯកវីស ។
 ឯវំ កណោតព្វំ ។
 អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៦៦២] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ
 អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ ឯក-
 វីស ។ សង្ខត្តំ ។ ណានេ ឯកវីស មក្កេ ឯក-
 វីស សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកវីស អត្តិយា
 ឯកវីស នត្តិយា ឯកំ វិតតេ ឯកំ អវិតតេ ឯ-
 កវីស ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។
 បច្ចនីយានុលោមំ ។

បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោ^(១) ។

១ ម. បដិច្ចវារោ និដ្ឋិតោតិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៦០] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ២១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ មានវារៈ ២១ ក្នុងនោនត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១
 ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ បច្ចនីយៈ ។

[៦៦១] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុង
 នវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១
 ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនោនត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១
 ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៦៦២] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ
 . . . ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១
 ក្នុងនសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនឈានប្ប-
 ដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ក្នុងនត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ
 ២១ ក្នុងនត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងន-
 វិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។
 ចប់ បដិច្ចវារៈ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ អរូបេ-
យេវ កាតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៦៦៣] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនិទស្សនអប្បដិយា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
អនិទស្សនអប្បដិយានព្វា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្ស-
នអប្បដិយា ហេតុ សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយានព្វា កដត្តារូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៦៦៤] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្ស-
នសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនិទស្សនអប្បដិយា ហេតុ សនិទស្សនសប្បដិយា-
នំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ . . . អនិទស្សនអប្បដិយមូលកេ-
យេវ ឥមិទា ការណេន សត្ត បញ្ញា វិភជិតព្វា ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។
សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ក្នុងអរូបផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៦៦៣] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
ដិយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជា
បច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្ស-
នអប្បដិយៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ពួកហេតុ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង នៃពួកកដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្ប-
ដិយៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។

[៦៦៤] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្ប-
ដិយធម៌ ដោយហេតុប្បច្ច័យ គឺ ពួកហេតុ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជា
បច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយហេតុ-
ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ប្រស្នាទាំង ៧ ក្នុងអនិទស្សនអប្ប-
ដិយមូលកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែកតាមហេតុនេះចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៦៦៥] សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទ-
 ស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ រូបេ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ អនត្តតោ វិបស្សតិ
 អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ អារព្ព វាតោ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិដ្ឋិ . . . វិចិត្តិច្ឆា . . . ឧទ្ធច្ចំ . . . ទោមនស្សំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ រូបាយតនំ ចក្កុ-
 វិញ្ញាណស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សនិទស្ស-
 នសប្បដិយា ខន្ធា ឥទ្ធិវិធហញ្ញាណស្ស បុព្វេនិវាសា-
 នុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អារដ្ឋ-
 នាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៦៦] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ចក្កំ . . . កាយំ សទ្ធិ ភន្ធិ វសេ . . . ដោ-
 ជ្ជព្វេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិព្វាយ សោតនាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ សទ្ធាយតនំ
 សោតវិញ្ញាណស្ស ដោជ្ជព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណស្ស
 អនិទស្សនសប្បដិយា ខន្ធា ឥទ្ធិវិធហញ្ញាណស្ស បុព្វ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញាណស្ស អនាគតំសញ្ញាណស្ស អា-
 រដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៦៥] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិ-
 យធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គល ឃើញច្បាស់ នូវរូបទាំងឡាយ
 ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ មិនមែនខ្លួន ត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ប្រារព្ធ
 នូវរូបនោះ ទើបកើតឡើង ទិដ្ឋិ . . . វិចិកិត្តា . . . ឧទ្ធច្ចៈ . . . ទោម-
 នស្ស កើតឡើង បុគ្គល ឃើញ នូវរូប ដោយទិព្វចក្ក រូបាយតនៈ ជា
 បច្ច័យ នៃចក្កវិញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាសនិទស្សន-
 សប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥន្ទ្រវិញ្ញាណ បុព្វេនិវាសា-
 នុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៦៦៦] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ នូវចក្ក . . . នូវកាយ ពួកសំឡេង
 ពួកក្លិន ពួករស . . . នូវពួកដោដ្ឋព្វៈ ថាមិនទៀង ។ បេ ។ ទោមនស្ស
 កើតឡើង បុគ្គល ឮ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ សទ្ធាយតនៈ
 (ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ ដោដ្ឋព្វាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃកាយ-
 វិញ្ញាណ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា
 នូវឥន្ទ្រវិញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ
 ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៦៦៧] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ នានំ ទត្វា សីលំ សមាទិយិត្វា ឧទោសថ-
 កម្មំ កត្វា តំ បច្ចវេក្ខតិ បុព្វេ សុចិណ្ណានិ បច្ច-
 វេក្ខតិ លាណ . . . អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា មក្កំ
 បច្ចវេក្ខន្តិ ផលំ បច្ចវេក្ខន្តិ និព្វានំ បច្ចវេក្ខន្តិ
 និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទានស្ស មក្កស្ស ផលស្ស
 អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរិយា
 បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខន្តិ វិក្ខម្ពិតេ កិលេសេ
 បច្ចវេក្ខន្តិ បុព្វេ សមុទាចិណ្ណោ . . . វត្ថុ . . . ឥត្តិទ្ធិយំ
 បុរិសិទ្ធិយំ ដីវិតិទ្ធិយំ អាទោណតំ កតទ្ធិដ្ឋារំ អា-
 ហារំ . . . អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ទេ អនិច្ចតោ . . .
 ទោមនស្សំ ឧប្បដ្ឋតិ ចេតោបរិយញ្ញាលោន អនិទ-
 ស្សនអប្បដិយចិត្តសមដ្ឋិស្ស ចិត្តំ ជាណតិ អាគា-
 សានញ្ញាយតនំ វិញ្ញាលាញ្ញាយតនស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាកិញ្ញញ្ញាយតនំ នេវ-
 សញ្ញា នាសញ្ញាយតនស្ស អនិទស្សនអប្បដិយា
 ខន្ទា ឥទ្ធិវិញ្ញាលាស្ស ចេតោបរិយញ្ញាលាស្ស

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦៦៧] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ បុគ្គលឲ្យនូវទាន សមាទាននូវសីល ធ្វើ នូវឧបោសថកម្ម ហើយពិចារណា នូវកុសលនោះ ពិចារណា នូវពួកកុសល ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន ចេញអំពីឈាន . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពីមគ្គ ហើយពិចារណា នូវមគ្គ ពិចារណា នូវផល ពិចារណា នូវព្រះនិព្វាន ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវគោត្រកូ វោទានៈ មគ្គ និងផល ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ពួកព្រះអរិយៈ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលលះបង់ហើយ ពិចារណា នូវពួកកិលេស ដែលសង្កត់សង្កិនហើយ នូវពួកកិលេស ដែលធ្លាប់សន្សំហើយ ក្នុងកាលមុន . . . នូវវត្ថុ . . . នូវឥត្តិន្រ្ទិយ បុរិសិន្រ្ទិយ ជីវិតិន្រ្ទិយ អាបោធាតុ កពឡឺង្ការាហារ . . . នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង បុគ្គលដឹង នូវចិត្ត របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយចិត្ត ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយចេតោបរិយញ្ញាណ អាកាសានញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃការពិចារណា នូវឥទ្ធិវិធាញ្ញាណ ចេតោបរិយញ្ញាណ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណាស្ស យថាកម្មបតញ្ញាណាស្ស អនាគតំសញ្ញាណាស្ស អារដ្ឋនាយ អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៦៨] សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ រូបំ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ ករុំ កត្វា រាគោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៦៦៩] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ចក្កំ . . . កាយំ សន្នេ កន្នេ . . . ដោដ្ឋព្វេ ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិនន្ទតិ តំ ករុំ កត្វា រាគោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៦៧០] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ ទានំ ទត្វា សីលំ . . . ឧបោសថកម្មំ . . . តំ ករុំ កត្វា . . . ឈានា វុដ្ឋហិត្វា . . . អរិយា មក្កា វុដ្ឋហិត្វា . . . ផលា វុដ្ឋហិត្វា . . . ផលំ ករុំ កត្វា . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ យថាកម្មុបគញ្ញាណ និងអនាគតិសញ្ញាណ
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៦៦៨] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្ស-
នអប្បដិយធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ
បុគ្គល ធ្វើ នូវរូប ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ
ធ្វើ នូវរូបនោះ ឲ្យជាទីគោរព ... ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[៦៦៩] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
ដិយធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ គឺ (បុគ្គល)
នូវចក្ខុ . . . នូវកាយ ពួកសំឡេង ពួកក្លិន . . . ធ្វើ នូវពួកផោដ្ឋព្វៈ
ឲ្យជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវផោដ្ឋព្វៈនោះ
ឲ្យជាទីគោរព . . . ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។

[៦៧០] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង
សហជាតាធិបតិ ។ អារម្មណាធិបតិ គឺ បុគ្គល ឲ្យ នូវទាន
នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . ធ្វើ នូវកុសលនោះ ឲ្យជាទី
គោរព . . . ចេញអំពីឈាន . . . ពួកព្រះអរិយៈ ចេញអំពី
មគ្គ . . . ចេញអំពីផល . . . ធ្វើ នូវផល ឲ្យជាទីគោរព . . .

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

និព្វានំ ករុំ កត្វា . . . និព្វានំ កោត្រភុស្ស វោទា-
 នស្ស មគ្គស្ស ផលស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វតុំ . . . ឥត្តិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ដីវិតិន្ទ្រិយំ អាទោទាតុំ
 កតទ្ធិដ្ឋារំ អាហារំ . . . អនិទស្សនអប្បដិយេ ខន្ធ
 ករុំ កត្វា អស្សាទេតិ អភិទន្ធាតិ តំ ករុំ កត្វា
 វាកោ . . . ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ សហជាតាធិបតិ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយាធិបតិ សម្មយុត្តកានំ ខន្ធានំ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយានព្វា ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧១] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្ស-
 នសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ សហជាតាធិបតិ អនិទស្សនអប្បដិយាធិបតិ
 អនិទស្សនសប្បដិយានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិទស្សនអប្បដិយមូលកេ
 សត្តបិ បញ្ញា វិភជិតព្វា អធិបតិ តិវិជ្ជបសដ្ឋហោន ។

[៦៧២] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អនន្តរ្យប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរិមា បុរិមា អនិទស្សនអប្បដិយា ខន្ធា បច្ឆិមានំ
 បច្ឆិមានំ អនិទស្សនអប្បដិយានំ ខន្ធានំ បច្ចយោ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ធ្វើ នូវព្រះនិព្វាន ឲ្យជាទីគោរព . . . ព្រះនិព្វាន ជាបច្ច័យ នៃ
 គោត្រកូ វោទានៈ មគ្គ និងផល ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ . . . នូវ
 វត្ថុ . . . នូវឥត្តិន្រ្ទិយ បុរិសិន្រ្ទិយ ជីវិតិន្រ្ទិយ អាបោធាតុ កព-
 ឡិវ្ត្តារាហារ . . . ធ្វើ នូវពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ឲ្យ
 ជាទីគោរព ហើយត្រេកអរ រីករាយ រាគៈ ធ្វើ នូវខន្ធនោះ
 ឲ្យជាទីគោរព . . . ទិដ្ឋិ កើតឡើង ។ ឯសហជាតាធិបតិ
 គឺ អធិបតិធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួក
 សម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ផង ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៧១] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ គឺ
 អធិបតិធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ប្រស្នាទាំង ៧ ក្នុង
 អនិទស្សនអប្បដិយមូលកៈ ឯអធិបតិធម៌ បណ្ឌិត គប្បីចែកតាមការ
 សង្រ្គោះ នូវរូប ៣ ប្រការទៀតចុះ ។

[៦៧២] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
 ដិយធម៌ ដោយអនន្តរាប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយធម៌
 មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្រោយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

អនន្តរយ្យច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រភុស្ស
 អនុលោមំ វោទានស្ស កោត្រភុ មត្តស្ស វោទានំ
 មត្តស្ស មក្កោ ផលស្ស ផលំ ផលស្ស អនុលោមំ
 ផលសមាបត្តិយា និវោទា វុដ្ឋហន្តស្ស នេវសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយតនំ ផលសមាបត្តិយា អនន្តរយ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៦៧៣] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សមនន្តរយ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ អនន្តរសទិសំ ។

[៦៧៤] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតយ្យច្ចយេន បច្ច-
 យោ បដិច្ចវារសទិសំ សាធុកំ កាតព្វំ ។ អញ្ញ-
 មញ្ញយ្យច្ចយេ បដិច្ចវារេ អញ្ញមញ្ញសទិសំ ។ និស្ស-
 យយ្យច្ចយេ បដិច្ចវារសទិសំ ។

[៦៧៥] សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយយ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្យូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្យូបនិស្សយោ ។ បកត្យូបនិស្សយោ វណ្ណ-
 សម្បទំ បត្តយមាណោ ទានំ ទេតិ សីលំ . . .

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រកូ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃវេទានៈ គោត្រកូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វេទានៈ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ មគ្គ (ជាបច្ច័យ) នៃផល ផល (ជាបច្ច័យ) នៃផល អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃផលសមាបត្តិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ របស់បុគ្គលកាលចេញ អំពីនិរោធ ជាបច្ច័យ នៃផលសមាបត្តិ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៦៧៣] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ គឺដូចគ្នានឹងអនន្តរប្បច្ច័យដែរ ។

[៦៧៤] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ គឺដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ តែបណ្ឌិត ត្រូវធ្វើឲ្យមានរបៀបរៀបរយផងចុះ ។ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ដូចអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ ក្នុងបដិច្ចវារៈ ។ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[៦៧៥] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តាបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺបុគ្គល កាលប្រាថ្នា នូវវណ្ណសម្បទា ឲ្យ នូវទាន នូវសីល . . .

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

ឧចោសថកម្មំ . . . វណ្ណសម្មទា សទ្ធាយ បញ្ញាយ
រាគស្ស បត្តនាយ កាយិកស្ស សុខស្ស កាយិ-
កស្ស ទុក្ខស្ស មក្ខស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៦] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ
បកត្ថូបនិស្សយោ ។ បកត្ថូបនិស្សយោ ចក្កុសម្មទំ
បត្តយមាណោ . . . កាយសម្មទំ . . . សទ្ធសម្មទំ
. . . ផោដ្ឋព្វសម្មទំ បត្តយមាណោ ទានំ ទេតិ សីលំ
. . . ឧចោសថកម្មំ . . . ឧតំ . . . សេនាសនំ ឧប-
និស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧចោសថកម្មំ
. . . ណានំ . . . វិបស្សនំ . . . មក្ខំ . . . អភិញ្ញំ . . .
សមាបត្តិ . . . ចាលំ ហនតិ សង្ឃំ ភិណ្ឌតិ ចក្កុ-
សម្មទា . . . ផោដ្ឋព្វសម្មទា . . . ឧតុ . . . សេនា-
សនំ សទ្ធាយ បញ្ញាយ រាគស្ស បត្តនាយ កា-
យិកស្ស សុខស្ស កាយិកស្ស ទុក្ខស្ស មក្ខស្ស
ផលសមាបត្តិយា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

នូវឧបោសថកម្ម . . . វណ្ណសម្បទា ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា បញ្ញា
រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មគ្គ និងផលសមា-
បត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦៧៦] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ
អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថូបនិស្ស័យ ។ ឯបកត្ថូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
កាលប្រាថ្នា នូវចក្ខុសម្បទា . . . នូវកាយសម្បទា . . . នូវសទ្ធសម្បទា
. . . កាលប្រាថ្នា នូវផោដ្ឋព្វសម្បទា ឲ្យ នូវទាន នូវសីល . . .
នូវឧបោសថកម្ម . . . នូវរដូវ . . . អាស្រ័យ នូវសេនាសនៈ ហើយ
ឲ្យ នូវទាន នូវសីល . . . នូវឧបោសថកម្ម . . . នូវឈាន . . . នូវ
វិបស្សនា . . . នូវមគ្គ . . . នូវអភិញ្ញា . . . នូវសមាបត្តិ . . .
សម្លាប់ នូវសត្វ បំបែក នូវសង្ឃ ចក្ខុសម្បទា . . . ផោដ្ឋព្វស-
ម្បទា . . . រដូវ . . . សេនាសនៈ ជាបច្ច័យ នៃសទ្ធា បញ្ញា រាគៈ
សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ មគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៧៧] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទ-
 ស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ
 បកត្តូបនិស្សយោ ។ បកត្តូបនិស្សយោ សន្ធិំ ឧប-
 និស្សាយ ទានំ ទេតិ សីលំ . . . ឧទោសថកម្មំ
 . . . ឈានំ . . . សមាបត្តិ . . . មាណំ ជម្រេតិ ទិដ្ឋិ
 ភណ្ណាតិ សីលំ . . . បញ្ញា រាតំ បត្តនំ កាយិកំ
 សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ . . . កោជនំ ឧបនិស្សាយ
 ទានំ ទេតិ . . . សង្ឃំ ភិក្ខុតិ អនិទស្សនអប្បដិយា
 ខន្ធ . . . សន្ធា បញ្ញា រាតោ បត្តនា កាយិកំ
 សុខំ កាយិកំ ទុក្ខំ . . . កោជនំ សន្ធាយ បញ្ញា-
 យ ។ សន្ធិត្តំ ។ មគ្គស្ស ផលសមាបត្តិយា ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៨] សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទ-
 ស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ ទិព្វេន ចក្កុនា . . . រូទា-
 យតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៧៧] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្តាបនិស្ស័យ
 អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ ឯបកតូបនិស្ស័យ គឺ បុគ្គល
 អាស្រ័យ នូវសទ្ធា ហើយឲ្យ នូវទាន នូវសីល . . . នូវឧបោស-
 ថកម្ម . . . នូវឈាន . . . នូវសមាបត្តិ . . . ដំឡើង នូវមានៈ
 ប្រកាន់ នូវទិដ្ឋិ នូវសីល . . . នូវបញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា
 កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ . . . អាស្រ័យ នូវភោជន ហើយឲ្យ នូវ
 ទាន . . . បំបែក នូវសង្ឃ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ . . .
 សទ្ធា បញ្ញា រាគៈ សេចក្តីប្រាថ្នា កាយិកសុខ កាយិកទុក្ខ . . .
 ភោជន (ជាបច្ច័យ) នៃសទ្ធា បញ្ញា ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ជាបច្ច័យ
 នៃមគ្គ និងផលសមាបត្តិ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦៧៨] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្ស-
 នអប្បដិយធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ បានដល់អារម្មណ្តាបុរេជាត
 គឺ ដោយទិព្វចក្ខុ . . . រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ
 ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៦៧៩] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ
 ចក្កំ . . . កាយំ . . . សទ្ធី . . . ដោដ្ឋព្វេ . . . អនិច្ច-
 តោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ទិព្វាយ សោតជា-
 តុយា សទ្ធិំ សុណាតិ សទ្ធាយតនំ សោតវិញ្ញា-
 ណាស្ស ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណាស្ស
 បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ វត្ថុបុរេជាតំ ចក្កា-
 យតនំ ចក្កវិញ្ញាណាស្ស កាយាយតនំ កាយវិញ្ញា-
 ណាស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨០] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ ។ អារម្មណាបុរេជាតំ
 វត្ថុំ . . . ឥត្តិទ្ធិយំ បុរិសិទ្ធិយំ ដិវិតិទ្ធិយំ អាចោ-
 ធាតុំ កតទ្ធិដ្ឋារំ អាហារំ អនិច្ចតោ . . . ទោម-
 នស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ។ វត្ថុបុរេជាតំ វត្ថុ អនិទស្សន-
 អប្បដិយានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦៧៩] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និង
វត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវកាយ . . .
នូវពួកសំឡេង . . . នូវពួកផោដ្ឋព្វៈ . . . ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស
កើតឡើង បុគ្គល ឮ នូវសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុ សទ្ធាយតនៈ
(ជាបច្ច័យ) នៃសោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ
នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខុ-
យតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
កាយវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៦៨០] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាត និង
វត្ថុបុរេជាត ។ អារម្មណបុរេជាត គឺ នូវវត្ថុ . . . នូវឥត្តិន្រ្ទិយ បុរិ-
សិន្រ្ទិយ ជីវិតិន្រ្ទិយ អាបោធាតុ កពទ្ធិង្គារាហារ ថាមិនទៀង . . .
ទោមនស្ស កើតឡើង ។ ឯវត្ថុបុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួក
ខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៨១] សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
អប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្ម-
ស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ
វត្ថុបុរេជាតំ រូបាយតនព្វា វត្ថុ ច អនិទស្សនអប្ប-
ដិយានំ ខន្ធានំ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨២] អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
អប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស
បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុ-
បុរេជាតំ ចក្កាយតនព្វា វត្ថុ ច . . . ដោដ្ឋញាយត-
នព្វា វត្ថុ ច អនិទស្សនអប្បដិយានំ ខន្ធានំ បុរេ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨៣] សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស
ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុ-
រេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ រូបាយតនព្វា ចក្កាយតនព្វា
ចក្កុវិញ្ញាណស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៨១] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត គឺ រូបាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ
នៃពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៦៨២] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត គឺ ចក្ខាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី . . .
ដោយដ្ឋព្វាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្ប-
ដិយៈ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៦៨៣] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណបុរេជាត និងវត្ថុបុរេជាត គឺ រូបាយតនៈក្តី ចក្ខាយតនៈក្តី
ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៦៨៤] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សនអប្បដិយា ខន្ទា
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនិទស្សនអប្បដិយស្ស កា-
 យស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៨៥] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សនអប្បដិយា ខន្ទា
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស សនិទស្សនសប្បដិយស្ស
 កាយស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ វេរិ សត្ត
 បញ្ញា វិភជិតញា តិវិជ្ជបសង្កិហោ ។

[៦៨៦] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ បុរិមា បុរិមា អនិទស្សនអប្បដិយា ខន្ទា
 បច្ឆិមាណំ បច្ឆិមាណំ អនិទស្សនអប្បដិយាណំ ខន្ទាណំ
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនុលោមំ កោត្រ-
 ភុស្ស អនុលោមំ វោទានស្ស កោត្រភុ មក្កស្ស
 វោទានំ មក្កស្ស អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦៨២] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិ-
យធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ជា
អនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

[៦៨៥] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនស-
ប្បដិយធម៌ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ បានដល់បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ
ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាសនិទស្សនសប្បដិ-
យៈ ដែលកើតមុន ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ប្រស្នា ទាំង ៧ បណ្ឌិត
គប្បីចែកយ៉ាងនេះចុះ តែការសង្គ្រោះ នូវរូបមាន ៣ យ៉ាងដែរ ។

[៦៨៦] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
ដិយធម៌ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ គឺ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
មុន ។ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្រោយ ។ ដោយ
អាសេវនប្បច្ច័យ អនុលោម (ជាបច្ច័យ) នៃគោត្រភូ អនុលោម
(ជាបច្ច័យ) នៃវោទានៈ គោត្រភូ (ជាបច្ច័យ) នៃមគ្គ វោទានៈ ជា
បច្ច័យ នៃមគ្គ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៨៧] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតា ធានាខណិកា ។ សហជាតា អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយា ចេតនា សម្បយុត្តកានំ ខន្ធានំ
 អនិទស្សនអប្បដិយានព្វ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ធានាខណិកា អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយា ចេតនា វិចាកានំ ខន្ធានំ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយានព្វ កេជត្តារូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៦៨៨] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្ស-
 នសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតា ធានាខណិកា ។ សហជាតា អនិទស្ស-
 នអប្បដិយា ចេតនា សនិទស្សនសប្បដិយានំ ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានានំ រូចានំ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 ធានាខណិកា អនិទស្សនអប្បដិយា ចេតនា សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយានំ កេជត្តារូចានំ កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឯវំ សត្ត បញ្ញា សហជាតា ធានាខណិ-
 កា ឥមិទា ការណោន វិភជិតព្វា តិវិជរូបសង្កហោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៨៧] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិ-
 យធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។
 សហជាត គឺ ចេតនា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្ប-
 យុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ដោយ
 កម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខណិកៈ គឺ ចេតនា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកវិបាកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកកដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
 ផង ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។

[៦៨៨] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនស-
 ប្បដិយធម៌ ដោយកម្មប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងនានាខណិកៈ ។
 សហជាត គឺ ចេតនា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្ត-
 សមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ។ ឯនានាខ-
 ណិកៈ គឺ ចេតនា ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប
 ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ប្រស្នា ទាំង ៧ ដែល
 ជាសហជាត និងនានាខណិកៈ បណ្ឌិត គប្បីចែកតាមហេតុយ៉ាង
 នេះចុះ តែការសង្រ្គោះ នូវរូបមាន ៣ យ៉ាងដែរ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៦៨៩] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចាកោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ឯកោ ខន្ធោ
 តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ អនិទស្សនអប្បដិយានំ ចិត្តសមុដ្ឋា-
 នានព្វ រូចានំ វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា
 . . . បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ឯកោ
 ខន្ធា តិណ្ណន្នំ ខន្ធានំ អនិទស្សនអប្បដិយានព្វ
 កដត្តារូចានំ វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ខន្ធា
 វត្ថុស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩០] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្ស-
 នសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 វិចាកោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ខន្ធា សនិទស្សន-
 សប្បដិយានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ វិចាកប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ខន្ធា
 សនិទស្សនសប្បដិយានំ កដត្តារូចានំ វិចាកប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឯវំ សត្ត បញ្ញា វិត្តាបេតព្វា បវត្តិ-
 ប្បដិសន្ធិ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦៨៧] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ វិបាកក្ខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ ... ខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកកដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៦៨៨] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ គឺ ពួកវិបាកក្ខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយវិបាកប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ឯបញ្ហា ទាំង ៧ និងបវត្តិប្បដិសន្ធិ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារយ៉ាងនេះចុះ ។

[៦៩១] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនិទស្សនអប្បដិយា អាហារា សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ
 អនិទស្សនអប្បដិយានញ្ច ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយា អាហារា សម្បយុត្តកានំ ទន្ធានំ
 អនិទស្សនអប្បដិយានញ្ច កេតត្តារូទានំ អាហារប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ កេតត្តិដ្ឋាហោ អាហារោ ឥមស្ស
 អនិទស្សនអប្បដិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៦៩២] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្ស-
 នសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនិទស្សនអប្បដិយា អាហារា សនិទស្សនសប្បដិយា-
 នំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូទានំ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយា អាហារា សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយានំ កេតត្តារូទានំ អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កេតត្តិដ្ឋាហោ អាហារោ ឥមស្ស សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយស្ស កាយស្ស អាហារប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ វរំ សត្ត បញ្ញា បរត្តិប្បដិសន្ធិ វិភទិតញ្ច
 សត្តសុបិ កេតត្តិដ្ឋាហោ អាហារោ កាតព្វោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៩១] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ពួកអាហារ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកកដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិកតឡឡិវ្ហារាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[៦៩២] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយអាហារប្បច្ច័យ គឺ ពួកអាហារ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ពួកអាហារ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិកតឡឡិវ្ហារាហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ប្រស្នាទាំង ៧ ក្តី បវត្តិប្បដិសន្ធិក្តី បណ្ឌិត គប្បីចែក យ៉ាងនេះចុះ ឯកតឡឡិវ្ហារាហារ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យដូច ក្នុងប្រស្នាទាំង ៧ ដែរ ។

[៦៩៣] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ចក្កុន្ទ្រិយំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយិន្ទ្រិយំ កាយ-
 វិញ្ញាណស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩៤] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនិទស្សនអប្បដិយា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ទានំ
 អនិទស្សនអប្បដិយានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ រូចានំ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយា ឥន្ទ្រិយា សម្បយុត្តកានំ ខន្ទានំ អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយានព្វ កេដត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ រូបដីវិតិទ្រិយំ អនិទស្សនអប្បដិយានំ
 កេដត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩៥] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនិទស្សនអប្បដិយា ឥន្ទ្រិយា សនិទស្ស-
 នសប្បដិយានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូចានំ ឥន្ទ្រិយ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិសន្ធិក្ខណោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយា ឥន្ទ្រិយា សនិទស្សនសប្បដិយានំ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦៩៣] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ដោយតន្ត្រីយប្បច្ច័យ គឺ ចក្កតន្ត្រីយ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ក-
វិញ្ញាណ កាយតន្ត្រីយ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយតន្ត្រី-
យប្បច្ច័យ ។

[៦៩៤] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិ-
យធម៌ ដោយតន្ត្រីយប្បច្ច័យ គឺ ពួកតន្ត្រីយ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិ-
ទស្សនអប្បដិយៈផង ដោយតន្ត្រីយប្បច្ច័យ ពួកតន្ត្រីយ ជាអនិទស្ស-
នអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកសម្បយុត្តកក្ខន្ធផង្គ នៃពួកកដត្តារូប ជា
អនិទស្សនសប្បដិយៈផង ដោយតន្ត្រីយប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ
រូបដីវិតិទ្រីយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ដោយតន្ត្រីយប្បច្ច័យ ។

[៦៩៥] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សន-
សប្បដិយធម៌ ដោយតន្ត្រីយប្បច្ច័យ គឺ ពួកតន្ត្រីយ ជាអនិទស្ស-
នអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្ប-
ដិយៈ ដោយតន្ត្រីយប្បច្ច័យ ពួកតន្ត្រីយ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

កេតត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ រូបដីវិតិ-
ន្ទ្រិយំ សនិទស្សនសប្បដិយានំ កេតត្តារូចានំ ឥន្ទ្រិ-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯវំ បវត្តិប្បដិសន្ធិ សត្ត បញ្ញា
វិភទិតព្វា រូបដីវិតិន្ទ្រិយព្វា អន្តេ អន្តេ ។

[៦៩៦] អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
អប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ចក្កុន្ទ្រិយព្វា ចក្កុវិញ្ញា-
ណាព្វា ចក្កុវិញ្ញាណាសហាគតានំ ខន្ធានំ ឥន្ទ្រិយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។ សន្និគ្គំ ។ កាយិន្ទ្រិយព្វា
កាយវិញ្ញាណាព្វា កាយវិញ្ញាណាសហាគតានំ ខន្ធានំ
ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩៧] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មា អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស ឈានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
មត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អនិទស្សនអប្បដិយោ ឯកោ ខន្ធា តិណ្ណាន្នំ ខន្ធានំ
សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ធា . . . បដិ-
សន្និក្ខុណោ . . . ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយឥន្ទ្រិយ-
ប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ រូបដីវិតិទ្រិយ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប
ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ បវត្តិប្បដិសន្ធិក្តី ប្រស្នា
ទាំង ៧ ក្តី បណ្ឌិត (គប្បីចែក) យ៉ាងនេះចុះ ឯរូបដីវិតិទ្រិយ បណ្ឌិត
គប្បីចែក ក្នុងទីបំផុត ។

[៦៩៦] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ គឺ
ចក្ខុទ្រិយក្តី ចក្ខុវិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកប
ដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
កាយទ្រិយក្តី កាយវិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកប
ដោយកាយវិញ្ញាណ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៦៩៧] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ដោយឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ គឺ ខន្ធ ១ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ដោយសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . . ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៦៩៨] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បុរេជាតំ ចក្កាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស កាយាយត-
នំ កាយវិញ្ញាណស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩៩] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតំ បុរេជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អនិ-
ទស្សនអប្បដិយា ខន្ធា អនិទស្សនអប្បដិយានំ ចិត្ត-
សមុដ្ឋានានំ រូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
សន្ធិក្ខណោ អនិទស្សនអប្បដិយា ខន្ធា អនិទស្សន-
អប្បដិយានំ កេត្តារូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ខន្ធា វត្ថុស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ វត្ថុ ខន្ធានំ
វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បុរេជាតំ វត្ថុ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយានំ ខន្ធានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សនអប្បដិយា ខន្ធា
បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនិទស្សនអប្បដិយស្ស កា-
យស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៦៩៨] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ ចក្ខាយតនៈ (ជាបច្ច័យ) នៃចក្ខុវិញ្ញាណ កាយាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៦៩៩] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បុរេជាត និងបច្ចាជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ពួកខន្ធ ជាបច្ច័យ នៃវត្ថុ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ បុរេជាត គឺ វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ ឯបច្ចាជាត គឺ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៧០០] អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ សនិទស្ស-
 នសប្បដិឃស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បច្ឆាជាតំ ។ សហជាតា អនិទស្សន-
 អប្បដិឃា ខន្ធា សនិទស្សនសប្បដិឃានំ ចិត្តស-
 មុដ្ឋានានំ រូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បដិ-
 សន្និក្ខុណោ អនិទស្សនអប្បដិឃា ខន្ធា សនិទស្ស-
 នសប្បដិឃានំ កេដត្តារូចានំ វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សនអប្បដិឃា ខន្ធា
 បុរេជាតស្ស ឥមស្ស សនិទស្សនសប្បដិឃស្ស
 កាយស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ អរសេសា
 បញ្ចា បញ្ញា ឯវំ វិត្តារេតញ្ចា សហជាតា បច្ឆាជាតា ។

[៧០១] សនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នសប្បដិឃស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បុរេជាតំ រូបេ អនិច្ចតោ . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ
 ទិព្វេន ចក្កុនា រូបំ . . . រូចាយតនំ ចក្កុវិញ្ញាណស្ស
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧០២] អនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ អនិ-
 ទស្សនសប្បដិឃស្ស ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អនិទស្សនសប្បដិឃំ ឯកំ មហាក្ខតំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧០០] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបច្ឆាជាត ។

សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកកកដត្តារូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ក្នុងខណៈនៃបដិសន្ធិ ។ ឯបច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដែលកើតមុន ដោយវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ប្រស្នា ៥ ដ៏សេស បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចសហជាត និងបច្ឆាជាតយ៉ាងនេះចុះ ។

[៧០១] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេជាត គឺ នូវរូបទាំងឡាយ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង នូវរូប ដោយទិព្វចក្ក . . . រូបាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃចក្កវិញ្ញាណ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។

[៧០២] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ មហាក្ខត ១ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ មហាក្ខតា
 ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិ-
 ទស្សនសប្បដិយា មហាក្ខតា អនិទស្សនសប្បដិយានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ កេដត្តារូចានំ ឧទានារូចានំ
 អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ដោដ្ឋពាយតនំ ចក្ខាយត-
 នស្ស រសាយតនស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហិរំ
 . . . អាហារសមុដ្ឋានំ . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 មហាក្ខតា ឯកស្ស មហាក្ខតស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧតុសមុដ្ឋានា មហាក្ខតា អនិទស្សន-
 សប្បដិយានំ ឧទានារូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អសញ្ញសត្តានំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ឯកំ មហា-
 ក្ខតំ ទ្ធិន្នំ មហាក្ខតានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ
 មហាក្ខតា . . . ។

[៧០៣] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 សនិទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បដិច្ចវារេ និស្សយសទិសំ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ២ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ ជាបច្ច័យ
 នៃមហាក្ខត ១ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពួកមហាក្ខត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ
 ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកដត្តារូប និងពួកឧបាទារូប ជា
 អនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ដោយព្រាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃ
 ចក្ខាយតនៈ និងវសាយតនៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ពាហិរៈ . . . អាហារ-
 សមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន មហាក្ខត ១ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ២
 ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ១ ដោយអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ ពួកឧតុសមុដ្ឋាន និងពួកមហាក្ខត ជាបច្ច័យ នៃពួកឧបាទារូប
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ១ ជាអនិទស្សន-
 សប្បដិយៈ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ ជាបច្ច័យ នៃមហាក្ខត ២ ដោយ
 អត្ថិប្បច្ច័យ មហាក្ខត ២ . . . ។

[៧០៣] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សន-
 សប្បដិយធម៌ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ គឺ ដូចក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ ក្នុង
 បដិច្ចវារៈដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧០៤] អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតំ បុរេជាតំ ។ សហជាតា អនិទស្សនសប្បដិយា
 មហាក្ខតា អនិទស្សនអប្បដិយានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
 រូចានំ កេតត្តារូចានំ ឧបាទារូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ យាវ អសញ្ញសត្តា វិត្តារេតព្វា ។ បុរេជាតំ
 ចក្កំ . . . កាយំ . . . សទ្ធូ . . . ដោដ្ឋព្វេ អនិច្ចតោ
 . . . ទោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតិ ចក្កាយតនំ ចក្កវិញ្ញា-
 ណាស្ស ដោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញាណាស្ស អត្តិប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អវសេសា ចត្តារោ បញ្ញា វិត្តារេតព្វា
 បដិច្ចវារេ សហជាតសទិសា និដ្ឋានាករណា^(១) ។

[៧០៥] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយំ ។ សហ-
 ជាតោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ឯកោ ខន្ទោ តិណ្ណន្ទំ
 ខន្ទានំ អនិទស្សនអប្បដិយានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានព្វ
 រូចានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ខន្ទា . . .

១ ម. និទ្ទាករណា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧០៤] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិ-
 យធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត
 គឺ ពួកមហាកូត ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋាន-
 រូប ពួកកដត្តារូប និងពួកឧបាទារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ រហូតដល់ពួកអសញ្ញាសត្វផងចុះ ។
 បុរេជាត គឺ នូវចក្ខុ . . . នូវកាយ . . . នូវពួកសំឡេង . . . នូវពួកផោ-
 ដ្ឋព្វៈ ថាមិនទៀង . . . ទោមនស្ស កើតឡើង ចក្ខាយតនៈ (ជាបច្ច័យ)
 នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជាបច្ច័យ នៃកាយវិញ្ញាណ ដោយ
 អត្តិប្បច្ច័យ ប្រស្នា ៤ ដ៏សេស បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ ដូចគ្នានឹងសហ-
 ជាតប្បច្ច័យ ក្នុងបដិច្ចវារៈដែរ មិនមានការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នាឡើយ ។

[៧០៥] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
 អប្បដិយធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត បច្ចាជាត
 អាហារ និងតន្ត្រិយ ។ សហជាត គឺ ខន្ធ ១ ជាអនិ-
 ទស្សនអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃខន្ធ ៣ ផង នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប
 ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈផង ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ខន្ធ ២ . . .

បដិសន្ធិក្ខណោ អាចោណតុ អនិទស្សនអប្បដិយានំ
 ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូចានំ កេដត្តារូចានំ ឧចាទារូចានំ
 អាចោណតុ ឥន្ទ្រិយស្ស កាតទ្បិដ្ឋារាហារស្ស^(១) ច
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ពាហារំ . . . អាហារសមុដ្ឋានំ
 . . . ឧតុសមុដ្ឋានំ . . . អសញ្ញសត្តានំ អាចោណតុ
 អនិទស្សនអប្បដិយានំ កេដត្តារូចានំ ។ បុរេជាតំ
 វត្ថុ . . . ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ដីវិតិន្ទ្រិយំ អាចោ-
 ណតំ . . . កាតទ្បិដ្ឋារំ អាហារំ អនិច្ចតោ . . . ទោម-
 នស្សំ ឧប្បជ្ជតិ វត្ថុ អនិទស្សនអប្បដិយានំ ខន្ធានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បច្ឆាជាតា អនិទស្សន-
 អប្បដិយា ខន្ធា បុរេជាតស្ស ឥមស្ស អនិទស្សន-
 អប្បដិយស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 កាតទ្បិដ្ឋារោ អាហារោ ឥមស្ស អនិទស្សនអប្បដិ-
 យស្ស កាយស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ រូប-
 ដីវិតិន្ទ្រិយំ អនិទស្សនអប្បដិយានំ កេដត្តារូចានំ
 អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯវំ អវសេសា ន បញ្ញា
 វិភជិតញ ភហាជាតំ បច្ឆាជាតំ អាហារំ ឥន្ទ្រិយម្បិ
 កាតញ ។

១ ម. កតលីកាវោ អាហារស្ស ច ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

អាបោធាតុ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ពួកកដត្តារូប និង
អាបោធាតុ ពួកឧបាទារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ក្នុងខណៈនៃ
បដិសន្ធិ ជាបច្ច័យ នៃឥន្ទ្រិយផង នៃកតទ្យិដ្ឋាវហារផង ដោយ
អត្ថិប្បច្ច័យ ពាហិរៈ . . . អាហារសមុដ្ឋាន . . . ឧតុសមុដ្ឋាន . . .
អាបោធាតុ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ (ជាបច្ច័យ) នៃពួកកដត្តារូប ជាអនិ-
ទស្សនអប្បដិយៈ ។ បុរេជាត គឺ នូវវត្ថុ . . . នូវឥត្ថិទ្ធិយ បុរិសិទ្ធិយ
ដីវិតិទ្ធិយ អាបោធាតុ . . . នូវកតទ្យិដ្ឋាវហារ ថាមិនទៀង . . . ទោម-
នស្ស កើតឡើង វត្ថុ ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ បច្ឆាជាត គឺ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដែលកើតមុន ដោយ
អត្ថិប្បច្ច័យ ។ កតទ្យិដ្ឋាវហារ ជាបច្ច័យ នៃកាយនេះ ជាអនិទស្ស-
នអប្បដិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ។ ឯរូបដីវិតិទ្ធិយ ជាបច្ច័យ នៃពួក
កដត្តារូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយអត្ថិប្បច្ច័យ ប្រស្នា ៦
ដ៏សេស បណ្ឌិត គប្បីចែក យ៉ាងនេះចុះ ឯសហជាតប្បច្ច័យក្តី បច្ឆា-
ជាតប្បច្ច័យក្តី អាហារប្បច្ច័យក្តី ឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ
យ៉ាងនេះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៧០៦] សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
អប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស
អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ រូបាយតនព្វ
វត្ថុ ច អនិទស្សនអប្បដិយានំ ខន្ធានំ អត្ថិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៧០៧] អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្ស-
នអប្បដិយោ ច ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិយស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនិទស្សនអប្បដិយា
ខន្ធា ច មហាក្ខតា ច សនិទស្សនសប្បដិយានំ
ចិត្តសមុដ្ឋានានំ រូបានំ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
បដិសន្ធិក្ខណោ . . . ។ សន្និទ្ធិត្ថំ ។ អសញ្ញាសត្តានព្វ
កាតព្វា ។

[៧០៨] អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្ស-
នអប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនសប្បដិយស្ស
ធម្មស្ស . . . ។ សន្និទ្ធិត្ថំ ។

[៧០៩] អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្ស-
នអប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស
ធម្មស្ស អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតំ បុរេ-
ជាតំ ។ សហជាតា អនិទស្សនអប្បដិយា ខន្ធា ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧០៦] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់បុរេ-
ជាត គឺ រូបាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាអនិទស្សន-
អប្បដិយៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៧០៧] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ គឺ ពួក
ខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី ពួកមហាក្ខតក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួក
ចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាសនិទស្សនសប្បដិយៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ក្នុង
ខណៈនៃបដិសន្ធិ . . . សេចក្តីបំប្រួញ ។ (ឯពួកខន្ធ) របស់
ពួកអសញ្ញសត្វ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។

[៧០៨] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី
នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ . . . ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។

[៧០៩] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
ជាត និងបុរេជាត ។ សហជាត គឺ ពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈក្តី

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

មហាក្ខតា ច អនិទស្សនអប្បដិយានំ ចិត្តសមុដ្ឋានានំ
រូចានំ យាវ អសញ្ញាសត្តា កាតញ្ច ។ បុរេជាតំ
ចក្ខាយតនញ្ច វត្ថុ ច . . . ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច វត្ថុ ច
អនិទស្សនអប្បដិយានំ ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អវសេសា បញ្ញា វិភជិតញ្ច ។

[៧១០] សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស
ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតំ រូចា-
យតនញ្ច ចក្ខាយតនញ្ច ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អត្តិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៧១១] សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា
អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អត្តិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតំ បុរេជាតំ រូចាយតនញ្ច ចក្ខា-
យតនញ្ច ចក្ខុវិញ្ញាណញ្ច ចក្ខុវិញ្ញាណសហកតានំ
ខន្ធានំ អត្តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

នត្តិវិភតប្បច្ចយំ អនន្តរសទិសំ ។

អវិភតប្បច្ចយំ អត្តិសទិសំ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ពួកមហាក្ខតក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃពួកចិត្តសមុដ្ឋានរូប ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ (ខន្ធទាំងនោះ) បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ឲ្យរហូតដល់ពួកអសញ្ញាសត្វផងចុះ ។ ឯបុរេជាត គឺ ចក្ខាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី . . . ផោដ្ឋព្វាយតនៈក្តី វត្ថុក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ប្រស្នា ដ៏សេស បណ្ឌិត គប្បីចែកផងចុះ ។

[៧១០] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់ បុរេជាត គឺ រូបាយតនៈក្តី ចក្ខាយតនៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

[៧១១] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាត និងបុរេជាត គឺ រូបាយតនៈក្តី ចក្ខាយតនៈក្តី ចក្ខុវិញ្ញាណក្តី ជាបច្ច័យ នៃពួកខន្ធ ដែលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ។

នត្តិប្បច្ច័យ និងវិគតប្បច្ច័យ ដូចគ្នានឹងអនន្តរុប្បច្ច័យ ។

អវិគតប្បច្ច័យ ដូចគ្នានឹងអត្តិប្បច្ច័យដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧១២] ហេតុយា សត្ត អាម្មណោ តីណិ អធិ-
 បតិយា នវ អនន្តវេ ឯកំ សមនន្តវេ ឯកំ សហ-
 ជាតេ ឯកវីស អញ្ញមញ្ញេ ន និស្សយេ ឯកវីស
 ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ ន បច្ឆាជាតេ សត្ត
 អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ សត្ត វិចាកេ សត្ត អាហារេ
 សត្ត ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ សត្ត មក្កេ សត្ត សម្ម-
 យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ អដ្ឋ អត្ថិយា បញ្ចវីស នត្ថិ-
 យា ឯកំ វិតតេ ឯកំ អវិតតេ បញ្ចវីស ។

[៧១៣] ហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា សត្ត . . .
 សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ សត្ត
 វិចាកេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ សត្ត មក្កេ សត្ត សម្ម-
 យុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ សត្ត អត្ថិយា សត្ត អវិ-
 តតេ សត្ត ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧១២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៨ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៥ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២៥ ។

[៧១៣] ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ . . . ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

សនិទស្សនសប្បដិយគ្គិកេ បញ្ញាវារោ

[៧១៤] ហេតុសហជាតនិស្សយអត្តិអវិកតតន្តិ សត្ត ។

ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយអត្តិអវិកតតន្តិ ឯកំ ។

ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយសម្បយុត្តអត្តិអវិក-

តតន្តិ ឯកំ ។ ហេតុសហជាតនិស្សយវិប្បយុត្តអត្តិអវិ-

កតតន្តិ សត្ត ។ ហេតុសហជាតនិស្សយវិចាកអត្តិអវិ-

កតតន្តិ សត្ត ។ ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយវិចា-

កអត្តិអវិកតតន្តិ ឯកំ ។ ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញ-

និស្សយវិចាកសម្បយុត្តអត្តិអវិកតតន្តិ ឯកំ ។ ហេតុ-

សហជាតនិស្សយវិចាកវិប្បយុត្តអត្តិអវិកតតន្តិ សត្ត ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៧១២] ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ
អត្តិប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ អត្តិ-
ប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ សម្ម-
យុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេ-
តុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ
វិបាកប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេ-
តុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និស្ស-
យប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញមញ្ញ-
ប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ សម្មយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ
និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ពាក្យថា
សហជាតប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិបាកប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
អត្តិប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហោតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយវិចាកវិប្បយុត្តអត្តិអវិ-
កតត្ថិ ឯកំ ។ ឯវំ សព្វោ កណានវារោ កណោតព្វោ ។

អនុលោមំ ។

[៧១៥] សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៦] អនិទស្សនសប្បដិយោ^(១) ធម្មោ អនិ-
ទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ សនិ-
ទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្សនសប្ប-
ដិយស្ស ច អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ច ធម្មស្ស

១ ម. អនិទស្សនអប្បដិយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ពាក្យថា សហជាតប្បច្ច័យ អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ និស្សយប្បច្ច័យ វិបាក-
ប្បច្ច័យ វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ អត្តិប្បច្ច័យ និងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ វារៈ នៃការរាប់ ទាំងអស់ បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោម ។

[៧១៥] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៧១៦] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សន-
សប្បដិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជា
បច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ អនិ-
ទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌
ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយស្ស ច អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច
 ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្ស-
 នសប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច
 អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច អនិទស្សនអប្បដិយស្ស
 ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៧] អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ អនិទស្ស-
 នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ កិម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ភិក្ខុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ សនិទស្សនសប្បដិយស្ស
 ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ កិម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ភិក្ខុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃ
អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្ប-
ដិយធម៌ផង នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។
អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង
នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ។

[៧១៧] អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្ប-
ដិយធម៌ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រិយប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រិយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិឃស្ស
 ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ កេម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារ-
 រយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ សនិទស្សនសប្ប-
 ដិឃស្ស ច អនិទស្សនអប្បដិឃស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កេម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហាររយ្យច្ចយេន
 បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្ស-
 នអប្បដិឃោ ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិឃស្ស ច
 អនិទស្សនអប្បដិឃស្ស ច ធម្មស្ស សហជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កេម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហាររយ្យច្ចយេន បច្ចយោ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្សនអប្ប-
 ដិឃោ ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិឃស្ស ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិឃស្ស ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ កេម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារ-
 រយ្យច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
កម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រិយ-
ប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិ-
យធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
អាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រិយប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនអប្ប-
ដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្ប-
ដិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយតន្ត្រិយប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្ស-
នសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយតន្ត្រិយប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិ-
ទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយតន្ត្រិយប្បច្ច័យ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិយស្ស
 ច អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច ធម្មស្ស សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្សនអប្បដិយោ
 ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិយស្ស ច អនិទស្សនស-
 ប្បដិយស្ស ច អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៨] សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្ស-
 នអប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិយស្ស
 ធម្មស្ស . . . បុរេជាតំ ។

[៧១៩] អនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
 អប្បដិយោ ច ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសប្បដិ-
 យោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា អនិទស្សន-
 សប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិ-
ទស្សនសប្បដិយធម៌ផង អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយកម្មប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយត្រ្រិយប្បច្ច័យ ។

[៧១៨] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌
ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ . . . បានដល់បុរេជាត ។

[៧១៩] អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយសហជាតប្ប-
ច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី ជា
បច្ច័យ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អនិទស្សនសប្បដិឃោ ច អនិទស្សនអប្បដិឃោ ច
 ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិឃយស្ស ធម្មស្ស . . . សហ-
 ជាតំ បុរេជាតំ ។ អនិទស្សនសប្បដិឃោ ច អនិ-
 ទស្សនអប្បដិឃោ ច ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិឃយស្ស
 ច អនិទស្សនអប្បដិឃយស្ស ច ធម្មស្ស សហជា-
 តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសប្បដិឃោ ច
 អនិទស្សនអប្បដិឃោ ច ធម្មា អនិទស្សនសប្ប-
 ដិឃយស្ស ច អនិទស្សនអប្បដិឃយស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិទស្សនសប្ប-
 ដិឃោ ច អនិទស្សនអប្បដិឃោ ច ធម្មា សនិ-
 ទស្សនសប្បដិឃយស្ស ច អនិទស្សនសប្បដិឃយស្ស
 ច ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អនិ-
 ទស្សនសប្បដិឃោ ច អនិទស្សនអប្បដិឃោ ច
 ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិឃយស្ស ច អនិទស្សនសប្ប-
 ដិឃយស្ស ច អនិទស្សនអប្បដិឃយស្ស ច ធម្មស្ស
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២០] សនិទស្សនសប្បដិឃោ ច អនិទស្ស-
 នសប្បដិឃោ ច ធម្មា អនិទស្សនអប្បដិឃយស្ស
 ធម្មស្ស . . . បុរេជាតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី (ជាបច្ច័យ) នៃ
អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ . . . បានដល់សហជាត និងបុរេជាត ។
អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសនិ-
ទស្សនសប្បដិយធម៌ផង នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សន-
អប្បដិយធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង នៃអនិទស្សន-
សប្បដិយធម៌ផង ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ អនិទស្សនសប្បដិយធម៌
ក្តី អនិទស្សនអប្បដិយធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃសនិទស្សនសប្បដិយធម៌
ផង នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌ផង នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ផង ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ។

[៧២០] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនអប្បដិយធម៌ . . . បានដល់បុរេជាត ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៧២១] សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
សប្បដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា
អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧២២] នហេតុយា បញ្ចវីស នអារម្មណោ ទ្វា-
វីស នអធិបតិយា បញ្ចវីស នអនន្តរេ បញ្ចវីស
នសមនន្តរេ បញ្ចវីស នសហជាតេ ទ្វាទស នអញ្ញ-
មញ្ញោ ចតុវីស ននិស្សយេ នវ នឧបនិស្សយេ
បញ្ចវីស នបុរេជាតេ ពារីស នបច្ឆាជាតេ បញ្ចវីស
នអាសេវនេ បញ្ចវីស នកម្មេ បញ្ចវីស នវិចារកេ
ចតុវីស នអាហារេ បញ្ចវីស នឥន្ទ្រិយេ តេវីស
នណានេ បញ្ចវីស នមត្តេ បញ្ចវីស នសម្បយុត្តេ
ចតុវីស នវិប្បយុត្តេ ពារីស នោអត្ថិយា នវ នោនត្ថិ-
យា បញ្ចវីស នោវិគតេ បញ្ចវីស នោអវិគតេ នវ ។

[៧២៣] នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ពារីស
បឋមកមនសទិសំ ។ . . . នោអវិគតេ នវ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ញាវារៈ

[៧២១] សនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌
ក្តី អនិទស្សនសប្បដិយធម៌ក្តី ជាបច្ច័យ នៃអនិទស្សនសប្បដិយធម៌
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៧២២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងនអារម្មណា-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥
ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១២ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២
ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥
ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥
ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥
ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥
ក្នុងនត្រ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៣ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥
ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧២៣] ក្នុងនអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ព្រោះនហេតុ-
ប្បច្ច័យ ដូចក្នុងដំណើរ ទី ១ ដែរ ។ . . . ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមគ្គិកប្បដ្ឋានំ

[៧២៤] នហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណាប្បច្ចយា
 នអធិបតិយា ពារីស . . . នអនន្តរេ ពារីស នសម-
 នន្តរេ ពារីស នសហជាតេ នវ នអញ្ញមញ្ញោ ពា-
 រីស ននិស្សយេ នវ នឧបនិស្សយេ ឯករីស នបុ-
 រេជាតេ ពារីស នបច្ឆាជាតេ ពារីស ។ សង្ខតំ ។
 នសម្បយុត្តេ ពារីស នវិប្បយុត្តេ ពារីស នោអត្ថិយា
 នវ នោនត្ថិយា ពារីស នោវិតតេ ពារីស នោអវិ-
 តតេ នវ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

បច្ចនីយំ ។

[៧២៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ សត្ត . . .
 នអធិបតិយា សត្ត នអនន្តរេ សត្ត នសមនន្តរេ
 សត្ត នអញ្ញមញ្ញោ សត្ត នឧបនិស្សយេ សត្ត នបុ-
 រេជាតេ សត្ត នបច្ឆាជាតេ សត្ត ។ សង្ខតំ ។ សព្វត្ត
 សត្ត នសម្បយុត្តេ សត្ត នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្ថិ-
 យា សត្ត នោវិតតេ សត្ត ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧២២] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ នឹងនអារម្មណប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ២២ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងននិស្សយ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុង
 នបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ
 ២២ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុង
 នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនោអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 នោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ក្នុង
 នោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ចប់ បច្ឆនីយៈ ។

[៧២៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។
 ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៧ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកេ បញ្ញាវារោ

[៧២៦] ហេតុសហជាតនិស្សយអត្តិអរិកតន្តិ ន-
 អាម្មណោ សត្ត . . . នអនន្តរេ សត្ត នសមនន្តរេ
 សត្ត នអញ្ញមញ្ញេ សត្ត ។ ឥធាបិ សង្ខតំ ។ នសម្ប-
 យុត្តេ សត្ត នវិប្បយុត្តេ ឯកំ នោនត្តិយា សត្ត
 នោរិកតេ សត្ត ។

[៧២៧] ហេតុសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយអត្តិ-
 អរិកតន្តិ នអាម្មណោ ឯកំ សព្វត្ថ ឯកំ . . .
 នោរិកតេ ឯកំ ។ ឯវំ កលោតព្វំ ។

អនុលោមប្បច្ចនីយំ ។

[៧២៨] នហេតុប្បច្ចយា អាម្មណោ តីណិ . . .
 អធិបតិយា នវ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
 សហជាតេ ឯកវីស អញ្ញមញ្ញេ ន និស្សយេ ឯក-
 វីស ឧបនិស្សយេ តីណិ បុរេជាតេ ន បច្ឆាជាតេ
 សត្ត អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ សត្ត វិចារកេ សត្ត

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ បញ្ហាវារៈ

[៧២៦] ក្នុងនអាមណប្បដិយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដិយ
 សហជាតប្បដិយ និស្សយប្បដិយ អត្តិប្បដិយ និងអវិគតប្បដិយ . . .
 ក្នុងនអនន្តរប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនសមនន្តរប្បដិយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដិយ មានវារៈ ៧ ។ សេចក្តីបំប្រួញ ក្នុងទីនេះ ។
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដិយ មានវារៈ ១
 ក្នុងនោនតិប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិគតប្បដិយមានវារៈ ៧ ។

[៧២៧] ក្នុងនអាមណប្បដិយ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បដិយ
 សហជាតប្បដិយ អញ្ញមញ្ញប្បដិយ និស្សយប្បដិយ អត្តិប្បដិយ
 និងអវិគតប្បដិយ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ . . . ក្នុង
 នោវិគតប្បដិយ មានវារៈ ១ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ អនុលោមប្បច្ចនីយៈ ។

[៧២៨] ក្នុងនអាមណប្បដិយ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុ-
 ប្បដិយ . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដិយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បដិយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនសមនន្តរប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសហជាតប្បដិយ
 មានវារៈ ២១ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដិយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បដិយ
 មានវារៈ ២១ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដិយ
 មានវារៈ ៦ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដិយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនវិបាកប្បដិយ មានវារៈ ៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាហារេ សត្ត ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ សត្ត មក្កេ
 សត្ត សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ អដ្ឋ អត្តិយា
 បញ្ចវីសេ នត្តិយា ឯកំ វិកតេ ឯកំ អវិកតេ
 បញ្ចវីសេ ។ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បច្ចនីយានុលោមំ ។

បញ្ចវារោ និដ្ឋិតោ ។

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ ពារីសតិមំ និដ្ឋិតំ ។

អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងតន្ត្រីប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៨ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២៥ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៥ ។ បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនេះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោម ។

ចប់ បញ្ហាវារៈ ។

ចប់ សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ ទី ២២ ។

ចប់ អនុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន ខាងចុងបំផុត ។

អភិធម្មបិដកេ
បដ្ឋានស្ស ឆដ្ឋោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេ
បរិក្ការម្មណត្ថិកំ	
បដិច្ចវារោ	១
អនុលោមំ	“
បច្ចនីយំ	២
អនុលោមប្បច្ចនីយំ.....	៦
បច្ចនីយានុលោមំ	៧
បញ្ញាវារោ	“
អនុលោមំ	“
បច្ចនីយំ	២៩
អនុលោមប្បច្ចនីយំ.....	៣១
បច្ចនីយានុលោមំ	“
ហីនត្ថិកំ	
បដិច្ចវារោ	៣៣

អភិធម្មបិដក
បដ្ឋាន ឆដ្ឋភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
--------	-------

បរិក្ការម្មណត្ថិកៈ

បដិច្ចវារៈ:	១
អនុលោម	"
បច្ចុនីយៈ:	២
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ:.....	៦
បច្ចុនីយានុលោម	៧
បញ្ញាវារៈ:	"
អនុលោម	"
បច្ចុនីយៈ:	២៩
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ:.....	៣១
បច្ចុនីយានុលោម	"

ហ៊ីនត្ថិកៈ

បដិច្ចវារៈ:	៣៣
-------------------	----

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

អនុលោមំ ៣៣

មិច្ឆត្តិកំ

បដិច្ចវារោ ៣៥

អនុលោមំ ”

បច្ចុនីយំ ៣៨

អនុលោមប្បច្ចុនីយំ..... ៤០

បច្ចុនីយានុលោមំ ”

បច្ចុយវារោ ៤១

អនុលោមំ ”

បច្ចុនីយំ ៤៤

អនុលោមប្បច្ចុនីយំ..... ៤៧

បច្ចុនីយានុលោមំ ”

សំសដ្ឋវារោ ”

អនុលោមំ ”

បច្ចុនីយំ ៤៨

អនុលោមប្បច្ចុនីយំ ៥១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

អនុលោម ៣៣

មិច្ឆត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ ៣៥

អនុលោម ”

បច្ចុនីយៈ ៣៨

អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ ៤០

បច្ចុនីយានុលោម ”

បច្ចុយវារៈ ៤១

អនុលោម ”

បច្ចុនីយៈ ៤៤

អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ ៤៧

បច្ចុនីយានុលោម ”

សំសដ្ឋវារៈ ”

អនុលោម ”

បច្ចុនីយៈ ៤៨

អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ ៥១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេត
បច្ចុនីយានុលោមំ	៥១
បញ្ហាវារោ	៥២
អនុលោមំ	"
បច្ចុនីយំ	៧៤
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	៧៧
បច្ចុនីយានុលោមំ	"

មគ្គារម្មណត្តិកំ

បដិច្ចវារោ	៧៩
អនុលោមំ	"
បច្ចុនីយំ	៨៣
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ.....	៩១
បច្ចុនីយានុលោមំ	"
បញ្ហាវារោ	៩២
អនុលោមំ	"
បច្ចុនីយំ	១១០
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ.....	១១៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
បច្ច្រឹក្សានុលោម	៥១
បញ្ហាវារៈ	៥២
អនុលោម	"
បច្ច្រឹក្សាៈ	៧៤
អនុលោមប្បច្ច្រឹក្សាៈ	៧៧
បច្ច្រឹក្សានុលោម	"

មគ្គារម្មណត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ	៧៩
អនុលោម	"
បច្ច្រឹក្សាៈ	៨៣
អនុលោមប្បច្ច្រឹក្សាៈ	៩១
បច្ច្រឹក្សានុលោម	"
បញ្ហាវារៈ	៩២
អនុលោម	"
បច្ច្រឹក្សាៈ	១១០
អនុលោមប្បច្ច្រឹក្សាៈ	១១៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

បច្ចុនីយានុលោមំ ១១៥

ឧប្បន្នត្តិកំ

បញ្ចវារោ ១១៦

អនុលោមំ "

បច្ចុនីយំ ១២៧

អនុលោមប្បច្ចុនីយំ ១២៨

បច្ចុនីយានុលោមំ "

អតីតត្តិកំ

បញ្ចវារោ ១៣០

អនុលោមំ "

បច្ចុនីយំ ១៣៧

អនុលោមប្បច្ចុនីយំ ១៤០

បច្ចុនីយានុលោមំ ១៤១

អតីតារម្មណត្តិកំ

បដិច្ចវារោ ១៤២

អនុលោមំ "

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

បច្ច្រឹកយានុលោម ១១៥

ឧប្បន្នត្ថិកៈ

បញ្ហាវារៈ ១១៦

អនុលោម ”

បច្ច្រឹកយៈ ១២៧

អនុលោមប្បច្ច្រឹកយៈ ១២៨

បច្ច្រឹកយានុលោម ”

អតីតត្ថិកៈ

បញ្ហាវារៈ ១៣០

អនុលោម ”

បច្ច្រឹកយៈ ១៣៩

អនុលោមប្បច្ច្រឹកយៈ ១៤០

បច្ច្រឹកយានុលោម ១៤១

អតីតារម្មណត្ថិកៈ

បដិច្ចវារៈ ១៤២

អនុលោម ”

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេត
បច្ចុនីយំ	១៤៣
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	១៤៧
បច្ចុនីយានុលោមំ	"
បញ្ចវារោ	១៤៨
អនុលោមំ	"
បច្ចុនីយំ	១៦៧
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	១៦៩
បច្ចុនីយានុលោមំ	"
អដ្ឋត្តិតិកំ	
បដិច្ចវារោ	១៧០
អនុលោមំ	"
បច្ចុនីយំ	១៧៣
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	១៧៨
បច្ចុនីយានុលោមំ	"
បច្ចុយវារោ	១៧៩
អនុលោមំ	"

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
បច្ចុនីយៈ	១៤៣
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ	១៤៧
បច្ចុនីយានុលោម	"
បញ្ហាវារៈ	១៤៨
អនុលោម	"
បច្ចុនីយៈ	១៦៧
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ	១៦៩
បច្ចុនីយានុលោម	"

អដ្ឋកថា

បដិច្ចវារៈ	១៧០
អនុលោម	"
បច្ចុនីយៈ	១៧៣
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ	១៧៨
បច្ចុនីយានុលោម	"
បច្ចុយវារៈ	១៧៩
អនុលោម	"

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេ
បច្ចុនីយំ	១៨០
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	១៨២
បច្ចុនីយានុលោមំ	"
បញ្ចវារោ	"
អនុលោមំ	"
បច្ចុនីយំ	២០១
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	២០៣
បច្ចុនីយានុលោមំ	២០៤

អដ្ឋក្ការម្មណត្ថិកំ

បដិច្ចវារោ	២០៥
អនុលោមំ	"
បច្ចុនីយំ	២០៦
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	២០៨
បច្ចុនីយានុលោមំ	"
បញ្ចវារោ	២០៩
អនុលោមំ	"

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
បច្ចុនីយៈ:	១៨០
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ:	១៨២
បច្ចុនីយានុលោម	"
បញ្ហាវារ:	"
អនុលោម	"
បច្ចុនីយៈ:	២០១
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ:	២០៣
បច្ចុនីយានុលោម	២០៤

អង្គការមូលាតិកា:

បដិច្ចវារ:	២០៥
អនុលោម	"
បច្ចុនីយៈ:	២០៦
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ:	២០៨
បច្ចុនីយានុលោម	"
បញ្ហាវារ:	២០៧
អនុលោម	"

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេត
បច្ចុនីយំ	២២០
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	២២១
បច្ចុនីយានុលោមំ	"

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ

បដិច្ចវារោ	២២៣
អនុលោមំ	"
បច្ចុនីយំ	២២០
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	២២៨
បច្ចុនីយានុលោមំ	"
បញ្ចវារោ	២២៩
អនុលោមំ	"
បច្ចុនីយំ	២៧២
អនុលោមប្បច្ចុនីយំ	២៨០
បច្ចុនីយានុលោមំ	២៨១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
បច្ចុនីយៈ:	២២០
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ:	២២១
បច្ចុនីយានុលោម	"

សនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ:	២២៣
អនុលោម	"
បច្ចុនីយៈ:	២២០
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ:	២២៨
បច្ចុនីយានុលោម	"
បញ្ហាវារៈ:	២២៩
អនុលោម	"
បច្ចុនីយៈ:	២៧៤
អនុលោមប្បច្ចុនីយៈ:	២៨០
បច្ចុនីយានុលោម	២៨១

រៀបចំវាយអក្សរឡើងវិញនិងពិនិត្យតាមច្បាប់ដើមដោយ

កល្លៈកម្មការពុទ្ធិការប្បធម៌អង្គការមូលនិធិវត្តបញ្ញាដំ

ការវាយអក្សរ និងបោះពុម្ពសាឡើងវិញនូវសៀវភៅព្រះត្រៃបិដកបាលី និងសេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ ដែលជាស្នាដៃ របស់លោកអ្នកប្រាជ្ញជំនាន់មុន គឺអាស្រ័យដោយការមើលឃើញនូវកត្តាចាំបាច់ មួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖

- ឯកសារដើម ត្រូវបានថតចម្លងច្រើនសា ធ្វើឲ្យមានលក្ខណៈមិនច្បាស់ពិបាកក្នុងការអាន
- រក្សាស្នាដៃវប្បធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនាឲ្យគង់វង្សស្ថិតស្ថេរ
- តម្រូវការរបស់សិក្ខាកាមអ្នកប្រាជ្ញាចង់យល់ដឹងនូវខ្លឹមសារពុទ្ធសាសនា
- ផ្សាយនូវធម្មទាន ធ្វើឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាកាន់តែមានភាពរីកចម្រើនរុងរឿងក្នុងលោក

ដោយកុសលផលបុណ្យទាំងអម្បាលមាណ ដែលកើតអំពីធម្មទាននេះ

សូមឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាផ្សាយទៅគ្រប់ទិសទីទូទាំងសកលលោក

សូមឲ្យសព្វសត្វទាំងឡាយទាំងពួងបាននូវសេចក្តីសុខសួស្តី

សូមឲ្យមនុស្សគ្រប់ជាតិសាសន៍មានភាគរកាពនឹងគ្នា

សូមឲ្យពិភពលោកទាំងមូលមានសុខសន្តិភាព ។



ក្នុងករណីដែលលោកអ្នកអានបានពើបប្រទះនូវកំហុសឆ្គងណាមួយ ចង់ឲ្យយើងកែតម្រូវ ឬចង់បានសៀវភៅធម៌យកទៅអាន សូមទាក់ទងមកយើងខ្ញុំតាមអាសយដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖

វត្តបញ្ញា សង្កាត់ក្រាំងធ្នង់ ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ

លេខទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥) ១២ ៩៦១ ៤២៩, (៨៥៥) ៨៨៧ ៩៦១ ៤២៩

អ៊ីមែល៖ maha.panna@gmail.com

គេហទំព័រ៖ <http://www.mahapanna.org>

